

GUVERNUL ROMÂNIEI

STRATEGIA FISCAL-BUGETARĂ PENTRU PERIOADA

2019 – 2021

**FEBRUARIE
2019**

romania2019.eu
Președinția României la Consiliul Uniunii Europene

Cuprins

1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2019-2021

2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

2.1 PIB potențial și output – gap

2.2 Evoluția deficitului structural în perioada 2015-2021

3. Cadrul macroeconomic

3.1 Evoluții macroeconomice recente ale economiei românești

3.2 Execuția bugetară în anul 2017 și execuția preliminară a anului 2018

3.3 Prognoze macroeconomice pe termen mediu (2019-2021)

4. Cadrul fiscal-bugetar pe orizontul 2019-2021

4.1 Realizări în anul 2018 față de măsurile asumate prin strategia anterioară

4.2 Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2019-2021, principalele obiective pe termen mediu

4.3 Politica de cheltuieli

4.4 Politica de administrare fiscală

4.5 Buget general consolidat

4.5.1 Evoluții recente și tendințe ale veniturilor bugetare

4.5.2 Evoluții recente și tendințe ale cheltuielilor bugetare

4.5.3 Diferențe față de Strategia anterioară

4.6 Politici publice

4.7 Investițiile publice semnificative prioritizate

4.8 Politica în domeniul Fondurilor Europene

4.9 Datoria publică și finanțarea deficitului bugetar

4.10 Plafoane privind principalii indicatori bugetari în perioada 2019-2021

4.11 Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate Strategiei fiscal-bugetare 2019-2021

5. Cadrul de cheltuieli pe termen mediu 2019-2021

6. Declarație de răspundere

1. Obiectivele politicii fiscale și bugetare pe orizontul 2019-2021

În condițiile unui cadru european incert, marcat de creșterea prețurilor la energie, volatilitatea piețelor financiare, tensiuni comerciale, precum și de riscuri geopolitice, statele membre sunt conștiente că trebuie să întreprindă măsuri concrete pentru consolidarea rezilienței economiilor lor pentru a răspunde provocărilor viitoare.

În acest context, România **stabilește următoarele obiective ale construcției bugetare pentru anul 2019 și orizontul 2020-2021:**

- 1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive**, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească;
- 2. Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative** pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții, **cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;**
- 3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru susținerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor în sectoarele cu valoare adăugată ridicată, simplificarea fiscalității și fluidizarea proceselor interne**, pentru a crea premisa unei creșteri economice sustenabile;
- 4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari și categoriile cele mai vulnerabile.**
- 5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice;**
- 6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernanței bugetare**, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

PREZENTAREA PE LARG A OBIECTIVELOR ȘI INDICATORILOR MACROECONOMICI

- 1. Stimularea, continuarea, consolidarea și menținerea unei creșteri economice inteligente, sustenabile și incluzive, de natură a furniza premisele consolidării unui stat puternic, proactiv și a unei societăți echilibrate, pentru a mări încrederea investitorilor în economia românească**

Cadrul macroeconomic configurat pentru perioada 2019 -2021 a luat în considerare: **(i)** impactul pozitiv al măsurilor fiscal bugetare întreprinse până în prezent asupra mediului de afaceri și asupra puterii de cumpărare a populației; **(ii)** contextul european și global, evidențiat în previziunile de toamnă ale Comisiei Europene, caracterizat prin creștere economică, dar mai puțin dinamică, pe fondul unui grad ridicat de incertitudine, creșterea tensiunilor comerciale, creșterea prețurilor la petrol, piețe financiare tensionate, marcat de multiple riscuri interconectate de evoluție negative; **(iii)** realizările economico-sociale din anul 2017 și din anul 2018 până la momentul actual, aspecte

care vor sta la baza fundamentării indicatorilor bugetari pentru anul 2019 și orizontul de referință 2020-2021, asigurându-se astfel caracterul predictibil și sustenabil al acestora. Având în vedere evoluția potențialului de creștere economică, pentru perioada 2019-2021 se estimează că economia românească va continua creșterea susținută, fiind posibilă o creștere a produsului intern brut, în medie, cu 5,4% anual.

Proiecția indicatorilor bugetari pentru perioada 2017- 2021					
	- % din PIB				
	2017	2018	2019	2020	2021
VENITURI buget general consolidat (cash)	29,40	31,08	33,51	32,23	31,97
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	32,24	33,96	36,07	34,32	33,76
SOLD buget general consolidat (cash)	-2,84	-2,88	-2,55	-2,10	-1,79
SOLD buget general consolidat (ESA)	-2,92	-2,96	-2,57	-2,45	-2,23
SOLD structural	-3,4	-3,03	-2,76	-2,80	-2,55

Planificarea bugetară pe anii 2019 -2021 a avut la bază măsurile de relaxare fiscală începute în perioada 2015-2016 în scopul stimulării creșterii economice (noul cod fiscal și majorările salariale și ale unor drepturi de natura asistenței sociale) și continuate prin actele normative adoptate în anul 2017 prin care s-au reglementat măsuri în domeniul salarizării personalului din sectorul bugetar, legislația în domeniul drepturilor cu caracter social, legislația în domeniul pensiilor, cu impact suplimentar asupra cheltuielilor de personal, a celor cu asistența socială, implementate în anul 2018, dar și măsurile fiscal bugetare luate pe parcursul anului 2018, care vor influența cadrul macroeconomic și indicatorii bugetari pe orizontul 2019-2021.

De asemenea planificarea bugetară a avut în vedere:

- realizările veniturilor bugetare la nivelul anului 2018.
- prognoza pe termen mediu 2018-2022 (prognoza de iarnă 2019)) elaborată de Comisia Națională de Strategie și Prognoză conform căreia creșterea reală a PIB în anul 2019 va fi de 5,5%.
- angajamentul ANAF de a colecta venituri suplimentare de aproximativ 7,5 mld lei prin intensificarea acțiunilor de îmbunătățire a colectării și reducerea evaziunii fiscale.
- prevederile legislative actuale, inclusiv pentru TVA (cotă standard 19%, cotă redusă de 9% pentru alimente) și accize (menținerea nivelului accizei pentru produsele energetice);
- proiecția veniturilor bugetare include și impactul generat de OUG 114/2018 prin:
 - (i) creșterea taxării în domeniul jocurilor de noroc (0,5 mld lei);
 - (ii) creșterea nivelului accizelor pentru produsele din tutun (0,6 mld lei);
 - (iii) Operatorii economici cu capital integral sau majoritar de stat care aplică prevederile OG nr. 26/2013, distribuie și virează în condițiile legii, în termen de 60 de zile de la data

aprobării situațiilor financiare aferente anului 2018, sub formă de dividende sau vărsăminte la bugetul de stat, în cazul regiilor autonome, 35% din sumele repartizate la alte rezerve, în condițiile art. 1 alin. (1) lit. g) din OG nr. 64/2001, regăsite în conturile de disponibilități bănești existente în casă și conturi la bănci precum și cele aferente investițiilor pe termen scurt la data de 31 decembrie 2018 și care la aceeași dată nu sunt angajate, prin contracte de achiziție, pentru a fi utilizate ca surse proprii de finanțare, conform art 43 din OUG 114/2018 (1,5 mld lei);

- veniturile estimate a fi încasate în urma vânzării licențelor de telecomunicații de tip 5G de către ANCOM (2,1 mld lei)
- aplicarea și în 2019 a măsurilor de repartizare a minimum 90% din profitul net realizat sub formă de vărsăminte la bugetul de stat sau local, în cazul regiilor autonome, sau dividende, în cazul societăților naționale, companiilor naționale și societăților cu capital integral sau majoritar de stat.
- termenul prevăzut la art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 5/2013 privind stabilirea unor măsuri speciale de impozitare a activităților cu caracter de monopol natural din sectorul energiei electrice și al gazului natural, cu modificările și completările ulterioare, precum și termenul prevăzut la art. 6 din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploataării resurselor naturale, altele decât gazele naturale, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, se prorogă până la data de 31 decembrie 2021, inclusiv.
- estimarea Pilonului II de pensii pe perioada 2019 - 2022 a fost realizată în condițiile menținerii, ca și în anul 2018, a unei cote de contribuție la fondul de pensii de 3,75%, în conformitate cu prevederile art. 43 alin. (3) din *Legea nr. 411/2004 privind fondurile de pensii administrate privat, cu modificările și completările ulterioare.*

✓ ***La estimarea cheltuielilor s-au avut în vedere:***

- începând cu 1 septembrie 2019, valoarea punctului de pensie se majorează cu 15%, respectiv de la 1.100 lei la 1.265 lei;
- începând cu 1 septembrie 2019, indemnizația socială pentru pensionari garantată se majorează cu 10%, respectiv de la 640 lei la 704 lei;
- începând cu data de 1 ianuarie 2019, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, prevăzut la art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 2.080 lei lunar;
- începând cu 1 ianuarie 2019, salariile de bază, soldele de funcție/salariile de funcție, indemnizațiile de încadrare se majorează cu 1/4 din diferența dintre salariul de bază, solda de funcție/salariul de funcție, indemnizația de încadrare prevăzute de lege pentru anul 2022 și cel/cea din luna decembrie 2018;
- începând cu 1 ianuarie 2019, cuantumul sporurilor, indemnizațiilor, compensațiilor, primelor și al celorlalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, solda lunară de care beneficiază personalul plătit din fonduri publice, se menține cel mult la nivelul cuantumului acordat pentru luna decembrie 2018;
- acordarea, în perioada 2019 – 2020, de vouchere de vacanță potrivit prevederilor OUG nr.8/2009;

- acordarea, in perioada 2019 – 2020, a indemnizației de hrană prevăzută la art. 18 din Legea-cadru nr. 153/2017;
- în perioada 2019-2021, pentru personalul militar, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, indemnizațiile, compensațiile, primele, ajutoarele, plățile compensatorii, despăgubirile, compensațiile lunare pentru chirie și alte drepturi acordate potrivit actelor normative în vigoare, care nu fac parte din solda lunară brută/salariul lunar brut, se mențin la nivelul lunii decembrie 2018;
- în perioada 2019-2021, cuantumul compensației bănești, respectiv al alocației valorice pentru drepturile de hrană și, respectiv, valoarea financiară anuală a normelor de echipare, precum și valoarea financiară a drepturilor de echipament se mențin în plată la nivelul stabilit pentru luna decembrie 2018;
- în perioada 2019-2021 se mențin în plată la nivelul acordat/cuvenit pentru luna decembrie 2018 anumite indemnizații platite unor persoane defavorizate cum ar fi: indemnizații pentru persoane persecutate politic și etnic, indemnizații membrii Academiei Române, ș.a.
- În perioada 2019-2021 rentele viagere prevăzute la art. 64 din Legea educației fizice și sportului nr. 69/2000, cu modificările și completările ulterioare, se acordă în cuantum aflat în plată în luna decembrie 2018;
- De asemenea, la stabilirea cheltuielilor de personal pe anul 2019 s-a avut în vedere continuarea aplicării unora dintre măsurile care vizează limitarea cheltuielilor aprobate în anii anteriori, astfel:
 - munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru sau în zilele libere se va compensa numai cu timp liber, cu anumite excepții în cazul personalului din domeniile apărării, siguranței și ordinii publice sau personalului cu statut special;
 - în perioada 2019-2021, instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului din cadrul acestora premii, cu anumite excepții în cazul sportivilor și colectivelor tehnice, studenților, elevilor și profesorilor;
 - În perioada 2019-2021 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă;
 - În perioada 2019-2021 instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului bilete de valoare, cu excepția tichetelor de creșă reglementate de Legea 165/2018.

În aceste condiții **veniturile bugetare** proiectate pentru anul 2019 reprezintă 33,51 % din PIB, 32,23 % în anul 2020 urmând ca în anul 2021 să reprezinte 31,97 % din PIB, evoluție determinate de evoluția indicatorilor macroeconomici pe orizontul de referență, precum și de actele normative adoptate până la acest moment, iar **cheltuielile bugetare** proiectate pentru anul 2019 reprezintă 36,07% din PIB, ajungând 33,76 % în 2021, în scădere pe orizontul de referință ca pondere în PIB.

De remarcat că pentru anul 2017 **deficitul bugetar cash** a fost de 2,84% din PIB, **ceea ce corespunde unui deficit ESA înregistrat de 2,92 % din PIB și unui deficit structural de 3,4 % din PIB**, iar în anul 2018 **deficitul cash a fost estimat la 2,88 % din PIB, căruia îi corespunde un deficit ESA estimat de 2,96 % din PIB.**

Planificarea bugetară pe anul 2019 și estimările pe perioada 2020-2021 stabilește deficitul bugetar ESA în anul 2019 la 2,57 % din PIB, primul an când începe ajustarea deficitului bugetar, respectiv o ajustare de 0,39 puncte procentuale față de anul 2018 , care va continua pe orizontul 2020-2021,

urmând ca acesta sa ajungă în anul 2021 la 2,23 % din PIB, respectiv o ajustare 0,34 de puncte procentuale fata de anul 2019.

Pe orizontul 2019-2021, politica de deficit bugetar continuă să susțină în mod direct creșterea economică, situându-se în marja permisă de Pactul de Stabilitate și Creștere, **respectiv un deficit bugetar ESA de 3% din PIB.**

În termeni structurali, se estimează că deviația semnificativă înregistrată în anul 2016 de la OTM stabilit pentru România (respectiv 1% din PIB) se va ajusta începând cu anul 2019.

Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, România înregistrând în anul 2017 un procent al datoriei publice de 35,2%, în scădere față de anul 2016 cu 2,1 puncte procentuale.

Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și de menținere la un nivel relativ stabil și sustenabil se datorează creșterii economice susținute și unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2019-2021.

Estimarea soldului bugetar structural, în pofida faptului că reflectă mai fidel poziția fiscală a unei economii, prezintă o anumită incertitudine asociată proiecției acestuia. Astfel, valoarea soldului structural este dependentă de nivelul decalajului de producție, la rândul său dependent de PIB potențial, o mărime neobservabilă care este supusă deseori unor revizuirii mai mult sau mai puțin semnificative în funcție de revizuirea datelor statistice și de metodologia folosită.

Estimările pentru anul 2019 a principalilor indicatori macroeconomici și bugetari sunt:

PRINCIPALII INDICATORI MACROECONOMICI - SINTEZĂ	
Indicatori	Anul 2019
PIB - milioane lei	1.022.472,2
Creștere economică %	5,5
Inflația medie anuală %	2,8
Venituri BGC - milioane lei	342.675
Pondere veniturilor totale în PIB	33,51
Cheltuieli BGC - milioane lei	368.793
Pondere cheltuielilor totale în PIB	36,07
Deficit - milioane lei	-26.118
Deficit - pondere în PIB	-2,55
Șomeri (număr total persoane)	287.000
Câștig salarial mediu net lei lunar	3.085

Contribuția componentelor de utilizare la creșterea reală a PIB

	Procente	
	2018	2019
PRODUSUL INTERN BRUT	4,5	5,5
Cererea internă	6,0	6,1
Consum final	3,8	4,7
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	3,3	4,0
-- Cheltuielile cu consumul final al populației	3,3	4,0
- Cheltuielile cu consumul guvernamental*, din care:	0,5	0,7
-- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	0,3	0,4
Formarea brută de capital	2,2	1,4
- Formarea brută de capital fix	0,3	1,5
- Modificarea stocurilor	1,8	0,0
Exportul net	-1,5	-0,6
Exportul de bunuri și servicii	2,8	2,9
Importul de bunuri și servicii	4,3	3,5

*) Consumul guvernamental include consumul individual și consumul colectiv al administrației publice

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Contribuția ramurilor la creșterea reală a PIB

	- procente -	
	2018	2019
Industrie	1,1	1,3
Agricultură, silvicultură, pescuit	0,4	0,1
Construcții	0,0	0,4
Total servicii	2,3	3,3
Impozite nete pe produs	0,8	0,4
PRODUS INTERN BRUT	4,5	5,5

Notă: Eventuale neconcordanțe la însumare sunt ca urmare a rotunjirilor.

Creșterea economică pentru anul 2019 este estimată la 5,5% cu contribuția următorilor factori:

- ✓ **Cererea internă** va reprezenta motorul creșterii economice, iar pe latura ofertei se estimează o îmbunătățire a activității economice în toate sectoarele, în special în sectorul serviciilor și în ramurile industriale cu potențial ridicat de export.
- ✓ **Ritmul anual de creștere a formării brute de capital fix** va fi de 6,9%
- ✓ **Cheltuielile cu consumul final al populației** se vor majora cu 6,5%.

- ✓ **Măsuri care să asigure o mai bună participare pe piața muncii** în scopul atingerii până în 2020 a unei rate de ocupare de 70% pentru populația în vârstă de 20-64 ani, în concordanță cu prioritățile Strategiei Europa 2020. Se așteaptă continuarea îmbunătățirii pieței muncii, prin majorarea populației ocupate cu 1,4 %, concomitent cu reducerea ratei șomajului la 4,1%.

În acest context, vor fi finanțate următoarele programe:

- ✚ Programul **gubernamental "INVESTEȘTE ÎN TINE"** are ca obiect facilitarea accesului la finanțare pentru tinerii cu vârsta cuprinsă între 16 ani și până la 26 de ani și care sunt cuprinși în sistemul de învățământ sau care efectuează cursuri de specializare, autorizate de către Ministerul Educației Naționale, și după caz, de către Ministerul Muncii și Justiției Sociale. De asemenea, programul poate fi accesat și de persoane cu vârsta cuprinsă între 26 și 55 de ani, dacă acestea sunt cuprinse în sistemul de învățământ sau efectuează cursuri de reconversie și/sau specializare profesională.
 - Facilitarea accesului la finanțare constă în garantarea unui credit în valoare de maximum 40.000 lei, în proporție de 80% de către stat prin Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și prin Fondul Român de Contragarantare, exceptând dobânzile, comisioanele și spezele bancare, precum și în suportarea dobânzilor și a cheltuielilor adiacente creditului.
 - Creditul acordat poate fi suplimentat cu până la 20.000 lei în cazul în care beneficiarul este angajat sau se angajează pe perioada derulării creditului.
 - Creditul se acordă pentru o perioadă maximă de 10 ani, inclusiv perioada de grație.
 - Destinația creditului este de a acoperi nevoile beneficiarilor și familiilor acestora privind educația, sănătatea, cultura, sportul și de habitat.
 - În prezent programul se derulează prin CEC Bank, la care deja s-au primit și s-au aprobat circa 2500 de cereri. S-a aprobat ca Programul să se desfășoare și prin Banca Transilvania și Banca Comercială Română S.A.
 - În conformitate cu prevederile art.1 alin.(3) din OUG nr. 50/2018 privind implementarea Programului gubernamental „INVESTEȘTE ÎN TINE” plățile de dobândă pentru creditul acordat, precum și cheltuielile privind comisioanele de analiză și de gestiune a garanțiilor vor fi suportate din bugetul de stat prin bugetul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză. Pentru anul 2019 sunt prevăzute credite de angajament în valoare de 60 milioane lei și credite bugetare în valoare de 10 milioane lei.
- **Programul prima Chirie** este un program prin care șomerii care își găsesc un loc de muncă la o distanță mai mare de 50 kilometri de domiciliu pot beneficia de o subvenție de maximum 75% din valoarea chiriei, dar nu mai mult de 900 de lei pe lună.
- **Programul Start-up Nation** având ca obiectiv creșterea numărului întreprinderilor și a locurilor de muncă, inserția pe piața muncii a persoanelor defavorizate, șomerilor și absolvenților, creșterea investițiilor în tehnologii noi inovative. Prin acest program se acordă un ajutor de minimis unui număr maxim anual de 10.000 de beneficiari întreprinderi mici și mijlocii în sumă maximă de 200.000 lei/beneficiar, reprezentând 100% din valoarea cheltuielilor eligibile.

✓ **Susținerea mediului de afaceri pentru a crea premisele unei creșteri sustenabile.**

- La începutul anului 2018 au fost implementate următoarele măsuri:
 - ✚ Reducerea cotei impozitului pe venit de la 16% la 10% începând cu 1 ianuarie 2018;
 - ✚ Reforma contribuțiilor sociale: reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale, de la 39,25% la 37,25%, reducerea numărului contribuțiilor sociale la 2 contribuții datorate de angajat (CAS, CASS); introducerea contribuției asiguratorii de muncă datorate de angajator, modificarea sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii datorate de angajat și angajator, în sensul că CAS și CASS sunt datorate numai de către angajat;
 - ✚ Începând cu anul 2018, au fost modificate condițiile de încadrare a persoanelor juridice române în categoria microîntreprinderilor: i) majorarea nivelului veniturilor realizate la data de 31 decembrie a anului fiscal precedent de la 500.000 euro la 1.000.000 euro; ii) eliminarea condiției privind realizarea veniturilor din consultanță și management; iii) eliminarea activităților pentru care contribuabilii nu aplică acest sistem de impunere (Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Fondul de compensare a investitorilor, Fondul de garantare a pensiilor private, Fondul de garantare a asiguraților).
 - ✚ Reducerea cotei de transfer către pilonul II de la 5,1% la 3,75% începând cu 1 ianuarie 2018;.

→ **Programul "Ajutoare de stat pentru finanțarea proiectelor de investiții"**, include scheme de ajutor de stat care se aplică atât întreprinderilor mari cât și IMM-urilor, având ca obiectiv dezvoltarea regională prin stimularea realizării de investiții, creării de noi locuri de muncă, precum și modernizarea sau dezvoltarea IMM-urilor, care cuprinde 6 scheme de ajutor de stat, din care:

- 4 scheme de ajutor de stat care sunt închise pentru emiterea de acorduri pentru finanțare, dar pentru care se continuă procedurile de plată a ajutorului de stat și de monitorizare **a realizării investițiilor și a creării locurilor de muncă** (H.G. nr. 1165/2007, H.G. nr. 1680/2008, H.G. nr. 753/2008, H.G. nr. 797/2012);
- două scheme de ajutor de stat deschise pentru emiterea de acorduri pentru finanțare, instituite prin H.G. nr. 332/2014 *privind instituirea unei scheme de ajutor de stat **pentru sprijinirea investițiilor care promovează dezvoltarea regională prin crearea de locuri de muncă***, cu modificările și completările ulterioare și H.G. nr. 807/2014 *pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat **având ca obiectiv stimularea investițiilor cu impact major în economie***, cu modificările și completările ulterioare:

→ **Programul "Transferuri în cadrul schemelor de ajutor de stat reprezentând sume restituite la acciză pentru motorina utilizată drept combustibil"**, derulat în perioada 2014-2017 conform prevederilor **H.G. nr. 537/2014**. Pentru a veni în sprijinul operatorilor economici, Guvernul a decis **continuarea acestei măsuri de ajutor de stat**.

- Schema de ajutor de stat are un buget maxim estimat de 60.000 mii lei, cu un buget anual de 20.000 mii lei.
 - Numărul total estimat al operatorilor economici care urmează să beneficieze de ajutor de stat în baza schemei este de 1500.
- **Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii – IMM Invest România.**
- Prin Programul de susținere a IMM-urilor se are în vedere acordarea de garanții de stat, prin intermediul FNGCIMM, pentru creditele bancare pentru capital de lucru și credite de investiții contractate de IMM-uri. Procentul de garantare este de 50% din valoarea finanțării, cu excepția proiectelor de centre de agreement pentru care procentul de garantare este de 80%.
 - Valoarea maximă cumulată a finanțărilor garantate de stat care pot fi acordate unui beneficiar este de 10.000.000 lei, iar valoarea maximă a fiecărei finanțări acordate unui beneficiar nu poate depăși 5.000.000 lei pentru creditele/liniile de credit pentru finanțarea capitalului de lucru, respectiv 10.000.000 lei pentru creditele de investiții.
 - Durata maximă a finanțării este de 120 luni, în cazul creditelor pentru investiții și de maxim 24 luni în cazul creditelor/liniilor de credit pentru finanțarea capitalului de lucru. Liniile de credit pot fi prelungite cu maximum 24 luni.

Principalele avantaje ale Programului:

- stimularea instituțiilor de credit în crearea de produse de finanțare care să se adreseze unui segment de IMM-uri cu profil de risc ridicat prin oferirea unui produs de garantare în nume și cont stat;
 - sprijinirea dezvoltării sectorului IMM atât prin consolidarea societăților existente cât și prin stimularea înființării de noi întreprinderi mici sau mijlocii.
 - creșterea gradului de accesare a fondurilor europene în actualul exercițiu de programare 2014-2020
- **Programe guvernamentale de sprijin a populației și mediului de afaceri**
- **Schemă de ajutor de stat privind sprijinirea industriei cinematografice**
 - Schema de ajutor de stat pentru sprijinirea industriei cinematografice a fost reglementată prin Hotărârea Guvernului nr. 421/2018 având ca obiective dezvoltarea cooperării cinematografice europene și internaționale, susținerea producătorilor de film, în vederea creșterii producției autohtone de film, crearea de noi locuri de muncă în industriile creative și cele conexe, promovarea identității culturale naționale și a minorităților naționale din România prin realizarea filmelor cinematografice și promovarea în circuitul mondial de valori și sprijinirea formării profesionale în domeniul industriei filmului.

- De la lansarea sesiunii de deschidere a schemei până la finalul anului 2018 a fost depus un număr de 41 cereri de finanțare în valoare totală de 209,5 milioane lei, din care 19 au fost aprobate, valoarea ajutorului de stat aprobat ridicându-se la 147,3 milioane lei. Un număr de 16 cereri de finanțare care au solicitat un ajutor de stat în valoare de 53,5 milioane lei se află încă în analiză.
- Proiectele cinematografice sunt în marea lor majoritate co-producții în parteneriat cu companii din România ceea ce înseamnă angrenarea capacităților autohtone în crearea unor produse culturale care vor intra în circuitul internațional. Este de subliniat că toate producțiile vor avea pe genericul filmului și în toate materialele publicitare, precizarea: "Film realizat cu sprijinul Guvernului României".
- Obiectivele urmărite, odată cu introducerea acestui nou mecanism de sprijin, au fost atinse de Guvern care a reușit să aducă România în prim-planul lumii artistice promovând atât peisajele, tradițiile și valorile noastre naționale, cât și specialiștii care activează în industriile creative.
- Având în vedere și prevederile HG nr. 421/2018 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind sprijinirea industriei cinematografice, se preconizează a se efectua în cursul anului 2019 contracte în valoare de 233 milioane lei.

→ **Programul guvernamental "gROWth– Contul individual de economii Junior Centenar"**

- Programului guvernamental "gROWth– Contul individual de economii Junior Centenar" care are ca principal obiectiv asigurarea de către stat pentru toți copiii din România a unui sprijin financiar, astfel încât, atunci când aceștia vor împlini vârsta de 18 ani să aibe într-un cont o sumă de bani suficientă pentru educație, pregătire profesională sau pentru orice alte necesități vor avea.
- Programul își propune să stimuleze pe toți părinții, ca împreună cu statul, să contribuie la acest cont de economie al copiilor.
- În acest sens, prin ordonanță s-a conceput un mecanism extrem de simplu de deschidere a conturilor pentru fiecare copil din România, respectiv deschiderea automată la unitățile Trezoreriei Statului.
- Programul guvernamental "gROWth - Contul individual de economii Junior Centenar" are ca obiect înființarea unui cont special de economisire sub forma de depozit și se adresează oricărui copil care este cetățean român și nu a împlinit vârsta de 18 ani.
- Începând cu anul 2019, titularii de cont beneficiază de o primă de stat în valoare de 600 lei anual până la vârsta de 18 ani, cu condiția ca suma depusă în anul respectiv în cont să fie de minim 1.200 lei.
- Sumele depuse în contul individual de economii Junior Centenar, cu excepția sumelor reprezentând prima de stat, sunt purtătoare de dobândă.
- Prin ordonanță se prevede că statul va depune în contul fiecărui copil o primă de stat de 600 lei, dacă părinții sau reprezentanții legali ai acestora depun o sumă minimă de 1200 lei.
- a doua modalitate de sprijin constă în acordarea de la buget a unei dobânzi de 3% pe an, dobândă stimulativă și constantă până la vârsta de 18 ani.

Este de subliniat că s-a prevăzut ca de acest program să beneficieze și copiii ocrotiți prin serviciile publice specializate, caz în care și depunerea minimă de 1200 lei va fi de la buget. Practic acești copii vor primi în contul deschis pe numele lor 1800 lei anual, până la împlinirea vârstei de 18 ani.

Pentru acest program se preconizează a se efectua în cursul anului 2019 angajamente în valoare de 2 milioane lei și plăți în valoare de milioane lei.

- **Infiintarea programului "gROwth - investim în copii, investim în viitor"** ca program guvernamental având ca obiect susținerea financiară a investițiilor private în construcția și/sau înființarea, amenajarea și dotarea de grădinițe cu profil sportiv.
- Susținerea financiară constă atât într-un ajutor nerambursabil privind o parte din cheltuielile eligibile, cât și în garantarea de către stat a unei părți din creditul utilizat de către investitor pentru construcția și/sau înființarea, amenajarea și dotarea grădinițelor cu profil sportiv.
- Beneficiarii Programului sunt persoane juridice de drept privat, inclusiv organizații neguvernamentale, asociații, fundații și/sau grupuri fiscale, precum și Comitetul Olimpic și Sportiv Român, asociațiile și fundațiile, federațiile sau cluburile sportive care iau inițiativa construirii de grădinițe cu profil sportiv.
- Pentru construcția clădirii, înființarea, amenajarea și dotarea grădinițelor cu profil sportiv, plafonul maxim al sprijinului din surse publice ce poate fi acordat unui beneficiar este de maximum 500.000 euro.
- Ajutorul nerambursabil, plătit în conformitate cu schema de ajutor de stat constituită în baza prezentei ordonanțe de urgență, va fi suportat din bugetul de stat, respectiv din bugetul Secretariatului General al Guvernului prin bugetul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.
- Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să mandateze Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Fondul Român de Contragarantare în vederea emiterii de garanții în numele și în contul statului, în favoarea băncilor care acordă credite în cadrul Programului.

Pentru Programul "gROwth - investim în copii, investim în viitor" se preconizează a se efectua în cursul anului 2019 angajamente în valoare de 300 milioane lei.

- **Adoptarea Legii prevenirii nr. 270/2017**, pentru eliminarea cauzelor care frânează mediul de afaceri în România, în special legislația stufoasă și modificările frecvente, și care creează premisele pentru prevenirea săvârșirii de contravenții, fapt ce are un impact macroeconomic semnificativ pe termen mediu și lung, mai ales asupra IMM-urilor, categorie ce reprezintă motorul oricărei economii moderne, datorită faptului că sunt mai dinamice și mai flexibile decât întreprinderile mari. Prin această lege s-au instituit instrumente care asigură prevenirea săvârșirii unor contravenții.

Ministerul Finanțelor Publice **va continua susținerea mediului de afaceri** prin intermediul măsurilor de sprijin de natura ajutorului de stat, cu respectarea reglementărilor comunitare în domeniu, urmărind cu predilecție:

- ✚ selectarea investițiilor cu real impact asupra dezvoltării regionale prin crearea de noi locuri de muncă și, implicit, creșterea contribuțiilor întreprinderilor finanțate prin plata de taxe și impozite la bugetul general consolidat al statului, precum și la bugetele locale;

- ✚ alocarea eficientă și transparentă a resurselor bugetare prin politica ajutorului de stat, conform prevederilor comunitare și naționale în domeniu;
- ✚ îmbunătățirea planificării activității de analiză și control în vederea eficientizării emiterii acordurilor de finanțare și efectuării plăților, îmbunătățirea comunicării cu mediul de afaceri;
- ✚ sprijinirea tuturor întreprinderilor care realizează investiții și creează noi locuri de muncă, participând astfel activ la reducerea decalajelor economice dintre regiuni și la scăderea șomajului;
- ✚ creșterea cifrei de afaceri, datorită dezvoltării și modernizării întreprinderilor mari și a IMM-urilor, respectiv dezvoltarea furnizorilor de active, materii prime, materiale;
- **alte măsuri pentru stimularea creșterii economice**
 - **Reforme structurale în sectorul companiilor, respectiv îmbunătățirea guvernancei corporative** reprezintă o prioritate pentru guvern, vizând reforma managementului privat la companiile de stat din domenii strategice. Se va avea în vedere:
 - ✚ întărirea **disciplinei financiare la nivelul ÎP**, continuarea **procesului de consolidare/creare a structurilor responsabile în gestionarea ÎP din cadrul autorităților tutelare**, având ca principale obiective asigurarea transparenței și integrității în aplicarea principiilor guvernancei corporative la nivelul ÎP, monitorizarea rezultatelor operaționale ale ÎP din subordine, precum și asigurarea unui management stabil și eficient la nivelul acestora.
 - ✚ Continuarea activităților derulate în scopul **selectării managementului profesionist la ÎP din domeniul transporturilor**.
 - ✚ În vederea creșterii performanțelor economice a unor **ÎP din domeniul energiei, transporturilor și industriei de apărare** se au în vedere acțiuni pentru continuarea **procesului de restructurare/reorganizare și eficientizare a acestora**;
 - **Consolidarea investițiilor publice, în special în infrastructură**, este esențială pentru o expansiune economică mai echilibrată.
 - ✚ În **domeniul transporturilor**, prioritățile strategice în domeniul infrastructurilor și serviciilor de transport, pentru perioada 2019- 2022, vizează: **coeziunea teritorială**, asigurând interconectarea teritoriului național la rutele internaționale, precum și interconectivitatea regională, asigurând infrastructura de bază necesarului economiilor moderne de transport, **eficiența**, prin eliminarea blocajelor și întârzierilor cu impact asupra mediului economic și social; **durabilitatea**, prin promovarea și introducerea mijloacelor inteligente de transport, puțin poluante contribuind astfel, la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020. **Master Planul General de Transport (MPGT)** elaborat pentru perioada până în 2020 și 2030 furnizează elementele necesare pentru prioritizarea investițiilor în domeniul transportului, pentru toate modurile de transport (rutier, feroviar, naval, aerian), pe baza unei analize multicriteriale.
 - ✚ **Infiintarea Fondului de Dezvoltare și investitii gestionat de Comisia Națională de Strategie și Prognoză**, pentru finanțarea proiectelor de investiții ale unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale în domenii prioritare principale și secundare, cum sunt: sănătate, educație, apă – canalizare, rețea de energie electrică, și rețea de gaze, transport, drumuri, salubritate, cultură, culte, sport și locuințe. Deasemenea Fondul se utilizează și pentru finanțarea proiectelor de investiții ale universităților.

- Finanțarea acestor proiecte se asigură sub formă de granturi, acordate din Fond.
- Sursa de finanțare a fondului o reprezintă împrumuturile în lei, acordate din disponibilitățile contului curent general al trezoreriei statului în limita sumei de 10.000 mil. Euro echivalent lei calculat la cursul de schimb al BNR la data intrării în vigoare a prezentului act normativ, pe un interval de 20 de ani.
- Investiții eligibile a fi finanțate din Fond sunt investițiile noi și extinderea/finalizarea investițiilor existente, constând în construcții, modernizări și dotări.
- Unitățile/subdiviziunile administrative-teritoriale și universitățile beneficiare de granturi din Fond, au obligația de a restitui anual pe o perioadă fixă de 20 de ani o sumă reprezentând contribuția proprie la proiect.

✚ **Inființarea Programului de finanțare a investițiilor pentru modernizarea și dezvoltarea stațiilor balneare, denumit în continuare "Programul stațiuni balneare",** finanțat integral din bugetul Secretariatului General al Guvernului, prin bugetul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză. Beneficiarii Programului stațiuni balneare sunt unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale, denumite în continuare UAT, și societățile înființate în conformitate cu prevederile Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar sumele alocate se folosesc potrivit destinațiilor prevăzute de OUG 114/2018.

- Profilul și conținutul activității în investițiile efectuate de către beneficiarii Programului stațiuni balneare vor fi menținute cel puțin 10 ani de la accesarea sumelor din acest program; în caz contrar, beneficiarii vor rambursa integral sumele obținute ca sprijin financiar potrivit legislației în domeniul ajutorului de stat.
- Proiectele de investiții efectuate în cadrul Programului stațiuni balneare trebuie să fie realizate în cel mult 12 luni de la încheierea acordului de finanțare.

Pentru acest program se preconizează a se efectua în cursul anului 2019 angajamente în valoare de 400 milioane lei și plăți în valoare de 80 milioane lei.

✚ Pentru **Programul Național de Dezvoltare Locală** (PNDL) a fost instituită etapa a II-a, urmărindu-se, mai întâi, repartizarea echilibrată a fondurilor de la de la bugetul de stat pe județe, pe bază de indicatori, iar apoi, alocarea acestora în interiorul județelor, în mai mulți pași, luându-se în considerare principii directe pentru selecția proiectelor. Corelarea surselor de finanțare, evitarea dublei finanțări și armonizarea criteriilor tehnice de selecție pentru proiectele de investiții rămân în atenția MDRAP și în perioada următoare.

- **Creșterea gradului de absorbție a fondurilor structurale și de coeziune;**

Fondurile europene reprezintă un element central al sustenabilității bugetare prin prisma strategiei investiționale și a caracterului nerambursabil al acestora. Crearea cadrului legislativ și instituțional în domeniul fondurilor ESI va permite creșterea absorbției pe orizontul de referință, cu rol de stimulare a activității economice.

✚ Valoarea aplicațiilor de plată care a fost declarată Comisiei Europene este de 16,73 miliarde euro, **ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă¹ de aprox. 95,23%** din alocarea UE pentru perioada 2007 - 2013.

¹ Rata de absorbție curentă reprezintă raportul dintre valoarea declarațiilor de cheltuieli transmise Comisiei Europene și alocarea totală aferentă perioadei 2007-2013.

- Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007 - 2013 este de 16,99 miliarde euro, ceea ce reprezintă aprox. 96,69% din alocarea UE pentru perioada 2007 – 2013, **rata rambursărilor² fiind de 84,7% din totalul alocat pentru perioada 2007 - 2013.**

În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro (din care contribuția UE este de 441 milioane euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 (din care contribuția UE este de aprox. 670 milioane euro) milioane euro din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

- Guvernul își propune accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru a ajunge la o rată de 72,5% până la 31 decembrie 2020 și 100% până la 31 decembrie 2023³.*

2. Alocarea unor sume importante pentru susținerea investițiilor publice prin prioritizarea investițiilor publice semnificative pentru asigurarea infrastructurii și serviciilor, pentru îmbunătățirea calității vieții cu efect multiplicator și aport direct la formarea brută de capital fix;

Cheltuielile de investiții în perioada 2017-2021

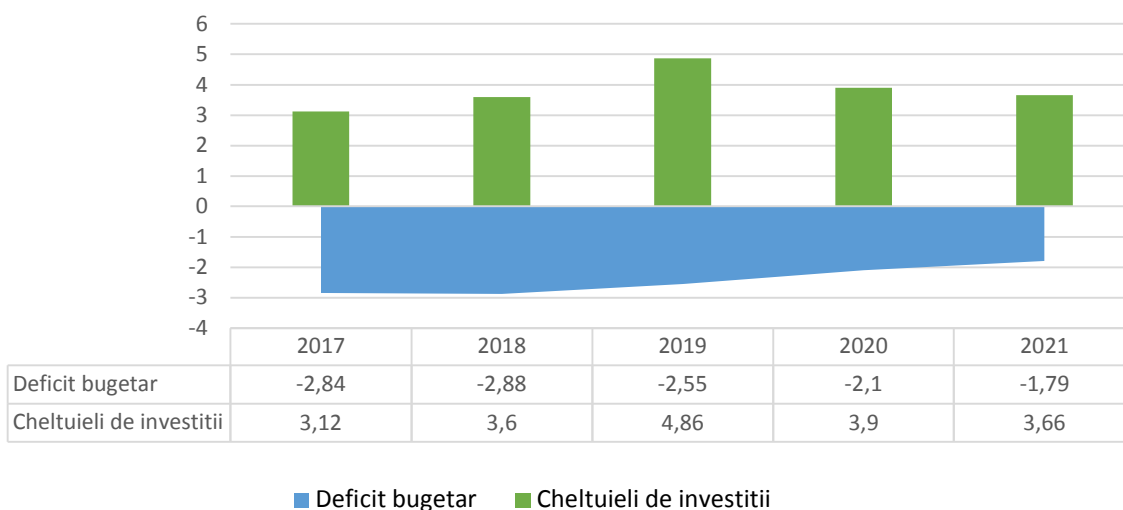
	2017	2018	2019	2020	2021
	realizari	execuție preliminată	propuneri	estimări	estimări
Cheltuieli totale BGC (mil. lei)	276.161	322.454	368.793	377.876	397.943
- % din PIB	32,24	33,96	36,07	34,32	33,76
Cheltuieli de investiții BGC (mil. lei)	26.753	34.229	49.652	42.978	43.182
% din cheltuieli totale	9,68	10,61	13,46	11,37	10,85
- % in PIB	3,12	3,60	4,86	3,90	3,66

Notă: Cheltuielile de investiții cuprind cheltuielile aferente programelor cu finanțare din fonduri externe nerambursabile postaderare (FEN postaderare), cheltuieli de capital și cheltuieli aferente programelor cu finanțare rambursabilă.

² Rata rambursărilor reprezintă raportul dintre valoarea sumelor plătite de către Comisia Europeană și alocarea totală aferentă programelor operaționale.

³ Program de Guvernare 2017-2020

Deficitul bugetar(cash) și Cheltuielile cu investițiile în perioada 2017 - 2021
% in PIB

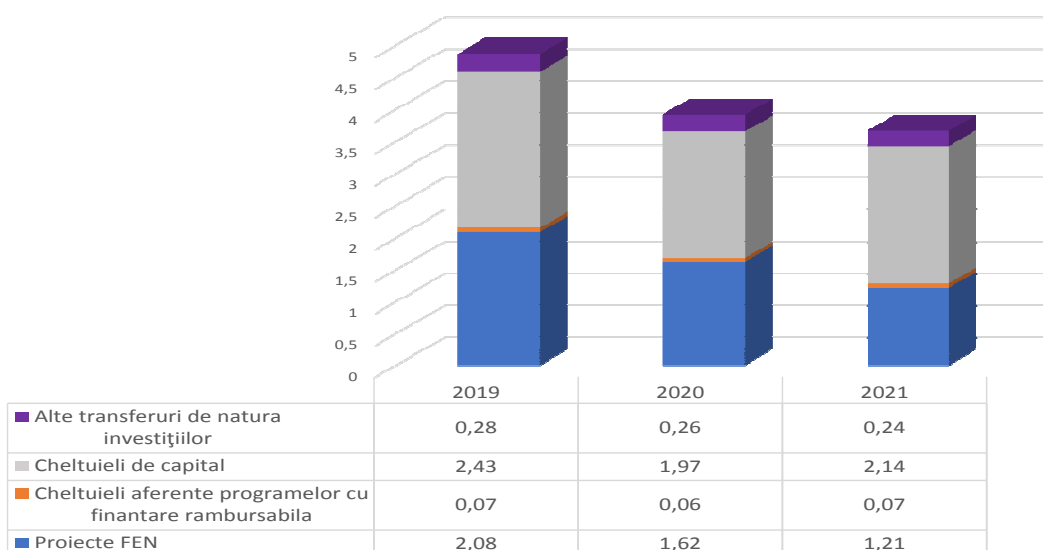

Sursa MFP

În perioada 2017-2021 cheltuielile de investiții s-au situat în permanență peste nivelul deficitului bugetar, deși se constată o adâncire a deficitului in anul 2018, **acesta intră pe traiectoria de ajustare începând cu anul 2019.**

O prioritate majoră a Guvernului o reprezintă îmbunătățirea procesului de evaluare, selecție, prioritizare și implementare a investițiilor publice, pentru a spori absorbția fondurilor europene, în vederea desconggestionării spațiului fiscal și a susținerii creșterii economice.

Structura cheltuielilor de investiții în perioada 2019-2021

În anul 2019 cheltuielile destinate investițiilor însumează 49,7 miliarde lei, reprezentând aproximativ 4,86% în PIB.

3. Crearea unei politici fiscale predictibile pentru stustinerea mediului de afaceri și stimularea investițiilor in sectoarele cu valoare adaugată ridicată, simplificarea fiscalității, care să creeze premisa unei creșteri economice sustenabile;

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

- Continuarea implementării măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2018-2020, pe măsură ce spațiul fiscal-bugetar va permite;
- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european;
- Îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, ca urmare a dialogului cu mediul de afaceri;
- Perfecționarea legislației în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

Principalele măsuri fiscale sunt prezentate în detaliu în capitolul 4 din strategie.

4. Măsuri adoptate de Guvern privind stimularea consumului prin adoptarea unor măsuri salariale, concomitent cu adoptarea unor măsuri sociale pentru asigurarea protecției sociale și securității sociale pentru persoane vârstnice, pensionari, studenți și categoriile cele mai vulnerabile.

- Începând cu data de 1 ianuarie 2019, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, prevăzut la art. 164 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se stabilește în bani, fără a include sporuri și alte adaosuri, la suma de 2.080 lei lunar.
- Începând cu 1 ianuarie 2019, salariile de bază, soldele de funcție/salariile de funcție, indemnizațiile de încadrare se majorează cu 1/4 din diferența dintre salariul de bază, solda de funcție/salariul de funcție, indemnizația de încadrare prevăzute de lege pentru anul 2022 și cel/cea din luna decembrie 2018;
- **Asigurarea unor venituri decente, pentru pensionari** care să le permită acestora să ducă o viață demnă și decentă și după pensionare este prioritate a Programului de Guvernare 2018-2020;
 - începând cu 1 septembrie 2019, valoarea punctului de pensie se majorează cu 15%, respectiv de la 1.100 lei la 1.265 lei;
 - începând cu 1 septembrie 2019, indemnizația socială pentru pensionari garantată se majorează cu 10%, respectiv de la 640 lei la 704 lei;
- **Politica în domeniul asistenței sociale, incluziune socială și reducerea sărăciei**
Obiectivul strategic al acestei politici este **scăderea numărului persoanelor în risc de sărăcie și excluziune socială, în contextul creării unei rețele de servicii sociale integrate, ample și bine coordonate.**

5. Dezvoltarea și diversificarea instrumentelor de management ale datoriei publice

Pe termen mediu, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și, în completare, din surse externe, prin emisiuni de titluri de stat. MFP va continua să mențină o abordare flexibilă și transparentă în realizarea procesului de finanțare, reactionând cu promptitudine la modificările contextului de piață și comportamentul investitorilor.

În scopul creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpararea titlurilor de stat, se are în vedere continuarea emisiunilor de titluri de stat pentru populație prin Programul Tezaur, în limita unui plafon anual, atât prin unitățile operative ale Trezoreriei Statului, cât și prin oficiile poștale ale Companiei Naționale Poșta Română și instituțiilor de credit, precum și flexibilizarea acestuia prin introducerea posibilității de răscumpărare anticipată și a transferului de proprietate între persoanele fizice.

Pentru evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, Trezoreria Statului va menține ca și în anii precedenți rezerva financiară (buffer) în valută, la o valoare echivalentă care acoperă necesitățile brute de finanțare, determinate de deficitul bugetar și refinanțarea datoriei publice pentru circa 4 luni.

6. Îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernancei bugetare, creșterea transparenței bugetare și eficientizarea cheltuielilor publice

Transparentizarea și eficientizarea cheltuielilor publice vor contribui la creșterea spațiului fiscal pentru investiții, îmbunătățirea sustenabilității finanțelor publice pe termen mediu și lung, creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene și creșterea predictibilității politicii bugetare pe termen mediu.

Ministerul Finanțelor Publice acordă o atenție deosebită procesului de instituționalizare a analizei cheltuielilor publice, prin crearea unei structuri responsabile cu realizarea acestor analize și elaborarea unor recomandări pertinente pentru ministere care să conducă la o alocare optimă a resurselor.

S-au efectuat analize pilot de cheltuieli în domeniile transporturi, sănătate, educație, în vederea prioritizării și eficientizării alocării acestora și a identificării unor modalități de realizare de economii.

De asemenea, în 2017 a început implementarea unui proiect de asistență tehnică privind consolidarea capacității de a efectua analiza cheltuielilor publice, prin intermediul CE-Programului de Sprijin pentru Reforme Structurale. Scopul final al proiectului este elaborarea unui Manual de analiză a cheltuielilor publice, care detaliază practicile de urmat în cadrul procesului de analiză a cheltuielilor publice.

Măsuri pentru limitarea cheltuielilor după caz pentru respectarea țintei de deficit de sub 3% din PIB prin continuarea aplicării și în anul 2018 a unora dintre măsurile aprobate în anii anteriori, respectiv:

- munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru sau în zilele libere se va compensa numai cu timp liber, cu anumite excepții în cazul personalului din domeniile apărării, siguranței și ordinii publice sau personalului cu statut special;
- în perioada 2019-2021, instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului din cadrul acestora premii, cu anumite excepții în cazul sportivilor și colectivelor tehnice, studenților, elevilor și profesorilor;
- În perioada 2019-2021 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă;
- În perioada 2019-2021 instituțiile și autoritățile publice nu acordă personalului bilete de valoare, cu excepția tichetelor de creșă reglementate de Legea 165/2018.

2. Obiectivul bugetar pe termen mediu

2.1 PIB potențial și output – gap

În intervalul 2019-2021, produsul intern brut potențial va crește cu un ritm mediu anual de 5,2%. Estimarea și prognoza PIB potențial se realizează conform metodologiei comune europene, agreată la nivelul tuturor statelor membre UE, dar pe baza prognozei pe termen mediu prezentată în Strategie. Pe termen mediu, principala contribuție la creșterea potențială este dată de productivitatea totală a factorilor. Aceasta este urmată de contribuția stocului de capital, în ușoară creștere, având în vedere evoluția formării brute de capital fix.

În condițiile în care indicatorii demografici continuă trendul negativ iar rata efectivă a șomajului se va situa aproximativ la același nivel cu NAWRU, contribuția factorului muncă la creșterea potențială va fi pozitivă, însă se va situa sub 1 punct procentual, diminuându-se de la 0,8 puncte procentuale în anul 2018 la 0,3 puncte procentuale în anul 2021.

România are în prezent una dintre cele mai mari rate de creștere a PIB potențial din rândul statelor membre UE. Conform estimărilor Comisiei Europene din Prognoza de toamnă 2018, anul acesta creșterea potențială va fi de 4,6%, cea mai mare din rândul statelor membre non-euro.

- Creșterea PIB potențial și contribuțiile factorilor -

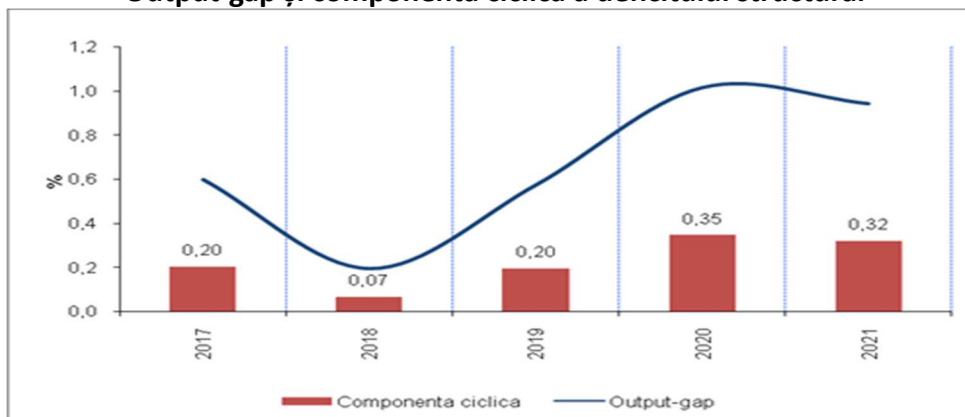
	Contribuții - puncte procentuale -				
	PIB potențial	Capital	Muncă	PTF	Output Gap
2017	4,6	0,9	0,3	3,4	0,6
2018	4,9	0,8	0,6	3,4	0,2
2019	5,1	1,1	0,6	3,4	0,6
2020	5,2	1,2	0,5	3,4	1,0
2021	5,0	1,4	0,2	3,4	0,9

Notă: Diferențele la însumare, unde este cazul, se datorează rotunjirilor

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Output-gap se situează la valori ușor pozitive începând din anul 2017. Mai mult, în condițiile în care creșterea efectivă din anul 2018 va încetini din cauza unor factori conjuncturali, output-gap se va restrânge la 0,2% din PIB potențial. Pe termen mediu output-gap se va situa la maximum 1% din PIB potențial.

Output-gap și componenta ciclică a deficitului structural

2.2. Evoluția deficitului structural în perioada 2015-2021

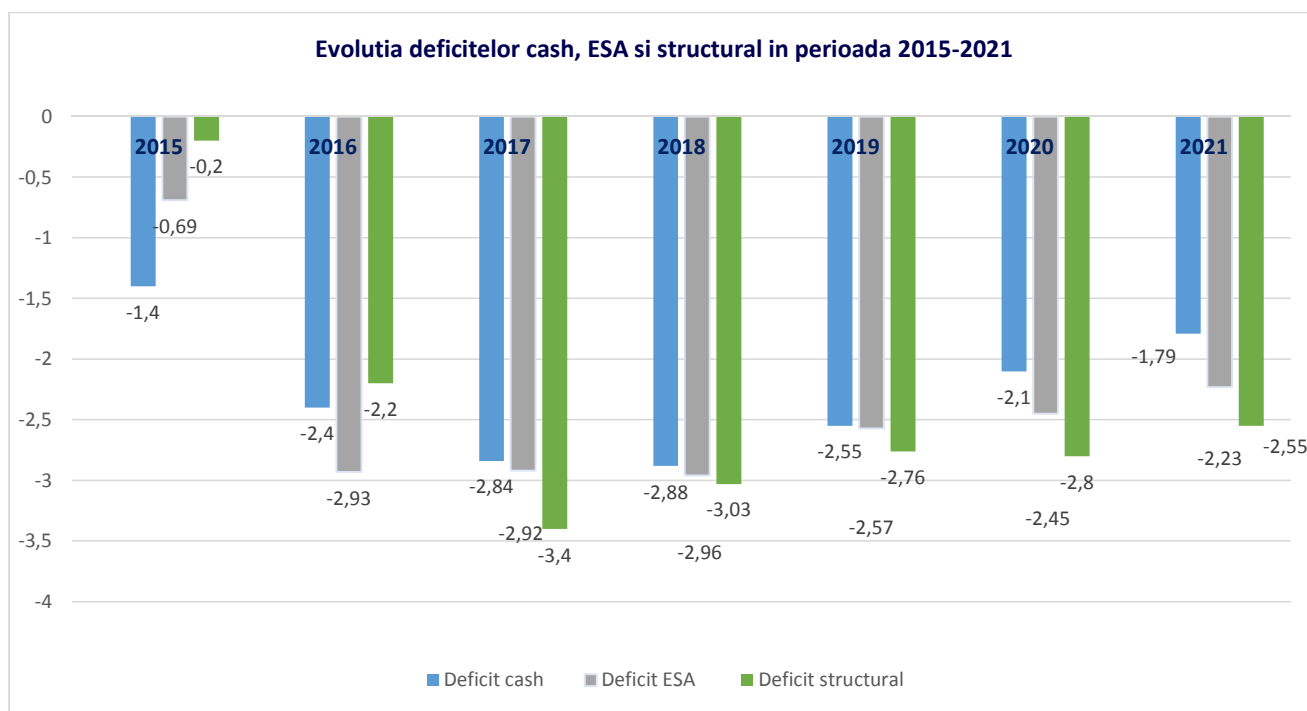
În anul 2017 deficitul structural din România a fost de 3,4% din PIB, după ce în anul 2015 a fost de 0,2 din PIB.

Deficite bugetare în perioada 2015-2021

	- % din PIB -						
Deficite bugetare	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Deficit ESA	-0,69	-2,93	-2,92	-2,96	-2,57	-2,45	-2,23
Deficit Structural*)	-0,2	-2,2	-3,4	-3,03	-2,76	-2,80	-2,55
Deficit cash	-1,4	-2,4	-2,84	-2,88	-2,55	-2,10	-1,79

*) 2018-2021 estimări CNSP

Sursă : prognoza de toamna a CE 2018, AMECO, MFP

Ajustarea realizată după criza economică și financiară s-a situat preponderent pe partea de cheltuieli, reformele structurale fiind promovate în special în domeniul salarizării personalului bugetar, sistemului public de pensii și programării bugetare. România fiind o țară care a avut dezechilibre mai mari la începutul crizei mondiale au fost necesare eforturi de ajustare mai mari decât în alte țări din regiune. Ajustarea întreprinsă de țara noastră este una foarte ambițioasă, iar performanța realizată în ceea ce privește corectarea dezechilibrelor fiscale judecată prin prisma deficitului structural este foarte bună considerând amploarea acestora.

- ✓ Datele statistice semidefinite relevă performanțele deosebite înregistrate de economia românească în anul 2017, când dinamica produsului intern brut a fost de 7,0 % fiind al șaptelea an

consecutiv de creștere. Creșterea economică a României a fost de 4,2% în primele 9 luni ale anului 2018, iar pentru întreg anul curent s-a estimat o dinamică de 4,5% fiind susținută, pe partea ofertei, în principal de sectorul industriei și cel al serviciilor, iar pe partea cererii de o contribuție mai echilibrată a consumului și investițiilor brute.

- ✓ În anul 2015 deficitul structural a fost de 0,2 % din PIB, nivelul înregistrat fiind în concordanță cu prevederile Tratatului fiscal.
- ✓ Având în vedere măsurile adoptate, de relaxare fiscală, precum și cele în domeniul cheltuielilor proiecția bugetului general consolidat se abate de la Obiectivului Bugetar pe Termen Mediu (MTO) începând cu anul 2016 și perioada următoare, respectiv 2017-2021, deficitul bugetar structural fiind peste 1% din PIB.
- ✓ Deficitul bugetar în anul 2019, definit în termeni structurali, este de 2,76% din PIB, față de Obiectivul bugetar pe termen mediu.
- ✓ Deși în anul 2016 se înregistrează o deviere care se menține și în anii următori, totuși începând cu anul 2019 acesta intră pe o traiectorie de ajustare, ceea ce înseamnă aplicarea unor măsuri de recuperare din devierea estimată.

Devierea de la OTM s-ar produce în condițiile menținerii, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB.

3. Cadrul macroeconomic

3.1 Evoluții macroeconomice recente ale economiei românești

Anul 2017

În anul 2017, România a înregistrat o creștere economică de 7,0%, fiind al șaptelea an consecutiv de creștere. Creșterea din 2017 s-a datorat atât contribuției pozitive a cererii interne pentru consum, ca urmare a măsurilor de relaxare fiscală și a majorărilor salariale care au îmbunătățit puterea de cumpărare a populației, cât și contribuției investițiilor brute din economie (formarea brută de capital fix) care s-au majorat cu 3,5% față de 2016.

Exportul de bunuri și servicii s-a majorat cu 10,0%, în timp ce importurile de bunuri și servicii au înregistrat o creștere de 11,3%, cererea externă netă având o contribuție negativă (0,7 procente), în principal pentru că sporul de cerere internă nu a putut fi acoperit în totalitate din producția internă.

Din punct de vedere al ofertei interne, sunt de remarcat creșterile semnificative ale valorii adăugate brute din agricultură (14,6%), industrie (8,3%) și servicii (6,9%). În ceea ce privește sectorul construcțiilor, valoarea adăugată brută a înregistrat o ușoară contracție de 0,9%. Impozitele nete pe produs au înregistrat o majorare de 6,3%.

Anul 2018

Conform datelor publicate de INS, creșterea economică în primele 9 luni din 2018 a fost de 4,2% comparativ cu aceeași perioadă din 2017 (serie brută, date provizoriu 2). Din punct de vedere al creșterii economice, România se situează printre primele state membre UE. Pe ansamblul Uniunii Europene avansul economic a fost de 2,1%. Pe serie ajustată sezonier, produsul intern brut trimestrial și-a accelerat creșterea la 1,9% în trimestrul III 2018 față de trimestrul II 2018 (de la 0,3% în trimestrul I și 1,5% în trimestrul II). Pe serie brută creșterea economică a accelerat ușor la 4,4% în trimestrul III 2018, de la 4,1% în trimestrul II și 4,0% în trimestrul I 2018 comparativ cu perioadele similare din anul precedent.

Pe partea ofertei, s-au înregistrat evoluții pozitive în agricultură (10,7%), industrie (4,4%) și servicii (3,1%), ceea ce arată caracterul sustenabil al creșterii economice, în timp ce valoarea adăugată brută din construcții s-a diminuat (-4,6%). De remarcat majorarea valorii adăugate brute din industrie (4,4%), peste cea a creșterii economice, contribuția acestei ramuri la creșterea reală a PIB fiind de 1,1 puncte procentuale. În ceea ce privește serviciile în ansamblul lor, a căror contribuție la creșterea reală a PIB a fost de 1,8 puncte procentuale, se evidențiază detașat contribuția ramurii „comerț, transport și depozitare, hoteluri și restaurante” cu 0,6 puncte procentuale. Majorarea semnificativă a impozitelor nete pe produs (10%) a susținut creșterea economică cu 1 punct procentual.

Cererea internă, cu o contribuție la creșterea produsului intern brut de 5,8 procente, s-a bazat, în principal, pe cheltuiala pentru consumul final al gospodăriilor, care pe fondul unei inflații cu trend ascendent și a unei politici monetare mai restrictive și-a temperat creșterea manifestată în ultimii 2 ani, majorându-se cu 5,1% în primele 9 luni din 2018 comparativ cu primele 9 luni din 2017. În cadrul acesteia, cumpărările de mărfuri au crescut cu 5,5%. Totodată, consumul final colectiv efectiv al administrației publice a crescut cu 5,5%.

Acumularea brută (formarea brută de capital) s-a majorat cu 11,7% comparativ cu primele 9 luni din 2017, având o contribuție de 2,7 procente la creșterea reală a PIB. Pe componente, investițiile brute (formarea brută de capital fix) s-au redus cu 1,1%. Trebuie remarcat faptul că România înregistrează printre cele mai mari rate ale investițiilor din rândul statelor membre UE; în trimestrul al III-lea 2018 ponderea FBCF în PIB a fost de 25,4%, doar în Ungaria și Cehia înregistrându-se o valoare mai mare, respectiv de 28,9 și 26,5%. În același timp, variația stocurilor a înregistrat o contribuție pozitivă de 2,9

procente ca urmare a tendinței agenților economici, manifestate începând cu trimestrul I 2018, de constituire de rezerve pentru a răspunde la cererea pieței, precum și a unor producții record de cereale din agricultură.

Exportul net a înregistrat o contribuție negativă de 1,6 procente ca urmare a faptului că importul de bunuri și servicii a crescut cu 9,1%, în timp ce exportul de bunuri și servicii a crescut cu 5,8%.

Incetinirea creștii economice din anul 2018 are un caracter conjunctural și a fost cauzată în principal de creșterea accentuată a pretului petrolului și a celorlalte produse energetice, de incetinirea creșterii economice în UE, iar în plan intern, de accentuarea inflației și înăsprirea politicii monetare.

- modificări procentuale față de anul precedent -

Produsul intern brut	2017	2018 estimare
Cererea internă, din care:	7,6	5,9
Consumul final	8,6	4,8
- Cheltuielile cu consumul privat	10,1	5,3
- Cheltuielile cu consumul final al populației	10,1	5,3
- Cheltuielile cu consumul guvernamental	1,0	3,1
- Consumul colectiv efectiv al administrației publice	5,2	4,0
Formarea brută de capital fix	3,5	1,5
Exportul de bunuri și servicii	10,0	6,8
Importul de bunuri și servicii	11,3	9,9
PIB	7,0	4,5
- Industrie	8,3	4,4
- Agricultură	14,6	9,3
- Construcții	-0,9	-0,3
- Servicii	6,9	4,0

Sursa: Institutul Național de Statistică și Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Ocuparea se îmbunătățește, România îndeplinindu-și angajamentul asumat în cadrul Strategiei "Europa 2020". Șomajul a ajuns la minime istorice.

În trimestrul III 2018 rata de ocupare a populației în vârstă de 20-64 ani a fost de 71,3% (conform definiției AMIGO), depășind cu 1,3 puncte procentuale ținta națională de 70% stabilită în contextul Strategiei 2020.

Numărul mediu de salariați (media efectivelor lunare, conform INS, conform metodologiei naționale) a fost de 4.929,4 mii persoane în primele 11 luni ale anului 2018, în creștere cu 1,8% față de perioada corespunzătoare a anului 2017 (respectiv 87,4 mii persoane). Ponderea cea mai mare în total economie o reprezintă numărul salariaților din industrie care a ajuns la 28,1%, respectiv 1.386,1 mii persoane.

Câștigul salarial mediu brut pe total economie, a fost în primele 11 luni ale anului 2018 de 4.448 lei. Câștigul salarial mediu net s-a majorat cu 13,2%, fiind de 2.672 lei

În sectorul bugetar, creșterea medie a **câștigului salarial mediu net** a fost de 20,5% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2017, în timp ce în sectorul concurențial s-a majorat cu 11,0%.

În termeni reali, pe total economie, creșterea câștigului salarial a fost de 8,1%. **Câștigul salarial real** în sectorul bugetar a înregistrat o creștere de 15,0%, iar în sectorul concurențial de 6,0%

Rata șomajului înregistrat la sfârșitul lunii decembrie 2018 a fost de 3,31%, mai mică cu 0,72% față de sfârșitul lunii decembrie 2017 (4,03).

În anul 2017, **exporturile de bunuri** au avut o valoare de 62,6 mld. euro, în creștere cu 9,2% comparativ cu anul 2016, în timp ce creșterea înregistrată de importurile de bunuri a fost de 12,2%, valoarea acestora fiind de 75,6 mld. euro. În aceste condiții, deficitul comercial FOB-CIF a fost de 13,0 mld. euro în creștere cu 30,0% comparativ cu cel înregistrat în anul 2016.

În primele 11 luni ale anului 2018, exporturile de bunuri au atins valoarea de 63,1 mld. euro, în creștere cu 8,6% față de aceeași perioadă a anului anterior, iar importurile CIF au înregistrat o valoare de 76,5 mld. euro, în creștere cu 10,1%.

Ponderea exporturilor pe piața unică europeană a reprezentat 76,9% din totalul exporturilor românești, comparativ cu 76,0% în primele 11 luni din 2017.

În primele 11 luni ale anului 2018, structura exporturilor a fost dominată în proporție de 47,5% de livrările de bunuri din categoria mașinilor și echipamentelor de transport, care au crescut cu 11,2%.

De menționat este faptul că în intervalul ianuarie-noiembrie 2018 ritmul de creștere a exporturilor românești intra-comunitare a fost de aproape 2 ori mai mare decât media UE 28 (10,0% comparativ cu 5,3%), România situându-se din acest punct de vedere pe locul 6 în rândul statelor comunitare. În această perioadă, exporturile totale ale Franței s-au majorat cu 4,3%, cele ale Germaniei cu 3,7%, în timp ce Italia a raportat o creștere cu 3,5% față de perioada corespunzătoare a anului anterior.

Contul curent al balanței de plăți a înregistrat în primele 11 luni ale anului 2018 un deficit în valoare de 8,7 miliarde euro. El a fost finanțat în proporție de 55,5% din investiții străine directe care au totalizat 4,8 miliarde euro.

- mil. euro -		
Comerțul exterior și contul curent	2017	2018
Export FOB	62.644,1	68.160
- modificare procentuală anuală, %	9,2	8,8
Import CIF	75.603,9	83.250
- modificare procentuală anuală, %	12,2	10,1
Sold Balanță Comercială FOB - CIF	-12.959,8	-15.090
Soldul contului curent	-5.970	-9.125
- % din PIB	-3,2	-4,5

Sursa: 2017 Institutul Național de Statistică și Banca Națională a României, 2018 Comisia Națională de Strategie și Prognostic

În anul 2018 deficitul contului curent al balanței de plăți externe este estimat să atingă valoarea de 9,1 mld. euro, cu o pondere de 4,5% din PIB.

În anul 2018 prețurile de consum s-au majorat în medie cu 4,63%, comparativ cu anul anterior, pe seama creșterii prețurilor la mărfurile nealimentare (6,20%), în timp ce prețurile mărfurilor alimentare

au crescut cu 3,75%, iar tarifele la servicii cu 2,53%. Inflația anuală în luna decembrie a atins nivelul minim din acest an de 3,27%, cu 0,16 puncte procentuale mai puțin decât în noiembrie.

Creșterea înregistrată în anul 2018 s-a datorat atât depășirii efectului statistic asociat măsurilor de relaxare fiscală de la începutul anului 2017 (reducerea cotei de TVA și eliminarea supraaccizei și a unor taxe nefiscale), cât și datorită majorării cotațiilor internaționale la țigetei (+33,1% față de anul 2017), dar și la grupa de energie (+10,4% în anul 2018 față de anul anterior). O contribuție importantă a avut-o și deprecierea nominală a monedei naționale care a fost de 1,84%.

3.2. Execuția bugetară în anul 2017 și execuția preliminară a anului 2018

Execuția bugetară pe anul 2017

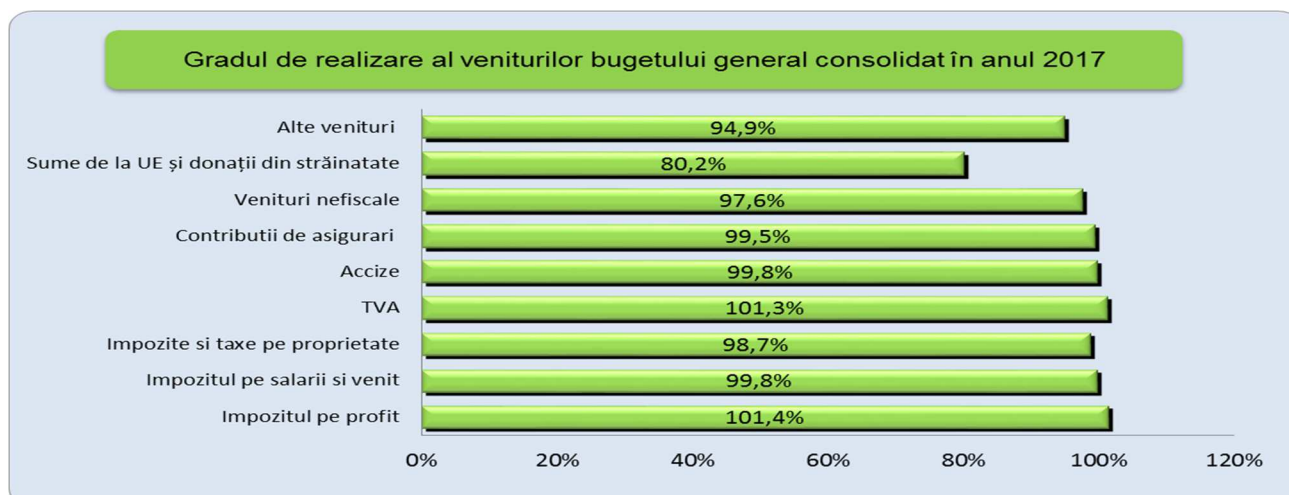
Conform datelor definitive, execuția bugetului general consolidat, în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2017, s-a încheiat cu un deficit cash de 24,29 miliarde lei, respectiv 2,84% din PIB, sub ținta stabilită, respectiv un deficit anual prevăzut de 24,97 miliarde lei.

Comparativ cu anul anterior deficitul bugetului general consolidat în anul 2017, în bază cash, a crescut, ca procent în PIB, cu 0,45 puncte procentuale de la 2,39% în 2016 la 2,84%.

		Deficit cash		
		2016	2017	Diferențe 2017 față de 2016
Deficit	mil. lei	-18.304,3	-24.294,7	-5.990,4
	% din P.I.B.	-2,39	-2,84	-0,45

Veniturile bugetului general consolidat

Veniturile bugetului general consolidat, în anul 2017, au totalizat 251,9 miliarde lei, reprezentând 29,4% din PIB și un grad de realizare față de estimările anuale de 98,0%.

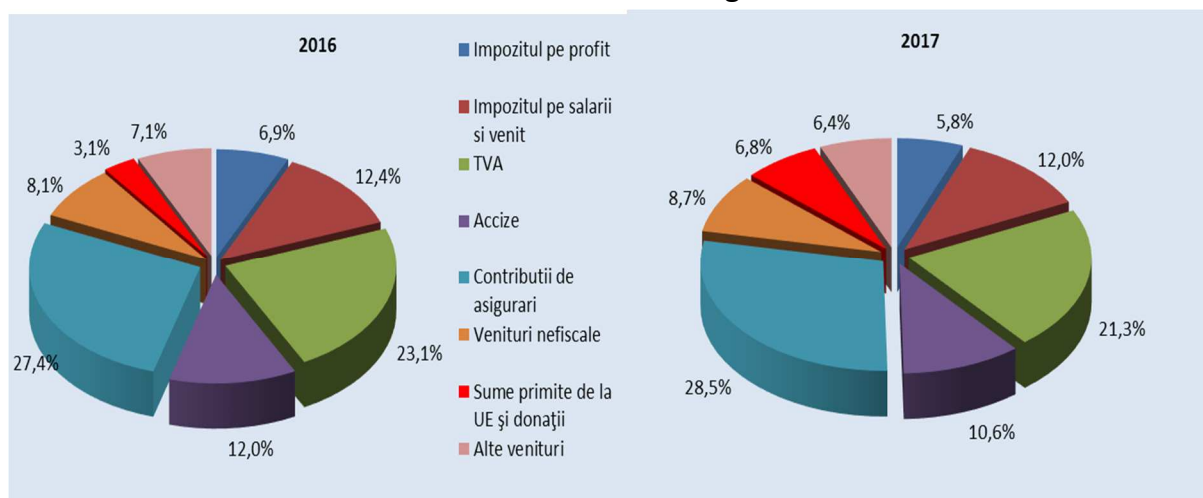

Comparativ cu programul anual de încasări veniturile bugetare au înregistrat următoarele evoluții:

- Încasările din veniturile fiscale au fost superioare programului anual, gradul de realizare fiind de 100,2%, fiind influențate de evoluția pozitivă a încasărilor din impozitul pe profit (101,4%); alte impozite pe venit, profit și câștiguri din capital(102,5%), precum și din taxa pe valoarea adăugată (101,3%). Evoluții mai puțin favorabile s-au înregistrat în cazul încasărilor din impozitul pe venit și salarii (99,8%); impozitele și taxele pe proprietate (98,7%); accize (99,8%); alte impozite și taxe pe bunuri și servicii (90,9%); impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale (98,7%), precum și în cazul altor impozite și taxe fiscale (83%).
- Încasările din contribuții de asigurări au fost inferioare programului de încasări, gradul de realizare fiind de 99,5%. Nerealizarea programului a fost determinată de încasările inferioare programului anual în cazul veniturilor din contribuții de asigurări încasate la bugetul asigurărilor pentru șomaj (98,5%), precum și a celor de la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate (98,6%), în timp ce în cazul bugetul asigurărilor sociale de stat veniturile din contribuții s-au situat aproape de nivelul programului anual de încasări, gradul de realizare fiind de 99,97%;
- Încasările din veniturile nefiscale s-au situat sub programul anual, gradul de realizare fiind de 97,6%;
- Încasările din sumele primite de la UE și alți donatori în contul plăților efectuate s-au situat sub programul anual, gradul de realizare înregistrat fiind de 79,5%.

Încasările bugetare au fost influențate atât de evoluțiile economice, cât și de deciziile de politică fiscală adoptate, cum ar fi: creșterea salariului minim, reducerea cotei standard de TVA, majorarea salariilor pentru unele categorii de salariați din sectorul bugetar, creșterea punctului de pensie, creșterea plafonului neimpozabil lunar la veniturile din pensii de la 1000 lei la 2000 lei și scutirea pensionarilor de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate, precum și de modificarea cuantumului accizelor.

Structura veniturilor bugetare

Din punct de vedere al ponderii principalelor categorii de impozite în total venituri încasate, s-au înregistrat creșteri, comparativ cu anul anterior, în principal în cazul veniturilor din contribuții de asigurări cu 1,1 pp, a veniturilor nefiscale cu 0,6 pp și sumelor primite de la UE în contul plăților efectuate aferente cadrului financiar 2014-2020 cu 3,7 puncte procentuale.

În paralel, s-au înregistrat diminuări, în principal, în cazul veniturilor din impozitul pe profit cu 1,1 pp, impozite și taxe pe proprietate 0,5 pp, taxa pe valoarea adăugată cu 1,8 pp, a veniturilor din accize cu 1,4 pp, alte impozite și taxe pe bunuri și servicii cu 0,2 pp.

Comparativ cu anul anterior, **veniturile bugetului general consolidat**, în anul 2017, au crescut cu 12,5%, iar ca procent în PIB s-au majorat cu 0,1 pp.

Veniturile fiscale au crescut, în termeni nominali, cu 2,8% față de anul precedent, iar ca procent în PIB s-au redus cu 1,5 puncte procentuale.

Încasările din **impozitul pe profit** s-au redus comparativ cu anul 2016 cu 4,6%, pe fondul reducerii încasărilor de la agenții economici în timp ce încasările de la băncile comerciale ce au fost superioare comparativ cu anul anterior.

Evoluția impozitului pe profit la bugetul de stat, în structură, este următoarea:

- impozitul pe profit virat de agenții economici⁴ prezintă o dinamică negativă în anul 2017 comparativ cu anul precedent, încasările înregistrând un nivel de 14,0 mld. lei, mai puțin cu 1,1 mld. lei comparativ cu anul precedent, reprezentând un grad de realizare de de 101,2% în program;

Dintre potențialii factori ce au exercitat influențe asupra evoluției încasărilor pentru acest impozit, pot fi consemnați:

- ✓ modificări ale sistemului de plată a impozitului datorat de societăți, conform dispozițiilor Legii nr. 170/20165 privind impozitul specific unor activități

Actul normativ menționat cuprinde derogarea de la prevederile titlului II⁶ din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, reglementând impozitul specific pentru persoanele juridice române care desfășoară activități corespunzătoare codurilor CAEN: 5510 - "Hoteluri și alte facilități de cazare similare", 5520 - "Facilități de cazare pentru vacanțe și perioade de scurtă durată", 5530 - "Parcuri pentru rulote, campinguri și tabere", 5590 - "Alte servicii de cazare", 5610 - "Restaurante", 5621 - "Activități de alimentație (catering) pentru evenimente", 5629 - "Alte servicii de alimentație n.c.a.", 5630 - "Baruri și alte activități de servire a băuturilor". La finele anului 2017 s-au încasat 0,1 mld. lei, în condițiile în care prevederea privind plata acestui impozit a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2017, declararea și plata impozitului specific se efectuează pentru un semestru.

⁴ încasările din "Impozit pe profit de la agenții economici" reprezintă 95,3% din total încasări "Impozit pe profit"

⁵ Legea a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2017.

⁶ TITLUL II*) Impozitul pe profit

✓ extinderea sferei de aplicare a prevederilor din "TITLUL III Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor"⁷ pentru persoanele juridice române care au realizat venituri între echivalentul în lei a 100.000 euro și echivalentul în lei a 500.000 euro, totodată abrogându-se aplicarea cotei de 2% pentru microîntreprinderile care au un salariat și intrând în vigoare aplicarea cotei de 1% pentru microîntreprinderile care au unul sau mai mulți salariați⁸

Astfel, încasările din impozitul pe venitul microîntreprinderilor în anul 2017 au fost de 1,3 mld. lei, prezentând o creștere cu 0,5 mld. lei (+59,1%) comparativ cu anul 2016.

Cu toate că nivelul încasărilor din impozitul pe profit de la agenții economici s-a redus comparativ cu anul precedent, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, în termeni nominali, cifra de afaceri din serviciile de piață prestate în principal întreprinderilor, serie brută, a crescut pe ansamblu cu 12,8%, datorită creșterilor înregistrate la transporturi (+15,7%), alte servicii furnizate în principal întreprinderilor (+15,4%), activitățile de producție cinematografică, video, programe de televiziune; difuzare și transmitere de programe (+14,0%), activitățile de servicii informatice și în tehnologia informației (+4,3%) și la comunicații (+4,2%).⁹

De asemenea, cifra de afaceri din comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete), serie brută, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, în termeni nominali, a înregistrat o creștere cu 7,5% datorită creșterii comerțului cu ridicata nespecializat (+16,5%), comerțului cu ridicata specializat al altor produse (+14,6%), comerțului cu ridicata al bunurilor de consum, altele decât cele alimentare (+6,8%), comerțului cu ridicata al produselor alimentare, al băuturilor și al tutunului (+5,9%), comerțului cu ridicata al produselor agricole brute și al animalelor vii (+5,2%) și comerțului cu ridicata al altor mașini, echipamente și furnituri (+5,0%).¹⁰

- impozitul pe profit virat de băncile comerciale¹¹ prezintă un trend crescător în anul 2017 comparativ cu anul 2016, cu un nivel al încasărilor de 0,7 mld. lei, având un grad de realizare 107,1% în programul.

Încasările din **impozitul pe venit și salarii** au înregistrat o creștere cu 8,6%, dinamica pozitivă fiind influențată de creșterea fondului brut de salarii la nivel național cu 18%¹² precum și de majorarea de la 1 februarie 2017 a salariului de bază minim brut pe țară de la 1250 lei la 1450 lei.

O evoluție negativă a înregistrat impozitul pe veniturile din pensii (-35%) influențată de măsurile legislative privind creșterea plafonului neimpozabil lunar la veniturile din pensii de la 1000 lei la 2000

⁷ Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal

⁸ intră în vigoare la data publicării ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ Nr. 3/2017 din 6 ianuarie 2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal

⁹ INS – Comunicat de presa nr.41 / 14 februarie 2018

¹⁰ INS – Comunicat de presa nr.40 / 14 februarie 2018

¹¹ încasările din " Impozit pe profit de la băncile comerciale" reprezintă 4,7% din total încasări "Impozit pe profit" la bugetul de stat

¹² În anul 2017 comparativ cu anul precedent numărul mediu de salariați a crescut cu 3,1% iar salariul mediu brut la nivelul economiei cu 14,5%

lei și scutirea pensionarilor de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate (începând cu luna februarie 2017).

Încasările din **impozitele și taxele pe proprietate** s-au diminuat cu 9,1% comparativ cu anul 2016, iar ca raport în PIB s-au diminuat cu 0,2 pp, gradul de realizare al programului fiind de 98,7%.

Diminuarea încasărilor comparativ cu anul precedent s-a datorat reducerii încasărilor din impozite și taxe pe proprietate la bugetul de stat (-91,0%) pe fondul eliminării impozitului pe construcții speciale începând cu anul 2017.

Încasările din **TVA** au înregistrat o creștere cu 3,6% comparativ cu anul anterior gradul de realizare al programului de încasări fiind de 101,3%.

Comparativ cu veniturile încasate în aceeași perioadă a anului precedent, veniturile din taxa pe valoare adăugată au înregistrat o creștere de 1,9 mld. lei, în condițiile în care a fost aplicată măsura de reducere a cotei standard de TVA de la 20% la 19% începând cu 1 ianuarie 2017, măsură care s-a reflectat în încasări începând cu luna februarie 2017.

În structură, veniturile încasate din TVA în anul 2017 se prezintă astfel:

- încasările din operațiuni interne au crescut cu 1,7%, în condițiile în care volumul cifrei de afaceri pentru comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete), serie brută, în perioada 1.I-30.XI.2017, comparativ cu perioada 1.I-30.XI.2016¹³ a înregistrat o creștere cu 10,3%,
- încasările din importurile de bunuri au crescut cu 7%,
- valoarea restituirilor de taxă pe valoare adăugată a scăzut cu 3%.

Referitor la valoarea schimburilor extracomunitare de bunuri¹⁴ (Extra-UE28) aceasta a crescut cu 21,2% la importuri și cu 8,7% la exporturi (la valori exprimate în lei) în perioada 1.I-30.XI. 2017 comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Încasările din **accize** au fost în sumă de 26,6 miliarde lei în scădere cu 1,3% comparativ cu anul anterior și un grad de realizare al programului anual de 99,8%.

Încasările din accize la produse energetice pentru anul 2017 au înregistrat 14,3 mld. lei reprezentând 53,8 % din total încasări an, fiind diminuate cu 6,0 % față de aceeași perioadă a anului precedent. Încasările din accize la produse energetice au fost influențate din punct de vedere legislativ de intrarea în vigoare începând cu 1 ianuarie 2017 a prevederilor Legii nr 227/2015 referitoare la micșorarea nivelului accizelor la produsele energetice.

Încasările din accize la tutun la bugetul de stat pentru anul 2017 au înregistrat 9,8 mld. lei reprezentând 39,1 % din total încasări an, fiind mai mari cu 5,3 % față de aceeași perioadă a anului precedent.

Încasările din accizele la tutun din anul 2016 au prezentat un trend atipic față de cele din anii anteriori, fiind influențate de incertitudinile legate de data aprobării transunerii Directivei tutunului în legislația națională, care aducea modificării majore condițiilor de fabricație și vânzare a produselor

¹³ INS- Comunicat de presă nr.4/2018 privind comerțul și serviciile

¹⁴ INS- Comunicat de presă nr.6/2018 privind comerțul internațional de bunuri

din tutun. În noiembrie 2016 a fost aprobată Legea 201/2016 care a eliminat incertitudinile existente. Nivelul accizei a crescut de la 430,71 lei/1000 de țigarete în 2016 la 435,58 lei/1000 țigarete în 2017 conform unui calendar aprobat pentru perioada 2017-2022, al accizelor pentru unele produse din tutun prelucrat, precum: țigarete, tutun de fumat fin tăiat, destinat rulării în țigarete și alte tutunuri de fumat. În acest sens, începând cu 24 iulie 2017, nivelul accizelor pentru țigarete a fost majorat de la 435,58 lei/1000 țigarete la 439,94 lei/1000 țigarete.

Încasările din **alte impozite și taxe pe bunuri și servicii** au crescut cu 37,9% comparativ cu anul 2016, programul de încasări realizându-se în proporție de 90,9% datorită nerealizării veniturilor prevăzute la bugetul fondului național unic de sănătate, respectiv contribuția trimestrială pentru finanțarea unor cheltuieli în domeniul sănătății, (față de un nivel estimat de 2,4 miliarde lei, au fost încasate doar 2,1 miliarde lei, cea mai mare nerealizare provenind din contribuția datorată pentru contractele cost-volum/cost-volum-rezultat).

Încasările din **taxele pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** au totalizat 2,9 miliarde lei, cu 9,5% mai mici comparativ cu anul anterior.

Diminuarea încasărilor din taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități s-a datorat diminuării cu 86,3%, comparativ cu anul anterior, a încasărilor la bugetul instituțiilor/activităților finanțate integral și/sau parțial din venituri proprii în principal ca urmare a eliminării¹⁵ timbrului de mediu pentru autovehicule.

Încasările din **impozitul pe comerțul exterior și tranzacțiile internaționale** au crescut cu 5,7%, comparativ aceeași perioadă a anului precedent, pe fondul creșterii valorii schimburilor extracomunitare de bunuri¹⁶ (Extra-UE28) cu 21,2% la importuri.

Încasările din **contribuțiile de asigurări** au crescut cu 17,0%, pe fondul evoluției pozitive a numărului de salariați, a câștigului salarial mediu brut, a salariului minim, precum și a majorărilor salariale acordate pentru unele categorii de salariați din domeniul bugetar.

Comparativ cu anul 2016 s-au înregistrat creșteri la bugetul asigurărilor sociale de stat cu 19,1%, la bugetul asigurărilor pentru șomaj cu 16,5% și la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate cu 11,6%.

Creșterea contribuțiilor sociale în cazul bugetului asigurărilor sociale de stat cu 19,1% se situează peste evoluția fondului brut de salarii la nivel național de 18,1%¹⁷, fiind influențată de măsuri legislative precum eliminarea plafonului maxim de 5 câștiguri salariale medii brute și de introducerea obligației de plată a contribuțiilor datorate de angajatori la nivelul salariului minim brut pe țară garantat în plată pentru salariații cu timp parțial de muncă și cu normă întreagă cu salariul sub nivelul de 1450 lei.

Sumele transferate din bugetul asigurărilor sociale de stat către Pilonul II de pensii au totalizat 7,1 mld. lei, ceea ce a reprezentat 99,3% din programul anual estimat pentru Pilonul II de pensii.

¹⁵ Conform prevederilor art. XII din Legea nr.1/2017

¹⁶ INS- Comunicat de presă nr.6/2018 privind comerțul internațional de bunuri

¹⁷ În anul 2017 comparativ cu anul precedent numărul mediu de salariați a crescut cu 3,1% iar salariul mediu brut la nivelul economiei cu 14,5%

Contribuțiile sociale colectate la bugetul asigurărilor pentru șomaj au fost în sumă de 2,2 mld. lei, cu 16,5% peste încasările înregistrate în aceeași perioadă a anului precedent, gradul de realizare al programului de încasări fiind de 98,5%.

Contribuțiile sociale colectate la fondul național unic de asigurări sociale de sănătate au fost în sumă de 23,8 mld. lei, cu 11,6% peste încasările înregistrate în aceeași perioadă a anului precedent, gradul de realizare al programului de încasări fiind de 98,6%.

O evoluție negativă față de anul precedent au înregistrat încasările din contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de pensionari, influențată fiind de măsura legislativă privind scutirea pensionarilor de la plata contribuțiilor de asigurări sociale de sănătate (începând cu luna februarie 2017).

Veniturile nefiscale încasate în anul 2017 au totalizat 21,9 miliarde lei (2,6% din PIB) cu 21,2% mai mari comparativ cu încasările anului 2016.

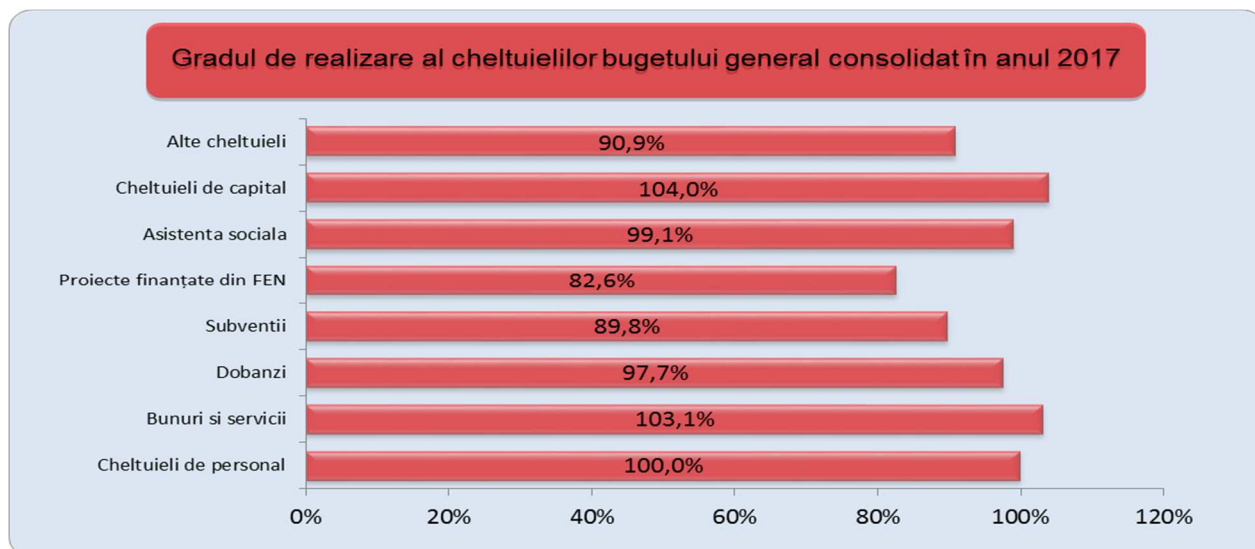
Evoluția pozitivă a încasărilor în cazul veniturilor nefiscale, comparativ cu anul anterior s-a datorat în principal creșterii înregistrate în cazul veniturilor din proprietate(+87%), la bugetul de stat, ca urmare a creșterii veniturilor din dividende și a vărsămintelor din profitul net al regiilor autonome (+3,2 mld. lei), a vărsămintelor din veniturile nete ale B.N.R. (+ 0,1 mld. lei), precum și a veniturilor și a sumelor din vânzarea certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (+0,2 mld. lei). O măsură cu impact pozitiv asupra veniturilor din proprietate a fost reprezentată de introducerea, în anul 2017, în sfera de distribuire a veniturilor din dividende a sumelor repartizate în anii anteriori la alte rezerve, precum și a distribuirii rezultatului reportat existent în sold la finele fiecărui an.

Sumele primite de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate (inclusiv donațiile), în anul 2017, au fost în valoare de 17,3 miliarde lei, cu 247,6% peste nivelul înregistrat în anul 2016.

De asemenea, ca raport în PIB, acestea au înregistrat o creștere cu 1,1 puncte procentuale de la 0,9% în anul 2016 la 2,0% în anul 2017.

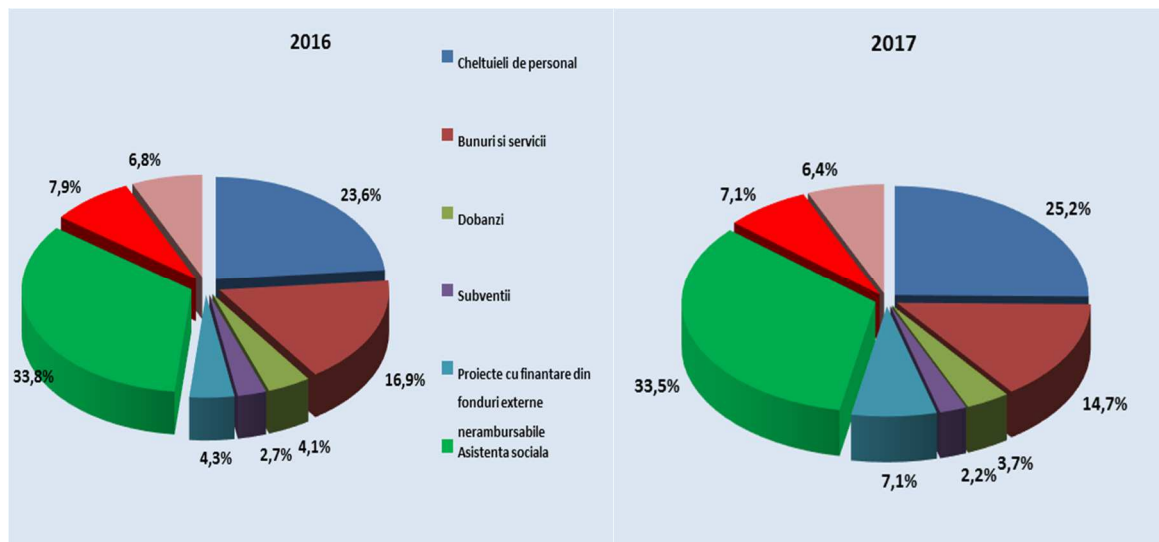
Cheltuielile bugetului general consolidat

Cheltuielile bugetului general consolidat au totalizat, în anul 2017, 276,2 miliarde lei, ceea ce reprezintă 32,2% din PIB și un grad de realizare față de nivelul prevăzut de 98,0%.

Din punct de vedere al gradului de realizare al programului anual, principalele categorii de cheltuieli bugetare au înregistrat următoarele evoluții: cheltuielile de personal 100%, cheltuielile cu bunuri și servicii 103,1%, cheltuielile cu dobânzile 97,7%, cheltuielile cu subvențiile 89,8%, cheltuielile cu asistența socială 99,1%, cheltuielile de capital 104%.

Structura cheltuielilor bugetare

Comparativ cu anul 2016 structura economică a cheltuielilor prezintă o creștere a ponderii în total cheltuieli a cheltuielilor de personal cu 1,6 pp și a cheltuielilor aferente proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile cu 2,8 pp, diminuări ale ponderii înregistrându-se în cazul cheltuielilor cu bunuri și servicii cu 2,2 pp, la subvenții cu 0,5 și dobânzi cu 0,4 pp, precum și a cheltuielilor de capital cu 0,8 puncte procentuale.

Comparativ cu anul precedent, **cheltuielile bugetului general consolidat** s-au majorat cu 14%, iar ca procent în PIB cu 0,4 puncte procentuale de la 31,7% cât au fost în anul 2016 la 32,2% în anul 2017.

În anul 2017 s-au înregistrat diminuări ale cheltuielilor bugetare față de anul precedent în cazul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2007-2013 (-78,3%), a cheltuielilor aferente programelor cu finanțare rambursabilă (-30%), dar și a cheltuielilor cu subvenții acordate (-6,1%).

Cheltuielile de personal ale bugetului general consolidat, în anul 2017, au crescut cu 22% față de anul precedent, iar ca procent în PIB cu 0,7 puncte procentuale, fiind determinate de majorările salariale acordate în a doua parte a anului 2016, respectiv aplicarea, începând cu luna august 2016, a prevederilor O.U.G. nr. 20/2016 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 57/2015 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2016, prorogarea unor termene, precum și unele măsuri fiscal- bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și de creșterile salariale acordate în 2017, respectiv

creșterea cu 15 % a salariilor din sănătate și din educație de la 1 ianuarie 2017, a personalului plătit din fonduri publice din instituțiile și autoritățile publice ale administrației publice locale care beneficiază de majorarea cu 20% începând cu 1 februarie 2017, majorarea salariului de bază minim brut pe țară garantat în plată de la 1.250 lei la 1.450 lei din 1 februarie 2017, majorarea cu 30% a salariilor personalului din bibliotecile naționale și muzee naționale începând cu iunie 2017, majorarea cu 15% a soldelor de funcție ale personalului militar începând cu iunie 2017, majorarea cu 10% a salariilor de funcție ale polițiștilor începând cu 1 octombrie 2017, precum și intrarea în vigoare începând cu 1 iulie 2017 a prevederilor din Legea-cadru nr.153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

Comparativ cu programul anual cheltuielile de personal s-au efectuat în proporție de 100%.

Cheltuielile cu bunuri și servicii au înregistrat o ușoară diminuare cu 0,6% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB au scăzut cu 0,6 pp. Comparativ cu programul anual cheltuielile cu bunuri și servicii s-au efectuat în proporție de 103,1%.

Cheltuielile cu dobânzile au crescut cu 1,1% față de anul precedent, iar ca pondere în PIB s-au redus cu 0,1 pp. Acestea nu au reușit să atingă nivelul prevăzut a se efectua în anul 2017, gradul de efectuare fiind de 97,7%.

Cheltuielile cu subvențiile s-au diminuat față de anul precedent cu 6,1%, ponderea în PIB fiind, de asemenea redusă cu 0,1 puncte procentuale. Se poate menționa că gradul de efectuare a fost de 89,8%. Din totalul cheltuielilor cu subvențiile o pondere de 60,5% o reprezintă cheltuielile cu subvențiile ale bugetului de stat, iar în cadrul acestora o pondere mai însemnată o dețin cheltuielile pentru sprijinirea producătorilor agricoli 51,9% (1.944,7 milioane lei), subvențiile pentru susținerea transportului feroviar public de călători 35,5% (1.332,85 milioane lei), subvențiile pentru transportul de călători cu metroul 7,1% (266,85 milioane lei), programe de conservare sau de închidere a minelor 3% (111,7 milioane lei).

Cheltuielile cu asistența socială au crescut în termeni nominali cu 13,1% comparativ cu anul anterior, iar ponderea în PIB s-a majorat cu 0,1 puncte procentuale.

Evoluția cheltuielilor cu asistența socială în anul 2017 a fost influențată, în principal, de majorarea cu 5,25% a punctului de pensie de la 1 ianuarie 2017, acesta ajungând la 917,5 lei, și cu 9% de la 1 iulie 2017 a punctului de pensie, ajungând la 1000 lei, precum și de măsurile ce au fost aprobate în timpul anului 2016 care au contribuit la sporirea cheltuielilor sociale; majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție.

Comparativ cu programul anual cheltuielile cu asistența socială s-au efectuat în proporție de 99,1%.

La bugetul de stat cheltuielile cu asistența socială au fost în sumă de 27,8 miliarde lei și au reprezentat 19,2% din totalul cheltuielilor bugetului de stat. Din totalul plăților, suma de 19,2 miliarde lei, respectiv 69,1%, a fost utilizată de Ministerul Muncii și Justiției Sociale.

Cheltuielile privind asistența socială la bugetul de stat au înregistrat o creștere cu 19,7% comparativ cu anul precedent.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă rambursabilă s-au diminuat cu 30%.

Cheltuielile aferente proiectelor cu finanțare externă nerambursabilă aferente cadrului financiar 2014-2020 au crescut, comparativ cu anul precedent, cu 12,4 miliarde lei (196,0%), iar ca pondere în PIB s-au majorat cu 1,4 puncte procentuale.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, în anul 2017 au fost în sumă de 26,8 miliarde lei, respectiv 3,1% din PIB.

Evoluția principalelor domenii finanțate din bugetul general consolidat

	Realizări 2016		Realizări 2017		Diferențe 2017 față de 2016	
	mil.lei	% din PIB	mil.lei	% din PIB	mil.lei	
PIB	765.135,4		856.700,0			
CHELTUIELI TOTALE	242.204,4	31,7	276.161,2	32,2	33.956,8	14,0%
Autoritati publice si actiuni externe	18.927,9	2,5	20.351,1	2,4	1.423,2	7,5%
Tranzactii privind datoria publica si imprumuturi	10.007,2	1,3	10.197,1	1,2	189,9	1,9%
Aparare	6.848,9	0,9	10.120,8	1,2	3.271,8	47,8%
Ordine publica si siguranta nationala	15.549,8	2,0	16.789,9	2,0	1.240,2	8,0%
Invatamant	21.678,0	2,8	24.715,3	2,9	3.037,3	14,0%
Sanatate	30.265,1	4,0	34.248,1	4,0	3.983,0	13,2%
Cultura, recreere si religie	6.598,7	0,9	8.553,6	1,0	1.954,9	29,6%
Asigurari si asistenta sociala	86.718,5	11,3	98.561,7	11,5	11.843,2	13,7%
Locuinte, servicii si dezvoltare publica	6.891,9	0,9	6.860,5	0,8	-31,4	-0,5%
Protectia mediului	4.285,3	0,6	3.889,2	0,5	-396,1	-9,2%
Combustibil si energie	1.824,7	0,2	1.878,2	0,2	53,5	2,9%
Agricultura, silvicultura, piscicultura si vanatoare	7.843,9	1,0	16.774,6	2,0	8.930,7	113,9%
Transporturi	18.874,2	2,5	17.121,0	2,0	-1.753,2	-9,3%
Alte domenii bugetare (alte servicii generale, comunicatii etc.)	5.890,4	0,8	6.100,1	0,7	209,7	3,6%

În ceea ce privește cheltuielile pe principalele domenii în anul 2017 comparativ cu 2016 se constată creșteri în cazul majorității domeniilor, cele mai semnificative înregistrându-se în domeniul agriculturii, silviculturii, pisciculturii și vânătorii(+113,9%), apărării(+47,8%), sănătății (+13,2%), asigurări și asistență socială (+13,7%), învățământului +14%), culturii recreerii și religiei +29,6%). Diminuări s-au înregistrat în domeniile: locuințe, servicii și dezvoltare publică (-0,5%), transporturi (-9,3%), protecția mediului (-9,2%).

Execuția bugetului general consolidat, pe baza datelor operative de execuție, pe anul 2018 s-a încheiat cu un deficit de 27,3 miliarde de lei, respectiv 2,88% din PIB, sub ținta anuală stabilită de 2,97% din PIB.

1. Veniturile bugetului general consolidat, în sumă de **295,1 miliarde lei, reprezentând 31,1% din PIB**, comparativ cu 29,4% din PIB în 2017. Procentual, veniturile au fost cu 17,2% mai mari, în termeni nominali, față de anul trecut.

Se înregistrează creșteri față de anul precedent în cazul încasărilor din **contribuțiile de asigurări** (+36,8%). Încasările din contribuțiile de asigurări au fost influențate de creșterea efectivului de salariați din economie, a câștigului salarial mediu brut, a salariului minim pe economie, dar și de condițiile legislative privind transferul contribuțiilor din sarcina angajatorului în sarcina angajatului, reglementate prin OUG nr. 79/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal.

Începând cu luna mai, se constată o îmbunătățire a colectării veniturilor din TVA, astfel, acestea au crescut cu 11,3% față de realizările anului 2017, ajungând la o valoare de 59,6 miliarde lei pe întreg anul 2018.

Veniturile din **accize** au fost în sumă de 28,5 miliarde lei (3% din PIB) cu 7,2% mai mari comparativ cu anul precedent.

De asemenea, încasările din **impozite și taxe pe proprietate** au crescut cu 2% față de 2017, iar încasările din veniturile nefiscale au crescut cu 24%, influențate pozitiv de încasările din dividende.

S-au înregistrat scăderi ale încasărilor din **impozitul pe salarii și venit** cu 24,8% pe fondul reducerii, începând cu 1 ianuarie 2018, a cotei impozitului pe venit de la 16% la 10%, măsură care s-a reflectat în încasări începând cu luna februarie 2018.

De asemenea, se înregistrează o diminuare cu 42% față de anul precedent la **taxa pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități** ca urmare a aplicării *OUG nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule.*

Sumele de la Uniunea Europeană în contul plăților efectuate sunt 27,1 miliarde lei, fiind cu 57,8% mai mari față de anul 2017.

2. Cheltuielile bugetului general consolidat sunt în sumă de **322,4 miliarde lei**, cu 16,8% mai mari față de anul precedent.

Cheltuielile de personal sunt cu 23,7% mai mari față de anul 2017, creșterea fiind determinată de majorările salariale acordate în temeiul Legii cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice.

Cheltuielile cu **bunuri și servicii** au crescut cu 9,8% față anul precedent. Creșteri semnificative se înregistrează atât la bugetele locale, cât și la bugetul fondului național unic de asigurări sociale de sănătate și la bugetele instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții bugetare.

Subvențiile sunt mai mari cu 7,6% față de anul 2017, menținându-se la același nivel ca procent din Produsul Intern Brut, respectiv 0,7%.

Dobânzile sunt cu 27,8% mai mari față de anul trecut, reprezentând 1,4% din PIB, întrucât în luna octombrie 2018 s-a înregistrat un vârf de plată al dobânzilor, avându-se în vedere cumularea datelor de plată a dobânzilor aferente mai multor titluri de stat de tip benchmark.

Cheltuielile cu asistența socială au crescut față de anul precedent cu 9,5%, fiind influențate, în principal, de majorarea cu 9% a punctului de pensie de la 1 iulie 2017, ajungând la 1000 lei, respectiv

cu 10% de la 1 iulie 2018, ajungând la 1100 lei, de creșterea nivelului indemnizației sociale pentru pensionari de la 520 lei la 640 lei, precum și majorarea și modificarea modalității de stabilire a indemnizației lunare pentru creșterea copilului și stimulentele de inserție.

Cheltuielile pentru investiții, care includ cheltuielile de capital, precum și pe cele aferente programelor de dezvoltare finanțate din surse interne și externe, au fost de 34,2 miliarde lei, cu 27,9% mai mari față de anul 2017.

3.3. Prognoze macroeconomice pe termen mediu (2019-2021)

Cadrul macroeconomic configurat pentru perioada 2019 -2021 a luat în considerare: **(i)** impactul pozitiv al măsurilor fiscal bugetare întreprinse până în prezent asupra mediului de afaceri și asupra puterii de cumpărare a populației; **(ii)** contextul european și global, evidențiat în previziunile de toamnă ale Comisiei Europene, caracterizat prin creștere economică, dar mai puțin dinamică, pe fondul unui grad ridicat de incertitudine, creșterea tensiunilor comerciale, creșterea prețurilor la petrol, piețe financiare tensionate, marcat de multiple riscuri interconectate de evoluție negative; **(iii)** realizările economico-sociale din anul 2017 și din anul 2018 până la momentul actual, aspecte care vor sta la baza fundamentării indicatorilor bugetari pentru anul 2019 și orizontul de referință 2020-2021, asigurându-se astfel caracterul predictibil și sustenabil al acestora.

Având în vedere evoluția potențialului de creștere economică, pentru perioada 2019-2021 se estimează că economia românească va continua creșterea susținută, fiind posibilă o creștere a **produsului intern brut**, în medie, cu 5,4% anual.

Creșterea economică	2019	2020	2021
<i>Modificări procentuale anuale</i>			
PIB real	5,5	5,7	5,0
PIB nominal	7,7	7,7	7,0
Componentele PIB-ului real			
Cererea internă, din care:	5,9	6,1	5,4
Consumul final	5,9	5,7	4,8
- Cheltuielile cu consumul privat, din care:	6,4	6,2	5,5
- Cheltuielile cu consumul final al populației	6,5	6,3	5,5
- Cheltuielile cu consumul guvernamental, din care:	4,0	3,8	2,3
- Consumul colectiv al administrației publice	4,5	4,0	2,5
Formarea brută de capital fix	6,9	7,9	7,4
Exporturi de bunuri și servicii*)	6,9	7,1	7,0
Importuri de bunuri și servicii*)	7,8	7,9	7,8
Contribuții la creșterea PIB (procente)			
Cererea internă finală	6,1	6,2	5,4
Modificarea stocurilor	0,0	0,0	0,0
Export net	-0,6	-0,5	-0,5

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

*) Exporturile și importurile de bunuri și servicii sunt exprimate în termeni reali (de volum)

Cererea internă (consumul și investițiile) va continua să reprezinte motorul creșterii economice. Cheltuielile cu consumul privat se vor majora, în medie, cu 6% anual. Formarea brută de capital fix se va accelera pe fondul îmbunătățirii finanțării din economie, cu un ritm mediu anual de 7,4%.

Exporturile și importurile de bunuri și servicii vor înregistra ritmuri de creștere, în termeni reali, cu o medie anuală de 7%, respectiv 7,8%, exportul net având efect negativ asupra produsului intern brut, diminuându-i creșterea.

Numărul mediu de salariați se va majora în perioada 2019-2021, în medie cu 3,3% anual, iar **rata șomajului înregistrat** la sfârșitul anului se va diminua, ajungând la 2,8% la sfârșitul anului 2021.

Pornind de la ipoteza unor creșteri economice temperate la nivel mondial, cu efect pozitiv pe creșterea cererii externe și, implicit, a **comerțului exterior** românesc, în perioada 2019 - 2021 se estimează creșteri medii anuale ale exporturilor de bunuri cu 8,5%, iar ale importurilor cu 9,0%.

- mil. euro -

Comerțul exterior și contul curent	2019	2020	2021
Export de bunuri FOB ^{*)}	74.000	80.215	87.035
- modificare procentuală anuală, %	8,6	8,4	8,5
Import de bunuri CIF ^{*)}	90.900	99.080	107.895
- modificare procentuală anuală, %	9,2	9,0	8,9
Sold Balanță Comercială FOB - CIF	-16.900	-18.865	-20.860
Soldul contului curent	-7.270	-6.910	-6.725
- % din PIB	-3,3	-2,9	-2,6

^{*)} Exportul și importul de bunuri sunt valori nominale exprimate în euro.

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Nivelul **deficitului de cont curent** se va situa în intervalul 2019-2021 la valori cuprinse între 7,3 – 6,7 mld. euro, ponderea în PIB diminuându-se până la 2,6% în anul 2021.

Pentru anul 2019, se estimează că **inflația** se va reduce atât ca medie anuală cât și la sfârșitul anului până la valoarea de 2,8%. În perioada 2020-2021 se așteaptă ca inflația să-și continue trendul descendent ajungând în anul 2021 la 2,3% la sfârșitul anului și 2,5% ca medie anuală.

Previziunile au luat în calcul ani agricoli normali precum și o ușoară creștere pentru prețul internațional al petrolului.

- %-

Inflația	2019	2020	2021
- sfârșitul anului	2,8	2,5	2,3
- medie anuală	2,8	2,6	2,5

4. Cadrul fiscal-bugetar pe orizontul 2019-2021

4.1. Realizări în anul 2018 față de măsurile asumate prin strategia anterioară

În domeniul impozitelor directe

Impozitul pe profit

- Începând cu 26 aprilie 2018, au fost promovate măsuri care să combată reducerea rezultatului fiscal prin intermediul cesiunilor de creanțe. Astfel, la calculul impozitului pe profit, *în cazul creanțelor cesionate, pierderea netă reprezentând diferența dintre prețul de cesiune și valoarea creanței cesionate este deductibilă în limita unui plafon de 30% din valoarea acestei pierderi.*
- Începând cu 1 aprilie 2018, s-a instituit obligația contribuabililor care efectuează sponsorizări/mecenat, respectiv acordă burse private și care scad aceste sume din impozitul pe profit, de a declara beneficiarii sumelor respective, cu scopul monitorizării și controlului acestor sume, astfel încât să se asigure cheltuirea fondurilor primite de beneficiari numai în scopul pentru care aceștia s-au înființat sau în scopul pentru care au fost alocate, după caz.
- În cazul sponsorizărilor efectuate către entități persoane juridice fără scop lucrativ, inclusiv unități de cult, începând cu 1 aprilie 2019, sumele aferente acestora se scad din impozitul pe profit datorat, dacă beneficiarul sponsorizării este înscris, la data încheierii contractului, în Registrul entităților/unităților de cult pentru care se acordă deduceri fiscale.
- Pentru deducerea costurilor excedentare ale îndatorării la calculul rezultatului fiscal, potrivit prevederilor Legii nr.30/2019 pentru aprobarea OUG nr.25/2018, s-a majorat plafonul deductibil de la 200.000 euro la 1.000.000 euro, precum și nivelul de deducere în funcție de EBITDA de la 10% la 30%.

Impozitul pe veniturile microîntreprinderilor

Începând cu 1 aprilie 2018:

- Se instituie regula fiscală, potrivit căreia microîntreprinderile pot opta pentru plata impozitului pe profit, în cazul în care acestea îndeplinesc două condiții:
 - au un nivel de capital social minim de 45.000 lei (aprox. 10.000 euro) și
 - au cel puțin 2 salariați.Măsura a vizat stimularea investițiilor și antreprenoriatului, prin crearea unui mediu de afaceri atractiv pentru întreprinderile mici și mijlocii, cu îndeplinirea concomitentă a unor condiții legate de valoarea capitalului social și a numărului de salariați.
- **Pentru susținerea domeniului social**, s-a instituit măsura care permite microîntreprinderilor să scadă din impozitul datorat cheltuielile cu sponsorizarea efectuate pentru susținerea entităților nonprofit și a unităților de cult, care sunt furnizori de servicii sociale acreditați cu cel puțin un serviciu social licențiat, potrivit legii, în limita valorii reprezentând 20% din impozit. Pentru monitorizarea folosirii acestor resurse financiare bugetare, s-a instituit obligația, de a declara beneficiarii sumelor respective. Începând cu 1 aprilie 2019, sumele corespunzătoare cheltuielilor cu sponsorizarea se scad din impozitul pe veniturile microîntreprinderilor, doar dacă beneficiarul sponsorizării este înscris, la data încheierii contractului, în Registrul entităților/unităților de cult pentru care se acordă deduceri fiscale.

Alte impozite directe în domeniul resurselor naturale pentru anul 2018:

- S-a prorogată termenul din Ordonanța Guvernului nr. 6/2013 privind instituirea unor măsuri speciale pentru impozitarea exploatarea resurselor naturale, altele decât gazele naturale,

aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 261/2013, cu modificările ulterioare. Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/2018 s-a prorogată termenul de aplicare pentru perioada 2019-2021;

- Prin aprobarea ca lege, *Ordonanța Guvernului nr. 7/2013 privind instituirea impozitului asupra veniturilor suplimentare obținute ca urmare a dereglementării prețurilor din sectorul gazelor naturale, cu modificările și completările ulterioare* stabilește un impozit permanent pentru operatorii din acest sector de activitate.
- Prin aprobarea *Legii nr. 256/2018 din 12 noiembrie 2018 privind unele măsuri necesare pentru implementarea operațiunilor petroliere de către titularii de acorduri petroliere referitoare la perimetre petroliere offshore* s-a instituit un impozit asupra veniturilor suplimentare offshore obținute din vânzarea gazelor naturale extrase din perimetrele offshore.

Alte impozite directe în domenii specifice

Începând cu 1 ianuarie 2019, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.114/2018, s-a instituit taxa pe activele financiare ale instituțiilor de credit al cărei eventual impact nu a fost inclus în proiecția de venituri bugetare.

În domeniul impozitului pe venit și contribuțiilor sociale obligatorii

- Reducerea cotei de impozit pe venit, de la 16% la 10%;
- Majorarea nivelului salariului lunar brut în funcție de care se acordă deducerea personală, precum și majorarea nivelului deducerilor personale, în sumă fixă, acordate persoanelor care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor de până la 1.950 lei și majorarea deducerilor personale acordate în mod degresiv persoanelor fizice care realizează venituri din salarii și asimilate salariilor până la valoarea de 3.600 lei, inclusiv;
- Reducerea cotei totale a contribuțiilor sociale obligatorii, per total cu 2 puncte procentuale de la 39,25%, la 37,25%;
- Reducerea numărului contribuțiilor sociale de la 9 la 3, respectiv contribuția de asigurări sociale (CAS), contribuția de asigurări sociale de sănătate (CASS) – datorate de angajați și contribuția asiguratorie pentru muncă – datorată de angajatori.
- Transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii (CAS și CASS) datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor, respectiv:
 - CAS (25%) și CASS (10%) se datorează de către persoana fizică
 - cotă suplimentară de CAS (4% sau 8%) pentru condiții deosebite, speciale sau alte condiții de muncă definite potrivit legii și contribuția asiguratorie pentru muncă, datorate de către angajatori (2,25%).
- Simplificarea obligațiilor declarative ale persoanelor fizice, prin comasarea unui număr de 7 declarații, într-o declarație unică și efectuarea plăților oricând în cursul anului până la termenul de 15 martie, inclusiv, al anului următor celui de realizare a veniturilor;
- Reglementarea unui sistem de bonificații pentru achitarea integrală a obligațiilor fiscale estimate, respectiv a impozitului pe venit și contribuțiilor sociale pentru stimularea depunerii declarației unice prin mijloace electronice de transmitere la distanță și pentru plata cu anticipație a obligațiilor fiscale.
- Implementarea unui nou mecanism de stabilire a impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale obligatorii, respectiv autoimpunerea, care presupune eliminarea emiterii deciziilor de impunere de către organul fiscal competent;
- Posibilitatea contribuabililor de a opta ca plătitorii de venituri să distribuie cota de 2% sau de 3,5% din impozitul datorat pentru susținerea entităților nonprofit care se înființează și

funcționează în condițiile legii, a unităților de cult, precum și pentru acordarea de burse private sau a entităților nonprofit și a unităților de cult, care sunt furnizori de servicii sociale acreditați cu cel puțin un serviciu social licențiat, în condițiile legii;

- Modificarea modului de stabilire a CAS și a CASS, în cazul persoanelor fizice care desfășoară activități independente sau alte categorii de venituri, în sensul că aceste persoane nu mai datorează contribuțiile sociale asupra venitului realizat:
 - baza de calcul a CAS este venitul ales, care este cel puțin egal cu salariul minim brut pe țară;
 - baza de calcul a CASS este salariul minim brut pe țară.
- Persoanele fizice care au calitatea de pensionari, șomeri, persoane aflate în concedii pentru creșterea copiilor, persoane care obțin ajutoare sociale și alte categorii de persoane aflate sub protecția sau în custodia statului sunt asigurate în sistemul public de sănătate fără plata CASS.

cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2019:

- acordarea de facilități fiscale persoanelor fizice, pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor cuprinse între 3.000 și 30.000 lei lei lunar, inclusiv, realizate în baza contractelor individuale de muncă încheiate cu angajatori care desfășoară activități în sectorul de construcții, precum și în domeniile de producere a materialelor de construcții, în perioada 1 ianuarie 2019-31 decembrie 2028, respectiv:
- scutirea de la plata impozitului pe venit;
- reducerea cotei CAS datorată de angajat cu 3,75 puncte procentuale.
- exceptarea angajatului de la plata CASS;
- exceptarea de la plata CAS datorată de angajator pentru condiții deosebite/speciale de muncă;
- reducerea cotei contribuției asiguratorii pentru muncă datorată de angajator la nivelul cotei aferente contribuției la Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale.

cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2019:

Ca urmare a propunerilor mediului de afaceri: aplicarea unei singure cote (3,5%) ce poate fi distribuită din impozitul pe venit către entitățile nonprofit și unitățile de cult, înscrise în Registrul entităților/unităților de cult.

În domeniul impozitelor și taxelor locale:

- Prin Legea nr. 145/2018 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2018 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative, a fost extinsă scutirea de la plata impozitului pe clădiri și a impozitului pe teren, pentru clădirea de domiciliu, respectiv terenul de la adresa de domiciliu aflată în proprietatea sau coproprietatea persoanelor persecutate pe motive politice.
- Prin Legea nr. 111/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, a fost extinsă scutirea de la plata impozitului pe clădiri și a impozitului pe teren, pentru clădirea de domiciliu, respectiv terenul de la adresa de domiciliu, pentru reprezentanții legali care au în îngrijire, supraveghere și întreținere persoane cu handicap grav sau accentuat și persoane încadrate în gradul I de invaliditate.

În domeniul impozitelor indirecte:

În domeniul TVA au fost adoptate următoarele măsuri:

cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2018:

- majorarea plafonului de scutire de la plata TVA, de la echivalentul în moneda națională a 65.000 euro, calculat la cursul de schimb din ziua aderării la Uniunea Europeană, respectiv 220.000 lei, la echivalentul în moneda națională a 88.500 euro, calculat la cursul de schimb din ziua aderării la Uniunea Europeană, respectiv 300.000 lei. Această măsură a fost introdusă de Parlamentul României prin Legea nr. 72/2018 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 25/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal.

cu aplicabilitate de la data de 1 noiembrie 2018:

- reducerea cotei de TVA la 5% pentru:
- cazarea în cadrul sectorului hotelier sau al sectoarelor cu funcție similară, inclusiv închirierea terenurilor amenajate pentru camping;
- serviciile de restaurant și de catering, cu excepția băuturilor alcoolice, altele decât berea care se încadrează la codul NC 22 03 00 10;
- serviciile constând în permiterea accesului la bălciuri, parcuri de distracții și parcuri recreative ale căror activități sunt încadrate la codurile CAEN 9321 și 9329, potrivit Clasificării activităților din economia națională - CAEN, actualizată prin Ordinul președintelui Institutului Național de Statistică nr. 337/2007;
- dreptul de utilizare a facilităților sportive ale căror activități sunt încadrate la codurile CAEN 9311 și 9313, potrivit Clasificării activităților din economia națională - CAEN, actualizată prin Ordinul președintelui Institutului Național de Statistică nr. 337/2007, în scopul practicării sportului și educației fizice, altele decât cele scutite conform art. 292 alin. (1) lit. I).

cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2019:

- reducerea cotei de TVA la 9% pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare. Această măsură a fost introdusă de Parlamentul României prin Legea nr. 175/2018 pentru modificarea și completarea art. 291 alin. (2) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal.
- prelungirea până la data de 30 iunie 2022 a aplicării taxării inverse în domeniul TVA pentru livrarea de cereale și plante tehnice, transferul de certificate de emisii de gaze cu efect de seră, livrarea de energie electrică către un comerciant persoană impozabilă, stabilit în România, transferul de certificate verzi, furnizările de telefoane mobile, de dispozitive cu circuite integrate, de console de jocuri, tablete PC și laptopuri, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 114/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene.
- extinderea cotei de TVA de 5% pentru livrarea de locuințe (cele cu o suprafață mai mică de 120 mp și o valoare maximă de 450.000 lei).

cu aplicabilitate de la data de 13 ianuarie 2019:

- extinderea cotei de TVA de 5% pentru:
 - transportul de persoane cu trenurile sau vehiculele istorice cu tracțiune cu aburi pe linii înguste în scop turistic sau de agrement;
 - transportul de persoane utilizând instalațiile de transport pe cablu – telecabină, telegondolă, telescaun, teleski – în scop turistic sau de agrement;
 - transportul de persoane cu vehicule cu tracțiune animală, folosite în scop turistic sau de agrement;
 - transportul de persoane cu ambarcațiuni folosite în scop turistic sau de agrement.

Totodată, având în vedere obligația României, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, de a armoniza legislația națională cu legislația Uniunii Europene, a fost elaborat un proiect de lege prin care au fost transpuse în legislația națională prevederile următoarelor directive:

Directiva (UE) 2016/1065 a Consiliului din 27 iunie 2016 de modificare a Directivei 2006/112/CE în ceea ce privește tratamentul aplicat cupoanelor valorice și **art. 1 al Directivei (UE) 2017/2455** a Consiliului din 5 decembrie 2017 de modificare a Directivei 2006/112/EC și a Directivei 2009/132/CE în ceea ce privește anumite obligații privind taxa pe valoarea adăugată pentru prestările de servicii și vânzările de bunuri la distanță.

În domeniul accizelor au fost adoptate următoarele măsuri:

cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2018:

- A fost majorat nivelul accizelor la tutun de fumat fin tăiat destinat rulării în țigarete, precum și la alte tutunuri de fumat de la 383,78 lei/kg la 398,70 lei/kg.

cu aplicabilitate de la data de 1 aprilie 2018:

- A fost majorat nivelul accizei totale pentru țigarete de la 439,94 lei/1000 țigarete la 448,74 lei/1000 țigarete.
- Totodată, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență nr. 25/2018 *privind modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru aprobarea unor măsuri fiscal-bugetare* s-a stabilit un nivel al accizelor diferențiat pentru motorina utilizată drept carburant pentru transportul rutier de mărfuri în cont propriu sau pentru alte persoane precum și pentru transportul de persoane, regulat sau ocazional, exclusiv transportul public local de persoane, prin diminuarea cu 183,62 lei/1.000 litri, respectiv cu 217,31 lei/tonă a nivelului standard prevăzut pentru motorină din anexa nr. 1 de la Titlul VIII din Codul fiscal.

cu aplicabilitate de la data de 1 ianuarie 2019:

- A fost majorat nivelul accizei totale pentru țigarete de la 448,74 lei/1000 țigarete la 483,74 lei/1000 țigarete și fost prevăzut un calendar de creștere graduală a nivelului accizei totale pentru țigarete prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2018 *privind instituirea unor măsuri în domeniul investițiilor publice și a unor măsuri fiscal-bugetare, modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene*.

4.2. Scurtă caracterizare a politicii fiscale pe perioada 2019-2021, principalele obiective pe termen mediu

Principalele obiective ale politicii fiscale avute în vedere pe termen mediu vizează în principal următoarele aspecte:

- Continuarea implementării măsurilor cuprinse în Programul de guvernare 2018-2020, pe măsură ce spațiul fiscal-bugetar va permite;
- Continuarea perfecționării legislației pentru a corespunde criteriilor de armonizare cu legislația comunitară, prin transpunerea în legislația națională a măsurilor adoptate la nivel european;
- Îmbunătățirea și simplificarea legislației fiscale, ca urmare a dialogului cu mediul de afaceri;
- Perfecționarea legislației în funcție de fenomenele evazioniste, în vederea contracarării acestora.

Proiecția veniturilor bugetului general consolidat pe perioada 2019-2021 s-a realizat pe baza indicatorilor macroeconomici pentru orizontul de referință, precum și a reglementărilor existente în prezent în domeniul fiscal.

Pe termen mediu, pe fondul revigorării economice, veniturile bugetare se vor înscrie pe un trend ascendent în valoare nominală, dar și ca procent în PIB.

Astfel, în anul 2019 veniturile bugetare în termeni nominali sunt estimate la 342,7 miliarde lei (33,51% din PIB), în creștere în valoare nominală pe orizontul de referință, ajungând în anul 2020 la 354,8 miliarde lei (32,23 % din PIB), și la 376,8 miliarde lei în anul 2021, respectiv o creștere nominală de 34,1 miliarde lei față de anul 2019.

Cele mai mari ponderi în cadrul veniturilor bugetare le înregistrează **contribuțiile de asigurări sociale** (34,2) , TVA (20,3 %), **sume primite de UE**(9,8% din total) , **accize** (9,1%), **venituri nefiscale** (8,3 %) **impozit pe venit si salarii** (6,9 %).

4.3 Politica de cheltuieli

Măsuri pe termen mediu

- Asigurarea unui nivel sustenabil pentru cheltuielile cu salariile și pensiile în sectorul public;
- Orientarea resurselor disponibile către investiții publice de în domeniile: infrastructură, agricultură și dezvoltarea rurală, energia și tehnologia avansată;
- Reorientarea cheltuielilor de investiții publice în vederea realizării unei treceri treptate de la investițiile finanțate integral din surse naționale la investiții cofinanțate din fonduri europene;
- Accelerarea ritmului de cheltuire a fondurilor europene pentru îmbunătățirea ratei de absorbție;
- Continuarea finanțării schemelor de ajutor de stat și în perioada 2019-2021, pentru a contribui la crearea de noi locuri de muncă, realizarea de investiții care utilizează tehnologii noi, obținerea de produse, servicii, tehnologii inovative, cu efecte asupra creșterii economice și asigurării stabilității macroeconomice;

Cheltuielile bugetare estimate pentru anul 2019 sunt în sumă de 368,8 miliarde lei, în creștere cu 46,3 miliarde lei față de anul 2018, în anul 2021 acestea ajung la 397,9 miliarde lei respectiv 33,8% din PIB, înregistrând o tendință de scădere ca pondere în PIB pe orizontul de referință datorită necesității de reducere a deficitului bugetar.

Cea mai mare creștere pe orizontul de referință ca procent în PIB o înregistrează **cheltuielile cu asistența socială** datorită măsurilor sociale adoptate.

Cheltuielile de personal sunt în sumă de 102,5 miliarde lei în anul 2019, ajungând în anul 2021 la 110,4 miliarde lei .

Bunurile și serviciile înregistrează o ușoară tendință de scădere pe perioada 2020-2021 față de anul 2019, în timp ce cheltuielile cu datoria publică înregistrează o diminuare pe perioada 2019-2021 ca procent în PIB.

Cheltuielile cu investițiile ajung la 43,2 miliarde lei în anul 2021.

4.4 Politica de administrare fiscală

Rezultatele obținute de Agenția Națională de Administrare Fiscală în anul 2018 relevă o creștere semnificativă a eficienței și dinamicii activității de administrare fiscală. Astfel, veniturile bugetare totale încasate, în sumă de 244.690,7 mil. lei, au depășit cu 15,1% încasările din anul 2017.

I. Realizările ANAF în anul 2018

1. Cele mai importante acțiuni legislative și organizatorice

1.1. Activitatea de colectare a veniturilor

Totalul veniturilor bugetare realizate de Agenția Națională de Administrare Fiscală în anul 2018 au fost de 244.690,7 mil. lei, ceea ce reprezintă o depășire cu 15,1% a nivelului veniturilor realizate în anul 2017.

Veniturile bugetului de stat au fost de 151.086,6 mil. lei. Contribuția cea mai importantă la formarea veniturilor bugetului de stat o aduce TVA, cu o pondere de 39,5%, urmată de accize cu 17,9% și de impozitul pe venit cu 14,9%.

Totalul încasărilor reprezentând contribuții de asigurări sociale a fost de 92.285 mil. lei, cu 21.845,7 mil. lei mai mult (131% - indice nominal), față de total an 2017 (70.439,3 mil. lei).

La 30 noiembrie 2018, încasările din arieratele recuperabile la bugetele administrate de A.N.A.F. au fost în sumă de 31.865,0 mil. lei, ponderea cea mai mare reprezentând-o încasările din arieratele recuperabile la bugetul de stat (58,1%). Arieratele rămase de recuperat la 30 noiembrie 2018 erau în cuantum de 16.199,2 mil. lei , reprezentând 1,7% din PIB.

1.2. Sprijinirea conformării voluntare

În perioada ianuarie – noiembrie 2018 față de aceeași perioadă a anului 2017, gradul de conformare voluntară la plată a crescut cu 0,9 p.p. (de la 85,5% la 86,4%) iar gradul de conformare voluntară la declarare în perioada ianuarie – noiembrie 2018 a fost de 94,3% față de 95,5% în aceeași perioadă a anului 2017.

În vederea creșterii gradului de conformare voluntară, în domeniul inspecției fiscale, în perioada ianuarie – noiembrie 2018 au fost emise un număr total de 14 soluții fiscale individuale anticipate, fiind emise și 13 decizii de respingere pentru cererile de emitere a unor soluții fiscale individuale anticipate. Totodată, au fost emise 3 acorduri de preț în avans unilateral.

În vederea creșterii conformării voluntare, în domeniul asistenței contribuabililor, a fost actualizată și publicată pe site „Broșura privind procedura de aplicare și contravențiile care intră sub incidența Legii prevenirii nr. 270/2017”.

Totodată a fost elaborat un document prin care utilizatorii serviciului Spațiul Privat Virtual au fost înștiințați cu privire la posibilitatea de a beneficia de esalonarea la plata a obligațiilor fiscale. Documentul a fost transmis către 103.681 contribuabili, prin Spațiul Privat Virtual, în luna decembrie 2018, contribuabili care figurau înscrisi în evidențele fiscale cu obligații de plată care depășeau cuantumul sumelor prevăzute de art. 184, alin. 7 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, respectiv 500 lei în cazul persoanelor fizice și 5000 lei în cazul persoanelor juridice. Prin

documentul transmis, contribuabilii au fost informați cu privire la posibilitatea și condițiile necesare pentru a beneficia de eșalonarea la plată a obligațiilor fiscale.

De asemenea, în anul 2018 au fost organizate 1.273 întâlniri la care au luat parte aproximativ 24.000 de contribuabili. Totodată, pe pagina de Facebook, au fost publicate 84 de postări care conțin anunțuri privind desfășurarea sesiunilor de asistență, sesiunile efectiv desfășurate privind modalități de îndeplinire a obligațiilor fiscale de declarare și de plată precum și anunțuri relevante pentru contribuabili, impactul acestora fiind de 1.458.354 persoane.

1.3. Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

În vederea creșterii calității serviciilor destinate contribuabililor, începând cu 1 august 2018 a fost introdus un portofoliu cuprinzător de standarde (cantitative) de oferire a serviciilor la sediile unităților fiscale în cadrul unităților fiscale subordonate DGRFP Brașov, aceste standarde fiind prezente în cadrul unităților fiscale subordonate DGRFP Galați și DGRFP Cluj Napoca de la 1 noiembrie 2016, respectiv 1 septembrie 2017. De asemenea, în 54 de unități fiscale interacțiunea cu contribuabilii se desfășoară exclusiv prin intermediul "*ghișeului unic*".

În toate unitățile fiscale teritoriale a fost implementat conceptul de "self service" care presupune instalarea unui calculator în spații dedicate pentru a fi utilizate de către contribuabili, cu asistență din partea personalului ANAF, în vederea educării acestora în utilizarea serviciilor la distanță.

În perioada aprilie – noiembrie 2018 s-au înregistrat, la nivel național, un număr de 41.602 de utilizări.

1.4. Combaterea evaziunii și fraudei fiscale

În perioada ianuarie - noiembrie 2018, pe linia prevenirii și combaterii evaziunii fiscale, Agenția Națională de Administrare Fiscală a obținut următoarele rezultate:

- ✓ au fost efectuate 133.551 verificări la contribuabili persoane juridice și fizice (cu 33,6% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2017), urmare cărora au fost atrase la bugetul general consolidat sume suplimentare totale de 5.585,4 mil. lei (cu 29,2% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2017) și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 2.815,2 mil. lei (cu 5,4% mai mult decât în perioada ianuarie - noiembrie 2017);
- ✓ au fost aplicate 36.307 amenzi contravenționale, în sumă totală de 168,6 mil. lei (cu 1,1% mai mult decât în perioada ianuarie - noiembrie 2017) și au fost încasate un număr de 49.146 amenzi, în sumă totală de 251,8 mil. lei (cu 79,3% mai mult decât în perioada ianuarie - noiembrie 2017);
- ✓ a fost înaintat organelor abilitate în vederea continuării cercetărilor un număr de 2.043 sesizări pentru un prejudiciu de 2.223,6 mil. lei (cu 51,3% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2017);
- ✓ au fost instituite 1.781 măsuri asigurătorii, în valoare de 1.455,0 mil. lei (cu 53,0% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2017);
- ✓ valoarea confiscărilor de bunuri și numerar a fost de 134,5 mil. lei (cu 18,4% mai puțin decât în perioada ianuarie - noiembrie 2017), incluzând un număr de aprox. 45,2 mil. bucăți țigarete confiscate.

Activitatea de inspecție fiscală

În perioada ianuarie – noiembrie 2018, organele de inspecție fiscală din ANAF au efectuat un număr de 37.880 verificări (inspecții fiscale, controale inopinate, controale încrucișate, cercetări la fața locului) la contribuabili persoane juridice și fizice, din care 23.741 inspecții fiscale, urmare cărora:

- ✓ au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 5.581,8 mil. lei, din care 5.452,8 mil. lei reprezintă obligații fiscale principale;
- ✓ au fost aplicate 4.118 amenzi în valoare totală de 9,1 mil. lei;
- ✓ au fost înaintate organelor de urmărire penală un număr de 1.327 sesizări, pentru un prejudiciu total de 1.242,3 mil. lei;
- ✓ au fost instituite 1.544 măsuri asigurătorii în valoare de 1.250,9 mil. lei;
- ✓ a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 2.832,2 mil. lei;

În cadrul inspecțiilor fiscale ce au vizat verificarea dosarului prețurilor de transfer, au fost stabilite obligații fiscale de plată suplimentare (principale și accesorii) în valoare totală de 136,9 mil. lei și a fost diminuată pierderea fiscală cu suma de 217,9 mil. lei.

Activitatea în domeniul antifraudei fiscale

În perioada ianuarie - noiembrie 2018, urmare verificării unui număr de 45.939 contribuabili, au fost stabilite/cuantificate prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală și sancțiuni contravenționale (amenzi și confiscări) în sumă totală de 1.172,7 mil. lei (echivalentul a 255,0 mil. EUR).

Din total sume stabilite, 82,8% reprezintă prejudicii aferente actelor de sesizare înaintate organelor de urmărire penală, în timp ce sancțiunile contravenționale (amenzi și confiscări) reprezintă 17,2%.

La nivelul structurii de antifraudă fiscală au fost identificate și instrumentate, pe baza analizei de risc și în cadrul cooperării interinstituționale, fenomene de fraudă fiscală cu implicații fiscale negative semnificative asupra bugetului statului.

Urmare verificărilor specifice, în perioada de referință, au fost înaintate organelor de urmărire penală 310 acte de sesizare pentru un prejudiciu total estimat de 971,3 mil. lei (echivalentul a 211,2 mil. EUR).

Valoarea actelor de sesizare care înregistrează prejudicii mai mari de 1 mil. lei reprezintă 94,6% în total valoare prejudicii stabilite prin actele de sesizare înaintate organelor de urmărire penală în perioada ianuarie - noiembrie 2018.

Pentru asigurarea recuperării prejudiciilor aferente cazurilor investigate, au fost instituite 237 măsuri asigurătorii în sumă de 203,9 mil. lei (echivalentul a 44,3 mil. EUR).

Pe linia prevenirii evaziunii fiscale și fraudei fiscale și vamale au fost aplicate sancțiuni contravenționale în valoarea totală de 201,4 mil. lei (echivalentul a 43,8 mil. EUR), reprezentând amenzi contravenționale și confiscări de bunuri, sume de bani în numerar și venituri a căror proveniență a fost considerată ilicită.

De asemenea, s-a dispus suspendarea activității unui număr de 588 operatori economici, din care 471 în principal pentru abateri de la prevederile OUG nr. 28/1999 privind obligația operatorilor

economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale (341 suspendări pentru nedotare aparate de marcat electronice fiscale, 130 suspendări pentru neutilizare aparate de marcat electronice fiscale) și 117 pentru abateri de la prevederile Legii nr. 227/2015.

Activitatea în domeniul vamal

În anul 2018, au fost depuse și prelucrate 659.157 declarații vamale de punere în liberă circulație a mărfurilor, comparativ cu 599.512 declarații în anul 2017, fiind stabilite drepturi de import și alte taxe (inclusiv TVA amânat) în cuantum de 18.968,6 mil. lei, comparativ cu 15.610,8 mil. lei în anul 2017.

În domeniul mișcărilor în regim suspensiv de accize, în anul 2018, au fost gestionate în aplicația EMCS-RO un număr total de 180.903 documente administrative electronice e-DA (86.807 e-DA inițiate și 94.096 e-DA primite) constatându-se o creștere față de anul 2017 când au fost înregistrate 181.875 e-DA (88.455 e-DA inițiate și 93.420 e-DA primite).

În activitatea de supraveghere în domeniul vamal și al produselor accizabile, în anul 2018 au fost constatate 3.114 fapte contravenționale, sancționate conform legislației în vigoare cu amenzi, în cuantum de 12,3 mil. lei și 432 fapte infracționale pentru care au fost întocmite sesizări penale înaintate organelor de cercetare penală. Valoarea estimată a confiscărilor de bunuri, exceptând țigaretetele, este de 53,6 mil. lei.

În activitatea de control ulterior au fost derulate, în anul 2018, un număr de 105.177 acțiuni de control ulterior și reverificări declarații vamale, suma totală constatată suplimentar fiind de 76,9 mil. lei.

În domeniul combaterii traficului ilicit cu țigaretete și produse din tutun, echipele de supraveghere și control vamal de la nivel central, regional și local, au confiscat în anul 2018 un număr de aprox. 45,3 mil. buc. țigaretete.

Întâlniri cu organizații și practicieni în domeniul vamal

Reprezentanți ai Direcției Generale a Vămilelor au participat în Bruxelles la întâlniri/reuniuni/grupuri de lucru la nivel internațional pe domenii specifice, cum ar fi: legislație vamală generală, regimuri speciale, evaluarea în vamă a mărfurilor, vămuirea centralizată, statut vamal și tranzit, vama electronică, , integrarea și armonizarea datelor, datorie vamală, tehnologii de detecție, criteriile de risc financiare, managementul riscurilor ș.a.. De asemenea, au participat la întâlniri/reuniuni/grupuri de lucru pe următoarele domenii: EMCS , AEO, CCWP, CIS+CUSTOMS, managementul riscurilor, combaterea contrabandei/fraudelor vamale.

În anul 2018 au avut loc întâlniri cu mediul de afaceri în vederea identificării problemelor cu care se confruntă în aplicarea procedurilor simplificate de vămuire și pentru a prezenta avantajele utilizării documentului electronic de transport ETD, cu valoare de declarație de tranzit ca urmare a schimbărilor legislative.

Alte subiecte de interes general, dezbătute în cadrul întâlnirilor cu marii operatori economici au avut în vedere reevaluarea autorizațiilor emise anterior datei de 1 mai 2016, garanțiile globale și utilizarea sistemului european de Decizii Vamale.

De asemenea, a fost elaborat planul național de reevaluare a autorizațiilor și a fost demarat procesul de reevaluare, conform calendarului stabilit, pentru toate cele 9 tipuri de autorizații a căror valabilitate încetează la data de 1 mai 2019, pentru a se stabili dacă societățile îndeplinesc noile condiții prevăzute în legislația vamală unională. La nivel național continuă procesul de reevaluare

pentru autorizațiile acordate în temeiul regulamentului (CEE) 2.913/1992 al Consiliului sau a Regulamentului (CEE) 2.454/1993 al Comisiei. Rezultatul procesului de reevaluare constă în revocarea autorizațiilor acordate în temeiul Codului vamal comunitar și a dispozițiilor de aplicare ale acestuia și, după caz, acordarea de noi autorizații în conformitate cu criteriile prevăzute de Codul vamal al Uniunii.

Activitatea de control venituri persoane fizice

În anul 2018 programele de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare a persoanelor fizice cu averi mari (PFAM) și a persoanelor fizice cu risc fiscal (PFRF) au avut la bază următoarele obiective:

- continuarea și dezvoltarea programului de conformare a PFAM prin derularea unor proiecte specifice de îmbunătățire a conformării fiscale voluntare (comunicare cu contribuabilii, programe de notificare privind declararea veniturilor și comunicare publică) și efectuarea de verificări a situației fiscale personale pe baza analizei de risc;

- continuarea și dezvoltarea programului de verificare a situației fiscale personale prin utilizarea metodelor indirecte de stabilire a veniturilor la nivel național pentru toate categoriile de persoane fizice care prezintă risc fiscal (PFRF).

Pentru atingerea acestor obiective, în anul 2018, au fost întreprinse următoarele acțiuni:

Efectuarea verificărilor situației fiscale personale cuprinse în programele de activitate ale serviciilor de verificări fiscale, precum și a verificărilor fiscale prealabile documentare aflate în curs

În anul 2018 au fost finalizate 12 verificări fiscale prealabile documentare existente în planul de activitate la 01.01.2018, din care în 6 cazuri s-a dispus începerea verificării situației fiscale personale, iar în 6 cazuri procedura a încetat, nefiind îndeplinite condițiile pentru emiterea avizului de verificare și începerea verificării situației fiscale personale.

De asemenea, în această perioadă au fost finalizate 184 acțiuni de verificare a situației fiscale personale și inspecții fiscale parțiale (pentru 118 dintre acestea fiind emise decizii de impunere, iar pentru 66 fiind încheiate decizii de încetare). Urmare acestor acțiuni de control au fost constatate venituri suplimentare/nedeclarate în valoare totală de 336,3 mil. lei (20,6 mil. lei – PFAM; 315,7 mil. lei – PFRF).

Prin deciziile de impunere emise în anul 2018 au fost stabilite creanțe fiscale în sumă totală de 87,1 mil. lei (impozit pe venit suplimentar - 53,6 mil. lei; accesorii: 33,5 mil. lei).

La data de 31.12.2018, se aflau în curs de efectuare 284 acțiuni de verificare a situației fiscale personale și inspecții fiscale parțiale.

În anul 2018 au fost încasate obligații fiscale în sumă de aproximativ de 19,4 mil. lei, aferente atât deciziilor de impunere emise în anul 2018, cât și deciziilor de impunere emise anterior.

Reluarea Programului de notificare pentru veniturile obținute din străinătate

În luna iunie a fost finalizată lista persoanelor propuse pentru includerea în Programul de notificare amiabilă. În luna iulie 2018 au fost expediate un număr de 329 notificări către persoanele fizice cu averi mari, iar în luna noiembrie au fost expediate un număr de 309 renotificări, prin care se aduce la cunoștința acestora obligațiile fiscale pe care le au în situația obținerii de venituri impozabile din străinătate.

II. Obiective strategice ale ANAF pe termen scurt și mediu – prezentare selectivă

1. Politica de administrare fiscală în anul 2019

Creșterea conformării voluntare

- Stimularea conformării voluntare la declarare și la plată
 - elaborarea unui program de conformare și monitorizare a implementării acțiunilor definite;
 - promovarea posibilităților de acordare a înlesnirilor la plată prin organizarea de întâlniri periodice cu contribuabilii și prin publicarea pe site a materialelor informative.
- Revizuirea procedurilor de administrare fiscală
 - crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata obligațiilor fiscale prin instrumentele bancare
- *Creșterea conformării voluntare prin prevenirea erodării bazei impozabile*
 - promovarea posibilităților de emiteră a acordurilor de preț în avans unilaterale/ bilaterale / multilaterale;
 - promovarea posibilităților de inițiere a procedurii amiabile în cazul tranzacțiilor ajustate urmare actelor fiscale emise de autorități fiscale din alte jurisdicții.

Reducerea evaziunii fiscale și a fraudei fiscale

- Definierea guvernantei implementării modelului european de management al riscurilor de neconformare
 - introducerea programului de testare aleatorie a conformării fiscale (prin controale fiscale);
- Organizarea controlului antifraudă, în conformitate cu modelul european de management al riscurilor la neconformare
 - integrarea și îmbunătățirea analizei de risc în domeniul fraudei fiscale;
 - reducerea nivelului și frecvenței sancțiunilor aplicate pentru fapte cu pericol social redus;
 - îmbunătățirea colaborării cu Ministerul Public în vederea dezvoltării capacității de investigare și trimitere în judecată, dezideratul fiind ca ANAF să contribuie semnificativ în ariile legate de evaziune și fraudă fiscală/vamală.
- Combaterea fraudelor vamale
 - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit;
 - dezvoltarea structurilor de echipe mobile și echipelor canine și implementarea unui management operațional mai eficient;

- reoperaționalizarea și utilizarea la întreaga capacitate a echipamentelor de control nedistructiv;
- completarea schemei de personal la nivelul birourilor vamale de frontieră prin organizarea cu celeritate a concursurilor de recrutare pentru posturile neocupate;
- eficientizarea cooperării cu alte autorități de aplicare a legii din România (IGPR, IGPF, DIICOT, DGAF), inclusiv efectuarea de acțiuni de control în comun la frontiera externă UE sau în trafic;
- operaționalizarea unității centrale de coordonare – Convenția Napoli II;
- implementarea sistemului Track&Trace - trasabilitatea produselor din tutun (20 mai 2019).
- Îmbunătățirea cadrului metodologic și procedural necesar diminuării subdeclarării impozitelor, taxelor și contribuțiilor
 - dezvoltarea unui program de pregătire modular pentru inspecția fiscală;
 - dezvoltarea, împreună cu MFP, a unui sistem de soluții individuale anticipate, pentru domenii fiscale complexe.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

- Creșterea calității serviciilor destinate contribuabililor
 - implementarea unui nou concept de servicii pentru contribuabili;
 - implementarea sistemului de gestionare a cozilor și a conceptului de ghișeu unic;
 - introducerea unor noi servicii pentru contribuabili (Serviciul Seminare Web; serviciul Programări on-line);
 - ✓ dezvoltarea etapizată a call-center-ului;
 - ✓ introducerea standardului de oferire a serviciilor la sediile unităților fiscale la toate unitățile fiscale;
 - Îmbunătățirea activității de soluționare în termen legal a deconturilor TVA negative cu opțiune de rambursare;
 - elaborarea unei noi proceduri pentru soluționarea deconturilor cu sume negative de TVA, cu opțiune de rambursare (DNOR), care să asigure reducerea semnificativă a DNOR-urilor ce se soluționează cu control anticipat.
- Creșterea transparenței instituției și a rolului de prevenție
 - efectuarea de campanii de dialog, îndrumare și notificare a contribuabililor cu privire la obligația de declarare și plată a obligațiilor fiscale;
 - publicarea de comunicate privind noutățile legislative din domeniul fiscal.
- Reducerea costurilor de conformare ale contribuabililor

- diminuarea costurilor de conformare prin diminuarea complexității cadrului administrativ și încurajarea declarării electronice;
- dezvoltarea funcționalităților Spațiului Privat Virtual și mediatizarea serviciului;
- dezvoltarea serviciului Patrimven.

Creșterea eficienței colectării

- Reducerea arieratelor fiscale
 - elaborarea strategiei privind recuperarea arieratelor.
- Maximizarea implicării ANAF în stabilirea cadrului legal în vederea eficientizării activității de administrare
 - elaborarea unui plan de comunicare externă.
- Îmbunătățirea modalității de prognozare și raportare a veniturilor fiscale
 - dezvoltarea sistemului de monitorizare și raportare a progresului lunar.

Modernizarea agenției

- Îmbunătățirea guvernanței agenției și întărirea cooperării internaționale
 - promovarea acțiunilor pentru demararea proiectelor și acțiunilor care vor duce la îndeplinirea obiectivelor strategice;
 - reducerea costului colectării;
 - promovarea acțiunilor necesare întăririi cooperării internaționale și a schimbului de informații cu alte state/structuri;
 - întărirea acțiunilor necesare creșterii integrității personalului ANAF;
 - derularea corespunzătoare a activităților necesare susținerii operaționale a Agenției.
- Îmbunătățirea managementului resurselor umane ale agenției
 - introducerea și menținerea unui sistem eficient de planificare a forței de muncă necesară asigurării alocării optimului de angajați;
 - consolidarea politicilor și practicilor de formare și dezvoltare pentru a-i ajuta pe angajați să își dezvolte cunoștințele, abilitățile și competențele;
 - elaborarea și implementarea de programe de formare de leadership.
- Modernizarea birourilor vamale
 - modernizarea infrastructurii birourilor vamale de frontieră cu specific rutier;
 - dotarea cu echipamente moderne de control vamal prin alocarea fondurilor bugetare necesare și achiziționarea de: scanner-e Xray și scanner-e portabile pentru echipele mobile, camere video de supraveghere a traficului, tablete pentru controalele vamale în fluxul de călători;
 - dotarea cu uniforme și înlocuirea echipamentelor de calcul IT;

- dezvoltarea sistemelor IT în conformitate cu Strategia Comisiei Europene de implementare a Codului Vamal Unional.

2. Obiective în perioada 2020 - 2021

Creșterea conformării voluntare

- Stimularea conformării voluntare la declarare și la plată
 - elaborarea unui program de conformare și monitorizare a implementării acțiunilor definite;
 - promovarea posibilităților de acordare a înlesnirilor la plată prin organizarea de întâlniri periodice cu contribuabilii și prin publicare pe site a materialelor informative.
- Revizuirea procedurilor de administrare fiscală
 - crearea condițiilor tehnice și procedurale pentru plata obligațiilor fiscale prin instrumentele bancare
 - îmbunătățirea procedurilor de înființare și ridicare a popririlor, în scopul diminuării timpilor de procesare a actelor de executare.
- *Creșterea conformării voluntare prin prevenirea erodării bazei impozabile*
 - promovarea posibilităților de emitere a acordurilor de preț în avans unilaterale/bilaterale/ multilaterale;
 - promovarea posibilităților de inițiere a procedurii amiabile în cazul tranzacțiilor ajustate urmare actelor fiscale emise de autorități fiscale din alte jurisdicții;
 - implementarea posibilității de "audit settlement" (stabilire amiabilă a deciziei finale de impunere) în vederea scăderii numărului de contestații și dosare în instanță în vederea verificării rapoartelor de inspecție fiscală și creșterii gradului de încasare a sumelor suplimentar stabilite, blocate în procedurile judiciare aflate în desfășurare;
 - implementarea posibilității de ajustare voluntară a prețurilor de transfer în cazul erodării bazei impozabile a contribuabililor din România în cadrul tranzacțiilor cu entitățile afiliate.

Reducerea evaziunii fiscale și a fraudei fiscale

- Definirea guvernanței implementării modelului european de management al riscurilor de neconformare
 - introducerea programului de testare aleatorie a conformării fiscale (prin controale fiscale);
- Dezvoltarea activității de analiză a decalajului fiscal
 - realizarea anuală a studiilor de estimare a decalajului fiscal pe domenii de activitate.
- Organizarea controlului antifraudă, în conformitate cu modelul european de management al riscurilor la neconformare

- integrarea și îmbunătățirea analizei de risc în domeniul fraudei fiscale;
- reducerea nivelului și frecvenței sancțiunilor aplicate pentru fapte cu pericol social redus;
- îmbunătățirea colaborării cu Ministerul Public în vederea dezvoltării capacității de investigare și trimitere în judecată, dezideratul fiind ca ANAF să contribuie semnificativ în ariile legate de evaziune și fraudă fiscală/vamală.
- **Combaterea fraudelor vamale**
 - protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit;
 - dezvoltarea structurilor de echipe mobile și implementarea unui management operațional mai eficient;
 - utilizarea la întreaga capacitate a echipamentelor de control nedistructiv;
 - eficientizarea cooperării cu alte autorități de aplicare a legii din România (IGPR, IGPF, DIICOT, DGAF), inclusiv efectuarea de acțiuni de control în comun la frontiera externă UE sau în trafic.
- **Îmbunătățirea cadrului metodologic și procedural necesar diminuării subdeclarării impozitelor, taxelor și contribuțiilor**
 - dezvoltarea unui program de pregătire modular pentru inspecția fiscală;
 - dezvoltarea, împreună cu MFP, a unui sistem de soluții individuale anticipate, pentru domenii fiscale complexe.

Îmbunătățirea relației cu contribuabilii

- **Creșterea calității serviciilor destinate contribuabililor**
 - implementarea unui nou concept de servicii pentru contribuabili;
 - dezvoltarea etapizată a call-center-ului;
 - implementarea sistemului de gestionare a cozilor și a conceptului de ghișeu unic;
 - dezvoltarea unor inițiative comune cu partenerii guvernamentali și sociali pentru introducerea standardelor de calitate în administrația publică;
 - îmbunătățirea activității de soluționare în termen legal a deconturilor TVA negative cu opțiune de rambursare;
 - elaborarea unei noi proceduri pentru soluționarea deconturilor cu sume negative de TVA, cu opțiune de rambursare (DNOR), care să asigure reducerea semnificativă a DNOR-urilor ce se soluționează cu control anticipat.
- **Creșterea transparenței instituției și a rolului de prevenție**
 - efectuarea de campanii de dialog, îndrumare și notificare a contribuabililor cu privire la obligația de declarare și plată a obligațiilor fiscale;
 - publicarea de comunicate privind noutățile legislative din domeniul fiscal.

- Reducerea costurilor de conformare ale contribuabililor
 - diminuarea costurilor de conformare prin diminuarea complexității cadrului administrativ și încurajarea declarării electronice;
 - dezvoltarea funcționalităților Spațiului Privat Virtual și mediatizarea serviciului.

Creșterea eficienței colectării

- Maximizarea implicării ANAF în stabilirea cadrului legal în vederea eficientizării activității de administrare
 - implementarea unui plan de comunicare externă.
- Îmbunătățirea modalității de prognozare și raportare a veniturilor fiscale
 - dezvoltarea metodologiilor de prognoză pentru estimarea veniturilor fiscale;
 - dezvoltarea sistemului de monitorizare și raportare a progresului lunar.

Modernizarea agenției

- Îmbunătățirea guvernanței agenției și întărirea cooperării internaționale
 - promovarea acțiunilor pentru demararea proiectelor și acțiunilor care vor duce la îndeplinirea obiectivelor strategice;
 - reducerea costului colectării;
 - promovarea acțiunilor necesare întăririi cooperării internaționale și a schimbului de informații cu alte state/structuri;
 - întărirea acțiunilor necesare creșterii integrității personalului ANAF.
- Îmbunătățirea managementului resurselor umane ale agenției
 - menținerea unui sistem eficient de planificare a forței de muncă necesară asigurării alocării optimului de angajați;
 - consolidarea politicilor și practicilor de formare și dezvoltare pentru a-i ajuta pe angajați să își dezvolte cunoștințele, abilitățile și competențele;
 - elaborarea și implementarea de programe de formare de leadership
 - colaborarea cu MFP și acordarea suportului de specialitate pentru dezvoltarea/implementarea în cadrul Sistemului Informatic Integrat Vamal din România a tuturor sistemelor IT prevăzute în Noul Cod Vamal al Uniunii, la termenele stabilite prin Decizia Comisiei nr. 578/2016, de stabilire a programului de lucru referitor la dezvoltarea și instalarea sistemelor electronice prevăzute în Codul Vamal al Uniunii, conform obligațiilor asumate în calitate de Stat Membru;
 - asigurarea activităților de mentenanță (repararea, punerea în funcțiune și obținerea autorizației de utilizare) pentru Unitatea Nucleară a ANAF-DGV;
 - asigurarea activităților de mentenanță pentru componenta de IT a SIVSF (soft&hard sisteme de monitorizare, supraveghere, aplicații dedicate, baze de date, etc.);

- protejarea teritoriului vamal național și comunitar prin activități de supraveghere și control vamal în domeniul combaterii traficului ilicit.
- Modernizarea birourilor vamale
 - modernizarea infrastructurii birourilor vamale de frontieră cu specific rutier;
 - dotarea cu echipamente moderne de control vamal prin alocarea fondurilor bugetare necesare și achiziționarea de: scanner-e Xray și scanner-e portabile pentru echipele mobile, camere video de supraveghere a traficului, tablete pentru controalele vamale în fluxul de călători;
 - dotarea cu uniforme și înlocuirea echipamentelor de calcul IT;
 - dezvoltarea sistemelor IT, în colaborare cu MFP, în conformitate cu Strategia Comisiei Europene de implementare a Codului Vamal Unional.

4.5 Bugetul General Consolidat

După ce în perioada 2016-2018 deficitul bugetar a impulsionat în mod susținut creșterea economică, în marja maximă permisă de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), respectiv un deficit bugetar ESA marginal sub 3% din PIB, anul 2019 marchează intrarea pe o traiectorie de ajustare graduală a acestuia.

Chiar dacă în termeni structurali se menține o abatere de la Obiectivul Bugetar pe Termen Mediu (în engleză prescurtat: MTO) stabilit pentru România, amplitudinea acesteia se atenuază iar **politica bugetară continuă traiectoria de convergență către MTO estimată a fi început în anul 2018.**

Devierea de la MTO se produce însă cu **menținerea, pe întreg orizontul de planificare, a unui nivel sustenabil al datoriei publice de sub 40% din PIB, obiectivul final al regulilor europene în materia deficitului bugetar fiind astfel asigurat.**

Bugetul general consolidat						
	- % din PIB -					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
VENITURI buget general consolidat (cash)	29,4	29,4	31,1	33,5	32,2	32,0
CHELTUIELI buget general consolidat (cash)	31,8	32,2	34,0	36,1	34,3	33,8
SOLD buget general consolidat (cash)	-2,4	-2,8	-2,88	-2,55	-2,10	-1,79
SOLD buget general consolidat (ESA)	-2,9	-2,9	-2,96	-2,57	-2,45	-2,23
SOLD structural	-2,2	-3,4	-3,03	-2,76	-2,80	-2,55

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca unele identități contabile să nu se verifice

Deficitul structural pentru 2015-2017 este conform CE. Pentru 2018-2022 este estimare CNSP.

4.5.1 Evoluții recente și tendințe ale veniturilor bugetare¹⁸

Estimarea evoluției principalelor categorii de impozite și taxe pe perioada 2019-2021 are la bază cea mai recentă proiecție a indicatorilor macroeconomici, corelată cu evoluția încasărilor, prevederile legislative în vigoare dar și angajamentul ANAF de a colecta venituri suplimentare prin intensificarea acțiunilor de îmbunătățire a colectării și reducerea evaziunii fiscale (7,5 mld lei).

Veniturile bugetare totale sunt proiectate să crească ușor de la nivelul de 31,1% din PIB în anul 2018 la un nivel de 32% din PIB în anul 2021, în special pe baza creșterii ponderii în PIB a contribuțiilor sociale.

În structura veniturilor fiscale, veniturile din impozit pe profit sunt prognozate să crească cu 0,1 puncte procentuale comparativ cu anul anterior la un nivel de 1,7% din PIB în 2019, urmând să se mențină la un nivel de 1,6% din PIB în perioada 2020-2021. Evoluția în anul 2019 este influențată în principal de angajamentul ANAF de a colecta venituri suplimentare de 0,5 mld lei dar și de impactul negativ generat de posibilitatea persoanelor juridice cu venituri realizate de până în 1 milion euro de a opta între plata

¹⁸ Dacă nu se specifică altfel, indicatorii prezentați la această secțiune sunt calculați în metodologie cash.

impozitului pe profit sau a încadrării în categoria microîntreprinderilor.

Încasările din impozitul pe venit sunt prognozate să se reducă la 2,3% din PIB în anul 2019, fiind influențate de impactul negativ generat de scutirea acordată salariaților din sectorul de construcții, conform OUG nr.114/2018. Pe termen mediu, dinamica prognozată a fondului de salarii din economie (câștig salarial mediu brut și numărul mediu de salariați din economie) va conduce la creșterea ușoară a veniturilor din această sursă până la 2,4% în anul 2021.

Se estimează că veniturile din impozite și taxe pe bunuri și servicii vor înregistra o creștere de 0,9 puncte procentuale față de anul anterior la 10,8% în PIB în 2019. Acest lucru se datorează în principal angajamentului ANAF de a colecta venituri suplimentare de 6 mld lei la TVA și de 1 mld lei la accize ca urmare a măsurilor privind îmbunătățirea colectării și combaterea evaziunii.

Încasările din taxa pe valoarea adăugată în anul 2019 înregistrează o creștere de 0,5 puncte procentuale față de realizările anului 2018, ajungând la 6,8% în PIB în anul 2019. Estimările pentru anul 2019 și pe termen mediu au ținut cont atât de veniturile asumate de ANAF a fi încasate suplimentar din îmbunătățirea colectării, cât și de modificările legislative aprobate în cursul anului 2018 (extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 9% pentru serviciile de alimentare cu apă și de canalizare și extinderea aplicării cotei reduse de TVA de 5% pentru activități sportive și recreative, servicii de cazare, restaurant și catering). Veniturile din TVA sunt prognozate să ajungă la un nivel de 6,5% din PIB în anul 2020 și un nivel de 6,2% din PIB în anul 2021.

Veniturile din accize se vor situa în anul 2019 la un nivel de 3% din PIB, similar cu ponderea în PIB din anul anterior. Accizele sunt influențate de veniturile asumate de ANAF a fi încasate suplimentar din îmbunătățirea colectării dar și de creșterea nivelului de accize pentru produse tutun prin respectarea condițiilor referitoare la nivelul minim al accizei totale aplicabil pentru țigarete, pe care toate statele membre trebuie să îl respecte, condiții ce se regăsesc la art. 10 alin. (2) din Directiva 2011/64/UE a Consiliului privind structura și ratele accizelor aplicate tutunului prelucrat. În perioada 2020-2021 dinamica veniturilor din accize este prognozată să reflecte ritmul de creștere reală a consumului privat iar ponderea acestora să se mențină la 2,9% din PIB.

Încasările din contribuții de asigurări sociale în anul 2019 sunt estimate să ajungă la 11,5% din PIB, în creștere cu 1,2 pp din PIB față de anul 2018, fiind influențate în principal de creșterea semnificativă a fondului de salarii din economie (18,6%), de aplicarea la nivelul întregului an a condițiilor noi legislative comparativ cu 11 luni de aplicare în anul 2018¹⁹ și de prevederile OUG nr. 114/2018 prin care se crează premisele pentru majorări salariale diferențiate pe domenii de activitate în cazul salariaților din sectorul construcții, concomitent cu scutirea de la plata contribuției datorată la fondul de pensii administrat privat (Pilonul II) în limita a 3,75%, în perioada 2019 -2028 inclusiv.

Suplimentar, veniturile din contribuții sunt influențate în anul 2019 de efectuarea de plăți reprezentând sume prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială stabilite în favoarea personalului din instituțiile și autoritățile publice, devenite executorii (0,9 mld lei) și de acordarea indemnizației de hrană pentru personalul bugetar, potrivit prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.

Estimările privind transferurile către Pilonul II de pensii evidențiază o ușoară creștere de 0,1 pp în PIB

¹⁹ transferul sarcinii fiscale a obligațiilor privind contribuțiile sociale obligatorii, datorate de angajator la angajat, în cazul veniturilor din salarii și asimilate salariilor, reducerea cotelor contribuției de asigurări sociale și a contribuției de asigurări sociale de sănătate, stabilirea în sarcina angajatorilor a contribuției asiguratorii pentru muncă în cotă de 2,25% pentru veniturile din salarii și asimilate salariilor

în perioada 2019 -2021, respectiv de la 0,8% în PIB în anul 2019 la 0,9% în PIB pe termen mediu.

Pe termen mediu, evoluția încasărilor din contribuții de asigurări sociale este determinată de majorarea prognozată a câștigului salarial mediu și a numărului de salariați, ponderea veniturilor din contribuții de asigurări sociale fiind prognozată să ajungă la 12,2% din PIB în anul 2021.

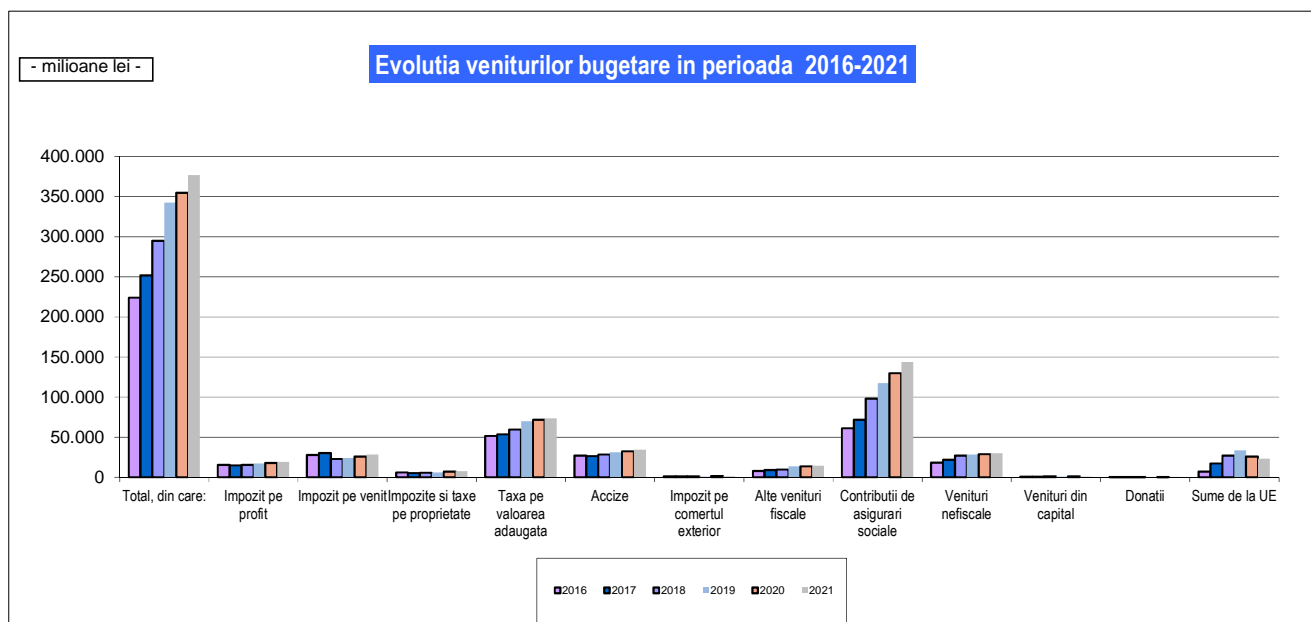
Proiecția veniturilor bugetare include veniturile estimate a fi încasate în urma vânzării licențelor de telecomunicații de tip 5G de către ANCOM (2,1 mld lei) dar și impactul generat de OUG 114/2018 prin (i) creșterea taxării în domeniul jocurilor de noroc (0,5 mld lei); (ii) virarea la bugetul de stat a 35% din sumele repartizate la alte rezerve conform art.43 (1,5 mld lei).

Veniturile bugetului general consolidat						
- pe tipuri de venit -						
	- %din PIB -					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total, din care:	29,4	29,4	31,1	33,5	32,2	32,0
Impozit pe profit	2,0	1,7	1,6	1,7	1,6	1,6
Impozit pe venit	3,6	3,5	2,4	2,3	2,4	2,4
Impozite si taxe pe proprietate	0,8	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Taxa pe valoarea adaugata	6,8	6,2	6,3	6,8	6,5	6,2
Accize	3,5	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9
Impozit pe comerțul exterior	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Alte venituri fiscale	1,0	1,0	1,0	1,3	1,2	1,2
Contribuții de asigurari sociale	8,0	8,4	10,3	11,5	11,8	12,2
Venituri nefiscale	2,4	2,6	2,9	2,8	2,6	2,5
Venituri din capital	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Donatii	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sume de la UE	0,9	2,0	2,9	3,3	2,4	2,0
Sume incasate in contul unic la bugetul de stat sau in curs de redistribuire	0,1	0,0	-0,1			

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Veniturile bugetului general consolidat						
- pe tipuri de venit -						
	- mil. lei -					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total, din care:	223.900	251.867	295.118	342.675	354.810	376.847
Impozit pe profit	15.442	14.732	15.653	17.193	17.972	19.237
Impozit pe venit	27.756	30.143	22.679	23.663	25.874	28.519
Impozite si taxe pe proprietate	5.898	5.362	5.469	6.087	6.800	7.554
Taxa pe valoarea adaugata	51.675	53.544	59.609	69.648	71.718	73.450
Accize	26.957	26.604	28.518	31.071	32.375	34.493
Impozit pe comerțul exterior	883	933	1.050	1.145	1.247	1.355
Alte venituri fiscale	7.795	8.924	9.537	13.641	13.497	14.174
Contribuții de asigurari sociale	61.270	71.706	98.101	117.246	129.758	143.738
Venituri nefiscale	18.042	21.874	27.122	28.292	28.598	29.935
Venituri din capital	768	830	849	973	1.037	1.098
Donatii	2	9	10	9	3	2
Sume de la UE	6.940	17.177	27.099	33.708	25.933	23.292
Sume incasate in contul unic la bugetul de stat sau in curs de redistribuire	473	29	-579			

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cea mai mare pondere în veniturile bugetului general consolidat o deține Bugetul de stat, urmat de Bugetele locale și Bugetul asigurărilor sociale de stat, acestea două din urmă efectuând o rocadă în anul 2020 în clasamentul efectuat în funcție de nivelul sumelor.

Cele mai mari subvenții de la Bugetul de stat le primesc Bugetele Locale și Bugetul asigurărilor sociale de stat.

Veniturile bugetului general consolidat						
- pe bugete componente -						
- mil. lei -						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total, din care:	223.900	251.867	295.118	342.675	354.810	376.847
Bugetul de stat	101.480	113.023	144.012	164.543	162.384	167.643
Bugetul general centralizat al unitatilor administrativ teritoriale	68.392	74.662	73.496	78.024	79.059	83.330
Bugetul asigurarii sociale de stat	52.428	58.018	63.801	71.844	84.262	91.735
Bugetul asigurarii pentru somaj	1.901	2.216	2.609	2.256	2.246	2.489
Bugetul Fondului pentru asigurari sociale de sanatate	24.950	28.761	35.651	38.954	41.033	46.264
Bugetul institutiilor/activitatilor finantate din venituri proprii	22.725	24.655	28.745	32.951	34.419	35.229
Alte componente ale bugetului general consolidat	4.617	3.742	3.840	7.344	4.785	4.881
Transferuri intre bugete si operatiuni financiare(se scad)	-52.593	-53.210	-57.036	-53.240	-53.379	-54.724

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

4.5.2 Evoluții recente și tendințe ale cheltuielilor bugetare²⁰

Pentru anul 2019 se constată o majorare semnificativă a cheltuielilor totale datorată, în principal, creșterii alocărilor pentru cheltuieli de personal dar mai cu seamă creșterii cu aproximativ 1,3 puncte procentuale raportat la PIB a alocărilor pentru investiții.

După majorarea din anul 2019, ponderea în PIB a cheltuielilor bugetare totale se înscrie pe un trend descendent pe termen mediu pentru a permite ajustarea deficitului bugetar.

În pofida acestei ajustări, în termeni nominali majoritatea cheltuielilor este programată cu dinamică nominală pozitivă față de anul 2018, cele mai mari creșteri înregistrându-se în cazul cheltuielilor de personal, cheltuielilor de investiții și celor cu asistența socială, toate acestea având o dinamică nominală superioară celei a PIB-ului pe intervalul de prognoză.

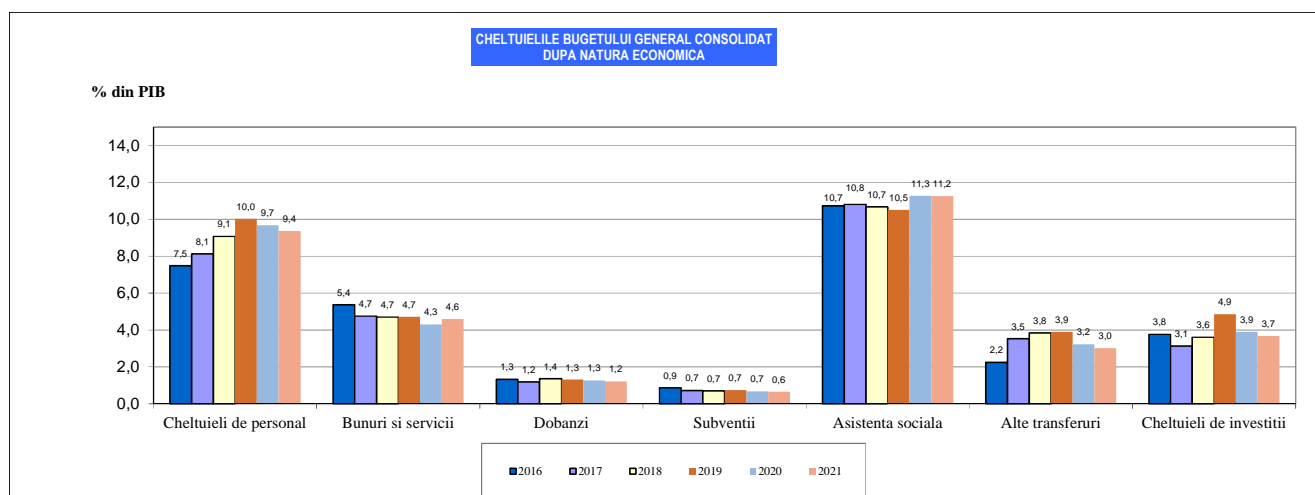
Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica - - mil. lei -						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total, din care:	242.204	276.161	322.454	368.793	377.876	397.943
Cheltuieli de personal	57.068	69.611	86.142	102.535	106.588	110.388
Bunuri si servicii	40.911	40.685	44.674	48.120	47.369	54.223
Dobanzi	10.014	10.125	12.941	13.410	13.989	14.350
Subventii	6.605	6.201	6.670	7.667	7.438	7.630
Asistenta sociala	81.818	92.571	101.364	107.555	124.124	132.566
Alte transferuri	17.127	30.215	36.434	39.854	35.391	35.605
Cheltuieli de investitii	28.661	26.753	34.229	49.652	42.978	43.182

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe clasificatia economica - - % din PIB -						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total, din care:	31,8	32,2	34,0	36,1	34,3	33,8
Cheltuieli de personal	7,5	8,1	9,1	10,0	9,7	9,4
Bunuri si servicii	5,4	4,7	4,7	4,7	4,3	4,6
Dobanzi	1,3	1,2	1,4	1,3	1,3	1,2
Subventii	0,9	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
Asistenta sociala	10,7	10,8	10,7	10,5	11,3	11,2
Alte transferuri	2,2	3,5	3,8	3,9	3,2	3,0
Cheltuieli de investitii	3,8	3,1	3,6	4,9	3,9	3,7

Nota: Din cauza rotunjirilor este posibil ca totalul sa nu fie egal cu suma componentelor

²⁰ Dacă nu se specifică altfel, indicatorii prezentați la această secțiune sunt calculați în metodologie cash.

Cea mai importantă componentă a bugetului general consolidat o reprezintă bugetul de stat care deține ponderea cea mai mare din totalul cheltuielilor bugetare. Următoarea componentă, ca pondere, este bugetul centralizat al unităților administrativ-teritoriale, urmat îndeaproape, până inclusiv în anul 2019, de bugetul asigurărilor sociale de stat. Însă, începând cu anul 2020 bugetul asigurărilor sociale de stat urcă pe locul doi în clasamentul bugetelor componente ale bugetului general consolidat, având loc o rocadă între acesta și bugetul centralizat al unităților administrativ-teritoriale.

La dimensiunea cheltuielilor bugetului de stat concură și sumele care se transferă din acesta către alte componente ale bugetului general consolidat, fie pentru echilibrarea acestora (bugetele de asigurări sociale) fie pentru finanțarea unor activități descentralizate la nivelul comunităților locale. Toate transferurile care se acordă din bugetul de stat către alte bugete sunt eliminate la agregarea bugetului general consolidat pentru a evita dubla înregistrare a acestora.

Cheltuielile bugetului general consolidat - pe bugete componente -						
	- mil. lei -					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Total, din care:	242.204	276.161	322.454	368.793	377.876	397.943
Bugetul de stat	130.083	144.419	174.674	200.700	194.213	196.614
Bugetul general centralizat al unitatilor administrativ teritoriale	67.798	75.055	76.172	78.652	78.573	82.288
Bugetul asigurarilor sociale de stat	52.196	57.695	63.560	68.892	84.254	91.729
Bugetul asigurarilor pentru somaj	1.008	951	953	1.049	1.175	1.135
Bugetul Fondului pentru asigurari sociale de sanatate	26.106	29.322	34.854	38.880	39.524	46.172
Bugetul institutiilor/activitatilor finantate din venituri proprii	19.753	22.864	28.145	31.422	32.523	33.567
Alte componente ale bugetului general consolidat	4.117	3.593	4.025	7.183	4.723	4.833
Transferuri intre bugete (se scad)	-52.554	-52.992	-54.672	-53.234	-53.373	-54.718
Operatiuni financiare (se scad)	-6.303	-4.745	-5.257	-4.751	-3.736	-3.677

4.5.3 Diferențe față de strategia anterioară

Scenariul de prognoză din Strategia fiscal-bugetară 2019-2021 diferă de cel din varianta anterioară, în general, pe termen scurt (anul 2017) având în vedere datele statistice disponibile.

În ceea ce privește creșterea economică, estimarea pentru anul 2018 diferă față de scenariul din varianta anterioară a strategiei, în sensul unei ușoare încetiniri cu 1 punct procentual, a acesteia, ca urmare a acțiunii unor factori conjuncturali (creșterea prețului petrolului, a prețurilor energiei, o politică monetară mai restrictivă), pentru anii 2019 și 2020 diferențele de creștere economică fiind ne semnificative sau chiar zero.

Evoluțiile pozitive din prima parte a anului 2018 au determinat *o revizuire semnificativă, în sus, a dinamicii exportului de bunuri în acest an și într-o măsură mai mică pentru anii următori*. Aceste evoluții confirmă sustenabilitatea creșterii economice, precum și competitivitatea produselor românești pe piețele externe.

Publicarea de către Institutul Național de Statistică a datelor definitive pentru anul 2017, precum și evoluțiile pe 11 luni 2018 au determinat *o revizuire semnificativă a dinamicii numărului de salariați pentru anul 2018 și următorii ani*. Realizările din anul 2018 au determinat revizuirea în jos a ratei șomajului înregistrat pentru următorii ani.

Pe seama datelor finale referitoare la anul 2017 și a celor publicate de INS pentru prima parte a anului 2018 referitoare la *deficitul comercial, s-a revizuit soldul contului curent, în sens negativ, pentru perioada 2018-2020*.

Diferența în cazul inflației medii anuale pentru anul 2018 între cele două strategii s-a datorat în principal creșterilor mai accentuate de prețuri din ultima parte a anului 2017 (majorarea tarifelor la energia electrică și gaze, majorarea prețurilor la unt și ouă, deprecierea accentuată a monedei naționale și creșterea accizelor la combustibili în două etape) dar și majorărilor de preț peste estimări de la începutul anului 2018. Creșterile de preț de la începutul anului 2018 au influențat și modificarea inflației la sfârșitul anului cu 0,7 puncte procentuale față de varianta precedentă a strategiei. Dintre acestea amintim: majorarea tarifelor la gaze (+16,6% în decembrie față de decembrie 2017), dar și o majorare mai pronunțată la unele produse cu prețuri volatile ca de exemplu legume (21,50%).

	2017		2018		2019		2020	
	SFB 2018- 2020	SFB 2019- 2021	SFB 2018- 2020	SFB 2019- 2021	SFB 2018- 2020	SFB 2019- 2021	SFB 2018- 2020	SFB 2019- 2021
PIB – creștere reală, %	6,1	7,0	5,5	4,5	5,7	5,5	5,7	5,7
Exportul de bunuri, %	9,0	9,2	7,6	8,8	7,7	8,6	7,8	8,4
IPC - sfârșitul anului, %	2,2	3,32	2,6	3,27*	2,2	2,8	2,0	2,5
- media anuală, %	1,1	1,34	3,1	4,63*	2,3	2,8	2,2	2,6
Număr mediu de salariați %	3,6	3,9	4,2	3,3	3,8	3,4	3,7	3,3
Rata șomajului înregistrat la sfârșitul anului, %	4,2	4,0	3,9	3,3*	3,7	3,2	3,4	3,0
Soldul contului curent, % din PIB	-2,8	-3,2	-2,6	-4,5	-2,3	-3,3	-2,1	-2,9
	(% din PIB)							
Venituri (metodologie cash)	29,4	29,40	30,48	31,08	31,67	33,51	31,86	32,23
Cheltuieli (metodologie cash)	31,8	32,24	33,44	33,96	34,64	36,07	34,44	34,32
Sold (metodologie cash)	-2,40	-2,84	-2,96	-2,88	-2,97	-2,55	-2,58	-2,10
Sold ESA	-3,00	-2,92	-2,96	-2,96	-2,96	-2,57	-2,38	-2,45
Sold structural	-2,2	-3,4	-3,06	-3,03	-3,17	-2,76	-2,71	-2,80

*Realizări

Sursa: CNSP, MFP

Totodată, este prezentată *situația consolidată comparativă a veniturilor, cheltuielilor și deficitului bugetului general consolidat*, aferente *Strategiei fiscal-bugetare 2018-2020 și Strategiei fiscal-bugetare 2019-2021*.

4.6 Politici publice

Politica salarială

Pentru anul 2019 se are în vedere continuarea aplicării etapizate a Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, respectiv majorarea de la 1 ianuarie 2019 a salariilor de bază cu 1/4 din diferența dintre salariul de bază prevăzut de lege pentru anul 2022 și cel din luna decembrie 2018.

De asemenea, începând cu data de 1 ianuarie 2019, **salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată** este de 2.080 lei lunar, pentru un program normal de lucru în medie de 167,333 ore pe lună, reprezentând 12,43 lei/oră. Pentru personalul încadrat pe funcții pentru care se prevede nivelul de studii superioare, cu vechime în muncă de cel puțin un an în domeniul studiilor superioare, salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată, este de 2.350 lei lunar.

Începând cu luna ianuarie 2019, personalul din sectorul bugetar beneficiază de indemnizația de hrană, astfel cum este aceasta reglementată de art. 18 din Legea-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare.

În ce privește sporurile, indemnizațiile, compensațiile, precum și celelalte elemente ale sistemului de salarizare care fac parte, potrivit legii, din salariul brut lunar, cuantumul acestora se va menține cel mult la nivelul acordat pentru luna decembrie 2018, în măsura în care personalul ocupă aceeași funcție și își desfășoară activitatea în aceleași condiții.

La stabilirea cheltuielilor de personal pe anul 2019 s-a avut în vedere continuarea aplicării unora dintre măsurile aprobate în anii anteriori, astfel:

- acordarea de vouchere de vacanță în limita a 1450 lei/angajat;
- munca suplimentară efectuată peste durata normală a timpului de lucru de către personalul din sectorul bugetar, precum și munca prestată în zilele de repaus săptămânal, de sărbători legale și în celelalte zile în care, în conformitate cu reglementările în vigoare, nu se lucrează, în cadrul schimbului normal de lucru, se va compensa numai cu timp liber corespunzător;
- neacordarea de bilete de valoare (cu excepția tichetelor de creșă) și premii.

În aceste condiții cheltuielile de personal ale bugetului general consolidat pe anul 2019 sunt de 102,5 miliarde lei (10% din PIB), cu 16,3 miliarde lei mai mult decât cheltuielile de personal din anul 2018.

Politica în domeniul muncii și justiției sociale

Viziunea Guvernului României pentru sectorul muncă și justiție socială, precizată în Programul de guvernare 2017-2020 este:

„Impunerea unui nivel de trai cât mai ridicat pentru toți cetățenii trebuie să fie obiectivul fundamental al României. Ne vom continua demersurile pentru a realiza o piață a muncii incluzivă și reducerea inegalităților prin promovarea unor politici publice coerente și realiste, care să determine o piață a muncii performantă, dinamică și flexibilă, ceea ce va asigura accesul majorității cetățenilor la locuri de muncă de calitate, în funcție de competențele și abilitățile lor, la venituri decente și fără discriminare”.

Principalele obiective strategice vizate în domeniul muncii și justiției sociale sunt:

I Creșterea ratei de ocupare a persoanelor în vârstă de 20-64 de ani, pe o piață a muncii inclusivă, care să susțină creșterea unei economii competitive, și care să ducă la reducerea sărăciei în muncă și ocupării informale.

1.1: Ocupare pentru toți

1.2: Măsuri pasive pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă

1.3: Condiții de muncă

1.4: Asigurări accidente de muncă și boli profesionale

1.5: politica în domeniul salarizării

Impact: Rata de ocupare a persoanelor în vârstă de 20-64 de ani. Țintă 2020: 70%; rata de sărăcie în muncă.

Rezultate urmărite:

(1.1.1) Facilitarea integrării tinerilor NEETs prin măsuri și programe specifice: *Pondereea tinerilor cu vârsta mai mică de 25 de ani care ocupă un loc de muncă, participă la un curs de formare profesională, încheie un contract de ucenicie la locul de muncă sau încheie un contract de stagiu.*

(1.1.2) Creșterea ocupării persoanelor înregistrate la ANOFM și prevenirea șomajului: *Gradul de ocupare a locurilor de muncă vacante declarate de angajatori și înregistrate la ANOFM. Țintă 2020: 75%. Gradul de ocupare al tuturor persoanelor în căutarea unui loc de muncă aflate în evidența ANOFM.*

(1.1.3) Facilitarea tranziției de la sistemul de educație la piața muncii: *Pondereea persoanelor care încheie un contract de ucenicie din total persoane în căutarea unui loc de muncă aflate în evidența ANOFM; ponderea absolvenților cu studii superioare care încheie un contract de stagiu din total absolvenții cu studii superioare intrați în evidența ANOFM în anul de referință.*

(1.1.4) Îmbunătățirea nivelului de competențe al persoanelor înregistrate la ANOFM prin programe de formare profesională: *Pondereea persoanelor ocupate la 6 luni de la susținerea examenelor de absolvire din total persoane absolvente de programe de formare profesională organizate de ANOFM; Țintă 2020: 35%. Pondereea persoanelor ocupate la 12 luni de la susținerea examenelor de absolvire din total persoane absolvente de programe de formare profesională organizate de ANOFM.*

(1.1.5) Prevenirea șomajului și consolidarea locurilor de muncă: *Pondereea persoanelor beneficiare de servicii de preconcediere din total persoane concediate colectiv; Țintă 2020: 20% Pondereea subvențiilor acordate angajatorilor pentru programe de formare profesională a angajaților proprii din total solicitări.*

(1.1.6) Stimularea angajatorilor în vederea ocupării locurilor de muncă vacante: *Pondereea persoanelor ocupate ca urmare a măsurilor de stimulare acordate angajatorilor din numărul total de persoane ocupate prin măsurile oferite de ANOFM.*

(1.2.1) Asigurarea protecției persoanelor în cadrul sistemului asigurărilor pentru șomaj: *Pondereea șomerilor indemnizați în total șomeri înregistrați. Țintă 2020: 20%*

(1.3.1) Reducerea sărăciei în muncă și a asimetriei curbei salariale: *Raportul dintre salariul minim brut și salariul mediu brut.*

(1.3.2) Îmbunătățirea securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă și asigurarea cadrului legal și organizatoric pentru punerea la dispoziție a produselor din domeniul de competență al MMJS, conforme cu cerințele esențiale de securitate: *Numărul de sesiuni de conștientizare adresate agenților economici, lucrătorilor și reprezentanților.*

(1.3.3) Asigurarea aplicării de către angajatori a prevederilor legale în vigoare în domeniul relațiilor de muncă, sănătate, securitate în muncă, supravegherea pieței produselor și egalitate de șanse pe piața muncii: *Număr petiții/1000 de salariați.*

(1.3.4) Orientarea asigurării pentru accidente de muncă și boli profesionale în sprijinul beneficiarilor de prestații: *Diversificarea prestațiilor acordate - Ponderea prestațiilor acordate beneficiarilor la 100 salariați.*

(1.4.1) Armonizarea cerințelor regulamentelor europene prin prisma modificărilor impuse de sistemul EESSI cu legislația și practica națională: *Creșterea gradului de conformare al angajatorilor la cerințele regulamentelor europene - Ponderea cazurilor neconforme raportat la total solicitări.*

(1.4.2) Sprijinirea angajatorilor în realizarea activității de prevenire: *Îmbunătățirea nivelului de securitate și sănătate în muncă al întreprinderilor - Ponderea măsurilor implementate în raport cu măsurile recomandate.*

(1.5.1) Creșterea anuală a salariului minim brut pe țară; elaborarea politicii în domeniul salariului minim brut pe țară.

Politica în domeniul pensiilor

II Un sistem de pensii adecvat și sustenabil

2.1 Adecvare și echitate în sistemul de pensii

2.2 Managementul sistemului public de pensii

Impact: rata medie de înlocuire total/schema publică. Țintă 2021: 36.6/36.7%

Rezultate urmărite:

- **(2.1.1)** *Asigurarea unei vieți decente pentru pensionari:* Rata deprivării materiale în rândul pensionarilor.
- **(2.1.2)** *Respectarea principiilor echității:* Diferența dintre rata medie de înlocuire dintre femei și bărbați.
- **(2.2.1)** *Menținerea sustenabilității sistemului de pensii:* Rata de acoperire a cheltuielilor nete din contribuții.

Politica în domeniul asistenței sociale, incluziune socială și reducerea sărăciei

III Scăderea numărului persoanelor în risc de sărăcie și excluziune socială, în contextul creării unei rețele de servicii sociale integrate, ample și bine coordonate contextul creării unei rețele de servicii sociale integrate, ample și bine coordonate

3.1 Protecția copilului

3.2 Beneficii și inspecție socială

3.3 Servicii sociale

3.4 Drepturile persoanelor cu dizabilități

3.5. Egalitate de șanse și combaterea violenței în familie

Impact: Rata riscului de sărăcie relative, țintă 2021: 34%, rata de risc de sărăcie în rândul copiilor, țintă 2021: 29%

Rezultate urmărite:

- **(3.1.1)** Îmbunătățirea accesului copiilor la servicii de calitate: *Gradul de acoperire cu servicii sociale pentru copii (0-17 ani). Țintă 2020: 1,5%*
- **(3.1.2)** Respectarea drepturilor și promovarea incluziunii sociale a copiilor aflați în situații vulnerabile: *Ponderea beneficiarilor din serviciile sociale de tip rezidențial - instituții de tip vechi - copii. Țintă 2020: 0,047%*
- **(3.2.1)** Administrarea într-un sistem unitar de plată a beneficiilor de asistență socială și gestionarea programelor privind serviciile sociale susținute de la bugetul de stat: *Raportului dintre numărul plăților verificate și număr total de plăți. Țintă 2021: 90%*
- **(3.2.2)** Reducerea erorii și fraudei în sistemul de asistență socială prin asigurarea unei activități riguroase de control și inspecție a aplicării măsurilor legale privind activitățile de stabilire și acordare a beneficiilor de asistență socială și de furnizare a serviciilor sociale: *Raportului dintre numărul plăților cu erori/fraude și numărul total de plăți. Țintă 2021: 4%*
- **(3.3.1)** Consolidarea sistemului național de asistență socială în vederea asigurării accesului tuturor categoriile de persoane vulnerabile la servicii sociale de calitate, în special prin consolidarea capacității SPAS de a asigura pachetul minim de servicii integrate la nivelul fiecărei UAT: *Ponderea furnizorilor publici de servicii sociale acreditați din total furnizori publici de servicii sociale din subordinea autorităților publice locale. Țintă 2021: 80%*
- **(3.3.2)** Creșterea accesului la servicii sociale pentru persoanele vârstnice: *Gradul de acoperire cu servicii sociale pentru persoanele vârstnice. Țintă 2021: 3*
- **(3.4.1)** Promovarea accesibilității în toate domeniile vieții pentru asigurarea exercitării de către persoanele cu dizabilități a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului; eliminarea discriminării: *Personalul angajat în instituțiile publice va fi informat/format asupra necesității accesibilizării mediului fizic, informațional și comunicațional. Țintă 2020: 30%*
- **(3.4.2)** Dezinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități din centrele rezidențiale de tip vechi, în etape, concomitent cu dezvoltarea de servicii în comunitate: *Dezinstituționalizarea persoanelor adulte cu handicap ce urmează a fi transferate în locuințe protejate prin finanțare POR. Țintă 2020: 35%*
- **(3.5.1)** Reducerea și prevenirea cazurilor de discriminare, hărțuire și violență: *Procentul din populație care au cunoștință de existența cadrului legal și măsurilor aplicabile în situații de discriminare, hărțuire, violență în rândul populației. Țintă 2021: 85%*

Politica în domeniul dialogului social

IV Consolidarea dialogului social

4.1. Întocmirea Hărții anticipative a riscurilor

4.2. Lărgirea cadrului de funcționare a dialogului social și consolidarea capacității instituționale aferente desfășurării dialogului social.

Impact: ponderea conflictelor de muncă mediate, ținta 2021: 10%

Rezultate urmărite:

- **(4.1.1)** Identificarea potențialului conflictogen: *Ponderea conflicte potențiale identificate pentru care se decide luarea de măsuri de intervenție în fază incipientă. Țintă 2021: 20%*
- **(4.2.1)** Creșterea eficienței procesului de mediere și arbitraj al conflictelor de muncă: *Ponderea conflictelor de muncă stinse în total conflicte de muncă. Țintă 2021: 50%.*

Dezvoltarea capacității instituționale în domeniul muncii și justiției sociale

V Consolidarea capacității MMJS de a-și îndeplini funcțiile de elaborare și implementare a politicilor publice și de reglementare din domeniul său de activitate

5.1. Dezvoltarea capacității administrative a instituțiilor din sectorul muncă și justiție social.

5.2. Tehnologia Informațiilor și Comunicațiilor (TIC) în sectorul muncă și justiție socială; guvernanta TIC și securitate cibernetică (Cybersecurity) eficientă; politici performante de resurse umane pentru specialiștii TIC; mentenanța, dezvoltarea și modernizarea sistemelor TIC

Rezultate urmărite:

- **(5.1.1)** Îmbunătățirea stabilității funcționale a MMJS și a instituțiilor aflate în subordinea acestuia, asigurarea unui management performant al fondurilor publice prin aplicarea standardelor de control intern/managerial.
- **(5.1.2)** Creșterea eficacității și transparenței proceselor de elaborare, evaluare și implementare a unor politici publice de calitate, fundamentate pe studii de impact; *Ponderea politicilor publice/acte normative aprobate de MMJS pentru care s-au elaborat studii de impact în total politici publice/acte normative aprobate de MMJS.*
- **(5.1.3)** Creșterea calității profesionale a resurselor umane din sectorul muncă și justiție socială, a gradului de cunoaștere, înțelegere și aplicare a standardelor de integritate.
- **(5.2.1)** Întărirea guvernantei TIC, adoptarea cross-minister de standarde și politici TIC, precum și creșterea calității profesionale a specialiștilor TIC din sectorul muncă și protecție socială.
- **(5.2.2)** Îmbunătățirea stabilității funcționale a sistemelor și echipamentelor TIC; modernizarea și simplificarea fluxurilor informaționale prin digitizare și creșterea interoperabilității/ schimbului de date cross-minister; creșterea capacității de analize complexe cross minister; precum și creșterea transparenței și datelor publice/deschise.

Politica în domeniul transporturilor și infrastructurii

Activitatea în domeniul transporturilor și infrastructurii vizează, în principal, creșterea accesibilității României prin integrarea rețelelor naționale de transport feroviar, rutier, naval, aerian, multimodal și logistică la rețelele europene, respectiv la cele internaționale, concomitent cu dezvoltarea echilibrată a sistemului național de transport, economiei locale și regionale, îmbunătățirea confortului călătorilor și creșterea siguranței acestora, eficientizarea transportului de marfă, mărirea mobilității populației și îmbunătățirea calității mediului.

Obiectivul general pentru domeniul transporturilor, asumat prin documente strategice, îl reprezintă **asigurarea infrastructurii și serviciilor, ca suport al activității economice și sociale pentru îmbunătățirea calității vieții.**

Măsurile generale și acțiuni obligatorii pentru atingerea obiectivului general:

- Creșterea competitivității între modurile de transport
- Îmbunătățirea serviciilor de transport prin investiții în parcul de material rulant
- Modernizarea stațiilor de cale ferată
- Modernizarea porturilor și aeroporturilor
- Infrastructură rutieră de înaltă calitate
- Extinderea transportului multimodal

Priorități strategice în domeniul infrastructurilor și serviciilor de transport pentru perioada 2019-2021:

- Coeziunea teritorială** asigurând interconectarea teritoriului național la rutele internaționale, precum și interconectivitatea regională, asigurând infrastructura de bază necesarului economiilor moderne de transport
- Eficiența** prin eliminarea blocajelor și întârzierilor cu impact asupra mediului economic și social
- Durabilitatea** prin promovarea și introducerea mijloacelor inteligente de transport, puțin poluante contribuind astfel la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Europa 2020.

Politica de finanțare propusă pentru perioada 2019-2021

Având în vedere nevoile de dezvoltare specifice domeniului infrastructura de transport, politica de finanțare propusă pentru perioada 2019-2021 va avea în vedere *prioritizarea programului de investiții publice.*

Totodată, în procesul de alocare a resurselor pe programe/proiecte și moduri de transport Ministerul Transporturilor va urmări *implementarea unei politici de finanțare coerente, de atragere masivă a fondurilor europene nerambursabile, de creștere progresivă a participării utilizatorilor la finanțarea infrastructurilor, de încurajare a participării sectorului privat prin aranjamente de tip parteneriat public-privat.*

Master Planul General de Transport (MPGT) Furnizează elementele necesare pentru prioritizarea investițiilor în domeniul transportului, pentru toate modurile de transport (rutier, feroviar, naval, aerian, multimodal), pe baza unei analize multicriteriale.

Prioritățile strategice ale Ministerului Transporturilor sunt focalizate în principal pe:

- finalizarea lucrărilor la obiectivele/proiectele de investiții aflate într-un stadiu avansat de realizare, cu finanțare asigurată;
- continuarea lucrărilor la obiectivele/proiectele de investiții aflate în derulare, precum și începerea de noi lucrări, situate pe rețeaua TEN-T, cu finanțare asigurată din fonduri nerambursabile și fonduri rambursabile.

Alocarea resurselor financiare ale Ministerului Transporturilor va fi focalizată, în principal, **pentru:**

- **construcția de autostrăzi/drumuri expres pe TEN-T;**

Lista principalelor proiecte de construcție autostrăzi, introduse în Buget în anul 2019 cuprinde următoarele obiective:

- Autostrada Lugoj – Deva (sector Dumbrava-Deva),
- Autostrada Sebeș – Turda,
- Autostrada Suplacu de Barcău – Borș,
- Autostrada Câmpia Turzii – Târgu Mureș,
- Autostrada Varianta de ocolire Bacău (profil de autostradă),
- Drum expres Craiova - Pitești
- Autostrada de centură Sud a municipiului București, inclusiv intervențiile privind centura existentă (Lărgire la 4 benzi de circulație a Centurii București între A1 – DN 5, DN 2 – A2 și A1 – DN 7, pasajele Berceni, Domnești, Oltenița și Mogoșoaia),
- Autostrada de centură Nord a municipiului București,
- Autostrada București-Brașov tronson Comarnic-Brașov sector Predeal – Cristian,
- Podul suspendat peste Dunare în zona Brăila,
- Autostrada Sibiu – Pitești secțiunile 1,4 și 5.

Proiectele de autostrăzi în pregătire, pentru care există deja alocări bugetare în anul 2019 cuprind:

- Elaborarea/completarea studiilor de fezabilitate pentru autostrăzile Sibiu – Făgăraș, Târgu Neamț – Târgu Mureș,
- Elaborarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice pentru Autostrada Brașov – Bacău și pentru drumurile de mare viteză Ploiești – Buzau – Focșani – Bacău – Pașcani.

Proiecte care vor fi bugetate pe parcursul anului 2019, după obținerea aprobărilor legale necesare, aflate în prezent în etapa de pregătire/atribuire în vederea elaborării documentațiilor tehnico-economice sau proiectării și execuției:

- Completarea studiilor geotehnice pentru Secțiunile 2 și 3 din Autostrada Sibiu – Pitești;
- Autostrada Nadaselu – Suplacu de Barcău (proiectare și execuție);
- Drum Expres Brăila – Galați (proiectare și execuție),
- Varianta de ocolire Galați (proiectare și execuție la profil de autostradă),

- Elaborarea/completarea studiilor de fezabilitate pentru Autostrada Timișoara – Moravița;
 - Elaborarea/completarea studiilor de fezabilitate pentru Autostrada Făgăraș – Brașov;
 - Elaborarea studiilor de fezabilitate și a proiectelor tehnice pentru drumurile Expres Craiova - Târgu Jiu, Ovidiu – Tulcea, Brăila– Tulcea, Brăila – Buzău, Focșani – Brăila, Pașcani – Suceava – Siret; Găești – Ploiești și Legătura dintre A3 și Aeroportul Henri Coandă;
 - Elaborare studiu de prefezabilitate pentru autostrada Tișița – Albița;
 - Elaborarea/completarea studiilor de fezabilitate pentru Drum expres/ Autostrada Nordului (Drum expres Petea – Satu Mare - Baia Mare și Autostrada Baia Mare – Dej – Bistrita – Vatra Dornei – Suceava și analiza conexiune Cluj - Dej);
 - Completarea studiului de fezabilitate pentru drum expres Arad – Oradea,
- **modernizarea și dezvoltarea rețelei de drumuri naționale, inclusiv prin construcția de variante de ocolire;**

Lista principalelor proiecte de construcție variante de ocolire, introduse în Buget în anul 2019 cuprinde următoarele obiective:

- Variantele de ocolire aflate în execuție: Tecuci, Mihăilești, Suceava, Carei, Bârlad, Târgu Mureș, Satu Mare, Stei, Rădăuți, Timișoara Sud;
- Variantele de ocolire care vor intra în execuție: Mediaș, Dej, Alesd Sud, Comarnic, Bușteni, Săcueni, Craiova Sud - Vest, Târgu Frumos, Fălticeni, Iași, Drum de legătură DN5 – Podul prieteniei (Vo Giurgiu Vest), Târgu Jiu.

Proiectele în pregătire, pentru care există deja alocări bugetare în anul 2019 cuprind variante de ocolire aflate în etapa de pregătire (elaborare Studii de Fezabilitate și/Proiecte Tehnice): Sfântu Gheorghe, Giurgiu (Est), Zalău, Râmnicu Vâlcea, Vaslui și Techirghiol;

Proiecte care vor fi bugetate pe parcursul anului 2019, după obținerea aprobărilor legale necesare, aflate în prezent în etapa de pregătire și/sau execuție:

- Varianta de ocolire Bistrița;
- Varianta de ocolire Baia Mare;
- Varianta de ocolire Huși;
- Varianta de ocolire Salonta prin preluarea documentației tehnico-economice întocmite de către autoritățile locale.

Lista principalelor proiecte de modernizare drumuri naționale, introduse în Buget în anul 2019 cuprinde următoarele obiective:

- DN 18, Moisei – Iacobeni ; Baia Mare - Sighetul Marmăției;
- DN 56, Craiova - Galicea Mare – Calafat;
- DN 66, Bumbesti Jiu-Petroșani;
- DN76, Ionești - Vârfurile - Stei - Beius – Oradea;
- DN 5, București – Adunății Copăceni;
- DN 6, Alexandria – Craiova (lot 2);
- DN 73, Pitești-Câmpulung-Brașov;
- Modernizarea infrastructurii privind siguranța circulației pe DN 1, în "Sate liniare și puncte negre";

- A1 - Titu - Bâldana - Târgoviște– Sinaia (proiectare și execuție pentru Lărgirea la 4 benzi a lui DN 7 între Bâldana și Titu și proiectare și execuție pentru modernizarea DN 71, Bâldana - Târgoviște– Sinaia);
- DN 67B, Scoarța – Pitești;
- DN 52, Alexandria - Turnu Măgurele;
- DN 51, Alexandria – Zimnicea;
- DN 28B, Târgu Frumos – Botoșani;
- DN 7A, Brezoi – Petroșani;
- DN 55, Craiova – Bechet;
- DN 2L, Soveja –Lepșa;
- DN 2N, Jitia – Bisoca;
- Evacuare ape pluvialeTartașești;
- Lărgire DN 7, Valea Oltului, la 3 benzi/4 benzi;

Proiectele în pregătire, pentru care există deja alocări bugetare în anul 2019 cuprind:

- DN 7C, Transfăgărășan (expertiza tehnică și elaborare Studiu de Fezabilitate);
- Elaborare Studiu de Fezabilitate și Proiect Tehnic pentru secțiunea drum de legătură A1 – DN 7 (Titu/DJ 711A)

Proiecte care vor fi bugetate pe parcursul anului 2019, după obținerea aprobărilor legale necesare, aflate în prezent în etapa de pregătire/atribuire în vederea elaborării documentațiilor tehnico-economice sau proiectării și execuției:

- DN 66A, Câmpu lui Neag – Cerna;
- DN 17 C, Bistrița – Salva - Moisei;
- DN 17 D, Beclean – Cârlibaba;
- DN 15, Poiana Largului – Bicz;
- Pasaj Drajna;
- Nod Cumpăna (conexiune la A4 – DN 39E);
- Nod Martinești (conexiune la A1 și DN 1);
- Centru de Întreținere și Coordonare pe A3.

- Întreținerea infrastructurii rutiere

Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere S.A. (C.N.A.I.R. S.A.) asigură în prezent administrarea și întreținerea unei rețele de 17.740 km din care 823,24 km de autostrăzi și 16.916 km drumuri naționale, rețea care este dezvoltată pe întreg teritoriul României, din care peste 61% are durata de funcționare expirată (durata normală de funcționare a unui drum este durata de utilizare exprimată în ani, de la darea în circulație a drumului ca nou și până la introducerea sa în prima reparație capitală sau între două reparații capitale).

La această dată C.N.A.I.R. S.A. are încheiate acorduri cadru pe trei ani pentru lucrări de întreținere periodică (tratamente bituminoase, straturi rutiere foarte subțiri, covoare bituminoase) în valoare de 2.271.986.000 lei.

În cadrul prevederilor bugetare aprobate pentru anul 2019 pot fi încheiate contracte subsecvente în valoare de 576.027,35 mii lei pentru execuția a 1.571 km covoare bituminoase.

Programul de Guvernare 2018-2020, Cadrul strategic național pentru educație și formare profesională, Strategia Europa 2020, Cadrul ET 2020, Programul Național de Reformă 2018 definesc obiectivele generale și direcțiile de acțiune, pe termen mediu, din domeniul de referință al Ministerului Educației Naționale – educație preuniversitară, învățământ superior, formare profesională și cercetare științifică universitară. Cadrul strategic național cuprinde 4 strategii sectoriale adoptate prin hotărâri de Guvern: *Strategia privind reducerea părăsirii timpurii a școlii*, *Strategia națională pentru învățământ terțiar 2015 – 2020*, *Strategia națională de învățare pe tot parcursul vieții 2015 – 2020* și *o a 5-a strategie, Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018 -2023*, care se află în curs de avizare. Acestea asigură suportul strategic pentru creșterea competitivității și coeziunii sociale, pentru dezvoltarea personală a tinerilor și integrarea socială, precum și pentru corelarea învățământului cu piața muncii.

Documentele programatice menționate fundamentează și precizează țintele asumate de România pentru 2020:

- procentul celor care părăsesc timpuriu școala să fie sub 11,3%;
- cel puțin 26,7% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 30 și 34 de ani să aibă finalizate studiile terțiare;
- minim 10% dintre persoanele cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani să participe la învățarea pe tot parcursul vieții.

Obiective

Direcții de acțiune, programe, proiecte

I. Învățământ preuniversitar

1. Asigurarea accesului egal și a participării la educație pentru fiecare copil din România

- Implementarea unui program social pentru elevii din învățământul primar, gimnazial, profesional și liceal în vederea asigurării condițiilor de acces și participare școlară (rechizite, manuale și vouchere pentru îmbrăcăminte, destinate elevilor de la clasa pregătitoare până la clasa a XII-a);
- Continuarea programelor adresate participării școlare a copiilor cu risc ridicat prin acordarea Pachetului social garantat pentru educație;
- implementarea Legii nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, Programul Bani de liceu, Bursa profesională, Programul Euro 200, Programul Masa Caldă (acordarea unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat), Programul pentru școli al României în perioada 2017-2023, Decontarea navetei (elevi și cadre didactice), Acordarea de burse (sociale, de studiu, de merit și de performanță);

Obiective

Direcții de acțiune, programe, proiecte

- Promovarea programelor de tip „Școala după școală” și „A doua șansă”;
- Susținerea activităților de consiliere și orientare profesională;
- Susținerea elevilor cu dizabilități - acces la educația de bază și la nivelurile superioare;
- Asigurarea învățământului pentru minoritățile naționale;
- Asigurarea de manuale școlare pentru toți elevii, a variantelor traduse pentru minoritățile naționale, precum și variantele digitale;
- Organizarea procesului de învățare/cazuri particulare (școlarizarea la domiciliu; învățământ particular; predarea în regim intensiv/bilingv ș.a.).
-
- Elaborarea de planuri și programe școlare noi/revizuite și asigurarea de manuale corespunzătoare, inclusiv digitale;
- Realizarea de evaluări relevante la clasele a II-a, a IV-a, a VI-a, Evaluare Națională și Bacalaureat;
- Implementarea Planului de acțiune pentru desegregare școlară;
- Stabilirea noilor standarde de referință și indicatori de performanță; continuarea evaluării periodice a unităților de învățământ;
- Susținerea programelor privind formarea inițială și continuă a personalului prin proiectul Curriculum Relevant Educație Deschisă pentru Toți CRED, finanțat prin POCU;
- Susținerea Inspecției Școlare; îndrumarea și consilierea cadrelor didactice;
- Susținerea programelor extrașcolare și extracurriculare, de educație pentru sănătate, educație cultural-artistică și științifică, educație ecologică, educație prin sport, educație rutieră, educație pentru dezvoltarea durabilă, educație financiară, promovarea voluntariatului, a educației civice și a implicării sociale;
- Dezvoltarea proiectului Educația juridică în școli;
- Sprijinirea tranziției de la un ciclu școlar la altul, programe de tip Școala părinților și de îmbunătățire a competențelor cadrelor didactice prin

2. Asigurarea calității la toate nivelurile de educație și formare profesională

Obiective

Direcții de acțiune, programe, proiecte

accesarea de fonduri nerambursabile, din cadrul apelurilor de proiecte "Școala pentru toți" și „Profesori motivați în școli defavorizate”;

- Stimularea inovării și creativității, inclusiv a spiritului antreprenorial; încurajarea elevilor capabili de inovare și creație;
- Dezvoltarea și implementarea programelor de stimulare a performanței, adresate elevilor cu potențial deosebit;
- Organizarea olimpiadelor și a concursurilor școlare la nivel local, regional, național, internațional.

- Susținerea educației antreprenoriale la nivelul unităților școlare;

- Implementarea la scară națională a învățământului profesional dual;

- Realizarea de studii cu privire la nevoile agenților economici în ceea ce privește asigurarea cu personal calificat, precum și la inserția absolvenților pe piața muncii;

- Reînființarea/modernizarea atelierelor-școală pentru învățământul profesional și cel tehnologic;

- Formarea cadrelor didactice și a tutorilor în domeniul învățării la locul de muncă;

- Asigurarea mai multor opțiuni de formare profesională pentru elevi și de continuare a studiilor la niveluri superioare de calificare;

- Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic de nivel 5 terțiar nonuniversitar, în domenii cu potențial de creștere, relevante pentru dezvoltarea economică a României;

- Stimularea parteneriatelor de tip public-privat;

- Dezvoltarea de programe de calificare/formare continuă, în funcție de nevoile înregistrate pe piața muncii.

3. Dezvoltarea învățământului profesional și tehnic

4. Asigurarea și modernizarea bazei materiale a învățământului preuniversitar;

- Monitorizarea obținerii autorizațiilor de funcționare (sanitară, ISU) de către toate unitățile de învățământ;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<p><i>utilizarea noilor tehnologii</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Finalizarea obiectivelor de investiții în infrastructură prin Proiectul Reforma Educației Timpurii (PRET) și Proiectul Reabilitarea Infrastructurii Școlare (PRIS); • Conectarea tuturor școlilor la Internet; îmbunătățirea accesului la Internet prin implementarea de wirelesscampus, cu prioritate în școlile gimnaziale; • Dezvoltarea de programe educaționale, privind utilizarea sigură a Internetului; • Crearea Sistemului informatic pentru Managementul școlarității; • Construirea Platformei naționale E-educatie; • Laptopuri pentru profesori; • Tablete pentru elevi; • Instrumente pentru clasă (dotarea tuturor sălilor de clasă cu table inteligente).
<p><i>5. Îmbunătățirea managementului școlar și dezvoltarea carierei didactice</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Încurajarea formării continue a cadrelor didactice prin programe finanțate de la bugetul de stat și din fonduri europene; • Asigurarea autonomiei școlii, asociată cu creșterea responsabilității publice; • Consolidarea relațiilor de parteneriat între învățământul superior și cel preuniversitar, în formarea inițială și continuă pentru cariera didactică, prin care să se asigure adecvarea conținuturilor și metodelor la nevoile de formare ale cadrelor didactice, cu implicații în dezvoltarea personală și profesională a acestora și creșterea prestigiului profesional al dascălilor; • Regândirea modalităților de avansare în carieră pentru cadrele didactice, astfel încât aceasta să se realizeze în baza unor criterii și procese relevante.
<p><i>6. Finanțarea corespunzătoare a sistemului de educație și formare profesională</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea cofinanțării pentru derularea proiectelor finanțate din fonduri europene; • Asigurarea finanțării de bază pentru învățământul de stat și particular; • Asigurarea unui sistem de salarizare și motivare financiară corespunzător rolului pe care cadrul didactic îl îndeplinește în societate, ca principal actor al creșterii calității actului educațional;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
<p>7. Îmbunătățirea tranziției de la învățământul secundar superior la cel terțiar nonuniversitar - ROSE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea defășurării activităților de monitorizare/evaluare/consiliere și control/audit; • Subvenționarea accesului la Internet a tuturor unităților de învățământ din zonele rurale/urbane; • Achiziționarea de echipamente TIC pentru școlile gimnaziale în baza unor proiecte pilot; • Dezvoltarea Sistemului Informatic Integrat al Învățământului din România. • Acordarea de granturi liceelor cu rezultate slabe, pentru reducerea ratei de abandon, creșterea ratei de absolvire și îmbunătățirea performanțelor la bacalaureat; • Asigurarea de experți mentori pentru implementarea activităților remediale și de suport; • Formarea personalului în domeniul evaluării.

II. Învățământ superior

1. Îmbunătățirea accesului și a participării	• Continuarea acordării de facilități pentru studenți și de burse pentru tinerii din grupuri defavorizate; implementarea programelor sociale pentru studenți (gratuitate transport feroviar ș.a.); • Stabilirea de măsuri pentru studenții proveniți din grupuri dezavantajate, în vederea creșterii participării în învățământul terțiar; • Continuarea alocării de locuri distincte pentru tinerii romi; • Realizarea de programe de tip "punte", în cadrul Proiectului ROSE, ce pot include activități precum: cursuri de vară de nivel universitar pentru elevii de liceu; parteneriate licee – universități – piața muncii; dezvoltarea de programe de tutoriat, gestionate și coordonate de universități, pentru elevii de liceu; • Crearea, dezvoltarea și asigurarea funcționării inițiale a unor centre de învățare/laboratoare în universități, cu scopul de a crește gradul de menținere în universitate a studenților aflați în situație de risc, prin dezvoltarea de competențe specifice, și asigurarea unor servicii de sprijin academic, aliniat nevoilor studenților.

Obiective

Direcții de acțiune, programe, proiecte

2. Asigurarea calității și creșterea competitivității universităților românești

- Realizarea clasificării, pe grupe, a instituțiilor de învățământ, printr-un proces transparent, pe baza unor criterii relevante;
- Finanțarea corespunzătoare și predictibilă a instituțiilor de învățământ superior din România, cu accent asupra domeniilor cu potențial de creștere;
- Întărirea criteriilor și îmbunătățirea standardelor de asigurare a calității - astfel încât să se respecte principiul *dezvoltare bazată pe performanță*;
- Multiplicarea mobilităților studentești și ale cadrelor didactice; participarea la manifestări, concursuri și târguri internaționale;
- Implicarea universităților în elaborarea politicilor și strategiilor regionale/sectoriale/naționale;
- Dotarea laboratoarelor de licență/specialitate;
- Consolidarea bazei materiale, construcția de cămine studentești noi și reabilitarea/modernizarea sau construcția de cantine studentești.

3. Asigurarea autonomiei învățământului superior corelată cu responsabilitatea publică

- Asigurarea libertății comunității academice de a gestiona propriile programe de studii, și conținuturi de învățare/cercetare, precum și întărirea capacității de administrare;
- Dezvoltarea capacității instituționale a universităților și implicarea tuturor factorilor interesați în guvernarea universităților;
- Implicarea activă a instituțiilor de învățământ superior în mediul economic regional și național.

4. Corelarea programelor de studii universitare cu nevoile pieței muncii

- Centrarea programelor de studii pe dobândirea unor calificări relevante pe piața muncii;
- Multiplicarea stagiilor de practică de specialitate/internship;
- Implementarea de proiecte comune între universități, companii private, agenții de stat;
- Dezvoltarea Societăților Antreprenoriale Studentești (SAS);
- Sprijinirea Centrelor de orientare și consiliere în carieră;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
-----------	---

- Dezvoltarea și implementarea de instrumente pentru urmărirea parcursului educațional al tinerilor și a angajabilității absolvenților de studii superioare;
- Implementarea de programe care să promoveze proiecte comune studenți - agenți economici și încurajarea studenților care vor să înființeze start-upuri;
- Abordarea unor subiecte cu aplicabilitate practică la lucrarea de licență și de masterat și stimularea în consecință a studenților;
- Realizarea de studii cu privire la nevoile agenților economici în ceea ce privește asigurarea cu personal calificat, precum și la inserția absolvenților pe piața muncii.
- Corelarea într-un sistem informatic strategic a actualelor instrumente de colectare și raportare a datelor pentru învățământul superior (ANS, RMU, Infrastructura Cercetare, RMUR) și operaționalizarea efectivă a sistemelor existente (RMU, REI, SAPM, Study în România etc.);
- Stabilirea unui set de indicatori pentru evaluarea și monitorizarea politicilor publice pentru învățământul universitar;
- Consolidarea instrumentelor de monitorizare a inserției absolvenților de învățământ superior pe piața muncii;
- Continuarea utilizării, în cadrul metodologiei de repartizare a finanțării suplimentare, a unor indicatori privind resursa umană;
- Participarea la programul de cercetare EUROSTUDENT VI.

5. Dezvoltarea și integrarea de sisteme informatice pentru educație și formare profesională

III. Dezvoltarea dimensiunii europene și internaționale a învățământului românesc

1. Întărirea cooperării europene și internaționale

- Continuarea și dezvoltarea cooperării europene și internaționale în domeniul educației; consolidarea relațiilor bilaterale cu statele membre ale UE, cele din Spațiul Economic European și cu statele terțe;
- Asumarea unui rol activ în cadrul inițiativelor regionale ale Uniunii Europene: Strategia pentru Regiunea Dunării, UE – Asia, UE - America Latină și Caraibe, Parteneriatul estic, America de Nord și Africa etc.;
- Asigurarea participării României la evaluările și studiile internaționale (PISA, TALLIS, Resurse școlare).

*2. Sprijinirea
comunităților
românești din afara
României*

- Acordarea unor locuri cu bursă și locuri cu scutire de taxe școlare, aprobate anual, prin Hotărâri de Guvern, privind cifra de școlarizare în învățământul preuniversitar, pentru comunitățile românești din străinătate (Republica Moldova, Ucraina, Balcani, Diaspora);
- Creșterea a numărului de participanți la cursul de Limbă, Cultură și Civilizație Românească din țări ale UE;
- Asigurarea de facilități tinerilor de origine etnică care doresc să studieze în instituții de învățământ superior din România;
- Creșterea numărului de lectorate de limbă, literatură și civilizație românească înființate în universități din Europa, America Latină sau Asia.

*3.
Internaționalizarea
învățământului
superior*

- Elaborarea și implementarea Strategiei de internaționalizare a învățământului superior;
- Multiplicarea mobilităților studențești și ale cadrelor didactice;
- Încurajarea participării universităților la manifestări, concursuri și târguri internaționale;
- Includerea în Metodologia de finanțare a unor indicatori privind orientarea internațională a universităților;
- Încurajarea internaționalizării universităților românești, prin creșterea calității, dezvoltarea programelor de studii în limbi străine și promovarea ofertei educaționale, în vederea atragerii de studenți străini, inclusiv din țări terțe.

IV. Încurajarea învățării pe tot parcursul vieții

*1. Încurajarea
învățării pe tot
parcursul vieții*

- Adoptarea și implementarea Registrului Național al Calificărilor;
- Elaborarea/actualizarea standardelor ocupaționale și calificărilor profesionale în concordanță cu noul Cadru Național al Calificărilor;
- Dezvoltarea de Centre Comunitare de Învățare Permanentă;
- Dezvoltarea de programe de recalificare/formare continuă, în funcție de nevoile angajatorilor;

Obiective	Direcții de acțiune, programe, proiecte
	<ul style="list-style-type: none"> • Creșterea ofertei de programe postuniversitare adaptate cerințelor pieței muncii, relevante pentru nevoile de dezvoltare profesională a beneficiarilor; • Implicarea instituțiilor de învățământ superior în promovarea și susținerea de programe specifice de învățare pe tot parcursul vieții.

V. Creșterea capacității administrative a MEN și a unităților/ instituțiilor subordonate și coordonate

1. Creșterea capacității administrative a MEN și a unităților/ instituțiilor subordonate și coordonate

- Monitorizarea implementării măsurilor prevăzute în Programul de Guvernare și în strategiile condiționalității ex-ante aprobate de guvern;
- Elaborarea planurilor de acțiune, a rapoartelor de monitorizare și evaluare;
- Formarea personalului MEN și al unităților/ instituțiilor subordonate și coordonate vizând planificarea strategică, monitorizarea și evaluarea programelor, bugetare pe programe ș.a.;
- Creșterea transparenței instituționale prin sporirea gradului de disponibilitate a datelor publice.

Politica în domeniul justiției

În perioada 2019 - 2021 urmărim dezvoltarea unui sistem de justiție modern, eficient, accesibil și de calitate, adaptat cerințelor societății contemporane (e-justice, reducerea duratei proceselor, jurisprudență unitară, specializare, integritate, transparență) și capabil să răspundă provocărilor viitorului.

Avem ca obiective prioritare modernizarea legislației sistemului judiciar, precum și implementarea unor măsuri imediate de natură legislativă și administrativă la nivelul sistemului penitenciar cu scopul de a crea condiții optime de detenție, în conformitate cu standardele internaționale.

De asemenea, avem în vedere contextul generat de faptul că România va deține mandatul Președinției Consiliului Uniunii Europene, începând cu 1 ianuarie 2019, aspect ce va implica un efort susținut și din partea instituțiilor sistemului judiciar.

Propuneri de politici perioada 2019 – 2021

Priorități strategice:

1. Consolidarea capacității administrative a instanțelor judecătorești și facilitarea accesului la justiție;
2. Consolidarea cadrului normativ și instituțional necesar bunei desfășurări a Ministerului Justiției ca furnizor de servicii publice;
3. Coordonarea sistemului penitenciar;

4. Dezvoltarea sistemului de probațiune;
5. Consolidarea capacității administrative a celorlalte instituții subordonate.

Principalele obiective ale politicilor sectoriale:

1. Consolidarea capacității administrative a instanțelor judecătorești și facilitarea accesului la justiție

Obiectivele generale ce vizează activitatea instanțelor judecătorești, pentru perioada 2019 – 2021, au fost fundamentate pe baza Programului de guvernare 2017 – 2020 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a justiției ca serviciu public, astfel:

- Implementarea la nivel național a proiectului *Dosarul electronic*;
- Continuarea Programului Național de investiții în infrastructura instanțelor din capitalele de județ;
- Implementarea Proiectului Îmbunătățirea Serviciilor Judiciare, finanțat de BIRD;
- Continuarea procesului de rearondare teritorială, ca formă de reducere a volumului mare de cauze de soluționat la unele instanțe, precum și identificarea împreună cu reprezentanții sistemului judiciar a unor noi forme de degrevare;
- Realizarea *Cartierului pentru Justiție – Justice District* din București pentru a soluționa problema lipsei spațiilor necesare instanțelor și parchetelor din capitală, în baza Memorandumului cu tema: „ Acordul de principiu privind contractarea unui împrumut de la Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), în vederea sprijinirii proiectului “Cartierul pentru justiție”;
- Inițierea unui program național în vederea creării a 15 centre regionale de arhivă, la nivelul fiecărei curți de apel;
- Revizuirea statutului personalului auxiliar în acord cu cerințele noilor coduri, precum și standardizarea schemelor de personal în funcție de dimensiunea/volumul de activitate al instanței sau parchetului;
- Extinderea numărului de instanțe specializate în materie comercială de la 3 (Cluj, Pitești și Târgu Mureș) la 15, respectiv în București și în reședințele de județ în care funcționează curți de apel, instanțe unde își vor desfășura activitatea judecători specializați;
- Înființarea unei instanțe pilot în materie de contencios administrativ și fiscal care să funcționeze în capitala țării;
- Reducerea taxelor judiciare de timbru atunci când obiectul acestora este evaluabil în bani;
- Echilibrarea, împreună cu CSM a schemelor de judecători și în mod special a posturilor de personal auxiliar de specialitate, astfel încât să se ajungă la un raport de 1,5 – 2 grefieri/judecător, în acord cu standardele europene.

2. Consolidarea cadrului normativ și instituțional necesar bunei desfășurări a Ministerului Justiției ca furnizor de servicii publice

Luând în calcul progresele României și atingerea benchmarkurilor, reperatele inițiale ale MCV, Guvernul și CE vor coopera pentru ridicarea MCV în mandatul actualei Comisii.

Proiectul de *Îmbunătățire a Serviciilor Judiciare (PISJ)*, finanțat de BIRD prin acordul de împrumut nr. RO - 8695, ratificat prin Legea 173/2017 a fost inițiat, negociat și aprobat, deoarece

Raportul Comisiei Europene privind progresele înregistrate de România în cadrul MCV din 27.01.2016, specifică faptul că investițiile în sediile și infrastructura IT a instanțelor trebuie continuate și în anii următori. Astfel, raportul MCV menționează că: “Reforma structurală a sistemului judiciar trebuie, de asemenea, să fie însoțită de modernizarea clădirilor și a sistemelor informatice: sunt în curs de desfășurare o serie de lucrări de construcție sau de reabilitare a instanțelor, finanțate prin intermediul împrumuturilor acordate de Banca Mondială.” Astfel, peste 80% din valoarea împrumutului aferent PISJ este dedicată pentru modernizarea sistemelor informatice la nivelul sistemului judiciar (instanțe, parchete, ONRC) și pentru reabilitarea/construirea a șase judecătoria în zonele sărace, respectiv finalizarea lucrărilor la cele trei sedii de instanțe preluate din Proiectul Reforma Sistemului Judiciar. Din acest motiv, implementarea cu succes a PISJ va contribui, alături de celelalte realizări la nivel de Guvern, în procesul de cooperare cu CE pentru ridicarea MCV.

O altă prioritate o constituie și continuarea proiectului „Educația juridică în școli”, pornind de la Protocolul semnat în 2013 între Ministerul Justiției, CSM, Ministerul Public și Ministerul Educației Naționale.

3. Coordonarea sistemului penitenciar

Sistemul penitenciar românesc este o componentă a sistemului de ordine publică și siguranță națională a României al cărui scop principal este acela de dezvoltare a unui serviciu public, transparent și sigur pentru comunitate, bazat pe garantarea siguranței locurilor de detenție și pe reintegrarea socială a persoanelor condamnate la pedepse privative de libertate.

Administrația Națională a Penitenciarelor aplică în domeniile sale de competență, politica Guvernului României privind executarea pedepselor și măsurilor privative de libertate pronunțate de instanțele judecătorești, propunându-și realizarea următoarelor obiective prioritare:

3.1 Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sistemului penitenciar

Asigurarea unor condiții optime de detenție și de transport, în conformitate cu standardele internaționale, reprezintă o prioritate a sistemului administrației penitenciare.

În ședința din data de 17 ianuarie 2018, Guvernul României a aprobat, prin Memorandum, Calendarul de măsuri 2018 – 2024 pentru soluționarea supraaglomerării carcerale și a condițiilor de detenție, în executarea hotărârii – pilot Rezmives și alții împotriva României, pronunțată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la 25 aprilie 2017, în vederea înaintării acestuia către Consiliul Europei.

Ca urmare a aplicării prevederilor Legii nr. 169/2017 privind modificarea și completarea Legii nr.254/2013, prin care s-a instituit un mecanism compensatoriu, pentru acordarea unui beneficiu de 6 zile considerate executate suplimentar pentru un număr de 30 de zile de custodie în spații de detenție necorespunzătoare, deficitul de locuri de cazare a înregistrat un trend descendent. La data de 19.06.2018, sistemul penitenciar avea în custodie 22.502 persoane private de libertate și înregistra un deficit de 3.951 locuri de cazare, calculat la 4 mp pentru fiecare deținut.

Actualul plan de măsuri prevede extinderea capacității de cazare a sistemului penitenciar, fiind avute în vedere mai multe aspecte, precum:

- gradul de uzură al unora dintre clădiri, care poate determina condiții improprii de cazare pentru deținuți și ar impune scoaterea acestora din folosință;
- modernizarea locurilor de cazare presupune reconfigurarea spațiilor, conform normelor europene și conduce, în mod inevitabil, la scăderea capacității de cazare;
- nu poate fi estimată evoluția efectivului de deținuți custodiat de sistemul penitenciar (ex: noul Cod Penal stabilește pedepse mai mari pentru recidiviști, de beneficiul instituției liberării condiționate se bucură doar condamnații repartizați în regimurile deschis și semideschis etc.).

Aplicarea măsurilor stabilite în plan va asigura crearea unui număr de 8.095 locuri noi de cazare și modernizarea a 1.351 locuri de cazare.

3.2 Garantarea siguranței sistemului administrației penitenciare și uniformizarea modului de aplicare a regimului penitenciar

Realizarea acestui obiectiv strategic este condiționată de următoarele aspecte:

- completarea cadrului normativ ca urmare a modificării legii execuțional-penale;
- asigurarea și respectarea drepturilor deținuților;
- calificarea deținuților în diferite meserii și includerea lor în activități lucrative prin intermediul atelierelor de producție/gospodăriilor agrozootehnice.

Acest obiectiv are ca rezultat îmbunătățirea capacității de supraveghere, control și limitarea sustragerilor de la executarea pedepselor și presupune:

- implementarea sistemelor integrate de pază, supraveghere video și control acces (Penitenciarele Constanța Poarta Albă, Ploiești, Satu-Mare, Baia-Mare, Bistrița, Deva, Drobeta Turnu Severin, Târgu Jiu, Vaslui, Jilava);
- dotarea adecvată a personalului care execută misiuni de pază, supraveghere, escortare și intervenție cu mijloace și echipamente specifice;
- achiziționarea și dotarea tuturor unităților penitenciare cu mijloace pentru efectuarea controlului antiterorist și de specialitate;
- continuarea achiziționării și dotării întregului personal cu ținută de serviciu;
- implementarea la nivelul sistemului penitenciar a unui sistem de supraveghere electronică de la distanță a deținuților care ies din penitenciar fără supraveghere;
- blocarea/diminuarea semnalului GSM în unitățile subordonate Administrației Naționale a Penitenciarelor, în vederea eliminării/reducerii posibilității de utilizare în mod ilegal a telefoniei mobile de către deținuți;
- organizarea de exerciții de alarmare și de efectuare a unor exerciții tactico-aplicative, cu participarea unor efective din mai multe penitenciare și din celelalte structuri din sistemul de ordine publică și siguranță națională;
- achiziționarea și implementarea sistemelor tip "Body Cam";
- modernizarea și asigurarea funcționalității sistemelor de protecție valori umane „Mandown”;
- implementarea unor sisteme electronice de gestionare a unor documente și activități specifice siguranței deținerii și aplicării regimului penitenciar;
- încheierea și implementarea protocoalelor de colaborare cu instanțele judecătorești (citare electronică și videoconferință).

3.3 Educație, asistența psihologică și asistență socială adaptate nevoilor deținuților, în vederea creșterii șanselor de reintegrare socială a deținuților

Prin Hotărârea de Guvern nr. 389/2015 privind Strategia națională de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2015-2019 s-a creat, la nivel național, mecanismul interinstituțional de acțiune necesar pentru actorii sociali, cu rol în etapele succesive ale procesului de reintegrare socială. În acest mecanism, serviciul penitenciar are un rol esențial în pregătirea pentru perioada post-detenență și reintegrarea socială a persoanelor private de libertate.

Pentru concretizarea acestui obiectiv este necesară corelarea nevoilor persoanelor private de libertate cu demersurile recuperative aferente domeniilor educațional, psihologic, social.

În acest sens, una dintre prioritățile sistemului penitenciar constă în dezvoltarea și adaptarea metodelor și instrumentelor de intervenție la specificul dinamic al populației carcerale, în

contextul planificării individualizate a pedepselor privative de libertate și a asigurării regimului progresiv de executare, care trebuie să permită accesarea vocației de liberare condiționată.

Demersurile specifice de educație, asistență psihologică și asistență socială sunt destinate pregătirii deținuților în vederea reintegrării socio-profesionale a acestora, sprijinul în perioada postdetenție fiind absolut necesare pentru reducerea ratei recidivei.

Aplicarea *Strategiei de reintegrare socială a persoanelor private de libertate*, figurează printre măsurile cuprinse în Programul de guvernare, subsumate capitolului Justiție.

Sunt avute în vedere pentru anii următori continuarea procesului de standardizare a domeniului reintegrare socială, revizuirea ofertei de programe și activități, consolidarea implementării acestora, actualizarea metodologiilor și a procedurilor, pentru a eficientiza asistența asigurată persoanelor custodiate, la nivelul fiecărei unități de deținere din sistemul penitenciar.

4. Dezvoltarea sistemului de probațiune

Extinderea rolului serviciilor de probațiune în sfera execuțional penală impune continuarea în următorii ani a procesului de consolidare a sistemului de probațiune, a mecanismelor de lucru la nivelul sistemului de probațiune în vederea aplicării prevederilor cadrului normativ în materia sancțiunilor și măsurilor neprivative de libertate, precum și a tuturor proceselor aferente asigurării infrastructurii, a resurselor umane și financiare necesare activității serviciilor de probațiune.

Aceste procese sunt subsumate obiectivelor și măsurilor cuprinse în *Programul de Guvernare 2017 – 2020* precum și în cadrul *Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015 – 2020*, care vizează consolidarea sistemului de probațiune ca formă de diminuare a populației din penitenciare (Măsura 23 din Capitolul Justiție), revizuirea Statutului consilierilor de probațiune, precum și a Strategiei naționale în acest domeniu (Măsura 25 din Capitolul Justiție). În cuprinsul Calendarului de măsuri 2018 – 2024 pentru soluționarea supra-aglomerării carcerale și a condițiilor de detenție, în executarea hotărârii – pilot Rezmiveș și alții împotriva României, aprobat prin memorandum al Guvernului României au fost incluse o serie de acțiuni care sunt în strânsă corelare cu documentele strategice menționate.

Obiective la nivel legislativ:

- Promovarea statutului personalului de probațiune, în aplicarea dispozițiilor art. 121 alin.

(1) din Legea nr. 252/2013 privind organizarea și funcționarea sistemului de probațiune, cu modificările și completările ulterioare. Adoptarea noului statut al personalului de probațiune reprezintă o etapă esențială și cu caracter de urgență, în asigurarea sustenabilității procesului de reorganizare a sistemului de probațiune;

- Aprobarea prin hotărâre de guvern a standardelor minime de lucru în probațiune pentru instituțiile din comunitate;

- Aprobarea prin hotărâre de guvern a Strategiei naționale de reabilitare a persoanelor față de care s-au dispus sancțiuni și măsuri comunitare, aplicată în sistemul de probațiune;

- Aprobarea prin hotărâre de guvern a Strategiei de dezvoltare a sistemului de probațiune 2018 - 2020.

Obiective ce vizează resursele umane și infrastructura:

- Scoaterea la concurs a posturilor vacante de personal de probațiune, gradual, pentru a asigura derularea în condiții normale a procesului de punere în executare a sancțiunilor și măsurilor neprivative dispuse de instanțele judecătorești în cauzele penale;

- Asigurarea condițiilor de lucru personalului angajat, identificarea de spații pentru a fi utilizate ca sedii ale serviciilor de probațiune, inclusiv prin închiriere, achiziționarea de echipamente IT și de mobilier din fondurile de la bugetul de stat, precum și din fonduri externe nerambursabile.

5. Consolidarea capacității administrative a celorlalte instituții subordonate

Institutul Național de Criminologie

Institutul Național de Criminologie a fost reînființat prin H.G nr.14/2017 din 12 ianuarie 2017, ca organ de specialitate în subordinea Ministerului Justiției, cu scopul de a asigura prevenirea și controlul criminalității.

Obiectivul general pentru perioada 2019 – 2021 este operaționalizarea deplină a acestei instituții în vederea îndeplinirii unui rol eficient în cercetarea fenomenului criminalității.

Oficiul Național al Registrului Comerțului

Conform Programului de Guvernare 2018 – 2020 și Planului de acțiuni al Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015 – 2020, pentru activitatea desfășurată, Oficiul Național al Registrului Comerțului trebuie să aducă la îndeplinire, următoarele obiective:

- Simplificarea accesului la serviciile Registrului Comerțului și preluarea de către această instituție a unor proceduri, vizând societățile comerciale, derulate în prezent la nivelul instanțelor;
- Consolidarea capacității instituționale a ONRC, a sistemului registrului comerțului și a sistemului informatic integrat al ONRC prin: îmbunătățirea cadrului legislativ ce reglementează activitatea de înregistrare în registrul comerțului și dezvoltarea instituțională necesară aplicării viitoarelor soluții legislative;
- Reglementarea, dezvoltarea și implementarea soluției privind buletinul electronic al registrului comerțului și arhivarea electronică a documentelor gestionate de ONRC;
- Extinderea Buletinului Procedurilor de Insolvență;
- Dezvoltarea și implementarea soluțiilor privind extinderea, optimizarea, dezvoltarea și interconectarea portalului de servicii on-line și a sistemului informatic integrat al ONRC cu sistemul ECRIS instanțe și parchete, portalul e-justice și alte sisteme;
- Formarea profesională a personalului ONRC;
- Elaborarea și implementarea de soluții de management al calității la nivelul ONRC;
- Asigurarea infrastructurii hardware ONRC.

Institutul Național de Expertiză Criminalistică

În vederea eficientizării activității de expertiză criminalistică, în perioada 2019-2021, Institutul Național de Expertize Criminalistice are ca obiective generale: implementarea de noi specialități de expertiză criminalistică, continuarea dotării institutului cu echipamente și programe moderne, menținerea acreditării ISO/CEI 17025 și creșterea numărului expertizelor criminalistice efectuate prin utilizarea de echipamente performante și angajarea de experți criminaliști;

Autoritatea Națională pentru Cetățenie

– Autoritatea Națională pentru Cetățenie are ca obiective principale pentru perioada 2019 – 2021: (1) consolidarea cadrului organizatoric și funcțional necesar prelucrării cererilor de acordare, redobândire, renunțare la cetățenia română, (2) continuarea procesului de organizare și planificare la nivelul fiecărui compartiment funcțional din structura ANC, conform atribuțiilor stabilite prin Regulamentul de organizare și funcționare și de coordonare a acțiunilor interne, inclusiv la nivel decizional, în vederea realizării obiectivelor specifice asumate, (3) asigurarea implicării/participării în/la elaborarea, actualizarea sau inițierea unor modificări/completări ale cadrului legal și de colaborare/cooperare interinstituțională, în limita competențelor proprii.

Agentia de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate

Prin înființarea Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI), România are o abordare integrată a recuperării activelor provenite din infracțiuni combinând funcțiile suport pentru organele de urmărire penală și instanțe cu cele de cooperare internațională, de gestionare efectivă a bunurilor indisponibilizate și de reutilizare socială a bunurilor și valorilor confiscate.

Scopul final al ANABI este acela de a asigura o creștere a ratei de executare a ordinelor de confiscare dispuse în materie penală, printr-o administrare eficientă a bunurilor sechestrate care sunt repartizate Agenției de procurori și judecători. Corelativ, vor crește veniturile aduse la bugetul de stat, precum și cele prin care se asigură despăgubirea victimelor infracțiunilor, inclusiv ale statului, când acesta s-a constituit parte civilă în procesul penal.

În perioada previzionată, se vor aloca resurse bugetare pentru atingerea cu prioritate a următoarelor obiective și proiecte:

- Finalizarea procesului de operaționalizare, în subordinea Ministerului Justiției, a Agenției Naționale de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI) și consolidarea acesteia;
- Creșterea gradului de recuperare a produselor infracțiunilor urmând cele mai bune practici din alte state membre UE și consolidarea practicii judiciare;
- O recunoaștere la nivel internațional a încrederii acordate Agenției este reprezentată de preluarea de către ANABI, în anul 2019, a președinției rețelei CARIN (Camden Asset Recovery Inter-Agency Network – rețeaua internațională specializată în cooperarea internațională în vederea confiscării produselor provenite din săvârșirea de infracțiuni).

Obiectivele și măsurile preconizate sunt parte integrantă a Strategiei Naționale de Dezvoltare a Sistemului Judiciar 2015 – 2020.

Politica în domeniul afacerilor interne

În acord cu Programul de Guvernare 2018 - 2020, eforturile întreprinse de Ministerul Afacerilor Interne, se concentrează pe siguranța cetățenilor, cu accent pe limitarea drastică a evenimentelor soldate cu pierderi de vieți omenești, cu afectarea stării de sănătate a populației, precum și cu daune de ordin material asupra statului și proprietății private.

Prin implementarea Planului Strategic Instituțional pentru perioada 2019 - 2021, Ministerul Afacerilor Interne acționează pentru îndeplinirea a *trei obiective strategice* stabilite în cuprinsul documentului, astfel:

- Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului;
- Creșterea capacității MAI de gestionare a evenimentelor majore;
- Creșterea eficienței și capacității administrative a MAI.

Totodată, Planul Strategic Instituțional pentru perioada 2019 – 2021, propune ca cele 3 obiective strategice menționate, să fie derivate într-un număr de **5 programe bugetare**, după cum urmează:

- Programul 1 “Ordine și siguranță publică ”
- Programul 2 “Siguranța frontierei de stat, migrație, azil și integrare”

- Programul 3 “ Protecție civilă și sprijin acordat comunității”
- Programul 4 “ Servicii pentru cetățeni și persoane juridice”
- Programul 5 “Capacitate administrativă și sprijin operațional”

În cuprinsul celor **5 programe bugetare** sunt stabilite **măsuri**, precum și **rezultate așteptate**, astfel:

PROGRAMUL 1 “ORDINE ȘI SIGURANȚĂ PUBLICĂ”

1.1 Obiectiv program - *Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului*

1.2 Măsuri program:

- Prevenirea și combaterea infracțiunilor contra persoanei
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor contra patrimoniului
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor la regimul armelor și munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive, precum și al substanțelor periculoase
- Combaterea criminalității organizate pe linia traficului de persoane
- Combaterea criminalității organizate pe linia traficului de droguri
- Combaterea criminalității informatice
- Combaterea criminalității organizate pe linia finanțării terorismului și spălării banilor
- Prevenirea traficului de persoane
- Acordarea de sprijin victimelor traficului de persoane
- Prevenirea consumului de droguri
- Acordarea de asistență consumatorilor de droguri
- Prevenirea și combaterea evaziunii fiscale
- Prevenirea și combaterea contrabandei
- Prevenirea și combaterea criminalității în domeniul drepturilor de proprietate intelectuală
- Prevenirea și combaterea principalelor cauze generatoare de accidente rutiere
- Prevenirea și combaterea abaterilor și infracțiunilor contra siguranței circulației pe căile ferate
- Prevenirea și combaterea abaterilor și infracțiunilor la regimul transportului naval
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor la regimul protejării patrimoniului cultural național
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor silvice
- Prevenirea și combaterea infracțiunilor privind fondul piscicol, pescuitul și acvacultura
- Participarea reprezentanților Inspectoratului General al Poliției Române (IGPR) la misiuni și activități internaționale
- Desfășurarea formării profesionale inițială și continuă a polițiștilor în cadrul Școlii de Agenți de Poliție “Vasile Lascăr”, Câmpina și a Școlii de Agenți de Poliție “Septimiu Mureșan”, Cluj–Napoca
- Desfășurarea formării continue a polițiștilor în cadrul Centrului de Formare și Perfecționare a Polițiștilor “Nicolae Golescu” Slatina și a Centrului Chinologic “ dr. Aurel Greblea” Sibiu
- Asigurarea unor intervenții operative la apelurile primite în centrele operaționale ale structurilor teritoriale ale MAI
- Asigurarea pazei, protecției, supravegherii și intervenției
- Desfășurarea de misiuni de menținere și asigurare a ordinii publice
- Prevenirea și combaterea terorismului

- Participarea reprezentanților Inspectoratului General al Jandarmeriei Române (IGJR) la misiuni și activități internaționale
- Desfășurarea formării profesionale inițială și continuă a jandarmilor în cadrul Școlii Militare de Subofițeri de Jandarmi “Grigore Alexandru Ghica”, Drăgășani și a Școlii Militare de Subofițeri de Jandarmi, Fălticeni
- Desfășurarea formării profesionale continuă a jandarmilor în cadrul Școlii de Aplicație pentru ofițeri “Mihai Viteazul” București, Centrului de Pregătire și Perfecționare Gheorghieni, Centrului de Pregătire și Perfecționare Montan Sinaia și Centrului de Pregătire și Perfecționare Ochiuri
- Desfășurarea de activități informativ-operative pentru identificarea, prevenirea și contracararea amenințărilor, vulnerabilităților și a factorilor de risc care pot conduce la tulburarea gravă a ordinii publice

1.3 Rezultate așteptate:

- Prevenirea și combaterea infracțiunilor comise contra persoanei, a patrimoniului, precum și la regimul armelor, munițiilor, materialelor nucleare, al materiilor explozive și substanțelor periculoase
- Destructurarea grupurilor infracționale organizate
- Creșterea capacității de autoprotecție a populației împotriva victimizării și revictimizării prin trafic de persoane
- Reducere cererii și ofertei de droguri
- Reducerea evaziunii fiscale și a altor forme ale criminalității economico - financiare
- Reducerea abaterilor și infracțiunilor care generează risc rutier, feroviar și naval
- Protecția patrimoniului cultural național și a ecosistemelor naturale naționale
- Extinderea cooperării cu partenerii externi în domeniile specific IGPR
- Asigurarea resursei umane specializate – formarea inițială continuă a personalului IGPR
- Menținerea unui procent ridicat al intervențiilor cu timp de răspuns sub 10 min la apelurilor SNUAU 112
- Reducerea incidentelor înregistrate la obiectivele, bunurile, valorile și transporturile din responsabilitatea Jandarmeriei Române
- Reducerea numărului de fapte antisociale comise în segmentul stradal
- Contribuție la menținerea amenințării teroriste la un nivel scăzut
- Extinderea cooperării cu partenerii externi în domeniile specifice IGJR
- Asigurarea resursei umane specializate – formare inițială și continuă a personalului IGJR
- Asigurarea suportului decizional în activitatea de asigurare și restabilire a ordinii publice

1.4 Indicatori de impact ai Programului 1“ Ordine și siguranță publică”:

Nr.crt	Denumire indicator	U.M	Țintă 2021
1.	Ponderea populației care consideră România ca fiind total sau foarte nesigură în ceea ce privește securitatea indivizilor	%	6%
2.	Numărul de infracțiuni la 100.000 de locuitori	Nr	1.467
3.	Nivelul de încredere al populației în structurile MAI (Poliția Română)	%	52%

PROGRAMUL 2 “SIGURANȚA FRONTIEREI DE STAT, MIGRAȚIE, AZIL ȘI INTEGRARE”

2.1 Obiectiv program – *Asigurarea unui grad ridicat de siguranță a persoanelor și de protecție a patrimoniului*

2.2 Măsuri program:

- Supravegherea și controlul trecerii frontierei de stat
- Combaterea trecerii frauduloase a frontierei
- Combaterea traficului de migranți
- Participarea reprezentanților Inspectoratului General al Poliției de Frontieră (IGPF) la misiuni și activități internaționale (exclusiv cele sub egida FRONTEX)
- Participarea reprezentanților IGPF la operațiuni comune sub egida FRONTEX
- Participarea reprezentanților Inspectoratului General de Aviație al Ministerului Afacerilor Interne (IGAv) la acțiuni internaționale sub egida FRONTEX
- Desfășurarea formării profesionale inițială și continuă a agenților de poliție de frontieră în cadrul Școlii de pregătire a agenților poliției de frontieră “Avram Iancu” Oradea
- Desfășurarea formării continue a polițiștilor de frontieră în cadrul Centrelor de Pregătire ale Poliției de Frontieră din Iași, Drobeta Turnu Severin și Agigea
- Prevenirea și combaterea șederii ilegale și a muncii nedeclarate a resortisanților statelor terțe
- Acordarea de asistență pentru solicitanții de azil și beneficiarii unei forme de protecție internațională
- Avizarea cererilor de viză și acordarea/prelungirea dreptului de ședere al resortisanților statelor terțe în România

2.3 Rezultate așteptate:

- Gestionarea procesului de trecere a frontierei de stat
- Menținerea cooperării cu partenerii externi în domeniile specifice IGPF
- Asigurarea resursei umane specializate - formare inițială și continuă a personalului IGPF
- Reducerea numărului de resortisanți ai statelor terțe care locuiesc/muncesc fără forme legale pe teritoriul României
- Implementarea politicilor în domeniul protecției internaționale și integrării străinilor
- Admisia și șederea legală pe teritoriul României a resortisanților țărilor terțe

2.4 Indicatori de impact ai Programului 2 “Siguranța frontierei de stat, migrație, azil și integrare”:

Programul 2 finanțează același obiectiv ca și **Programul 1**. Indicatorii de impact ai **Programului 2**, împreună cu țintele pentru 2021 sunt detaliați în cadrul **Programului 1**.

PROGRAMUL 3 “PROTECȚIE CIVILĂ ȘI SPRIJIN ACORDAT COMUNITĂȚII”

3.1 Obiectiv program- *Creșterea capacității MAI de gestionare a evenimentelor majore*

3.2 Măsuri program:

- Prevenirea riscurilor asociate situațiilor de urgență și dezastrelor și îmbunătățirea eficacității intervenției
- Acordarea de prim ajutor calificat și asistență medicală de urgență
- Pregătirea populației, economiei și a teritoriului pentru apărare și asigurarea rezervelor de stat
- Desfășurarea formării profesionale inițială și continuă în cadrul Școlii de Subofițeri Pompieri și Protecție Civilă “Pavel Zăgănescu” Boldești

- Desfășurarea formării continue a pompierilor în cadrul Centrului Național de Perfecționare a Pregătirii pentru Managementul Situațiilor de Urgență Ciolpani și a centrelor de pregătire/antrenament
- Pregătirea reprezentanților instituțiilor prefectului și a personalului cu funcții de conducere și atribuții în domeniul situațiilor de urgență din administrația publică locală, servicii descentralizate și deconcentrate

3.3 Rezultate așteptate:

- Asigurarea protecției populației și diminuarea efectelor asociate situațiilor de urgență și dezastrelor
- Asigurarea resursei umane specializate - formare inițială și continuă a personalului propriu și a personalului cu atribuții în situații de urgență din administrația publică locală, servicii descentralizate și deconcentrate

3.4 Indicatori de impact ai programului 3 “Protecție civilă și sprijin acordat comunității”:

Nr.crt	Denumire indicator	U.M	Țintă 2021
1.	Nivelul de încredere al populației în structurile MAI cu atribuții în prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență (Pompieri)	%	85%

PROGRAMUL 4 “SERVICII PENTRU CETĂȚENI ȘI PERSOANE JURIDICE”

4.1 Obiectiv program- *Creșterea eficienței și capacității administrative a MAI*

4.2 Măsurile program:

- Eliberarea documentelor din competența Direcției pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date (DEPABD)
- Eliberarea documentelor din competența Direcției Generale de Pașapoarte (DGP)
- Emiterea permiselor de conducere și a documentelor de înmatriculare a vehiculelor
- Preluarea arhivelor de la terți
- Eliberarea documentelor din competența Arhivelor Naționale (AN)

4.3 Rezultate așteptate:

- Gestionarea procesului de eliberare a documentelor din competența DEPABD
- Gestionarea procesului de furnizare a serviciilor publice din competența DGP
- Gestionarea procesului de emitere a documentelor și a plăcilor cu numere de înmatriculare din competența Direcției Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor
- Gestionarea activității AN

4.4 Indicatori de impact ai programului 4 “Servicii pentru cetățeni și persoane juridice”

Nr.crt	Denumire indicator	U.M	Țintă 2021
1.	Satisfacția beneficiarilor legată de absolenții școlilor MAI	%	70%
2.	Alocarea bugetară totală gestionată de către MAI	%	10%

PROGRAMUL 5 “CAPACITATE ADMINISTRATIVĂ ȘI SPRIJIN OPERAȚIONAL”

5.1 Obiectiv program- *Creșterea eficienței și a capacității administrative a MAI*

5.2 Măsurile program:

- Respectarea prevederilor legale referitoare la promovarea proiectelor de documente de politici publice
- Respectarea prevederilor legale referitoare la promovarea proiectelor de acte normative
- Îmbunătățirea eficienței și eficacității actului de control la nivelul MAI
- Îmbunătățirea eficienței și eficacității auditului public intern la nivelul MAI
- Eficientizarea procesului de planificare, conducere și coordonare necesar răspunsului integrat în cazul apariției situațiilor speciale și de criză
- Gestionarea fondurilor alocate pentru a crea premisele desfășurării în condiții optime a activității structurilor ministerului
- Efectuarea plății drepturilor de pensie și a altor drepturi de asigurări sociale cuvenite beneficiarilor Legii nr. 223/2015
- Gestionarea resurselor logistice necesare bunei funcționări a structurilor ministerului
- Perfecționarea sistemelor TIC și asigurarea mentenanței infrastructurii existente
- Gestionarea resurselor umane necesare bunei funcționări a structurilor ministerului
- Instruirea personalului MAI pentru dobândirea de expertiză în domenii specifice
- Asigurarea de sprijin aerian pentru restabilirea ordinii publice, supravegherea frontierei și intervenții în situații de urgență
- Accesarea de fonduri externe nerambursabile
- Prevenirea și combaterea corupției la nivelul MAI
- Informarea cu operativitate a mass-mediei și cetățenilor
- Formarea de specialiști cu pregătire universitară pentru structurile MAI
- Adaptarea programelor de formare în corelare cu evoluția fenomenelor din domeniul ordinii și siguranței publice
- Asigurarea suportului metodologic instituțiilor prefectului
- Asigurarea participării la Consiliile JAI, la misiuni de evaluare Schengen și la activități de cooperare internațională derulate în cadru bi și multilateral
- Dezvoltarea relațiilor de cooperare la nivel internațional în scopul realizării schimbului de date și informații cu privire la procesul de identificare și protecție a infrastructurilor critice naționale/europene
- Asigurarea participării personalului MAI la activități sportive internaționale
- Pregătirea personalului MAI implicat în organizarea și derularea PRES UE

5.3 Rezultate așteptate:

- Asigurarea respectării prevederilor legale în procesul de elaborare și promovare a documentelor de politici publice/acte normative
- Dezvoltarea capacității de control și audit la nivelul MAI
- Consolidarea capacității manageriale pentru gestionarea situațiilor speciale și de criză Asigurarea managementului resurselor financiare, logistice, TIC și umane
- Gestionarea acțiunilor/intervențiilor cu sprijin aerian
- Eficientizarea procesului de atragere a fondurilor nerambursabile
- Consolidarea mediului de integritate la nivelul MAI
- Eficientizarea comunicării publice a MAI cu privire la activitățile derulate de

structurile MAI

- Creșterea calității actului educațional al Academiei de Poliție și Institutului de Studii pentru Ordine Publică
- Asigurarea coordonării unitare a activității instituțiilor prefectului
- Creșterea vizibilității MAI la nivel european și internațional
- Participarea activă a MAI la pregătirile pentru exercitarea în cele mai bune condiții de către România a Președinției Consiliului UE în semestrul I al anului 2019

5.4 Indicatori de impact ai programului 5 “Capacitate administrativă și sprijin operațional”

Programul 5 finanțează același obiectiv strategic ca și **Programul 4**. Indicatorii de impact ai Programului 5, împreună cu țintele pentru anul 2021 sunt detaliați în cadrul **Programului 4**.

Politica în domeniul apărării naționale

Obiectivul strategic al politicii de apărare pentru perioada 2019 - 2021 îl reprezintă modernizarea și adaptarea Armatei României la riscurile și provocările specifice actualului context geopolitic, cât și consolidarea profilului de partener strategic relevant al României la nivelul NATO, al UE și în parteneriatul strategic cu SUA.

A. Obiectivele politicii de apărare

- Continuitate strategică în cadrul NATO și UE ;
- Creșterea capacității operaționale a forțelor armate;
- Revitalizarea industriei naționale de apărare;
- Pregătirea profesională și calitatea vieții personalului militar;
- Pregătirea populației și teritoriului și gestionarea interinstituțională a crizelor de tip militar sau de securitate;
- Implementarea unui management optim al resurselor de apărare.

B. Direcții principale de dezvoltare a capabilităților militare

- În scopul realizării graduale a capabilităților militare, politica de apărare trebuie să conducă la asigurarea condițiilor pentru implementarea „Programului privind transformarea, dezvoltarea și înzestrarea Armatei României până în anul 2026 și în perspectivă.”
- Alocările bugetare pentru MApN în perioada 2019 - 2021 trebuie să reconfirme deciziile adoptate în urma Summit-ului din Țara Galilor, precum și Pactul Politic Național, semnat de Partidele Parlamentare. Îndeplinirea acestui deziderat conduce la necesitatea continuării asigurării nivelului de 2% din PIB pentru perioada de referință, în conformitate cu prevederile Programului de guvernare 2018 - 2020.

- Capabilitățile Armatei României se dezvoltă în următoarele domenii: comandă, control și comunicații, angajare, informații, proiecția forței, protecție și susținere.
- Constituirea, dezvoltarea și menținerea capabilităților se realizează având în vedere cerințele și acțiunile cuprinzând elemente de: doctrină, organizare, pregătire, comandă, echipamente, personal, infrastructură și interoperabilitate (DOTLMPFI);
- În funcție de domeniile de acțiune, Armata României dezvoltă următoarele capabilități:
 1. **comandă, control și comunicații** de nivel strategic, operativ și tactic, centre de comunicații și informatică și unități de sprijin în domeniul comunicațiilor și informaticii/CIS ale structurii de forțe;
 2. **angajare**: mari unități și unități mecanizate, de infanterie, tancuri, vânători de munte, artilerie, forțe speciale, aviație de luptă, elicoptere de luptă, nave de luptă la mare și fluviu, infanterie marină, poliție militară și operații psihologice;
 3. **informații**: mari unități și unități de informații militare, supraveghere și cercetare;
 4. **proiecția forței**: mari unități și unități de transport aerian tactic, de nave de sprijin și de transport terestru;
 5. **protecție**: mari unități și unități de rachete sol aer, de apărare antiaeriană, de geniu de luptă, de CBRN, EOD, minare/deminare și pentru protecția demnitarilor militari români și străini pe teritoriul național;
 6. **susținere**: mari unități și unități de logistică operațională și de susținere.
- Dezvoltarea de capabilități militare se va realiza gradual, cu accent pe cele critice, configurate atât pentru apărarea națională, cât și pentru cea colectivă. Astfel de capabilități critice vor viza: capabilități eficiente de comandă și control; capabilități de informații, supraveghere și recunoaștere, în baza dezvoltărilor la nivelul NATO pe această dimensiune, care să asigure segmentul de avertizare timpurie; capabilități de contracarare a sistemelor A2AD. De asemenea, se va urmări dezvoltarea capabilităților necesare contracarării amenințărilor de tip asimetric sau a abordărilor ostile de tip hibrid; capabilităților de transport intra-teatru; capabilităților logistice și medicale, capabilităților de apărare cibernetică ale Armatei României și integrarea acestora în sistemul național de apărare cibernetică;
- În procesul de dezvoltare a capabilităților se va urmări cu precădere îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul procesului NATO de planificare a apărării (NDPP) prin Țintele de Capabilități 2017, în primul rând prin implementarea setului de măsuri imediate aprobate de ministrul apărării naționale în vederea dezvoltării capabilităților stabilite ca fiind prioritare pentru România cu ocazia Reuniunii miniștrilor apărării din statele membre NATO din iulie 2017;
- Un accent important se va pune pe modernizarea/reconfigurarea infrastructurii militare (instrucție și cartiruire) în funcție de potențialele scenarii ale unei agresiuni militare convenționale, inclusiv cu luarea în considerare a operaționalizării structurilor aliate de comandă și control constituite pe teritoriul național, respectiv a necesităților legate de asigurarea sprijinului națiunii gazdă pentru eventuale forțe NATO dislocate în România în situația unei agresiuni militare, precum și pentru pre-poziționarea acestora. În acest sens, se acordă o atenție deosebită investițiilor realizate prin intermediul Programului NATO de

Investiții în Securitate (NSIP). Un element important din această perspectivă îl reprezintă proiectele de modernizare a infrastructurii militare pe teritoriul național în cadrul Inițiativei pentru Descurajare Europeană și în cadrul Setului de Activități Europene, respectiv continuarea colaborării în domeniul dotării prin achiziția unor echipamente declarate EDA de către SUA;

- Totodată, o atenție deosebită se va acorda participării la proiectele de dezvoltare a capacităților pentru apărare propuse în contextul Cooperării structurate permanente (PESCO) în domeniul apărării la nivelul UE, pentru care România a identificat un potențial de implicare, în conformitate cu prevederile Memorandumului cu tema „Cooperarea structurată permanentă (PESCO) în domeniul apărării la nivelul UE”, aprobat de CSAT în data de 17.10.2017;
- Creșterea atractivității domeniului militar prin îmbunătățirea sistemului de salarizare și pensii și a ofertei de pregătire profesională continuă să fie una dintre direcțiile principale de acțiune pentru creșterea performanței organizaționale;
- Un alt obiectiv avut în vedere de MAPN pentru perioada de referință este creșterea calității vieții personalului militar și civil prin asigurarea de facilități locative, precum și asigurarea asistenței medicale a personalului armatei și a cadrelor militare în rezervă și în retragere.

Politica în domeniul sănătății

I. MISIUNE

Sistemul nostru de îngrijire a sănătății, cu instituțiile sale și profesioniștii din sănătate, așează pacientul în centrul preocupărilor sale. Conceptul social pe care se fundamentează sistemul de sănătate este bazat pe principiile de acces universal la asistență medicală de calitate și, prin urmare, presupune aplicarea principiului solidarității în finanțare.

Trebuie redată cetățenilor încrederea în sistemul de sănătate, prin accesul civilizat la serviciile medicale de care au nevoie, precum și redarea demnității personalului medical.

II. PRIORITĂȚI STRATEGICE PE TERMEN MEDIU

Obiectiv general

Un sistem de sănătate care sprijină și oferă posibilitatea cetățenilor să atingă o stare cât mai bună de sănătate și care contribuie la creșterea calității vieții acestora.

Obiective specifice:

Unul dintre obiectivele fundamentale pe care și le asumă și promovează Guvernul României este continuarea reformei sectorului de sănătate prin implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2014-2020. Acesta presupune o serie de reforme în sistemul public de asistență medicală, esențiale pentru îmbunătățirea stării de sănătate a populației, creșterea calității și eficienței serviciilor de sănătate și îmbunătățirea accesului populației la îngrijirile de sănătate. Politicile se vor reflecta în creșterea speranței de viață, reducerea poverii îmbolnăvirilor, dizabilității și a deceselor premature și, implicit, în creșterea calității vieții.

Stabilirea priorităților are considerente strategice și este influențată în principal de decalajele în ceea ce privește indicatorii de sănătate și inechitatea din domeniul sănătății: mortalitatea maternă și infantilă, bolile transmisibile principale (de exemplu TB, HIV/SIDA), precum și principalele cinci patologii cronice care pot fi diagnosticate și tratate de timpuriu (cancerul, bolile cardiovasculare, diabetul, tulburările mintale, bolile rare), cunoscute ca având un impact mai puternic asupra persoanelor celor mai sărace și vulnerabile. Accesul mai bun la serviciile de sănătate, îndeosebi pentru segmentele cele mai vulnerabile ale populației, împreună cu reducerea costurilor administrative, inclusiv prin măsuri de reabilitare și modernizare a infrastructurii de sănătate, și alături de capacitatea administrativă îmbunătățită reprezintă obiective strategice care vizează maximizarea potențialului sectorului sanitar de a contribui într-un mod durabil din punct de vedere financiar la promovarea coeziunii sociale prin sănătate și servicii de sănătate.

România și-a stabilit pe termen scurt, mediu și lung ariile strategice de dezvoltare pentru sectorul de sănătate astfel:

A. SĂNĂTATE PUBLICĂ

- Îmbunătățirea stării de sănătate și nutriție a femeii și copilului, inclusiv pentru grupuri dezavantajate și vulnerabile – intervenții pentru prevenirea malnutriției, obezității, a deceselor neonatale prin creșterea accesului la îngrijiri adecvate; servicii de planificare familială;
 - Elaborarea, finanțarea, implementarea programelor profilactice pentru copii pentru toate ariile terapeutice, prin introducerea consultațiilor obligatorii pentru copii de vârstă 5—9 ani prin rețeaua de medicină școlară sau prin cabinetele de medicină;
 - Creșterea capacității de screening neonatal pentru depistarea malformațiilor congenitale, risc genetic, erorilor înnașcute de metabolism, deficiențelor senzoriale și fibrozei chistice;
- Reducerea incidenței bolilor netransmisibile care constituie actualmente cauzele majore de morbiditate, dizabilitate și mortalitate - boli cardiovasculare și cerebrovasculare, cancere, bolile sistemului digestiv, aparatului respirator, diabet, prin măsuri precum: evaluarea riscurilor și supravegherea activă a populației prin servicii de prevenție, depistarea în faze incipiente de boală și intervenții de screening organizat, extinderea și diversificarea serviciilor care pot fi oferite la nivelul medicinei de familie și de specialitate, dezvoltarea/îmbunătățirea rețelei de screening pentru cancer, prin crearea de centre suplimentare de screening pentru cancer, achiziționarea a opt unități mobile pentru screeningul cancerului și îmbunătățirea capacității tehnice a laboratoarelor regionale de patologie și citologie;
- Reducerea mortalității și morbidității cauzate de bolile transmisibile, a impactului lor pentru individ și societate, iar pe termen lung diminuarea semnificativă a incidenței lor;
- Creșterea capacității de screening a bolilor infecțioase transmisibile (inclusiv cu transmitere sexuală): hepatită, HIV, tuberculoză;
- Sănătatea în relație cu mediul;

Măsurile aferente acestora vizează:

- Sănătatea mintală - îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu tulburări psihice prin asigurarea accesului acestora la terapii medico-psihologice; depistarea consumului de substanțe psihoactive;
- Bolile rare - îmbunătățirea calității îngrijirii pacientului cu asemenea afecțiuni pe tot lanțul de îngrijiri și asigurarea accesului la terapia specifică;
- Introducerea unor acțiuni noi, precum: depistarea bolilor cardiovasculare cu risc major pornind de la patologia hipertensivă.

Punerea în aplicare a măsurilor sus enumerate se realizează în cadrul programelor naționale de sănătate publică finanțate din bugetul Ministerului Sănătății și Proiectul privind Reforma Sectorului Sanitar - Îmbunătățirea Calității și Eficienței Sistemului Sanitar, finanțat prin Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD 8362RO).

B. SERVICIILE DE SĂNĂTATE

- Creșterea gradului de interconectare a furnizorilor de servicii medicale în vederea facilitării schimbului de informații utile pacienților;
- Îmbunătățirea sistemului de raportare statistica în domeniul medical și dezvoltarea unui sistem de alertă epidemiologică precoce;
- Consolidarea rețelei de servicii de asistență medicală comunitară destinate grupurilor vulnerabile;
- Creșterea eficacității și diversificarea serviciilor de asistență medicală primară, incluzând creșterea ponderii serviciilor de prevenție primară, secundară și terțiară, diagnostic precoce și tratament, monitorizarea pacientului cronic (HTA, diabet) în comunitate;
- Consolidarea calitatii și eficacității serviciilor furnizate în ambulatorul de specialitate, concomitent cu scăderea numărului de cazuri de spitalizare continuă;
- Creșterea gradului de siguranță a populației prin consolidarea sistemului integrat de urgență și asigurarea accesibilității la asistența medicală de urgență adecvată în mod echitabil;
- Extinderea sistemului de telemedicină între prespital și spital, precum și între unitățile și compartimentele de primiri urgențe, la care se pot adauga și centrele de permanență;
- Regionalizarea/concentrarea asistenței medicale spitalicești și crearea de rețele regionale de referință cu spitale și laboratoare de diferite grade de competență interconectate cu sectorul de asistență primară și ambulatorie de specialitate;
- Plasarea în centrul rețelei de spitale a spitalelor regionale de urgență cu înalt nivel de performanță, cărora li se adaugă spitalele zonale, completat de restul spitalelor județene de urgență și a celor din Municipiul București, precum și institutele de specialitate;
- Îmbunătățirea unor servicii medicale selectate, prin reabilitarea/crearea și furnizarea de echipamente medicale și de alt tip pentru săli de operație, unitați de terapie intensive, unitați pentru arși, unitați de radioterapie, servicii de urgență și servicii de diagnostic (imagistică medicală);
- Creșterea accesului la servicii de reabilitare, paliative și de îngrijiri pe termen lung.

Măsurile aferente ariei strategice servicii de sănătate își propun:

C. MĂSURI TRANSVERSALE

- Consolidarea capacității de previzionare a serviciilor medicale oferite populației prin dezvoltarea de către Ministerul Sănătății a unor sisteme informatice de analiză pentru domeniile strategice ale sistemului (resurse umane, infrastructură, resurse financiare);
- Întărirea capacității administrative la nivel național, regional și local;
- Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor umane în sănătate;
- Implementarea unei politici sustenabile de asigurare a resurselor financiare în sănătate, asigurarea controlului costurilor și a protecției financiare a populației;
- Implementarea măsurilor strategice privind prevenirea fraudei și corupției în administrația și serviciile sistemului de sănătate;
- Dezvoltarea și implementarea unei politici a medicamentului care să asigure accesul echitabil și sustenabil la medicația bazată pe dovezi a populației;
- Promovarea cercetării și inovării în sănătate;
- Colaborare intersectorială pentru o stare de sănătate mai bună a populației, în special a grupurilor vulnerabile;
- Eficientizarea sistemului de sănătate prin accelerarea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor moderne (E- sănătate) ;
- Dezvoltarea infrastructurii adecvate la nivel național, regional și local, în vederea reducerii inechității în accesul la serviciile de sănătate.

Rezultate așteptate:

*În urma
implementării
acestor politici
sistemul de sănătate
din România va avea
pe termen mediu și
lung următoarele
caracteristici
minimale:*

- furnizează, permanent, servicii de sănătate sigure și eficiente, iar pacientul primește serviciile medicale de care are nevoie, la toate nivelurile de asistență medicală (primar, secundar, terțiar);
- politicile publice de la cele de alocare a resurselor la nivel național, până la cele legate de metodele de diagnostic și tratament se vor baza pe cele mai bune cunoștințe științifice și tehnologice existente;
- asigurarea calității serviciilor medicale;
- reducerea riscului și asigurarea siguranței pacientului va fi sprijinită prin sistemele și procedurile informaționale propuse și prin sistemul de monitorizare a calității, care vor ajuta la recunoașterea, prevenirea și diminuarea erorilor;
- optimizarea sistemului se va axa pe facilitarea cooperării intersectoriale, esențială pentru abordarea determinantilor sănătății cu impact crescut asupra sănătății.

Pentru implementarea obiectivelor și măsurilor subsecvente și pentru asigurarea funcționării în condiții de calitate a sistemului sanitar sunt absolut necesare următoarele măsuri:

- *creșterea graduală a resurselor alocate;*
- *creșterea finanțării asistenței medicale de urgență;*
- *susținerea financiară a programelor de sănătate;*
- *finanțarea reabilitării, consolidării unor unități sanitare publice;*
- *finanțarea construirii de noi spitale;*
- *finanțarea achiziționării și a dotării unităților sanitare cu echipamente medicale, cu aparatură medicală și mijloace de transport sanitar;*
- *acordarea de sprijin financiar îmbunătățirea infrastructurii și dotarea spitalelor publice din rețeaua autorităților administrației publice locale.*

Politica in domeniul investițiilor publice

Programul de investiții al Ministerului Sănătății, se regăsește definit în strategia fiscal bugetară pe termen mediu 2017-2020 a Ministerului Sănătății, prin două principale proiecte investiționale, în cadrul cărora se regăsesc o serie de subproiecte :

- Proiectul **1. Finanțarea dezvoltării și modernizarea infrastructurii sanitare**, cu subproiectele:
 - a) Finalizarea obiectivelor de investiții începute în anii precedenți;
 - b) Continuarea programului de consolidări (și alte lucrări de intervenții) a clădirilor unităților sanitare;
 - c) Reabilitarea infrastructurii unităților sanitare prin efectuarea lucrărilor de reparații capitale;
 - d) Construirea Spitalelor Regionale de Urgență, inclusiv prin Programul Operațional Regional;
 - e) Reabilitarea/modernizarea/extinderea: spitale județene — cel puțin 15; ambulatorii de specialitate — cel puțin 150, U.P.U. — cel puțin 25, Centre comunitare integrate medico-sociale;
 - f) Centre comunitare integrate medico-sociale de care vor beneficia peste 270.000 persoane.

Investițiile în infrastructura spitalelor vor fi aliniate la funcțiile și rolurile jucate de către diferitele paliere ale sistemului spitalicesc din România, pe baza revizuirii rețelei de spitale strategice efectuată de Ministerul Sănătății.

- Proiectul **2. Dotarea unităților sanitare cu aparatură medicală, echipamente și mijloace de transport sanitar specifice (ambulante, autosanitare, etc.)**, cu subproiectele:
 - a. Dotarea cu aparatură / echipamente medicale la nivelul spitalelor publice;
 - b. Dotarea cu mijloace de transport sanitar specifice (ambulante, autosanitare, elicoptere,etc.);
 - c. Dotarea cabinetelor medicilor de familie;
 - d. Dezvoltarea de centre de telemedicină regionale sau naționale în funcție de specialitate.

Derularea acestor două principale proiecte și a subproiectelor aferente, au ca scop asigurarea populației cu servicii medicale performante, care să acopere nevoile acestora și care să fie comparabile cu cele oferite în prezent de furnizorii de servicii de același tip din statele membre ale Uniunii Europene.

Prin programul de investiții ce se prezintă ca anexă la bugetul Ministerului Sănătății sunt finanțate în principal cheltuieli de natura investițiilor la nivelul unităților sanitare din rețeaua sanitară a Ministerului Sănătății. Ca urmare a descentralizării, prin trecerea unui număr de peste 370 de spitale la autoritățile locale, o componentă semnificativă în finanțarea cheltuielilor de natura investițiilor le reprezintă și transferurile din bugetul Ministerului Sănătății către bugetele autorităților administrației publice locale pentru finanțarea cheltuielilor de natura investițiilor la nivelul spitalelor din rețeaua sanitară a acestora, care pot primi astfel de fonduri în condițiile art. 198, alin. (1), (2) și

(3) din legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată cu modificările și completările ulterioare, dar care nu se regăsesc evidențiate în programul de investiții anexă la bugetul Ministerului Sănătății.

Ministerul Sănătății intenționează introducerea unor criterii transparente și obiective de prioritarizare a investițiilor publice finanțate din bugetul său, urmând a realiza și o monitorizare activă a mecanismelor de implementare a acestora.

Politica în domeniul dezvoltării regionale și administrației publice

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP), împreună cu ministerele de resort, realizează politica guvernamentală în următoarele domenii: dezvoltare regională, coeziune și dezvoltare teritorială, cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională, disciplina în construcții, amenajarea teritoriului, urbanism și arhitectură, amenajarea spațiului maritim, mobilitate urbană, locuire, locuințe, clădiri de locuit, reabilitarea termică a clădirilor, gestiune și dezvoltare imobiliar edilitară, lucrări publice, construcții, descentralizare, reformă și reorganizare administrativ-teritorială, fiscalitate și finanțe publice locale, dezvoltarea serviciilor comunitare de utilități publice, ajutor de stat aprobat de autoritățile administrației publice locale, parcuri industriale, programarea, coordonarea, monitorizarea și controlul utilizării asistenței financiare nerambursabile acordate României de către Uniunea Europeană pentru programele din domeniile sale de activitate.

Politica în domeniile dezvoltării regionale și administrației publice:

- Dezvoltarea regională (Dezvoltare și Cooperare teritorială, Lucrări Publice, Cadastru și publicitate imobiliară);
- Administrație Publică;
- Fonduri Europene pentru programele din domeniile sale de activitate;
- Management performant.

Priorități strategice

Prioritățile strategice ale MDRAP sunt următoarele:

- A. Coeziune economică și socială la nivel național, prin dezvoltarea regională echilibrată și durabilă a teritoriului și valorificarea potențialului cooperării teritoriale europene;
- B. Administrație publică eficientă;
- C. Creșterea gradului de absorbție a fondurilor nerambursabile;
- D. Întărirea capacității administrative a MDRAP (componenta de management organizațional și componenta legislativă).

Direcții de acțiune, ținte și obiective propuse, măsuri de implementare a obiectivelor, programe și proiecte avute în vedere în perioada 2019 – 2021:

Direcție de acțiune	Dezvoltarea regională (Dezvoltare și Cooperare teritorială, Lucrări publice, Cadastru și publicitate imobiliară) Politica de dezvoltare regională este finanțată din fonduri europene și de la bugetul național. a) <u>Dezvoltare regională și Cooperare teritorială europeană</u>
---------------------	--

	<p>Politica de dezvoltare regională, implementată prin POR 2014-2020, are ca obiectiv principal creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.</p> <p>Principalele acțiuni care pot fi vizate de politicile regionale sunt: transfer tehnologic, competitivitate IMM-uri, eficiență energetică, dezvoltarea durabilă și integrată a orașelor, patrimoniu cultural, infrastructură de transport rutier, turism, infrastructură socială (sănătate, servicii sociale, educație), sprijinirea regenerării zonelor urbane defavorizate, cadastru în mediul rural.</p> <p>b) Lucrări publice, locuințe, construcții</p> <p>În vederea asigurării unei dezvoltări teritoriale de coeziune și competitive, prin intermediul politicilor specifice din acest domeniu, ministerul gestionează programe și proiecte de dezvoltare de interes național, regional și local privind construcțiile de locuințe, reabilitarea termică a clădirilor, reducerea vulnerabilității seismice a construcțiilor, infrastructura tehnico-edilitară a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare și/sau a serviciului de alimentare cu energie termică a localităților, infrastructura rutieră de interes local și județean de la nivelul satelor, comunelor, orașelor, municipiilor, județelor, precum și infrastructura rutieră ce asigură legăturile dintre acestea, infrastructura social-culturală și sportivă, urbanism, sistem informațional imobiliar-edilitar și bănci de date urbane și teritoriale integrate.</p> <p>Una din măsuri o reprezintă Asigurarea pachetului minim de servicii publice în fiecare localitate din mediul rural – 10 S (zece servicii).</p> <p>Pentru perioada 2019-2021, s-a stabilit definirea și asigurarea din bugetul de stat/ fonduri nerambursabile a sumelor necesare implementării pachetului minim de servicii publice în fiecare localitate. Cele 10 servicii sunt: sănătate; educație; apă – canalizare; energie termică, electrică; transport, drumuri; salubritate; cultură; culte; sport; locuință.</p>
Țintă /Obiectiv general	➤ Creșterea coeziunii economice și sociale la nivel național prin dezvoltarea regională echilibrată și durabilă a teritoriului, precum și îmbunătățirea cooperării teritoriale transfrontalieră, transnațională și inter-regională.
Obiective specifice/ Măsuri de implementare pentru perioada 2019 - 2021	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asigurarea cadrului strategic și de reglementare pentru politicile și strategiile sectoriale în domeniul dezvoltării regionale, lucrărilor publice și cooperării teritoriale europene 2. Dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului 3. Îmbunătățirea activității de monitorizare și control a pieței serviciilor comunitare de utilitate publică și asigurarea standardelor de calitate UE 4. Dezvoltarea teritoriului prin implementarea eficientă și eficace a programelor de investiții finanțate din fonduri comunitare, naționale și din alte surse legal constituite
Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2019 - 2021	<p>În domeniul dezvoltării regionale, măsurile prioritare sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ finalizarea documentelor de implementare a programelor gestionate de către minister (ghidurile solicitantului, scheme de ajutor de stat/de minimis, definitivare proceduri etc.); ☐ aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare teritorială a României și demararea implementării politicilor și programelor derivate din aceasta;

- implementarea Strategiei integrată de dezvoltare durabilă a Deltei Dunării și implementarea acesteia printr-o Investiție Teritorială Integrată;
- revizuirea coerentă și corelată a legislației din domeniul amenajării teritoriului, urbanismului, construcțiilor, lucrărilor publice, conform strategiei privind buna reglementare;
- dezvoltarea de instrumente operaționale de gestionare a teritoriului - măsura vizează Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară și face referire la Dezvoltarea sistemului național de înregistrare a proprietăților.

CADASTRU ȘI PUBLICITATE IMOBILIARĂ – Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI):

- Programul Național de Cadastru și Carte Funciară** - Prin aprobarea Ordonanței de urgență nr. 35/28.06.2016 privind modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr. 7/1996, a fost introdusă **finanțarea/cofinanțarea de către ANCPI a lucrărilor de înregistrare sistematică inițiate de unitățile administrativ-teritoriale**, desfășurate la nivel de sector cadastral extravilan și respectiv intravilan pentru unitățile administrativ-teritoriale care nu dețin suprafețe în extravilan, în condițiile expres prevăzute de Lege.

- Continuarea contractelor din cadrul Proiectului pilot de înregistrare sistematică a imobilelor**

Rezultatul așteptat: Înregistrarea proprietăților rurale selectate în Sistemul Informatic Integrat de Cadastru și Carte Funciară.

Stadiul înregistrării sistematice la această dată este următorul:

- **au fost finalizate lucrări de înregistrare sistematică în:**

- **57 de UAT – uri** din 20 de județe, în integralitate, fiind înregistrate gratuit un număr de **529.502** imobile cu o suprafață aferentă de **348.981,95** ha;
- **2.982 de sectoare cadastrale din cadrul a 862 de UAT – uri**, fiind înregistrate gratuit un număr de 523.402 imobile cu o suprafață aferentă de 388.008,15 ha.

- **sunt în derulare / inițiate procedurile necesare lucrărilor de înregistrare sistematică în:**

- **181 de UAT – uri** din cadrul a 41 de județe, la nivelul întregului UAT;
- **12.575 de sectoare cadastrale din cadrul a 1.479 de UAT- uri (finanțarea 2017-2019);**
- **12.404 de sectoare cadastrale din cadrul a 1.599 de UAT- uri (finanțarea 2018-2019).**
- **1.209 de sectoare cadastrale din cadrul a 185 de UAT- uri (finanțarea 2018-2020).**

- **POR 2014 - 2020, Axa prioritară 11 - Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară:** Această prioritate de investiții va fi implementată prin intermediul unui proiect major ce își propune să contribuie la creșterea economică rurală, să sprijine creșterea economico-socială, să faciliteze dezvoltarea infrastructurii și să promoveze incluziunea printr-o lărgire a acoperirii înregistrărilor privind drepturile imobiliare din zonele rurale ale României. ANCPI a încheiat Contractul de finanțare nr. 3250/26.09,2018 pentru Proiectul major – Cod MySMIS 120063, cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) împreună cu 7 organisme intermediare organizate la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României.

Obiective PNCCF 2015 - 2023: Finalizarea înregistrărilor la nivel național în Sistemul integrat de cadastru și carte funciară a tuturor imobilelor.

Proiecte finanțate din fonduri externe nerambursabile:

- 1) Consolidarea capacității instituționale a Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară în vederea implementării programelor, reformării cadrului legislativ și creșterii calității serviciilor furnizate;
- 2) Dezvoltarea și introducerea instrumentelor și standardelor de gestiune a documentelor și fluxurilor în vederea optimizării proceselor orientate către cetățeni și mediul de afaceri;
- 3) Informații geografice pentru mediu schimbări climatice și integrare UE LAKI III;
- 4) Proiectul major „Creșterea gradului de acoperire și incluziune a sistemului de înregistrare a proprietăților în zonele rurale din România”, Axa 11- Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară din POR 2014 – 2020.
- 5) Proiectul VOLTA – inovație în datele geospațiale și 3D/ Schimb de experiență în domeniul cercetării și inovației

Perioada de desfășurare a proiectului este 2017-2021, este un proiect cu 100% finanțare europeană. Proiectul VOLTA intenționează să proiecteze și să valideze metodologii inovatoare pentru prelucrarea și manipularea datelor geospațiale 3D pentru a sprijini aplicațiile practice pentru abordările cartografierii fotogrammetrice. În acest scop, obiectivele științifice și tehnice (S&T) ale VOLTA sunt strâns legate de metode de cartografiere, monitorizare și management ale teritoriului.

Consortiul este pe deplin convins de potențialul și inovația proiectului VOLTA pentru comunitatea științifică și pentru societate în general, dat fiind faptul că datele geospațiale și analizele spațiale sunt ingrediente esențiale pentru crearea unui viitor durabil. Crearea de rețele, schimbul de cunoștințe și formarea de echipe între țări și medii de lucru vor garanta furnizarea de metodologii geospațiale inovatoare și vor stimula înțelegerea reciprocă și know-how-ul oamenilor de știință și al profesioniștilor cu un avantaj enorm pentru creșterea culturală, bunăstarea socială și piața geospațială.

Pachete de lucru (WP):

- WP 1 – Coordonarea și managementul proiectului
- WP 2 – Automatizarea fotogrammetriei / cartografiei
- WP 3 – Integrarea și fuziunea datelor / senzorilor
- WP 4 – Segmentarea și îmbogățirea semantică a datelor geospațiale
- WP 5 – Servicii web de geoprocesare
- WP 6 – Diseminare și comunicare
- WP 7 – Transferul de cunoștințe, instruire și networking

- 6) Proiect transnațional -MOON MObility thrOugh educatioN in geospatial data.

Perioada de implementare a proiectului M.O.O.N. este de 48 de luni, începând cu data care va fi aprobată pentru începerea implementării. Tema promovată de proiect reprezintă colaborarea internațională și intersectorială prin schimbul de cunoștințe și idei și sprijinirea dezvoltării economiei bazate pe cunoaștere și consolidarea legăturii dintre sistemele de învățământ, educație și formare și piața forței de muncă.

Activitățile principale pe care și le-a propus CNC sunt :

- CNC A1. Dezvoltarea curriculei - abordare teoretică
- CNC A2. Dezvoltarea curriculei - abordare aplicativă - studii de caz
- CNC A3. Ateliere de lucru pentru transferul de cunoștințe - profesori de la universitățile de profil și experți CNC la universitatea și instituția de profil din țara donatoare

- CNC A4. Ateliere de lucru pentru transferul de cunoștințe - profesori de la universitățile de profil și experți CNC la universitățile și instituțiile de profil partenere
- CNC A5. Concursuri de proiecte pentru studenți - consultanță
- CNC A6. Excursii de studiu (pentru studenții care au câștigat competițiile de proiecte)
- CNC A7. Excursii de studiu pentru experimentarea echipamentului UAV – profesori de la universitățile de profil, experți CNC și studenți - USAMV Banat
- CNC A8. Stabilirea unui Centru de Transfer Cunoștințe Geospațiale - MOON (a se citi "Centrul de Excelență") - un departament funcțional în cadrul CNC
- CNC A9. Schimbul de cunoștințe între instituții similare -pentru experți CNC
- CNC A10. Formare de formatori - experți CNC
- CNC A11. Participarea la campania de conștientizare și diseminare a informațiilor

Domeniile de activitate specifice CNC care pot constitui teme pentru curricula :

- Crearea și menținerea Rețelei Gravimetrice Naționale, Rețelei Naționale de Nivelment și Rețelei Geodezice Naționale.
- Colectarea datelor gravimetrice pentru determinarea unui nou model de cvasigeoid și îmbunătățirea modelului digital pentru România.
- Colectarea datelor geospațiale și recepționarea datelor obținute prin scanarea cu senzori aeropurtați (LiDAR) și aerofotografieri. Recepționarea datelor.
- Prelucrarea datelor geospațiale colectate și prelucrarea datelor recepționate în vederea realizării proiectelor din atribuțiile CNC (crearea modelului digital al terenului -DTM și DSM- cu rezoluție mai mare de 1m, clasificarea și segmentarea datelor 2D și 3D în vederea realizării planului topografic și realizarea planului topografic digital de bază a României – TopRo5)
- Transformarea datelor geospațiale obținute din baze de date în hărți digitale la diferite scări.
- Crearea și actualizarea unei biblioteci digitale de semne convenționale, editând un Atlas de semne convenționale corespunzător planurilor pentru scări mari (1:500 până la 1:5000)
- Verificarea calității lucrărilor de specialitate

Realizarea și actualizarea de metodologii, specificații tehnice, norme și standarde tehnologice pentru lucrările de specialitate

LOCUINTE

- Programul de construcții de locuințe sociale derulat în baza prevederilor Legii locuinței nr. 114/1996

Scop: construirea de locuințe sociale. Obiectivul ce se dorește a fi atins este asigurarea unor condiții de locuit decente pentru categoriile sociale dezavantajate;

Obiective 2018-2021:

- sunt propuse la finanțare un număr de peste 1254 apartamente în diferite faze de execuție, din care în anul 2018 se estimează finalizarea unui număr de cca. 202 apartamente.

- Programul privind construcția de locuințe sociale destinate chiriașilor evacuați din locuințele retrocedate foștilor proprietari, derulat conform OUG 74/2007

Stadiu program 2018: sunt în curs de execuție 286 u.l., urmând a se recepționa 48 u.l. până la sfârșitul anului 2018. Nu au fost înregistrate solicitări pentru introducerea în program de noi obiective.

Obiective 2019: în cursul anului 2019 se vor recepționa 238 u.l.

- Programul de economisire și creditare în sistem colectiv pentru domeniul locativ anual,** conform OUG nr. 99/2006
- Programul-pilot privind construcția de locuințe sociale pentru comunitățile de romi:** reprezintă o componentă experimentală a programului de incluziune socială în România și are în vedere implementarea unor proiecte pentru construcția de locuințe sociale în cele 8 regiuni de dezvoltare ale României, în locații stabilite de MDRAP împreună cu autoritățile administrației publice locale și cu Agenția Națională pentru Romi.

Stadiu program 2018: sunt în curs de execuție 84 u.l., urmând a se recepționa 42 u.l. până la finele anului 2018.

Obiective 2019: în cursul anului 2019 se vor promova și vor demara lucrările de execuție pentru 21 locuințe. Se vor continua lucrările de execuție la 63 locuințe, care se vor finaliza până la finele anului 2019.

- Programul privind construcția de locuințe pentru tineri, destinate închirierii:** prin acest program se are în vedere realizarea de locuințe destinate tinerilor ale căror venituri nu le permit accesul la o locuință în condițiile pieței, în același timp constituindu-se un fond de locuințe la nivel local pentru a asigura mobilitatea tinerilor specialiști între localități la nivelul întregii țări. Prin acest demers se poate stimula tânără generație să profeseze pe teritoriul României, limitând astfel migrația specialiștilor către alte țări.

Stadiu program 2018: Începând cu 01.01.2018 se desfășoară lucrări de construcții-montaj la 2.368 u.l., dintre care, până în prezent, sunt recepționate 304 u.l. Până la finele anului se vor mai recepționa circa 541 u.l.

Obiective 2019: În cursul anului 2019 se vor promova și vor demara lucrările de execuție pentru circa 3.800 locuințe. Se vor continua lucrările de execuție la circa 1.300 locuințe, dintre care se vor finaliza circa 700 u.l.

- Programul privind construcția de locuințe de serviciu, prin intermediul Agenției Naționale pentru Locuințe, conform prevederilor HG nr. 719/2016 pentru aprobarea Programului „Construcția de locuințe de serviciu”

Stadiu program 2018: Până la această dată sunt în promovare **79 unități locative** (sunt în curs de finalizare documentațiile pentru transmiterea terenului în folosința gratuită a ANL în vederea demarării investițiilor) iar pentru **419 unități locative** se vor demara procedurile de elaborare a documentației tehnico-economică.

Obiective 2019: În cursul anului 2019 se vor promova **700 unități locative** din care se vor demara lucrările de execuție pentru circa **498 unități locative**.

- Programul anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic la construcțiile cu destinația de locuință multietajate, încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa I de risc seismic și care prezintă pericol public,** conform OG nr. 20/1994, republicată.

Stadiu program 2018: În program au fost incluse **40 de imobile** în vederea executării lucrărilor de intervenție și **53 de imobile** pentru proiectarea lucrărilor de intervenție.

Obiective 2019:

- finalizarea execuției lucrărilor de consolidare pentru 15 clădiri de locuit;
- continuarea execuției lucrărilor de consolidare pentru 23 clădiri de locuit;
- începerea execuției lucrărilor de consolidare pentru 26 clădiri de locuit;
- finalizarea proiectării lucrărilor de consolidare pentru 31 clădiri de locuit;
- începerea elaborării proiectării lucrărilor de consolidare pentru 50 clădiri de locuit.

INFRASTRUCTURĂ

- Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) coordonează și finanțează **Programul național de dezvoltare locală (PNDL)** aprobat prin Ordonanța de Urgență nr. 28 din 10 aprilie 2013, cu modificările și completările ulterioare, program de finanțare multianual. Programul are ca obiectiv general echiparea unităților administrativ-teritoriale cu toate dotările tehnico-edilitare, de infrastructură educațională, de sănătate și de mediu, sportivă, social-culturală și turistică, administrativă și de acces la căile de comunicație în vederea asigurării unui climat investițional atractiv pentru localitățile României.

Stadiu obiective 2018:

- finanțarea celor 2.442 de obiective de investiții aflate în execuție din cele 4.528 obiective incluse în prima etapă a Programului și adiționarea contractelor multianuale 2015-2018, după caz și în funcție de solicitărilor beneficiarilor, în vederea prelungirii termenului de valabilitate pentru asigurarea finanțării până la finalizare;
- finanțarea celor 7.011 obiective de investiții incluse în cadrul Etapei a II-a a PNDL (2017-2020);
- continuarea realocării creditelor de angajament rămase neutilizate după încheierea contractelor de finanțare pentru obiectivele de investiții incluse în cadrul etapei a II-a a PNDL pentru finanțarea obiectivelor de investiții pentru care s-au depus solicitări în termenul legal, în anul 2017, care au fost incluse în analiza de specialitate și nu li s-au alocat fonduri din lipsa creditelor de angajament. (conform prevederilor OUG nr.90/2017).

Obiective 2019-2020:

- includerea în cadrul Programului național de dezvoltare locală, Etapa II a până la 9500 de obiective de investiții din care cel mult 2500 de creșe și grădinițe și cel mult 2000 de școli;
- alocarea, în perioada 2017-2020 a 30.000.000.000 lei pentru realizarea celor până la 9500 de obiective finanțate prin Program;
- pentru anul 2019 se estimează finalizarea a până la 1280 de obiective de investiții incluse în Programul național de dezvoltare locală, Etapa I.
- continuarea finanțării până la finalizare, conform contractelor de finanțare pentru obiectivele de investiții din cadrul PNDL etapa I - perioada până la 31 decembrie 2020, estimându-se a se finaliza 2442 obiective de investiții;
- continuarea finanțării obiectivelor de investiții, conform contractelor de finanțare pentru obiectivele de investiții din cadrul PNDL etapa II - perioada 2017-2020, pentru anul 2019 estimându-se finalizarea a 550 de obiective de investiții.

- **Programul – „Sistem integrat de rehabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, precum și a stațiilor de tratare a apei potabile și a apei uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 locuitori”** aprobat prin Legea nr. 224/2007 – În 2018 s-a continuat realizarea a 11 obiective de investiții incluse la finanțare,

Obiectiv 2019: se va continua realizarea și finalizarea a 5 obiective de investiții incluse la finanțare.

- **Programul național de construcții de interes public sau social derulat în baza Anexei 3 la OG nr.25/2001 privind înființarea Companiei Naționale de Investiții "C.N.I." - S.A,** aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.117/2002, cu modificările și completările ulterioare, anexă introdusă prin OG nr. 16/2014, cu următoarele subprograme: **Săli de sport; Complexe sportive; Bazine de înot; Așezăminte culturale; Rehabilitare blocuri de locuințe situate în localități din zone defavorizate; Unități sanitare din mediul urban; Patinoare artificiale; Săli de cinema; Instituții de învățământ superior de stat; Lucrări în primă urgență; Cămine studentești, Investiții în infrastructură justiției.**

Stadiu program 2018:

- 267 obiective în execuție;
- 132 obiective în procedura de achiziție;
- 79 obiective cu indicatori tehnico-economici aprobați pentru care urmează demararea procedurilor de achiziție publică;

Obiective 2019:

- continuarea lucrărilor la 281 obiective de investiții aflate în diferite stadii de execuție la 31.12.2018;
- finalizarea procedurilor de achiziții publice la 144 obiective de investiții aflate în diverse stadii ale procedurii;
- inițierea procedurilor de achiziții publice la 82 obiective de investiții cu indicatori tehnico-economici aprobați și aflate în programul de investiții publice;
- continuarea procedurilor de aprobare indicatori tehnico-economici pentru un număr de 562 obiective de investiții ale căror documentații se află în curs de verificare la această dată.

- **Programul național privind creșterea performanței energetice la blocurile de locuințe**

Obiective 2018 - 2020: în anul 2019 sunt propuse la finanțare un număr de cca 12.519 apartamente în diferite faze de execuție.

- **Programul „Termoficare 2006-2020 căldură și confort”**

Obiectiv: modernizarea infrastructurii aferente serviciului public de alimentare cu energie termică a localităților și îmbunătățirea eficienței energetice;

Rezultate obținute: în perioada 2008-2017 au fost finanțate 163 obiective de investiții promovate de 47 unități administrativ-teritoriale, eficiența energetică obținută ca urmare a punerii în funcțiune a obiectivelor finalizate este de 29.853 tep/an;

Rezultate estimate în perioada 2019-2021: finanțarea a aproximativ 25 obiective de investiții propuse de 18 unități administrativ-teritoriale beneficiare

- **Programul privind elaborarea și/sau actualizarea planurilor urbanistice generale și a regulamentelor locale de urbanism(program anual)**

Cadrul legal:

. Legea nr.350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu completările și modificările ulterioare, ale Ordinului MDRAP nr. 233/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul și de elaborare și actualizare a documentațiilor de urbanism și

HG nr. 525/1996 pentru aprobarea regulamentului general de urbanism, cu modificările și completările ulterioare;

Surse de finanțare

bugetul de stat,

bugetul local al unităților administrativ-teritoriale beneficiare; .

Prezentarea generală:

Sprrijinirea autorităților publice locale în procesul de elaborare/actualizare a planurilor urbanistice generale, astfel încât să se asigure cadrul de dezvoltare teritorială durabilă a localităților din România.

Scop

Suportul pentru realizarea programelor de dezvoltare a localităților, instrumentul de bază al realizării disciplinei locale

Stadiu program 2018:

În anul 2018 sunt propuse la finanțare un număr de 908 de UAT-uri în cadrul celor 39 de Consilii județene care au încheiat contracte de finanțare în anul 2018 pentru elaborarea /actualizarea PUG și RLU.

Obiective 2019:

- Transformarea în program multi-anual,
- Prin această măsură se asigură predictibilitatea fondurilor pentru autoritățile publice locale încurajându-se autoritățile publice locale să actualizeze documentațiile de urbanism (inclusiv să încheie contracte cu operatorii economici). De asemenea, prin această măsură se eficientizează modul de desfășurare al programului (nu mai este necesară repetarea anuală a activităților de transmitere a solicitărilor, de stabilire a priorităților la finanțare, de contractare)
- Elaborarea procedurilor în format electronic
- Prin implementarea programului de finanțare prin intermediul unui soft se asigură o mai bună eficiență, monitorizare și transparență.
- Alocarea constantă a unui buget raportat la solicitările din teritoriu
- Elaborarea unei baze de date și corelarea cu procesul de avizare a documentațiilor de AT și U stabilit conform prevederilor Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, cu modificările și completările ulterioare.
- Actualizarea metodologiei de elaborare a planurilor urbanistice generale astfel încât să fie stabilită elaborarea documentațiilor de urbanism în format digital și interoperabilitatea datelor.

- Programul privind elaborarea hărților de risc natural pentru cutremure și alunecări de teren

Cadrul legal

Legea nr.575/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a V-a - zone de risc natural,
Hotărârea Guvernului nr.447/2003 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare și conținutul hărților de risc natural la alunecări de teren și inundații
Hotărârea Guvernului nr. 932/2007 pentru aprobarea Metodologiei privind finanțarea de la bugetul de stat a hărților de risc natural pentru cutremure și alunecări de teren;

Surse de finanțare:

Cofinanțare în proporție de până la 50% din alocații de la bugetul de stat, în limita fondurilor aprobate anual cu această destinație în bugetul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice iar diferența din bugetul consiliilor județene care au obligația să prevadă fondurile necesare finanțării hărților de risc natural.

Prezentarea generală:

Delimitarea geografică a teritoriilor în interiorul cărora exista un potențial de producere a unor fenomene naturale distructive, care pot afecta populația, activitățile umane, mediul natural și cel construit și pot produce pagube și victime umane.

Stadiu program 2018:

Număr contracte întocmite cu consiliile județene - 4 contracte

Obiective 2019

Transformarea în program multi-anual,

- Dezvoltare teritorială durabilă - prin fundamentarea condițiilor și a posibilităților de utilizare a terenului în raport cu cerințele de siguranță la cutremure și alunecări de teren pentru 20 de județe.

Programul privind Sistemul informațional specific domeniului imobiliar-edilitar și băncilor de date urbane

Cadrul legal

Legea cadastrului și publicității imobiliare nr. 7/1997, republicată; HG nr. 521/1997 pentru aprobarea Normelor metodologice privind finanțarea sistemului informațional specific domeniului imobiliar-edilitar și băncilor de date urbane, modificată și completată prin HG nr.818/2007, HG nr. 893/2008 și HG nr. 247/2010;

Metodologiile privind executarea lucrărilor de introducere a cadastrului imobiliar și a rețelelor edilitare în localități, aprobate prin Ordinul nr.90/NN/911-CP și Ordinul 91/NN/912-CP din data de 02.06.1997, emise de Ministerul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului și Oficiul Național de Cadastru, Geodezie și Cartografie.

Prezentare generală

Sistemul informațional specific domeniului imobiliar-edilitar și băncilor de date urbane, denumit în continuare SISDIEBDU, este sistemul de evidență, măsurare, inventariere, gestiune și actualizare sistematică a tuturor imobilelor și rețelelor edilitare din intravilanul localităților, sub aspect tehnic și economic, cu respectarea datelor de bază din cadastrul general, privind suprafața, categoria de folosință și proprietarul.

Surse de finanțare: bugetul de stat, bugetul local al unităților administrativ-teritoriale beneficiare;

Obiective 2019:

- Transformarea în program multi-anual,
- Susținerea autorităților administrației publice locale în procesele de planificare și control al dezvoltării prin asigurarea finanțării pentru 1500 de UAT-uri precum și

	<p>necesitatea elaborării băncilor de date urbane astfel încât să se asigure o dezvoltare coerentă a localităților din România.</p> <p><u>DEZVOLTARE REGIONALĂ – POR</u> PROGRAMUL OPERATIONAL REGIONAL (POR) 2014-2020 - Referitor la POR 2014-2020, acesta a fost aprobat de către CE pe data de 23 iunie 2015.</p> <p>Bugetul total al POR 2014-2020 este de 8,38 miliarde Euro</p> <p>Obiectivul general al POR 2014-2020 este creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.</p> <p>PROGRAMUL OPERAȚIONAL INIȚIATIVA PENTRU IMM-URI (POIIMM) a fost inclus ca axă prioritară în cadrul POR, prin decizia CE de modificare a POR adoptata in luna octombrie 2018.</p> <p><u>COOPERARE TERITORIALĂ EUROPEANĂ</u></p> <p>Programele de cooperare aferente perioadei 2014-2020:</p> <p><u>Program de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Programul Interreg V-A România-Bulgaria – în calitate de Autoritate de Management ☐ Programul Interreg V-A România-Ungaria – în calitate de Autoritate de Management ☐ Programul transnațional Dunărea – în calitate de Autoritate Națională ☐ Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE – în calitate de Autoritate Națională ☐ Programul de cooperare interregională URBACT III – în calitate de Autoritate Națională ☐ Programul de cooperare interregională INTERACT III – în calitate de Autoritate Națională ☐ Programul de cooperare interregională ESPON 2020 – în calitate de Autoritate Națională <p><u>Program de cooperare aferent politicii de extindere a UE, finanțat din IPA:</u></p> <p>Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România – Serbia - în calitate de Autoritate de Management.</p> <p><u>Program de cooperare aferente politicii de vecinătate a UE, finanțate din ENI:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Programul operațional comun România-Ucraina 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management ☐ Programul operațional comun România - Republica Moldova 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management ☐ Programul operațional comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 – în calitate de Autoritate de Management ☐ Programul de Cooperare Transfrontaliera ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020 – în calitate de Autoritate Națională
Direcție de acțiune	<p>Administrație Publică</p> <p>În calitatea sa de responsabil al coordonării procesului de reformă și modernizare a administrației publice românești, prin structurile de specialitate cu competențe în domeniu, ministerul acționează în direcțiile majore:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● creșterea/ consolidarea capacității administrației publice în conformitate cu prevederile Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 pentru ca aceasta să poată răspunde cât mai eficient atât nevoilor în continuă creștere ale societății în ansamblul său, cât și a celor aferente unor categorii specifice de beneficiari (cetățeni, mediul de afaceri etc.)
Țintă/ Obiectiv general	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Creșterea eficienței administrației publice românești și a receptivității acesteia la nevoile cetățenilor ➤ Să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale dintre România și țările mai dezvoltate din Uniunea Europeană extinsă (UE) și/ sau să contribuie la reducerea disparităților economice și sociale, în România, dintre centrele urbane dinamice și regiunile periferice slabe din punct de vedere structural.
Obiective specifice/ Măsuri de implementare pentru perioada 2019 - 2021	<p>1. Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAP din cadrul Strategiei pentru Consolidarea Administrației Publice 2014-2020 (SCAP 2014-2020)</p> <p>Măsurile incluse în acest obiectiv vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Implementarea acțiunilor aferente criteriilor ale condiționalității ex-ante impuse de Comisia Europeană pentru OT 11 - „Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă” în contextul programării fondurilor europene 2014-2020: simplificarea și raționalizarea procedurilor administrative pentru cetățeni, și promovarea managementului calității, implementarea unor strategii și politici privind resursele umane care să acopere principalele decalaje identificate în acest domeniu, dezvoltarea de competențe la toate nivelurile ierarhiei profesionale din cadrul autorităților publice; □ Sistematizarea/ codificarea legislației în administrația publică. Elaborarea proiectelor Codului Administrativ și Codului de Procedură Administrativă; □ Consolidarea cadrului pentru creșterea calității serviciilor publice și pentru sprijinirea dezvoltării la nivel local, în concordanță cu prevederile SCAP și care contribuie la atingerea Obiectivului Specific 1.1 al Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, respectiv <i>Dezvoltarea și introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică ce optimizează procesele decizionale orientate către cetățeni și mediul de afaceri în concordanță cu SCAP.</i> <p>2. Consolidarea capacității administrative și financiare a unităților administrativ-teritoriale</p> <p>Măsurile incluse în acest obiectiv vizează: asistența tehnică în cadrul procesului de descentralizare; consolidarea capacității financiare la nivelul administrației publice; programe de finanțare aferente domeniului de administrație publică.</p>
Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2019 - 2021	<p>Rezultate principale așteptate – cu privire la obiectivul specific (OS) 1</p> <ul style="list-style-type: none"> □ Mecanism pentru evaluarea impactului măsurilor de simplificare, □ Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAP din cadrul Planului de acțiune pentru implementarea managementului calității, □ Mecanism de monitorizare a utilizării sistemelor și instrumentelor de management al calității în administrația publică, □ Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAP din cadrul Strategiei privind dezvoltarea funcției publice pentru perioada 2016 – 2020, aprobată prin HG nr. 525/2016,

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Implementarea acțiunilor în responsabilitatea MDRAP din cadrul Strategiei privind formarea profesională în administrația publică pentru perioada 2016-2020, aprobată prin HG nr.650/2016, ☐ Analiza serviciilor publice furnizate/prestate de administrația publică, ☐ Propuneri de standarde de calitate și de cost pentru serviciile publice descentralizate, ☐ Sistem de monitorizare și evaluare a capacității administrative a unităților administrativ-teritoriale și a competențelor descentralizate, ☐ Elaborarea proiectului Codului de Procedură Administrativă, ☐ Elaborarea codului amenajării teritoriului și urbanismului, ☐ Sistematizarea reglementărilor tehnice din domeniul construcțiilor, ☐ Realizarea registrului național al clădirilor, ☐ Identificarea nevoilor și a soluțiilor necesare introducerii sistemelor de e-guvernare în domeniul urbanismului și autorizării construcțiilor, ☐ Analiza și monitorizarea impactului teritorial al politicilor investiționale. <p>Măsurile incluse în acest obiectiv vizează asistența tehnică în cadrul <u>procesului de descentralizare</u>, consolidarea capacității financiare la nivelul administrației publice, precum și programele de finanțare aferente domeniului de administrație publică.</p> <p><u>DEZVOLTAREA CAPACITĂȚII ADMINISTRATIVE</u></p> <p>MDRAP este Autoritate de Management pentru POCA 2014 – 2020, program aprobat prin Decizia C(2015) 1290 în data de 25 februarie 2015, program ce își propune să consolideze capacitatea administrativă a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și competitivă, abordând provocarea 5 "Administrația și guvernarea" și provocarea 2 "Oamenii și societatea" din Acordul de Parteneriat al României. POCA 2014 – 2020 asigură continuitatea viziunii strategice a PODCA 2007 – 2013 cu privire la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice.</p> <p>Programul se va implementa până la finalul anului 2023, beneficiind de un buget total de 658,29 milioane euro, din care 553,19 milioane euro reprezintă sprijinul UE, prin Fondul Social European, respectiv circa 105,10 milioane euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).</p>
Direcție de acțiune	<p>Fonduri europene</p> <p>Direcția strategică fonduri europene vizează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fonduri Structurale și de Coeziune - Fonduri Europene Structurale și de Investiții – CFM 2014-2020 - PHARE
Țintă/Ob general	<p><u>Imbunătățirea absorbției și gestionarea eficientă a Fondurilor Europene</u></p>
Obiective specifice/Măsurile de implementare pentru perioada 2019 - 2021	<p>Măsurile planificate pentru implementarea fondurilor europene</p> <p>În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor, un accent deosebit va fi acordat următoarelor:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Timpi scurți de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare. 2. Achitarea fără întârziere a facturilor beneficiarilor, prin crearea unui mecanism transparent de monitorizare a facturilor, de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în interiorul cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României. 4. Măsuri de simplificare și evitare a supra-proceduralizării și birocrăției excesive prin simplificarea orientărilor pentru solicitanți, operaționalizarea SMIS 2014+, simplificarea procedurilor de achiziții pentru beneficiarii privați, introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și baremuri standard pentru costurile unitare în normele naționale și regionale referitoare la eligibilitate, simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construcție. 5. Îmbunătățirea sistemului administrativ și a capacității de absorbție a acestor fonduri. 6. Utilizarea instrumentelor financiare și a instrumentelor teritoriale. 7. Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România. 8. Stimularea schimbului de bune practici în implementarea mecanismelor de creștere a absorbției de fonduri europene cu alte țări membre UE. 9. Consultarea periodică cu actorii interesați prin consolidarea structurilor decizionale de la nivelul comitetelor de monitorizare și CCMAP.
Direcție de acțiune	<p>Management performant al activității</p> <p>MDRAP dispune de un aparat administrativ funcțional pentru asigurarea administrării resurselor instituției într-un mod cât mai eficient și eficace. Totodată, acesta are la bază principiile standardelor de management - aferente Sistemului de control intern managerial (SCIM), introdus la nivelul instituției încă din anul 2006.</p> <p>De asemenea, în perioada următoare, în vederea eficientizării activității MDRAP, se are în vedere inclusiv implementarea unor instrumente moderne de management (ISO 9001, CAF), cât și consolidarea SCIM.</p>
Țintă/Obiectiv general	➤ Întărirea capacității administrative a MDRAP
Obiective specifice/Măsurile de implementare pentru perioada 2019 - 2021	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alocarea eficientă și eficace a resurselor financiare, umane, logistice 2. Îmbunătățirea transparenței și a procesului decizional 3. Asigurarea cadrului de prevenire, monitorizare și control
Programe/Proiecte prioritare pentru perioada 2019 - 2021	<ol style="list-style-type: none"> 1. „Consolidarea sistemelor de integritate – cea mai bună strategie de prevenire a corupției în administrația publică” (proiect cofinanțat din FSE prin POCA 2014-2020). Scopul proiectului este acela de a consolida integritatea la nivelul MDRAPFE, al structurilor din subordinea/ sub autoritatea sa, precum și la nivelul autorităților administrației publice locale, prin dezvoltarea, promovarea și utilizarea de instrumente specifice prevenirii corupției. 2. „Calitate, standarde, performanță – premisele unui management eficient la nivelul Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice” (proiect cofinanțat din FSE prin POCA 2014-2020). Scopul proiectului este acela de a eficientiza activitatea MDRAP și a instituțiilor din subordinea/sub autoritatea MDRAP prin implementarea de standarde și instrumente ale managementului calității: ISO 9001:2015, ISO 37001:2016, și a unui sistem de auto-evaluare de tip CAF.

3. „Consolidarea implementării sistemului de control intern managerial la nivel central și local” (proiect cofinanțat din FSE prin POCA 2014-2020 al cărui beneficiar este Secretariatul General al Guvernului iar MDRAP este partener).

Politica în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale

A. PROGRAMUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE RURALĂ (PNDR)

Programul național de dezvoltare rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr.3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5 miliarde euro fondurile publice disponibile (8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională).

Alocarea financiară a PNDR 2014-2020, împărțită pe ani este următoarea:

							<i>milioane euro</i>	
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL	
0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00	

Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 3.173,77 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 43,1%** (conform declarațiilor de cheltuieli aferente anilor 2016 - 2018 rambursate de către Comisia Europeană, precum și a plăților efectuate către beneficiari în perioada iulie-octombrie 2018).

Măsuri PNDR 2014-2020 lansate

Sunt active 41 de (sub)măsuri/componente/scheme, din care 34 (sub)măsuri/componente/scheme sunt implementate de Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale/Autoritatea de Management pentru PNDR și 6 măsuri de către Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, la care se adaugă măsura de întărire a capacității administrative la nivelul autorităților responsabile de implementarea PNDR, respectiv Asistență tehnică.

- Sunt nelansate 3 submăsuri, care vor fi implementate de AFIR/AM PNDR.
- **Urmare sesiunilor derulate în cei patru ani de implementare, cumulată, numărul proiectelor depuse este de 55.339 cu o valoare publică de 8.243,33 mil. euro.**
- **Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 29.345 în valoare publică de 4.114,67 mil. euro, din care au fost contractate 28.224 proiecte în valoare publică de 3.575,86 mil. euro. Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 1.696,49 mil. Euro.**

- Suplimentar, prin procedura de **tranziție**, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020, **22.627 proiecte cu o valoare publică de 435,84 mil. euro** (valoarea rămasă de plătit în vederea finalizării acestor contracte). Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 254,42 mil. Euro.
- De asemenea, au fost efectuate **plăți în valoare publică de 1.511,15 mil. euro pentru măsurile de plăți compensatorii pe suprafață/animale implementate de APIA**, aferente cererilor de plată depuse în campaniile desfășurate în anii anteriori.
- În cadrul **măsurilor suport**, au fost contractate 9 proiecte în valoare publică de 3,90 mil. euro - submăsura 2.1 „Servicii de consiliere pentru fermieri, tinerii fermieri, microîntreprinderi și întreprinderile mici”, 79 proiecte în valoare publică de 8,70 mil. euro.
- Măsura de Asistența Tehnică, 239 proiecte în valoare publică de 69,97 mil. Euro - submăsura 19.4 „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare” acordat GAL-urilor. Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 109,64 mil. Euro.
- În vederea facilitării accesului la capital pentru sectorul agricol, a fost semnat cu **Fondul European de Investiții** un contract în valoare publică 93,88 mil. euro, ce vizează acordarea de credite pentru investiții în condiții avantajoase, fiind efectuate plăți în valoare publică de 46,94 mil. euro.

B. FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ (FEGA)

PRINCIPALELE REALIZĂRI ÎN DOMENIUL FONDURILOR EUROPENE FEGA ÎN CAMPANIA 2017

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează schemele de sprijin acordate fermierilor, finanțate din:

- ✓ FEGA – Fondul European de Garantare Agricolă
- ✓ FEADR – Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (prin intermediul măsurilor delegate din cadrul PNDR 2014 - 2020)
- ✓ BN – Bugetul Național

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA)**.

Ajutoarele naționale tranzitorii – ANT se acordă în domeniul vegetal și zootehnic în limita prevederilor bugetare alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

ALOCARE FEGA – PLĂȚI DIRECTE

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 AL COMISIEI din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor

norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEAGA pentru plățile directe, astfel:

Alocare FEAGA plăți directe (EURO)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL*
	1,599,992,519	1,772,469,112	1,801,335,000	1,912,150,000	1,903,195,000	1,903,195,000	10,892,336,631

*La plafoanele financiare din FEAGA menționate mai sus, se vor adăuga și cele estimate pentru măsuri de piață și comerț exterior de aproximativ 400 mil. Euro pentru perioada 2015-2020.

Schemele de plăți directe finanțate din FEAGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

În ceea ce privește Campania 2017, APIA a autorizat la plată suma de **2,636 miliarde euro**, ceea ce reprezintă un procent de absorbție **97.5%** din plafonul financiar alocat României în Campania 2017 de **1,801 miliarde euro**.

Plățile se efectuează la cursul de schimb de **4,5993 lei pentru un euro**, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 29 septembrie 2017 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 329/05 din 30 septembrie 2017.

În ceea ce privește sumele rambursate de către Comisia Europeană în anii calendaristici 2017 și 2018, urmare a solicitării prin declarațiile lunare de cheltuieli (ani financiari 2017 și 2018) precizăm faptul că până la această dată Comisia Europeană a rambursat suma de **3,51 miliarde euro**.

An financiar	Suma comunicată în decizia CE
	-euro -
2017	1,772,508,497.61
2018	1,736,792,339.41
Total	3,509,300,837.02

În ceea ce privește Campania de primire a cererilor unice de plată pentru anul 2018, în perioada 1 martie – 15 mai 2018, la nivelul Agenției s-a depus un număr de 867.067 de cereri pentru o suprafață de 9.640.942 hectare.

Comparativ cu anul 2017 se constată o scădere a numărului de fermieri care au depus cereri unice de plată, respectiv 884.397, dar o creștere a suprafeței pentru care s-a solicitat sprijin, pentru că în anul 2017 a fost solicitată la plată o suprafață mai mică, de 9.541.389 hectare.

Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează în baza acordurilor de delegare încheiate cu Agenția pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) următoarele măsuri finanțate din FEADR:

- **MĂSURA 08** - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor – submăsura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- **MĂSURA 10** - Agro-mediu și climă
- **MĂSURA 11** – Agricultură ecologică
- **MĂSURA 13** - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- **Măsura 14** (fosta măsură 215)- Plăți în favoarea bunăstării animalelor
- **MĂSURA 15** – Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor - 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- **Măsura 214** - Plăți privind agromediu

Alocare FEADR + cofinanțare Buget Național: 3,59 miliarde Euro

În Campania 2017 au solicitat sprijin pentru măsurile de dezvoltare rurală app. 409 mii fermieri (o cerere poate viza mai multe tipuri de plăți).

PLAFOANE ALOCATE DIN FEADR PENTRU PERIOADA DE PROGRAMARE 2014-2020 – MĂSURILE IMPLEMENTATE DE APIA ÎN BAZA DELEGĂRII PRIMITE DE LA AFIR*

MĂSURA	Perioada de programare 2014 - 2020	FEADR (euro)	BN (euro)	Total (euro)
8	Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor	105,695,160	21,106,472	126,801,632
10	Agromediu și climă	909,964,916	159,032,069	1,068,996,985
11	Agricultură ecologică	200,686,161	35,011,337	235,697,498
13	Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice	1,150,796,418	166,798,226	1,317,594,644

14	Bunăstarea animalelor	687,938,706	88,522,854	776,461,560
15	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	58,415,000	11,732,754	70,147,754
	TOTAL	3,113,496,361	482,203,712	3,595,700,073

*Plafoanele alocate sunt conform **Progarmului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 - versiunea 6.1** transmisă oficial către Comisia Europeană spre analiză și aprobare în data de 18.06.2018.

Din alocarea financiară de 3,59 miliarde euro, APIA a solicitat prin intermediul declarațiilor anuale, anii financiari 2016, 2017, respectiv declarațiile de cheltuieli aferente perioadei 16.10.2017 - 31.12.2017 și 01.01.2018 – 30.06.2018 suma de **1,341 miliarde euro**.

An financiar	PNDR 2007 – 2013 (euro)	PNDR 2014 – 2020 (euro)
2016	97,588,061.91	338,787,633.67
2017		513,783,019.10
2018		488,959,731.10
TOTAL	97,588,061.91	1,341,530,383.87

Situația defalcată pe măsuri se prezintă astfel:

An financiar	PNDR 2014 – 2020 (euro)	M10 - Agromediu și climă (euro)	M11 Agricultură ecologică (euro)	M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specific (euro)	M14 - Bunăstarea animalelor (euro)
2016	338,787,633.67	41,343,388.88	8,377,434.73	206,971,753.24	82,095,056.82
2017	513,783,019.10	111,652,752.24	30,605,168.56	220,664,570.45	150,860,527.85
2018	488,959,731.10	96,234,954.17	24,270,532.45	214,654,355.87	153,799,888.61
TOTAL	1,341,530,383.87	249,231,095.29	63,253,136.74	642,290,679.56	386,755,473.28

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură a autorizat la plată în perioada 16 octombrie 2017 – 15 octombrie 2018 pentru măsurile de dezvoltare rurală, Campania 2017, suma totală de **590,54 milioane euro**.

Menționăm că plățile se efectuează la cursurile de schimb valutar stabilite de către Banca Centrală Europeană, astfel :

- 4,5390 lei pentru un euro, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30.12.2016 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 491/01 din 31.12.2016, pentru plățile finanțate din FEADR (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală);

C. FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT ȘI AFACERI MARITIME

Alocare financiară anuală FEPAM:

Anul de alocare	Alocația principală FEPAM	Contribuție Buget național corespunzătoare maximă	Anul limită de cheltuire a alocării
2015	46.465.937,00	15.488.645,67	2018
2016	23.594.150,00	7.864.716,67	2019
2017	23.976.562,00	7.992.187,33	2020
2018	24.534.471,00	8.178.157,00	2021
2019	24.702.232,00	8.234.077,33	2022
2020	25.148.019,00	7.529.926,50	2023
Total	168.421.371	55.287.710,5	

Angajamente bugetare la data de 22.10.2018:

CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 168

Valoare totală eligibilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 518.394.414,40 lei

Valoare contribuție nerambursabilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 374.199.886,84 lei (din care contribuție UE: 283.240.145,47 lei)

din care:

- Contracte reziliate: 4

Valoare totală eligibilă contracte reziliate: 7.631.347,46 lei (din care contribuție UE: 3.793.531,70 lei)

- Contracte finalizate: 75

Valoare totală eligibilă contracte finalizate: 140.336.820,91 lei (din care contribuție UE: 94.943.989,97 lei)

- Contracte în implementare: 89

Valoare totală eligibilă contracte în implementare: 370.426.246,02 lei

Gradul de angajare a sumelor alocate = 35,82%.

Plăți către beneficiari la data de 22.10.2018:

Prefinanțări (lei)		Rambursări (lei)		Total (lei)	Rata de plată la beneficiar %
Contribuție UE	Contributie națională	Contribuție UE	Contributie națională		
6.590.268,20	2.196.756,07	140.795.733,59	46.931.911,20	196.254.669,05	18,78

Sume încasate de la CE

Prefinanțări primite de la CE = 10.646.336,01 euro.

Cheltuieli declarate de AM la AC (euro)		Cheltuieli certificate de ACP (euro)		Rambursări de la CE (euro)	Rata de absorbție efectivă (%)
Valoare publică	Contribuție UE	Valoare publică	Contribuție UE		
36.417.226,92	27.312.920,19	25.900.639,02	19.425.479,27	17.482.931,30	12,35

Transformarea sumelor din lei în euro în prezentul document s-a efectuat la cursul INFOEURO aferent lunii OCTOMBRIE 2018: 1 euro = 4,6701 lei

D. MĂSURI FINANȚATE DIN BUGETUL NAȚIONAL PE SECTOARELE VEGETAL, ZOOTEHNIC ȘI CERCETARE

- **Ajutoare naționale tranzitorii (ANT)** în sectorul vegetal și zootehnic, având ca scop creșterea veniturilor producătorilor agricoli.

Plafoanele maxime (mii euro) sunt prezentate în tabelul următor:

Specificare	2018	2019	2020	2021
ANT 1-plata decuplată pe suprafață	110891,950	102361,800	93831,650	85301,500
ANT 2,3-pl decuplată pt. in și cânepă pt. fibră	7,150	6,600	6,050	5.500
ANT 4-pl decuplată pt. tutun	1656,200	1656,200	1656,200	1656,200
ANT 5-pl decuplată pt. hamei	109,200	100,800	92,400	84,000
ANT 6-pl decuplată pt. sfecla de zahăr	1970,150	1818,600	1667,050	1515,500
ANT 7-lapte de vacă-pl decupl de producție	24081,200	22228,800	20376,400	18524,000
ANT 8- carne de vită și mânzat-pl decupl de producție	101201,100	93416,400	85631,700	77847,000
ANT 9- ovine și caprine femele-pl cupl de producție	50783,850	46877,400	42970,950	39064,500

- **Ajutor de stat pentru achiziționarea motorinei cu acciză redusă** - se acordă **1,7385 lei** per litru de motorină utilizată în efectuarea lucrărilor mecanizate în agricultură, respectiv în sectoarele vegetal, zootehnic și îmbunătățiri funciare.
- **Ajutor de stat în sectorul creșterii animalelor, în scopul îmbunătățirii calității genetice** a efectivelor de animale și implicit a potențialului de producție la rasele de animale care au întocmit programe de ameliorare. Beneficiază circa 20 mii exploatații.
- **Ajutor de stat pentru neutralizarea deșeurilor de origine animală**
- **Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a produsului „tomate în spații protejate”** – se acordă 3.000 euro/beneficiar/an pentru fermierii care au cel puțin 1000 mp, obțin minim 2 kg/mp și comercializează producția în perioadele ianuarie-15 iunie inclusiv și/sau noiembrie – 20 decembrie inclusiv.

În anul 2017 au beneficiat de program un număr de cca. 8000 de fermieri, suma plătită fiind de 108201 mii lei. Până la data de 15 octombrie 2018 s-au înscris în program cca. 16200 fermieri. Suma plătită în ciclul I pentru 10.946 fermieri este de 151.031.813,40 lei.

- **Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a crescătorilor de porci din rasele Bazna și Mangalița în vederea producerii cărnii de porc** – quantum 250 lei/cap
- **Ajutor de minimis pentru aplicarea programului de susținere a crescătorilor de ovine pentru comercializarea lânăii** – 1 leu/kg

Sunt înscrși în program în 2018 circa 32300 beneficiari, cantitatea de lână estimată fiind de 23 mii tone.

- **Programul de susținere pentru activitatea de reproducție, incubație și de creștere în sectorul avicol** – schema de ajutor de stat

Programul urmărește menținerea efectivelor de păsări, asigurarea produselor din producție internă, creșterea interesului fermierilor pentru activitatea de creștere a păsărilor.

- **Programul de susținere a crescătorilor de suine pentru activitatea de reproducție** – schema de ajutor de stat

Programul urmărește menținerea efectivelor de porci, asigurarea produselor din producție internă și reducerea importurilor, eficientizarea sectorului, creșterea interesului crescătorilor pentru dezvoltarea fermelor.

- **Programul de înființare a centrelor de colectare și procesare pentru legume/fructe** se adresează producătorilor din sectorul fructe și legume în vederea valorificării integrale a producției, creșterea veniturilor producătorilor agricoli, evitarea pierderilor și o bună aprovizionare a consumatorilor.

Beneficiari sunt producătorii de legume/fructe în vederea dezvoltării de capacități noi de producție, obținerea de venituri suplimentare la bugetul de stat prin valorificarea în totalitate a producției de circa 490 mii tone de legume și creșterea numărului de locuri de muncă.

➤ **Programul de înființare a centrelor de colectare și procesare lână și piei** se adresează crescătorilor de ovine și caprine în vederea creșterii veniturilor, evitarea pierderilor acestora, reducerea poluării mediului, precum și crearea de noi locuri de muncă.

Beneficiari sunt crescătorii de ovine și caprine care pot obține venituri suplimentare, contribuind la bugetul de stat prin valorificarea în totalitate a producției în vederea dezvoltării de capacități noi de producție și creșterea numărului de locuri de muncă.

Se preconizează înființarea a 8 centre regionale de colectare.

➤ **Amenajamente pastorale**

➤ **Schema de garantare a finanțărilor acordate de instituțiile finanțatoare pe baza certificatelor de depozit**

Se preconizează depozitarea cantității de 100 mii tone semințe de consum, în valoare de 70.000 lei pentru care se solicită certificate de depozit și se accesează credite bancare.

Mentenanța și dezvoltarea sistemului informatic AE

MADR are în derulare, în prezent, procedura de atribuire a acordului-cadru având ca obiect *Achiziția de servicii de mentenanță și suport tehnic pentru Sistemul Informatic Integrat pentru Agricultură Ecologică (SII – AE)*. Contractul de achiziție publică are ca obiectiv general menținerea funcționalităților Sistemul Informatic Integrat pentru Agricultură Ecologică (SII – AE) în acord cu modificările legislației europene și naționale pentru asigurarea gestionării corecte a solicitărilor de plată.

Bugete locale

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale au fost estimate, pe orizontul de referință, în baza legislației în vigoare.

Începând cu anul 2010, pentru instituirea unor criterii de eficientizare a utilizării fondurilor acordate de la bugetul de stat pentru bugetele locale, pentru cheltuielile curente, sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată au fost fundamentate pe baza standardelor de cost aprobate prin hotărâri ale Guvernului în domeniile învățământ și servicii sociale.

Sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată sunt destinate finanțării:

- **cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor :**
 - finanțarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie-iunie a anului școlar 2018 - 2019, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 533/2018 privind stabilirea bugetului pentru implementarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 pentru anul școlar 2018 - 2019, precum și modificarea și

completarea Hotărârii Guvernului nr. 640/2017 pentru aprobarea Programului pentru școli al României în perioada 2017 - 2023 și pentru stabilirea bugetului pentru implementarea acestuia în anul școlar 2017 - 2018;

- finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale care frecventează învățământul special, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017 privind modalitatea de acordare a drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale școlarizați în sistemul de învățământ preuniversitar, în conformitate cu prevederile lit. A din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea educației naționale nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;
- finanțarea cheltuielilor cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrelor județene de resurse și asistență educațională din învățământul special;
- finanțarea instituțiilor de cultură descentralizate începând cu anul 2002;
- plata sprijinului sub formă de contribuții care va asigura completarea drepturilor salariale neacoperite din fondurile proprii ale unităților de cult locale, pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult din țară, potrivit prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare;
- finanțarea serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor județene;
- finanțarea cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul județelor, potrivit prevederilor art.18, alin.(5), lit.c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- finanțarea drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, cu modificările și completările ulterioare.

- **cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor municipiului București:**

- finanțarea de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat pentru categoriile de cheltuieli prevăzute la art. 104 alin. (2) lit. b) - d) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;
- ajutorul pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni și combustibili petrolieri, pentru beneficiarii de ajutor social;
- serviciile publice comunitare de evidență a persoanelor de sub autoritatea consiliilor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor și Consiliului General al Municipiului București;
- finanțarea cheltuielilor creșelor;
- finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul sectoarelor și municipiului București, respectiv pentru: finanțarea cheltuielilor determinate de implementarea Programului pentru școli al României, în perioada ianuarie - iunie a anului școlar 2018 - 2019, potrivit prevederilor

Hotărârii Guvernului nr. 533/2018, cheltuielile cu bunuri și servicii pentru întreținerea curentă a unităților de învățământ special și centrele de resurse și asistență educațională, instituțiile de cultură descentralizate începând cu anul 2002 și plata sprijinului sub formă de contribuții care va asigura completarea drepturilor salariale neacoperite din fondurile proprii ale unităților de cult locale pentru personalul neclerical angajat în unitățile de cult, potrivit prevederilor Legii-cadru nr. 153/2017, cu modificările și completările ulterioare;

- finanțarea drepturilor stabilite de Legea nr. 248/2015 privind stimularea participării în învățământul preșcolar a copiilor provenind din familii defavorizate, cu modificările ulterioare;
 - finanțarea drepturilor copiilor cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.564/2017 în conformitate cu prevederile lit. A din anexa la Hotărârea Guvernului nr. 904/2014 pentru stabilirea limitelor minime de cheltuieli aferente drepturilor prevăzute de art. 129 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;
 - finanțarea cheltuielilor de funcționare ale căminelor pentru persoane vârstnice de la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor, sectoarelor municipiului București și municipiului București, potrivit prevederilor art.18 alin.(5) lit.c) din Legea nr.17/2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
 - finanțarea cheltuielilor privind acordarea unui suport alimentar, potrivit prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.97/2018 privind aprobarea Programului-pilot de acordare a unui suport alimentar pentru preșcolarii și elevii din 50 de unități de învățământ preuniversitar de stat.
- **finanțarea cheltuielilor privind drumurile județene și comunale;**
 - **echilibrarea bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județelor;**
 - **finanțarea învățământului particular și cel confesional, acreditate.**

Destinația sumelor defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru bugetele locale, precum și a subvențiilor alocate de la bugetul de stat, prin bugetele unor ministere, către unitățile administrativ-teritoriale pe orizontul de referință este prezentată în tabelul de mai jos.

mii lei

DENUMIREA INDICATORILOR	Realizari 2017	Realizări 2018	Propunere buget 2019	ESTIMARI 2020	ESTIMARI 2021	ESTIMARI 2022
	1	2	3	4	5	6
Sume defalcate din TVA	23.549.351	15.369.842	13.393.540	19.841.110	20.801.154	21.555.933
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul județelor	2.903.904	2.296.277	499.831	2.205.532	2.208.009	2.210.446
Sume defalcate din TVA pentru finanțarea cheltuielilor descentralizate la nivelul comunelor, orașelor, municipiilor și sectoarelor Municipiului București	17.121.825	5.013.041	1.640.076	6.620.478	6.653.919	6.686.824
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru drumuri	426.464	435.307	300.000	300.000	300.000	300.000

Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru echilibrarea bugetelor locale	2.990.338	7.459.079	10.775.033	10.536.500	11.460.626	12.180.063
Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată pentru finanțarea învățământului particular sau confesional acreditat	106.820	166.138	178.600	178.600	178.600	178.600
IV. SUBVENTII	6.517.695	10.449.219	4.919.199	4.447.531	4.610.613	5.084.328
SUBVENTII DE LA ALTE NIVELE ALE ADMINISTRATIEI PUBLICE	6.517.695	10.449.219	4.919.199	4.447.531	4.610.613	5.084.328
Subventii de la bugetul de stat	5.876.676	9.904.743	4.909.199	4.435.086	4.598.168	5.071.883
A. De capital	2.621.137	5.207.111	4.513.599	4.018.435	4.173.034	4.637.319
Retehnologizarea centralelor termice și electrice de termoficare	24.245	23.299	70.000	70.000	70.000	70.000
Planuri si regulamente de urbanism	16.013	18.075	20.000	20.000	20.000	20.000
Finanțarea subprogramului privind alimentare cu apă a satelor	0	0	0	0	0	0
Finanțarea acțiunilor privind reducerea riscului seismic al construcțiilor existente cu destinație de locuință	635	356	20.000	20.000	20.000	20.000
Subventii pentru reabilitarea termica a cladirilor de locuit	7.190	5.597	20.000	20.000	20.000	15.000
Subventii pentru finantarea programelor multianuale prioritare de mediu si gospodarie a apelor	24.396	9.041	4.653	0	0	0
Finanțarea cheltuielilor de capital ale unităților de învățământ preuniversitar	-163	-376	0	0	0	0
Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale pentru finanțarea investițiilor în sănătate	36.597	12.350	614.513	61.000	61.000	61.000
<i>Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale pentru finanțarea aparaturii medicale și echipamentelor de comunicații în urgență în sănătate.</i>	10.578	6.983	483.000	25.000	25.000	25.000
<i>Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale pentru finanțarea reparațiilor capitale în sănătate.</i>	14.258	1.708	26.000	10.000	10.000	10.000
<i>Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale pentru finanțarea altor investiții în sănătate.</i>	11.761	3.659	105.513	26.000	26.000	26.000
Subvenții din veniturile proprii ale MS către bugetele locale pentru finanțarea investițiilor în sănătate	30.222	53.001	0	0	0	0
<i>Subvenții din veniturile proprii ale MS catre bugetele locale pentru finanțarea aparaturii medicale și echipamentelor de comunicații în urgență în sănătate.</i>	8.116	32.903	0	0	0	0
<i>Subvenții din veniturile proprii ale MS catre bugetele locale pentru finanțarea reparațiilor capitale în sănătate.</i>	7.919	1.942	0	0	0	0
<i>Subvenții din veniturile proprii ale MS catre bugetele locale pentru finanțarea altor investiții în sănătate.</i>	14.187	18.156	0	0	0	0
Subvenții pentru finanțarea programului multianual de asistență tehnică pentru pregătirea proiectelor de investiții publice finanțate prin Programul operațional regional 2007-2013.	6	0	0	0	0	0
Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale necesare susținerii derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile (FEN) postaderare.	-9.709	12.957	7.271	0	0	0
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru realizarea obiectivelor de investiții în turism	10.453	6.859	10.000	20.000	20.000	20.000
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea unor programe de interes național	2.120	19.192	111.408	68.091	70.000	71.016

Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea investițiilor pentru institutii publice de asistenta sociala si unitati de asistenta medico-sociala	4.082	19.192	4.000	0	0	0
Subvenții pentru finanțarea locuințelor sociale	5.151	5.199				
Subvenții pentru finanțarea subprogramului Modernizarea satului românesc	0	0	0	0	0	0
Sume alocate din bugetul de stat aferente corecțiilor financiare	816	10.278	65.079	35.000	30.000	6.323
Finanțarea Programului Național de Dezvoltare Locală	2.354.265	4.606.550	2.500.000	2.769.353	2.867.837	3.071.345
Subvenții din bugetul de stat alocate conform contractelor încheiate cu direcțiile de sanatare publica	14.424	23.057	430.000	400.000	410.000	415.000
Subvenții din sume obtinute in urma scoaterii la licitatie a certificatelor de emisii de gaze cu efect de sera pentru finantarea proiectelor de investitii	0	0	0	0	0	0
Subvenții de la bugetul de stat catre bugetele locale necesare susținerii derulării proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile (FEN) aferente cadrului financiar 2014-2020	25.241	395.110	636.675	534.991	584.197	867.635
B. Curente	3.255.539	4.697.632	395.600	376.651	291.316	289.564
Finanțarea drepturilor acordate persoanelor cu handicap	2.955.081	3.923.794	94.000	96.000	96.000	98.000
Subvenții primite din Fondul de Interventie	20.721	380.144	0	0	0	0
Finanțarea lucrărilor de cadastru imobiliar	0	0	0	0	0	0
Subvenții pentru acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinței cu lemne, cărbuni, combustibili petrolieri	53.167	33.449	50.000	50.000	51.826	53.000
Subvenții din bugetul de stat pentru finanțarea unităților de asistență medico-sociala	36.331	36.635	68.600	70.384	72.143	73.875
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea sănătății	188.607	301.562	100.000	102.600	105.165	107.689
Sume primite de administrațiile locale în cadrul programelor FEAGA implementate de APIA	1.632	-493	0	0		
Subvenții de la bugetul de stat către bugetele locale pentru finanțarea camerelor agricole	0	0	0	0	0	0
Sume primite de administrațiile locale în cadrul programelor finanțate din Fondul Social European	0	0	0	0	0	0
Subvenții primite de la bugetul de stat pentru finanțarea unor programe de interes național	0	21.892	60.000	87.667	90.000	92.000
Subvenții de la BS pentru finanțarea cheltuielilor urgente specifice sezonului rece, destinate SF	0	-36	0	0	0	0
Subvenții pentru realizarea activității de colectare, transport, depozitare și neutralizare a deșeurilor de origine animala	0	2	23.000	10.000	10.000	10.000
Subvenții de la alte administratii	641.019	544.476	10.000	12.445	12.445	12.445

4.7 Investițiile publice semnificative prioritizate

În vederea îmbunătățirii managementului investițiilor publice, în cursul anului 2018 au fost completate și modificate Normele metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice (Hotărârea Guvernului nr.225/2014) prin Hotărârea Guvernului nr.363 (publicată în M.O. nr. 460/05.06.2018). Noile reglementări vor asigura aplicarea uniformă și coerentă de către toate părțile implicate, respectiv ordonatorii principali de credite și Ministerul Finanțelor Publice, a prevederilor legale în vigoare referitoare la evaluarea și prioritizarea investițiilor publice semnificative.

Conform prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 88/2013 și ale Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 225/2014, cu modificările și completările ulterioare, în perioada aprilie - septembrie 2018, la nivelul ordonatorilor principali de credite și al Ministerului Finanțelor Publice, s-a derulat procesul de evaluare a proiectelor de investiții publice semnificative, în scopul elaborării și prezentării de către Ministerul Finanțelor Publice, spre aprobare Guvernului, a listei proiectelor de investiții publice semnificative prioritizate.

La elaborarea proiectului de buget pe anul 2019, ordonatorii principali de credite vor respecta rezultatele prioritizării în procesul de repartizare a resurselor bugetare pentru proiectele de investiții publice semnificative, potrivit prevederilor art. 45 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.88/2013.

În cadrul procesului de prioritizare, 10 ordonatori principali de credite au prezentat informații cu privire la 136 de proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 173.842.803 mii lei și un rest de finanțat în vederea finalizării de 104.778.498 mii lei. Cea mai mare pondere în acest portofoliu o deține Ministerul Transporturilor, care administrează 114 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 166.019.031 mii lei, urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor cu 9 proiecte de investiții publice semnificative, cu o valoare actualizată totală de 3.722.720 mii lei. La polul opus se situează Ministerul Economiei, Ministerul Cercetării și Inovării, Serviciul de Protecție și Pază, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale și Ministerul Apărării Naționale, care administrează fiecare câte un proiect de investiții publice semnificativ, așa cum este prezentat în tabelul de mai jos:

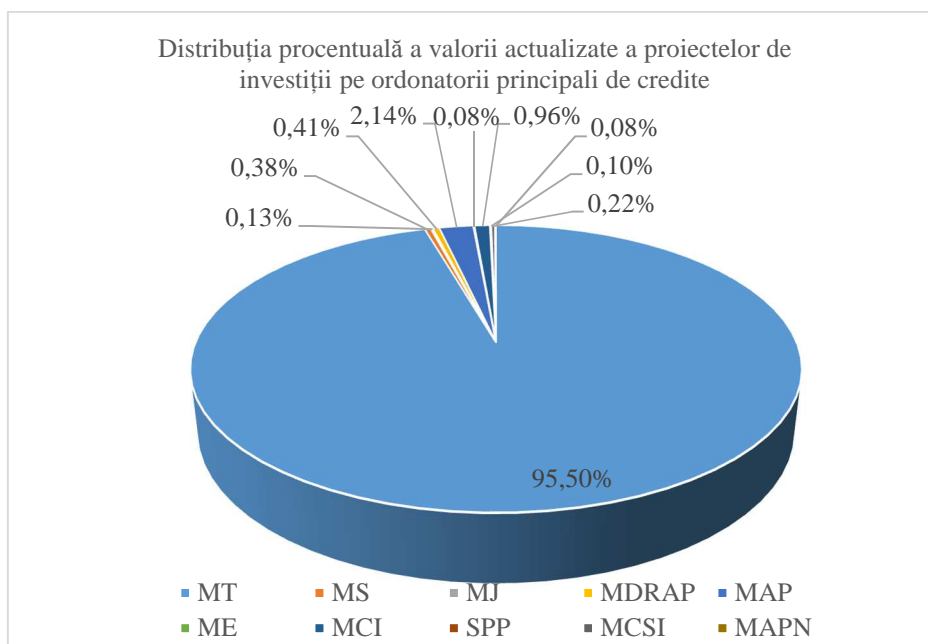
Ordonatorul principal de credite	Număr de proiecte evaluate în procesul de prioritizare
Ministerul Transporturilor	114
Ministerul Sănătății	2
Ministerul Justiției	2
Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice	4
Ministerul Apelor și Pădurilor	9
Ministerul Economiei	1
Ministerul Cercetării și Inovării	1
Serviciul de Protecție și Pază	1
Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale	1
Ministerul Apărării Naționale	1
Total:	136

Urmare analizării informațiilor transmise de cei 10 ordonatori principali de credite, Ministerul Finanțelor Publice a întocmit și înaintat Guvernului, spre aprobare, memorandumul conținând rezultatele prioritizării, acesta fiind aprobat în ședința din data de 11 octombrie 2018.

Prezentăm mai jos aspectele principale evidențiate în cuprinsul memorandumului:

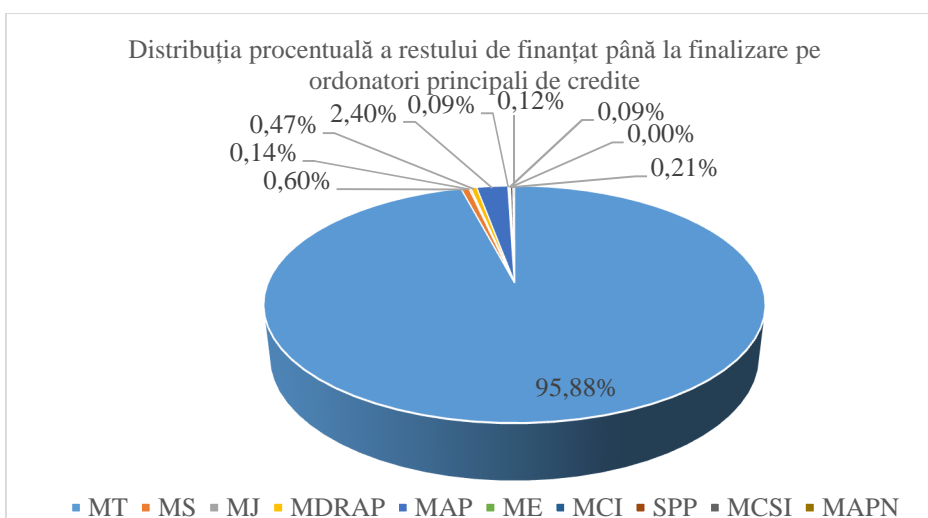
- Distribuția cheltuielilor reprezentând valoarea actualizată totală a proiectelor pe ordonatorii principali de credite: s-a constatat că cea mai ridicată pondere a cheltuielilor revine Ministerului Transportului (95,50%), urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor (2,14 %). Celelalte ministere dețin o pondere de sub 1% (Figura 1).

Figura 1

- Distribuția restului de finanțare până la finalizarea proiectelor de investiții pe ordonatorii de credite: din datele prezentate în Figura 2 rezultă că cea mai mare pondere revine Ministerului Transporturilor (95,88%), urmat de Ministerul Apelor și Pădurilor (2,40%) . Celelalte ministere dețin o pondere de sub 1%.

Figura 2

Referitor la stadiul de implementare al celor 136 de proiecte de investiții publice semnificative transmise de ordonatorii principali de credite în cadrul procesului de prioritizare, se constată că:

Stadiul implementării	Număr de proiecte
Stadiu fizic de 0%	35
Proiecte în curs de implementare	60
Proiecte cu stadiu fizic de execuție de 100%	41

Investiții realizate în parteneriat public-privat în România

Cadrul legal actual

Guvernul actual a schimbat profund cadrul actual legal pentru PPP, pentru a simplifica și eficientiza procesul de atribuire și realizare a proiectelor de investiții în PPP prin adoptarea Ordonanței de urgență nr.39/2018 privind parteneriatul public-privat, o lege care nu are norme de aplicare.

Principalele prevederi ale Ordonanței de urgență nr.39/2018 sunt:

- Parteneriatul public-privat are ca obiect realizarea sau, după caz, reabilitarea și/sau extinderea unui bun sau a unor bunuri care vor aparține patrimoniului partenerului public și/sau operarea unui serviciu public.
- Finanțarea pentru investiții, care este realizată în cadrul contractelor de parteneriat public-privat, poate fi asigurată, după cum urmează:
 - Integral, din resurse financiare furnizate de către partenerul privat;
 - Din resurse financiare furnizate de partenerul privat, împreună cu partenerul public.
- Ponderea contribuției partenerului public la finanțarea investițiilor din cadrul unui contract PPP nu trebuie să depășească 25% din totalul investiției, inclusiv din fonduri europene.
- Mecanismul parteneriatului public-privat este caracterizat de următoarele elemente principale:
 - cooperarea dintre partenerul public și partenerul privat, în vederea implementării unui proiect public;
 - durata relativ lungă de derulare a raporturilor contractuale, de peste 5 ani, care să permită partenerului privat recuperarea investiției și realizarea unui profit rezonabil;
 - finanțarea proiectului, în principal din fonduri private și, după caz, prin punerea în comun a fondurilor private cu fonduri publice;
 - atingerea scopului urmărit de partenerul public și partenerul privat;
 - distribuirea riscurilor între partenerul public și partenerul privat, în funcție de capacitatea fiecărei părți contractante de a evalua, gestiona și controla un anumit risc.
- În scopul încheierii și inițierii realizării obligațiilor din cadrul contractului PPP este necesar să se parcurgă următoarele etape:

- realizarea unui studiu de fundamentare de către partenerul public;
 - aprobarea de către Guvern a studiului de fundamentare pentru proiectele din administrația centrală sau, după caz, de către autoritățile competente pentru proiectele din administrația publică locală;
 - procedura de atribuire a contractului PPP;
 - aprobarea de către guvern a contractului PPP, rezultat după finalizarea negocierilor inițiate de părți, în cazul proiectelor din administrația centrală sau, după caz, de autoritățile competente pentru proiectele din administrația publică locală;
 - semnarea contractelor PPP.
- Conform OUG nr.39/2018, instituția care se ocupă de pregătirea și atribuirea proiectelor strategice de PPP este Comisia Națională de Strategie și Prognoză. Conform Ordonanței de urgență nr. 28/2018, Comisia Națională de Strategie și Prognoză este unitate centrală de fundamentare și atribuire pentru proiectele strategice de investiții realizate între sectorul public și unul sau mai mulți parteneri privați.

Proiecte strategice de investiții în PPP programate să fie lansate:

- Prin Hotărârea de guvern nr. 357/2018 s-a stabilit ca Comisia Națională de Strategie și Prognoză să pregătească și să atribuie în numele partenerilor publici care urmează să le implementeze următoarele proiecte:
 - Autostrada Ploiești-Brașov;
 - Autostrada București - Craiova - Calafat - Drobeta-Turnu Severin - Lugoj;
 - Autostrada Târgu-Neamț - Iași - Ungheni;
 - Operarea de servicii în parteneriat public-privat, în domeniul sănătății, în cadrul unui pachet compus din spitale CFR;
 - Complexul Medical "Carol Davila - University Medical City".
- Prin Hotărârea de guvern nr. 643/2018 a fost completată Lista proiectelor strategice de investiții cu următoarele proiecte:
 - Linia ferată de mare viteză București-Craiova/Sofia-Timișoara/Belgrad-Cluj/Budapesta;
 - Extinderea rețelei de metrou prin realizarea magistralei M7;
 - Construirea aeroportului București Sud;
 - Molurile nr. 3 și 4 din Portul Constanța Sud;
 - Finalizarea canalului magistral Siret-Bărăgan;

- Amenajarea râurilor Argeș și Dâmbovița pentru navigație;
- Complexul hidrotehnic Turnu Măgurele-Nicopole pe fluviul Dunărea;
- Centrala hidroelectrică cu acumulare prin pompaj Tarnița-Lăpuștești;
- Construcția unei fabrici de mijloace de transport electrice;
- Construcția unui sistem de resorturi de lux la Marea Neagră - New Costinești;
- Un nou complex turistic pentru ski în masivul Făgăraș;
- Construirea și operarea unei bănci naționale de sânge, plasmă umană și celule stem;
- Clinica multifuncțională «Dr. Calistrat Grozovici»;
- Spitalul regional Timișoara;
- Spitalul regional Brăila-Galați;
- Spitalul regional Târgu-Mureș.

Stadiul atribuirii contractelor în parteneriat public-privat

Până în prezent nu s-a încheiat nici un contract în parteneriat public-privat în condițiile noii legislații. Atribuirea de contracte în parteneriat public-privat de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză, în numele partenerilor publici se află în diverse etape de pregătire, respectiv:

Pentru **Autostrada Ploiești-Brașov**, prin HG nr.667/2018 s-a aprobat Studiul de fundamentare. Documentația de atribuire a contractului de parteneriat public-privat a fost publicată în SICAP și în Jurnalul European al Achizițiilor Publice. Procedura aleasă de licitație a partenerilor privați pentru societatea de proiect care va realiza și opera această autostradă este negociere competitivă.

Autostrada, în lungime de 109,3 km, tranzitează și conectează areale cu o densitate a populației peste media la nivel național, dar și cu unități economice importante. De asemenea, se tranzitează o arie turistică importantă, cum este Valea Prahovei, arie care generează fluxuri rutiere de destinație sau de tranzit importante, tot timpul anului, dar mai ales la sfârșitul de săptămână și în perioada sărbătorilor și a vacanțelor.

Se prevede ca autostrada să se realizeze în maxim patru ani, inclusiv faza de proiectare. Costul investiției este de 1,36 miliarde euro. Realizarea obiectivului de investiții în parteneriat public – privat presupune darea în exploatare și întreținere către partenerul privat pentru o perioadă de 20 ani. Proiectul prevede operarea întregului tronson de autostradă, de la București la Brașov, ceea ce înseamnă operarea încă din primul an a porțiunii dintre București și Ploiești, care este deja în funcțiune.

Dacă execuția se devansează cu un an se va acorda o bonificație de 100 milioane euro, iar orice întârziere va fi penalizată la fel. Pentru asigurarea profitabilității pe întreaga durată de execuție și operare, statul va efectua plăți anuale de circa 55 milioane euro.

Proiectul de parteneriat public-privat privind autostrada "PLOIEȘTI-BRAȘOV" a fost foarte bine receptat de investitorii străini. La această licitație s-au înscris 5 candidați, reprezentând asocieri ale celor mai reprezentative firme internaționale. Practic sunt 10 investitori din China, Turcia, Spania și Austria, mulți din aceștia reprezentând unele din cele mai importante societăți de construcții, respectiv:

- Asocierea STRABAG-IC ICTAS (Lider de asociere STRABAG AG)
- Asocierea China Communications Construction Company LTD(CCCC) - MAKYOL (Lider de asociere CCCC)
- SINOHYDRO CORPORATION LIMITED(ofertant)- POWER CHINA ROADBRIDGE GROUP CO LTD(terț sustinător)
- ERG Insaat Ticaret ve Sanayi A.S (ofertant) - SSB SAUERWEIN & SHAEFER BAU AG (subcontractant)
- Asocierea ACCIONA CONCESIONES S.L - FCC CONSTRUCCION S.A.- avand ca subcontractant ACCIONA CONSTRUCCION SA (Lider de asociere ACCIONA CONCESIONES SL)

Procedura de atribuire se află în derulare, în stadiul de evaluare privind calificarea și selecția candidaților, urmând ca ulterior încheierii acestei etape, investitorii selectați să fie invitați să depună ofertele pe baza cărora se va desfășura negocierea contractului de parteneriat public-privat.

Pentru **Clinica multifuncțională «Dr. Calistrat Grozovici»**, prin H.G. nr.920/2018 s-a aprobat Studiul de fundamentare. Documentația de atribuire a contractului de parteneriat public-privat va fi publicată în luna decembrie a.c. în SICAP și în Jurnalul European al Achizițiilor Publice. Procedura aleasă de licitație a partenerilor privați pentru societatea de proiect care va realiza și opera această investiție este negociere competitivă.

Studiul de fundamentare a fost întocmit de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză în colaborare cu specialiști independenți, în conformitate cu prevederile OUG nr. 39/2018 privind parteneriatul public-privat.

Acesta este primul proiect în parteneriat public-privat demarat în România, în domeniul sănătății, unul din domeniile prioritare ale Guvernului. Clinica "Dr. Calistrat Grozovici" este situată pe terenul oferit de Institutul Național de Boli Infecțioase "Prof. Dr. Matei Balș " din București, care va avea și calitatea de partener public în acest proiect și care va avea astfel responsabilitatea ca acest proiect de investiții să se realizeze la standarde înalte de calitate.

Perioada de proiectare și execuție este de maxim 2 ani și jumătate, iar perioada de operare de către investitorul privat este de 15 ani.

Costurile totale estimate aferente realizării investiției se ridică la aproximativ 650 milioane lei, respectiv 140 milioane euro. Acestea vor fi acoperite prin contravaloarea prestațiilor medicale oferite și prin plăți de disponibilitate de la stat în valoare de circa 2,5 milioane euro anual.

În studiul de fundamentare se prevăd bonificații din partea statului dacă lucrările de execuție se finalizează în avans, dar și penalități pentru întârziere.

Clinica va avea 636 paturi, multiple cabinete de consultație și săli de operație, laboratoare de cercetare, săli de învățământ etc., precum și cele mai moderne dotări în scopul asigurării unui act medical de înaltă calitate.

Clinica multifuncțională va asigura asistență medicală de specialitate în domeniul bolilor infecțioase, neurochirurgiei, cardiologiei, având centru de radioterapie, săli de operație, dotări pentru cazuri de urgență, inclusiv heliport.

Autostrada Târgu-Neamț - Iași, un alt proiect major de investiție în parteneriat public-privat a intrat în etapa finală de lucru. Studiul de fundamentare pentru autostrada "TÂRGU NEAMȚ - IAȘI" este finalizat și se află în procedura de transparență decizională pe site-ul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.

Valoarea totală a investiției este de aproximativ 1,2 miliarde euro. Perioada de proiectare și realizare a autostrăzii este estimată la 48 luni. Se estimează că recuperarea investiției, cât și asigurarea unui profit rezonabil pentru partenerul privat, se poate realiza prin încheierea unui contract de parteneriat public – privat pe o perioadă de 30 ani, care include perioada de proiectare și realizare.

Pentru **Amenajarea râului Argeș pentru navigație** studiul de fundamentare este finalizat și se află în procedura de transparență decizională pe site-ul Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză.

Prin amenajarea râului Argeș pentru navigație, municipiul București se va racorda la principala arteră de navigație transeuropeană care va permite legătura directă a Bucureștiului cu alte capitale, accesul direct la portul maritim Constanța, iar prin canalul Rhin – Main – Dunăre accesul la rețeaua europeană de căi navigabile.

Se estimează că recuperarea investiției, cât și asigurarea unui profit rezonabil pentru partenerul privat, se poate realiza prin încheierea unui contract de parteneriat public – privat pe o perioadă de 25 ani, inclusiv cu perioada de proiectare și realizare.

A. FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

1. Principalele evoluții în anii 2016 - 2018

Anul 2016 a fost un an important pentru procesul de gestionare a fondurilor europene, deoarece autoritățile de management au transmis către Autoritatea de Certificare și Plată, în conformitate cu calendarul stabilit prin H.G. nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007 - 2013, ultimele declarații de cheltuieli aferente acestui cadru financiar, care cuprind cheltuieli efectuate de beneficiari până la 31 decembrie 2015.

De asemenea, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar, până la 31 martie 2017, au fost transmise către CE aplicațiile de plată finale pentru toate PO finanțate din 2007 - 2013. În consecință, rata de absorbție înregistrată este de aprox. 95,23% din alocarea UE aferentă.

Pentru cadrul financiar 2014 - 2020 au fost desemnate toate autoritățile implicate în sistemul de management și control pentru Programele Operaționale finanțate în actuala perioadă de programare, respectiv:

- ✓ Programul INTERREG IPA de cooperare transfrontalieră România-Serbia (15.07.2016);
- ✓ Programul de cooperare transfrontalieră INTERREG V-A România-Bulgaria (05.12.2016);
- ✓ Programul Operațional Ajutorarea persoanelor defavorizate (09.12.2016);
- ✓ Programul Operațional Inițiativa pentru IMM-uri (24.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Asistență Tehnică (27.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Capacitate Administrativă (27.07.2017);
- ✓ Programul INTERREG V-A România-Ungaria (28.07.2017);
- ✓ Programul Operațional Infrastructură Mare (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Competitivitate (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Regional (07.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Capital Uman (11.08.2017);
- ✓ Programul Operațional Comun România-Republica Moldova 2014-2020 (09.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve);
- ✓ Programul Operațional Comun România-Ucraina 2014-2020 (11.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve);
- ✓ Programul Operațional Comun Bazinul Mării Negre 2014-2020 (13.10.2017 - raport final AA și opinia de audit fără rezerve).

Totodată, au fost întreprinse acțiuni în vederea:

- dezvoltării și operaționalizării sistemelor informatice de colectare și gestionare a datelor (MySMIS2014 și SMIS2014+);
- lansării apelurilor de proiecte în cadrul programelor operaționale;
- îndeplinirii condiționalităților ex-ante.

Ațiuni aferente cadrului financiar multianual (CFM) 2007 – 2013

- înregistrarea unei rate ridicate de absorbție curentă pentru anul 2016, astfel încât față de finalul anului 2015, aceasta a crescut cu aprox. 20 puncte procentuale, de la aprox. 63% la aprox. 83% (aprox. 15,5 miliarde euro) la 31 decembrie 2016;
- transmiterea Comisiei Europene spre rambursare a aplicațiilor de plată finale în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar;
- valoarea totală solicitată CE a fost de aprox. 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă cca. 95,23% din alocarea UE aferentă acestor programe;
- transmiterea în 2017 Comisiei Europene spre rambursare a aplicațiilor de plată finale în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar
- aprobarea de către Comisia Europeană a finanțării unor proiecte majore de mediu și transport în două etape (fazare), în condițiile nefinalizării acestora până la 31 decembrie 2015;
- maximizarea absorbției prin identificarea de proiecte retrospective și introducerea cheltuielilor aferente în aplicații de plată pentru a fi rambursate de către Comisia Europeană;
- completarea/modificarea cadrului legal și procedural la nivelul întregului sistem de gestionare a fondurilor structurale și de coeziune pentru procesul de închidere a exercițiului de programare 2007-2013;
- aprobarea de către Guvern a listelor proiectelor fazate și nefuncționale.

Ațiuni aferente CFM 2014 – 2020

- implementarea programelor operaționale aferente cadrului financiar 2014 - 2020 prin lansarea ghidurilor solicitantului și a apelurilor de proiecte, inclusiv semnarea de contracte de finanțare și efectuarea de plăți către beneficiari;
- asigurarea unui dialog mai eficient cu beneficiarii fondurilor europene;
- creșterea transparenței modului de implementare a programelor operaționale finanțate din fonduri europene;
- transpunerea în legislația națională a noilor directive europene în domeniul achizițiilor publice și a cadrului instituțional aferent sistemului național de achiziții publice, cu sprijinul instituțiilor de specialitate;
- transmiterea către Autoritatea de Audit a documentelor aferente pachetelor de desemnare pentru toate programele operaționale și obținerea acreditării pentru toate autoritățile de management.
- finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, proces care a implicat evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare;
- continuarea procesului de îndeplinire a condiționalităților ex-ante, din diverse domenii, asumate de România prin Acordul de Parteneriat. Responsabilitatea îndeplinirii condiționalităților ex-ante revine ministerelor de linie, deoarece acestea vizează existența politicilor/strategiilor/legislațiilor sectoriale, MFE coordonând procesul de monitorizare a stadiului îndeplinirii acestora.
- implementarea de măsuri de simplificare și debirocratizare

2. Stadiul implementării

2.1 Instrumente structurale Cadrul financiar Multianual (CFM) 2007-2013

În cadrul obiectivului „Convergență”, din alocarea UE de 17,57 miliarde euro pentru cele 7 programe operaționale²¹ finanțate, au fost contractate fonduri UE în valoare de aprox. 20 miliarde euro reprezentând 108%.

Rata de absorbție curentă²²

Valoarea aplicațiilor de plată care a fost declarată Comisiei Europene este de 16,73 miliarde euro, ceea ce reprezintă o rată de absorbție curentă de aprox. 95,23% din alocarea UE pentru perioada 2007 - 2013.

Rata rambursărilor²³

Suma totală primită de România de la Comisia Europeană pentru perioada 2007 - 2013 este de 16,99 miliarde euro, ceea ce reprezintă aprox. 96,69% din alocarea UE pentru perioada 2007 - 2013. Din această sumă, 2,17 miliarde euro reprezintă prefinanțări, în timp ce 14,88 miliarde euro reprezintă sume rambursate de către Comisia Europeană, rata rambursărilor fiind de 84,7% din totalul alocat pentru perioada 2007 - 2013.

Repartizarea pe tipuri de fond a sumelor solicitate CE și rambursate de către aceasta, se prezintă astfel:

	mil. euro	
Fond	Sume solicitate	Sume rambursate
FEDR ²⁴	8.250	7.333
FC ²⁵	5.365	5.030
FSE ²⁶	3.114	2.518

Rata finală de absorbție va putea fi stabilită numai după acceptarea pachetului de închidere de către CE și plata soldului final aferent aplicațiilor de plată finale transmise de către România până la data de 31 martie 2017, în conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile acestui cadru financiar.

2.2 Fondurile Europene Structurale și de Investiții – CFM 2014-2020

Începând cu anul 2015, au fost lansate apeluri de proiecte pentru toate cele 7 programe operaționale FESI - PO Infrastructură Mare, Capital Uman, Competitivitate, Asistență Tehnică, Regional, Capacitate Administrativă, Inițiativa pentru IMM-uri. Bugetul total lansat pentru aceste apeluri este de aprox. 24,7 miliarde euro, reprezentând 89% din alocarea totală de aprox. 28 miliarde euro disponibilă pentru implementarea acestor programe.

Până la data de 12 octombrie 2018 au fost semnate 5.068 contracte de finanțare, în valoare totală eligibilă de aprox. 15 miliarde euro, reprezentând 54% din alocarea totală aferentă acestor PO. În

²¹ Programul Operațional Regional, Programul Operațional Sectorial Transport, Programul Operațional Sectorial Mediu, Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, Programul Operațional Dezvoltarea Capacității Administrative și Programul Operațional Asistență Tehnică.

²² Rata de absorbție curentă reprezintă raportul dintre valoarea declarațiilor de cheltuieli transmise Comisiei Europene și alocarea totală aferentă perioadei 2007-2013.

²³ Rata rambursărilor reprezintă raportul dintre valoarea sumelor plătite de către Comisia Europeană și alocarea totală aferentă programelor operaționale.

²⁴ Fondul European de Dezvoltare Regională

²⁵ Fondul de Coeziune

²⁶ Fondul Social European

cadrul acestor contracte au fost efectuate plăți de către autoritățile de management însumând 2,7 miliarde euro.

Pentru PO mai sus menționate, s-au primit de la CE fonduri de prefinanțare în cuantum de 1,4 miliarde euro, reprezentând 6,3% din alocarea UE de aproximativ 22,58 miliarde euro aferentă acestora.

Până în prezent, valoarea aplicațiilor de plată transmise la Comisia Europeană este de aproximativ 1,8 miliarde euro, din care CE a rambursat, până în prezent, suma de 1,5 miliarde euro.

În conformitate cu prevederile regulamentelor europene aplicabile actualei perioade de programare, rambursarea cheltuielilor declarate s-a realizat după finalizarea procesului de desemnare a autorităților implicate în sistemul de management și control al fondurilor, care a implicat evaluarea acestora de către Autoritatea de Audit din România și emiterea unei opinii cu privire la conformitatea sistemului cu cerințele de acreditare.

Prin Acordul de Parteneriat, România și-a asumat finanțarea tuturor obiectivelor tematice stabilite prin Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, ceea ce a impus aplicarea tuturor celor 36 de condiționalități ex-ante prevăzute în anexa XI a Regulamentului menționat.

În prezent (iulie 2018), 34 de condiționalități sunt îndeplinite. Documentele privind îndeplinirea condiționalității tematice 11 referitoare la *„Existența unui cadru strategic de politică pentru consolidarea eficienței administrative a statelor membre, inclusiv reforma administrației publice”* sunt în analiză la nivelul CE. În ceea ce privește condiționalitatea tematică 6.2 – *„Promovarea unor investiții sustenabile din punct de vedere economic și de mediu în sectorul deșeurilor, în special prin elaborarea de planuri de gestionare a deșeurilor în conformitate cu Directiva 2008/98/CE privind deșeurile și cu ierarhia deșeurilor”*, neîndeplinită, Comisia Europeană a notificat necesitatea aplicării art.142, alin. (1), lit. (e) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 și suspendarea co-finanțării asigurată prin Fondul de Coeziune pentru investițiile realizate în cadrul POIM, obiectivul specific 3.1 – Reducerea numărului de depozite de deșeuri non-conforme și creșterea gradului de pregătire pentru reciclarea deșeurilor în România. Responsabilitatea îndeplinirii condiționalității ex-ante revine Ministerului Mediului.

2.3 Măsurile implementate și planificate în domeniul fondurilor europene

2.3.1 Măsurile implementate

Principalele măsuri întreprinse în anii 2016 - 2018 au vizat pe de-o parte procesul de închidere a programelor operaționale 2007 - 2013, iar pe de altă parte procesul de desemnare a autorităților implicate în gestionarea fondurilor ESI și accelerarea implementării programelor operaționale aferente perioadei 2014 - 2020.

Astfel, s-au întreprins o serie de măsuri, dintre care menționăm:

- revizuirea cadrului legal și instituțional:
 - modificarea H.G. nr. 678/2015 privind închiderea programelor operaționale finanțate în perioada 2007 - 2013 prin Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul European pentru Pescuit, prin care au fost stabilite principalele activități și termene care trebuie respectate de către toate structurile implicate în închiderea programelor operaționale;

- modificarea și completarea O.U.G. nr. 64/2009 privind gestionarea financiară a instrumentelor structurale și utilizarea acestora pentru obiectivul convergență, în scopul flexibilizării condițiilor de plată către beneficiari;
- adoptarea/modificarea principalelor acte normative necesare procesului de implementare a FESI (H.G. nr. 398/2015 - cadrul instituțional de coordonare și gestionare a FESI, O.U.G. nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene și H.G. nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 40/2015 și H.G. nr. 399/2015 – regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014 - 2020);
- adoptarea O.U.G nr. 49/30.06.2017 privind unele măsuri în vederea accelerării implementării proiectelor de infrastructură de transport de interes național, pentru modificarea și completarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014 - 2020, pentru completarea Legii nr. 105/2011 privind gestionarea și utilizarea fondurilor externe nerambursabile și a cofinanțării publice naționale, pentru obiectivul „Cooperare Teritorială Europeană”, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 17/2015 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare și modificarea și completarea unor acte normative. Odată cu această modificare, se pot emite autorizații de construire fără elaborarea și aprobarea prealabilă a unei documentații de amenajare a teritoriului sau de urbanism pentru proiectele privind infrastructura de transport de interes național, care sunt cuprinse în planul de amenajare a teritoriului național – secțiunea I - Rețele de transport și/sau în Master Planul General de Transport al României, cu excepția porturilor, aeroporturilor, gărilor, triajelor, depourilor, metroului, terminalelor de transport combinat și punctelor de trecere a frontierei, fără afectarea prevederilor referitoare la calitatea și disciplina în construcții;
- adoptarea O.U.G. nr. 17/2018 pentru modificarea O.U.G. nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014 - 2020, cu modificările și completările ulterioare. Actul normativ vizează următoarele modificări: majorarea procentului de contractare la maxim 300% din alocare, în funcție de programul operațional vizat. Astfel, în cadrul POR și POC pot fi încheiate contracte de finanțare cu o valoare totală dublă față de alocarea programelor, pentru POIM – contracte de finanțare cu o valoare triplă față de alocarea programului, pentru POCU, POCA și POAT – valoarea contractelor depășește cu maximum 50% alocarea programelor, iar în cazul POAD – valoarea contractelor depășește cu maximum 20% alocarea program; extinderea posibilității de a efectua plăți, în cazul proiectelor cuprinse în bugetul ordonatorului principal de credite, în baza avizului de principiu al autorității de management POIM, care au contractele de achiziție publică încheiate, dar ale căror contracte de finanțare nu au fost încheiate cu autoritatea de management; crearea temeiului legal pentru acordarea avizului de principiu conform art. 11 din OUG nr. 40/2015 de către Organismul Intermediar Transport pentru proiectele finanțate în cadrul Axelor 1 și 2 POIM;
- prin adoptarea O.U.G. nr. 27/30.03.2017 privind adoptarea unor măsuri fiscal-bugetare, unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale pot solicita, inclusiv pentru asociațiile de dezvoltare intercomunitară, de la Ministerul Finanțelor Publice, în cursul anului 2017, contractarea de împrumuturi din venituri din privatizare, în limita sumei de 500.000 mii lei, pentru asigurarea prefinanțării și/sau cofinanțării proiectelor finanțate din fonduri externe

nerambursabile din perioada 2014 - 2020, inclusiv pentru cheltuielile neeligibile asociate proiectelor. Măsura acordării de împrumuturi unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale susține acțiunile concertate în vederea atragerii sumelor estimate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții și facilitării procesului de implementare a proiectelor. În acest fel, O.U.G. nr. 27/2017 urmărește crearea necesarului de resurse financiare pentru asigurarea cotei de cofinanțare proprii (2%) sau a cheltuielilor neeligibile, atât pentru proiectele aflate în implementare, cât și pentru cele în curs de contractare;

- prin adoptarea Legii nr. 240/2017 s-a creat o abordare unitară pentru toate programele operaționale cu privire la nivelul cofinanțării private la maxim 2% pentru beneficiarii/partenerii persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial, înființate conform legislației în vigoare, inclusiv universități, sindicate și patronate;
 - definirea procentului prefinanțare pentru beneficiarii care primesc finanțare sub incidența ajutorului de stat/de minimis (o singură tranșă de maximum 40% din contribuția publică eligibilă a proiectului.);
 - Ministerul Transporturilor a fost desemnat organism intermediar pentru Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM);
 - aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a instrumentelor structurale și a fondurilor ESI prin preluarea de către fostul Minister al Fondurilor Europene a organismelor intermediare/intermediare regionale POS M și POS DRU.
- simplificarea orientărilor pentru solicitanți:
- elaborarea și aplicarea aceluiași reguli la întocmirea unui proiect, indiferent de programul operațional din care acesta este finanțat;
 - reducerea semnificativă a sarcinii administrative la nivelul potențialilor beneficiari/beneficiarilor, concomitent cu furnizarea unui instrument eficient de monitorizare și management la nivelul AM, prin utilizarea sistemului electronic MySmis/SMIS 2014+;
 - înființarea unui helpdesk pentru beneficiari;
 - elaborarea de forme îmbunătățite ale manualului beneficiarului, cuprinzând informații clare și complete privind toate etapele derulării unui proiect;
 - publicarea spre consultare a Ghidurilor Solicitantului – Condiții Specifice în cadrul cărora pot fi formulate observații/ propuneri de către cei interesați în vederea îmbunătățirii conținutului acestora, precum și asigurarea unei perioade de timp rezonabile între momentul lansării efective a unei cereri de propuneri de proiecte și data limită de depunere a aplicațiilor de finanțare;
 - eliminarea ordinelor de ministru privind cheltuielile eligibile la nivelul fiecărui program operațional.
- fazarea proiectelor: o serie de proiecte majore și non-majore finanțate prin cadrul financiar 2007 – 2013 care nu s-au încheiat la termenul de eligibilitate au putut fi eşalonate, respectiv lucrările rămase de efectuat pot fi finanțate din bugetul 2014-2020. România a făcut 90 de proiecte pe două PO (84 POIM și 6 POC), pentru care valoarea totală eligibilă a fazei II este de 3,5 miliarde euro;

- simplificarea ghidurilor pentru beneficiari și a procedurilor de accesare a fondurilor, pentru o mai mare coerență în funcționarea sistemului, astfel încât regulile să fie aproximativ aceleași pentru beneficiarul care depune un proiect, indiferent de programul din care se finanțează;
- elaborarea unor Orientări generale la nivel de program și publicarea calendarelor pentru apelurile de proiecte 2016 - 2018, în vederea asigurării unei reale predictibilități a posibilităților de finanțare;
- depunerea de către solicitanți în format electronic a cererilor de finanțare;
- realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în cadrul, cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României. Au fost suplimentate alocările pentru Programul Operațional Regional (POR). Astfel au fost susținute suplimentar cheltuielile pentru entitățile de transfer tehnologic, activități antreprenoriale și tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, precum și cele pentru creșterea eficienței resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestiune și control al fondurilor ESI.
- implementarea instrumentelor financiare în cadrul Programului Operațional Competitivitate (instrumentul de creditare cu partajarea riscului, instrumentul de capital de risc - acceleratoare) și în cadrul Programului Operațional Regional (instrument de garantare neplafonată și instrument financiar de tip equity).
- dezvoltarea unui sistem de evaluare a funcționarilor publici care gestionează asistența financiară nerambursabilă folosind indicatori de performanță, atât de încadrare în timp, cât și de calitate, dezvoltați prin intermediul unui acord de servicii încheiat cu Banca Mondială;
- asigurarea fondurilor necesare autorităților de management pentru efectuarea plăților către beneficiari în cazul indisponibilității temporare de fonduri UE, prin accesarea mecanismului de alocare temporară a sumelor din venituri din privatizare (conform O.U.G. nr. 40/2015);
- Asigurarea unui cadru de implementare cât mai predictibil, care să sprijine beneficiarii pe tot parcursul procesului de accesare a fondurilor europene, plecând de la ideea de proiect până la înregistrarea unor rezultate concrete cu impact în economia reală (respectiv pregătirea/elaborarea/implementarea proiectelor);
- Identificarea cheltuielilor neeligibile într-un singur act normativ;
- Încadrarea în timpii scurți de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare;
- Monitorizarea atentă a fiecărui proiect, prin introducerea funcției de ofițer de monitorizare în AM-uri;
- Crearea de modele standard de contracte de lucrări - proiectare și execuție
- Realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție în interiorul și între Programele Operaționale: majorarea alocării destinate IMM-urilor; sprijinirea orașelor mici; crearea posibilității finanțării strategiilor regionale de specializare inteligentă;
- actualizarea permanentă a aplicațiilor informatice 2014;
- introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și bareme standard pentru costurile unitare la nivelul programelor operaționale;

- reducerea timpului de verificare de către autoritățile cu rol în gestionarea programelor operaționale a documentelor aferente procesului de contractare prin obținerea în mod direct de către autoritatea de management a certificatelor de atestare fiscală din sistemul informatic PATRIMVEN;
- Simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construire a proiectelor de interes național, prevăzute în master planul general de transport: eliberarea autorizațiilor de construire fără elaborarea și aprobarea prealabilă a unei documentații de amenajarea teritoriului sau de urbanism, dar fără a afecta prevederile referitoare la calitatea și disciplina în construcții;
- Îmbunătățirea continuă a cadrului legal privind gestionarea financiară a fondurilor europene:
 - mecanismul de pre-finanțare a fost îmbunătățit pentru a asigura beneficiarilor lichiditățile necesare implementării (prin acordarea, în general, de tranșe de până la 10% din valoarea proiectului și de până la 40%, cu respectarea unor condiții, în cazul beneficiarilor cărora li se aplică regulile ajutorului de stat/minimis);
 - categoriile de cheltuieli ce pot fi incluse în cererile de plată (salarii, subvenții, burse) au fost extinse;
 - premisele supracontractării până la 200% au fost create în funcție de programul operațional;
 - sumele necesare pentru sprijinirea spitalelor publice, care nu își puteau asigura cofinanțarea proiectelor, au fost asigurate prin bugetul Ministerului Sănătății;
 - decontarea din fonduri europene a investițiilor demarate de autoritățile publice centrale/locale și plătite din alte surse (buget de stat/local sau împrumuturi);
- În paralel cu măsurile de natură administrativă adoptate, MFE a avut o serie de inițiative legislative, în sensul modificării unor acte normative deja existente sau adoptării de noi acte,
- Pregătirea viitoarei perioade de programare.

2.3.2 Măsuri planificate pentru implementarea fondurilor ESI

În ceea ce privește măsurile de accelerare a absorbției fondurilor ESI, un accent deosebit va fi acordat următoarelor acțiuni, prevăzute în Programul de Guvernare:

- Lansarea tuturor apelurilor de proiecte, pe toate liniile de finanțare, atât pentru beneficiarii publici, cât și pentru cei privați, până la sfârșitul anului 2018;
- Timpuri scurte de evaluare pentru proiectele depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare;
- Achitarea fără întârziere a facturilor beneficiarilor, prin crearea unui mecanism transparent de monitorizare a facturilor, de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management;
- Includerea Programului operațional "Inițiativa pentru IMM-uri" (POIIMM) ca axă prioritară distinctă în cadrul POR, astfel încât cheltuielile deja rambursate de către Comisia Europeană pentru POIIMM pot fi raportate drept cheltuieli realizate la nivelul POR, ceea ce determină reducerea sumelor aflate în risc de dezangajare (Ordonanța de urgență nr. 43/2018 - măsuri privind reducerea riscului de dezangajare a fondurilor europene).

- Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție, atât în interiorul cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României.
- Îmbunătățirea sistemului administrativ și a capacității de absorbție a acestor fonduri;
- Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România;
- Inițierea unui proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui ghid privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor;
- Reducerea timpului alocat pentru evaluarea proiectelor depuse și semnarea rapidă a contractelor de finanțare. În acest sens, sunt folosite inclusiv fondurile disponibile în Programul Operațional de Asistență Tehnică.
- Achitarea în termen a facturilor beneficiarilor, prin intermediul sistemului informatic MySMIS/SMIS 2014+ care asigură transparența procesului de la momentul depunerii și până la achitarea lor de către Autoritățile de Management.
- Monitorizarea fiecărui proiect prin introducerea funcției de manager de proiect în cadrul Autorităților de Management și obligația unei întâlniri lunare cu fiecare beneficiar pentru a analiza stadiul proiectului.
- Analiza fiecărui program operațional și realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în interiorul, cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României (anul 2018). Pe măsură ce sunt înregistrate evoluții în implementare, AM-urile analizează necesitatea unor modificări suplimentare.
- Măsuri de simplificare și evitare a supra-proceduralizării și birocrației excesive aplicate orientărilor/ghidurilor pentru solicitanți, operaționalizarea SMIS 2014+, simplificarea procedurilor de achiziții pentru beneficiarii privați, introducerea unor opțiuni de costuri simplificate, a unor rate forfetare și bareme standard pentru costurile unitare în normele naționale și regionale referitoare la eligibilitate, simplificarea procedurilor pentru autorizațiile de construcție.
- Concomitent cu măsurile de simplificare, Guvernul susține îmbunătățirea sistemului administrativ și creșterea capacității de absorbție a acestor fonduri.
- Utilizarea instrumentelor financiare și a instrumentelor teritoriale: o proporție importantă a investițiilor, și anume 517 milioane EURO (de aproape patru ori mai mult decât în perioada 2007-2013), va fi furnizată prin intermediul instrumentelor financiare (inclusiv prin inițiativa privind IMM-urile pusă în aplicare de BEI). Acestea vor viza sprijinirea IMM-urilor prin furnizarea de capital, de împrumuturi și de garanții pentru fazele incipiente și de creștere. Instrumentele financiare sunt utilizate ca metodă de implementare a FESI în următoarele programe operaționale: PO Competitivitate, PO Capital Uman, PO Regional.
- Simplificarea legislației aferente promovării și aprobării proiectelor de investiții din România. În acest sens, au fost semnate protocoale de colaborare conform cărora autoritățile de management pot solicita instituțiilor publice o serie de documente fără a mai fi necesară prezentarea acestora de către beneficiari.
- Fiecare Autoritate de Management va iniția un proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui ghid, privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice, în vederea

prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor;

- Încurajarea Parteneriatelor Public – Privat, ca alternative și soluții complementare care pot conduce la sustenabilitatea proiectelor cofinanțate de Uniunea Europeană;
- Stimularea schimbului de bune practici în implementarea mecanismelor de creștere a absorbției de fonduri europene cu alte țări membre UE;
- Consultarea periodică cu actorii interesați prin consolidarea structurilor decizionale de la nivelul comitetelor de monitorizare și Comitetului de Coordonare pentru Managementul Acordului de Parteneriat.

2.4 Stadiul implementării cadrului legal și instituțional privind fondurile ESI pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, alte acte normative necesare pentru consolidarea și creșterea absorbției

Cadrul instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor ESI este reglementat prin **Hotărârea Guvernului nr. 398/2015 pentru stabilirea cadrului instituțional de coordonare și gestionare a fondurilor europene structurale și de investiții și pentru asigurarea continuității cadrului instituțional de coordonare și gestionare a instrumentelor structurale 2007-2013**, cu modificările și completările ulterioare, care a fost elaborată în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1303/2013. Actul normativ stabilește instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul fondurilor ESI, atribuțiile acestora precum și relațiile autorității de coordonare cu autoritățile de management, autoritățile de certificare și autoritatea de audit, relațiile între aceste autorități, precum și relațiile dintre aceste autorități și Comisia Europeană.

De la apariția H.G. nr. 398/2015 până în prezent, au existat mai multe modificări ale cadrului instituțional – la nivelul organismelor intermediare – modificări determinate de apariția unor acte normative (O.U.G. nr. 68/2015 pentru aprobarea unor măsuri de gestionare a instrumentelor structurale din domeniul transporturilor, H.G. nr. 44/2016 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale și Cercetării Științifice, O.U.G. nr. 23/2016 pentru aprobarea unor măsuri de eficientizare a sistemului de gestionare a fondurilor structurale și de investiții europene), precum și de aprobarea Programului operațional Inițiativa pentru IMM-uri 2014 - 2020 de către Comisia Europeană.

În acest context, s-a impus modificarea Hotărârii Guvernului nr. 398/2015, astfel încât să fie prevăzute, în mod unitar, instituțiile/structurile implicate în coordonarea, gestionarea și controlul Fondurilor ESI.

De asemenea, a fost aprobată **H.G. nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020** prin care sunt reglementate următoarele aspecte:

- Stabilirea regulilor generale pe care trebuie să le îndeplinească o cheltuială pentru a fi eligibilă;
- Stabilirea regulilor specifice și a anumitor plafoane pentru unele categorii de cheltuieli „sensibile” de tipul contribuției în natură, costul cu achiziția de terenuri și autovehicule sau mijloace de transport;
- Categoriile de cheltuieli neeligibile.

Prevederile privind eligibilitatea reglementează inclusiv situația în care autoritatea de management, în exercitarea funcției de gestionare a programului, conform art. 125 din Regulamentul

(UE) nr. 1303/2013, acordă asistență financiară nerambursabilă instituției publice din care face parte. Actul normativ sus-menționat a fost modificat prin HG nr. 488/2018 *pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020.*

Prin **O.U.G. nr. 40/2015 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020**, respectiv **Hotărârea Guvernului nr. 93/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor O.U.G. nr. 40/2015, cu modificările și completările ulterioare**, se stabilește cadrul financiar general pentru gestionarea asistenței financiare nerambursabile alocate României din Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European, Fondul de Coeziune și Fondul de Ajutor European destinat celor mai defavorizate persoane în perioada de programare 2014-2020, precum și a prefinanțării și cofinanțării aferente acestei asistențe, în vederea asigurării unui management financiar eficient al acestor fonduri.

Legislația privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2014-2020 a suferit câteva modificări în scopul flexibilizării implementării și reducerii presiunii de pe bugetul propriu al beneficiarului de fonduri europene. Modificările au vizat, printre altele, următoarele:

- ✓ Modificarea mecanismului de prefinanțare. Astfel, s-a introdus posibilitatea acordării de prefinanțare pentru toate categoriile de cheltuieli eligibile, respectiv pentru toate proiectele implementate de autorități publice locale și beneficiari privați, indiferent de fondul european care le finanțează, prin acordarea de tranșe de până la 10% din valoarea proiectului, pentru a asigura beneficiarilor lichiditățile necesare implementării.
- ✓ Definirea procentului de prefinanțare pentru beneficiarii care primesc finanțare sub incidența ajutorului de stat/de minimis (o singură tranșă de maximum 40% din contribuția publică eligibilă a proiectului).
- ✓ Lărgirea categoriilor de cheltuieli pentru care se poate aplica cererea de plată, astfel încât beneficiarii/liderii de parteneriat/partenerii să poată opta pentru plata salariilor, subvențiilor, burselor, premiilor și onorariilor și la cererea de plată, nu doar la cererea de prefinanțare sau rambursare.
- ✓ Flexibilizarea implementării proiectelor pentru operatorii regionali de apă și apă uzată. Astfel, sumele acordate operatorilor ca prefinanțare se deduc prin aplicarea unui procent la valoarea cererilor de rambursare transmise de aceștia până la cererea de rambursare finală.

Totodată, au fost inițiate sau semnate protocoale de colaborare cu alte instituții care pot sprijini procesul de implementare a acestor fonduri, precum Agenția Națională pentru Integritate, Agenția Națională de Administrare Fiscală, Agenția Națională pentru Achiziții Publice, Oficiul Național al Registrului Comerțului, Autoritatea de Certificare și Plată din cadrul Ministerului Finanțelor Publice.

2.5 Fondurile aferente CFM 2014-2020, alocarea acestora pe politica de coeziune și pe politica agricolă comună, pe obiective distincte, precum și programele operaționale ce vor fi finanțate din aceste fonduri

În exercițiul financiar 2014-2020 alocarea totală a României este de peste 43 miliarde euro, din care 22,9 miliarde euro prin Politica de Coeziune și aproximativ 20 miliarde euro prin Politica Agricolă Comună și Politica Maritimă Integrată.

mil. euro

Program operațional/Program	Tip fond	Alocare (UE) (mil euro)
PO Asistență Tehnică	FEDR	252,76
PO Competitivitate	FEDR	1.329,79
PO Capital Uman	FSE	4.371,96
PO Capacitatea Administrativă	FSE	553,19
PO Regional	FEDR	6.860,00
PO Infrastructură Mare	FEDR	2.283,53
	FC	6.935,00
Programul Național de Dezvoltare Rurală	FEADR	8.128,00
PO Pescuit	FEPAM	168,42

Programelor Operaționale sprijinite din FESI 2014-2020 li se adaugă Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate, cu finanțare din Fondul European pentru Ajutorarea Persoanelor cele mai Defavorizate (FEAD), cu o alocare totală de 519 milioane euro (din care contribuția UE este de 441 milioane euro) pentru perioada 2014-2020 și Programele de cooperare teritorială europeană, cu o alocare totală de aprox. 787 milioane euro (din care contribuția UE este de aprox. 670 milioane euro) din fondurile aferente obiectivului cooperării teritoriale europene.

În vederea asigurării complementarității și valorificării sinergiilor între intervențiile care vor fi finanțate din diferitele fonduri ESI, este importantă asigurarea unei bune coordonări în etapa de implementare a intervențiilor.

Pe baza lecțiilor învățate în perioada 2007-2013 și a noilor provocări pe care le aduce arhitectura specifică fondurilor pentru perioada 2014-2020, este avută în vedere dezvoltarea unui mecanism de coordonare cu structuri pe 3 niveluri (coordonare strategică, coordonare la nivel tematic și la nivel operațional), așa cum a fost stabilit la nivelul Acordului de Parteneriat.

Rolul acestui mecanism este de a asigura coordonarea strategică și complementaritatea intervențiilor pe parcursul implementării programelor finanțate din FESI, urmărind în același timp, coerența, sinergiile și demarcarea cu alte programe/ instrumente naționale și europene.

2.5.1 Sumele alocate României pentru cadrul financiar multianual 2014-2020, pe total, pe ani și pe programe operaționale

Mil euro

Program	Fonduri ESI	Total	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
PO Infrastructura Mare	FEDR	2.283,53	0	593,27	324,66	333,05	180,35	420,24	431,96
	FC	6.935,00	0	1.710,04	949,84	999,90	1.046,79	1.093,83	1.134,60
PO Capital Uman	FSE	4.220,84	503,64	538,84	577,38	607,53	636,80	664,94	691,72
POAD	FEAD	441,01	99,04	54,63	44,5	61,86	63,24	75,37	42,37
Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri” (alocare specială)	Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”	151,11	59,55	46,45	0	18,80	8,77	8,77	8,77
PO Capacitate Administrativă	FSE	553,2	67,22	71,39	75,93	79,53	83,04	86,43	89,66
Programul Operațional Competitivitate	FEDR	1.329,79	156,53	168,18	171,39	184,73	201,79	210,67	236,50
PO Asistență tehnică	FEDR	252,76	21,28	31,91	28,92	31,91	71,92	31,91	34,91
PO Regional	FEDR	6.860,00	0	1.671,14	941,4	994,5	1.165,65	1.029,44	1.057,87
PNDR	FEADR	8.128,00	0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93
POPAM	FEPAM	168,42	0	46,47	23,59	23,98	24,53	24,7	25,15
TOTAL		31.323,66	907,26	6.655,57	4.889,21	4.522,34	4.667,61	4.788,23	4.893,44

2.5.2 Programe gestionate de România în perioada 2014-2020, prin intermediul MFE²⁷:

2.5.2.1 Programul Operațional Infrastructură Mare (POIM)²⁸

Obiectivul general al POIM este Dezvoltarea infrastructurii de transport, mediu, energie și prevenirea riscurilor la standarde europene, în vederea creării premiselor unei creșteri economice sustenabile, în condiții de siguranță și utilizare eficientă a resurselor naturale. **Bugetul** total al POIM este de **11,63 miliarde euro**, din care 9,22 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POIM va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

- AP1 - Îmbunătățirea mobilității prin dezvoltarea rețelei TEN-T centrale și a metroului
- AP2 - Dezvoltarea unui sistem de transport multimodal, de calitate, durabil și eficient
- AP3 - Dezvoltarea infrastructurii de mediu în condiții de management eficient al resurselor
- AP4 - Protecția mediului prin măsuri de conservare a biodiversității, monitorizarea calității aerului și decontaminare a siturilor poluate istoric
- AP5 - Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor
- AP6 - Promovarea energiei curate și eficienței energetice în vederea susținerii unei economii cu emisii scăzute de carbon
- AP7 - Creșterea eficienței energetice la nivelul sistemului centralizat de termoficare în orașele selectate
- AP8 - Sisteme inteligente și sustenabile de transport al energiei electrice și gazelor naturale

2.5.2.2 Programul Operațional Capital Uman (POCU)²⁹

Programul Operațional Capital Uman stabilește prioritățile de investiții, obiectivele specifice și acțiunile asumate de către România în domeniul resurselor umane, continuând astfel investițiile realizate prin Fondul Social European în perioada 2007-2013 și contribuind, totodată, la atingerea obiectivului general al Acordului de Parteneriat (AP 2014-2020) - implicit al fondurilor Europene Structurale și de Investiții din România, și anume, de a reduce disparitățile de dezvoltare economică și socială dintre România și Statele Membre ale UE.

Strategia POCU urmărește integrarea nevoilor de dezvoltare a resurselor umane în ansamblul programelor și politicilor publice ale României, ca SM al UE și are în vedere valorizarea capitalului uman, ca resursă pentru o dezvoltare sustenabilă în viitor. **Bugetul** total al POCU este de **5,10 miliarde euro**, din care 4,37 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POCU va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

- AP 1 – Inițiativa „Locuri de muncă pentru tineri”
- AP 2 – Îmbunătățirea situației tinerilor din categoria NEETS
- AP 3 – Locuri de muncă pentru toți
- AP 4 – Incluziunea socială și combaterea sărăciei

²⁷ Ministerul Fondurilor Europene (MFE) este Autoritate de Management pentru aceste Programe Operaționale

²⁸ aprobat de către CE pe data de 9 iulie 2015

²⁹ aprobat de către CE pe data de 25 februarie 2015

AP 5 – Dezvoltare locală plasată sub responsabilitatea comunității

AP 6 – Educație și competențe

AP 7 - Asistență Tehnică

2.5.2.3 Programul Operațional Competitivitate (POC)³⁰

Obiectivul general al POC este de a contribui la realizarea obiectivului global al Acordului de Parteneriat prin susținerea CDI și TIC pentru competitivitate și dezvoltare. POC propune soluții nevoilor și provocărilor legate de nivelul redus al competitivității economice la nivel național, în special în ceea ce privește (a) sprijinul insuficient pentru CDI și (b) infrastructura subdezvoltată de TIC și implicit servicii slab dezvoltate.

Bugetul total al POC este de **1,58 miliarde euro**, din care 1,33 miliarde euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POC va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP1 – Cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare în sprijinul competitivității economice și dezvoltării afacerilor

AP2 – Tehnologia informației și comunicațiilor pentru o economie digitală competitivă

2.5.2.4 Programul Operațional PO Asistență Tehnică (POAT)³¹

POAT 2014-2020 are drept scop asigurarea unui proces de implementare eficientă și eficace a Fondurilor Europene Structurale și de Investiții în România în conformitate cu principiile și regulile de parteneriat, programare, evaluare, comunicare, management, inclusiv management financiar, monitorizare și control, pe baza responsabilităților împărțite între Statele Membre și Comisia Europeană.

Obiectivul global al POAT 2014-2020 este de a asigura capacitatea și instrumentele necesare pentru o eficientă coordonare, gestionare și control al intervențiilor finanțate din Fondurile Europene Structurale și de Investiții, precum și o implementare eficientă, bine orientată și corectă a POAT, Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM) și a Programului Operațional Competitivitate (POC).

Bugetul total al POAT este de **298,27 milioane euro**, din care 252,76 milioane euro contribuție UE (inclusiv rezerva de performanță). Conform versiunii aprobate de CE, POAT va finanța proiecte prin intermediul următoarelor axe prioritare (AP):

AP 1 - Întărirea capacității beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din FESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri

AP 2 - Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul FESI

AP 3 - Creșterea eficienței și eficacității resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al FESI

2.5.2.5 Programul Operațional Ajutorarea Persoanelor Dezavantajate (POAD)

POAD asigură pe întreaga perioadă 2014 - 2020 în principal, distribuția gratuită de ajutoare alimentare în toate localitățile din țară în favoarea persoanelor dezavantajate. POAD este o continuare a Planului

³⁰ aprobat de către CE pe data de 19 decembrie 2014

³¹ aprobat de către CE pe data de 18 decembrie 2014

european de furnizare ajutoare alimentare în beneficiul persoanelor cele mai defavorizate (PEAD) derulat în perioada 2007 -2013.

Programul este finanțat în proporție de 85% din Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane și în proporție de 15% din bugetul național. **Bugetul** total al POAD este de **0,52 miliarde euro**, din care 0,44 miliarde euro contribuție UE.

Având în vedere că în decembrie 2016 a fost obținută acreditarea sistemului de management și control pentru acest PO, s-a solicitat CE suma de 4,29 mil euro, ceea ce reprezintă aprox. 1% din alocarea UE aferentă PO. Tot în decembrie 2016, Comisia Europeană a rambursat pentru POAD 3,86 mil. euro, ceea ce reprezintă 0,88% din alocarea programului.

2.5.2* Programe gestionate de România în perioada 2014-2020, prin intermediul MDRAP³²:

2.5.2.6. Programul Operațional Regional (POR)³³

MDRAP este Autoritate de Management pentru POR 2014-2020 și își propune să asigure continuitatea viziunii strategice privind dezvoltarea regională în România, prin completarea direcțiilor și priorităților de dezvoltare regională și implementate prin POR 2007-2013, precum și prin alte programe naționale.

Bugetul total al POR 2014-2020 este de **8,36 miliarde euro**, din care 6,86 miliarde euro (inclusiv rezerva de performanță) reprezintă sprijinul UE, prin Fondul European pentru Dezvoltare Regională, respectiv 1,52 miliarde euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Obiectivul general al POR 2014-2020 este creșterea competitivității economice și îmbunătățirea condițiilor de viață ale comunităților locale și regionale prin sprijinirea dezvoltării mediului de afaceri, a condițiilor infrastructurale și a serviciilor, care să asigure o dezvoltare sustenabilă a regiunilor, capabile să gestioneze în mod eficient resursele, să valorifice potențialul lor de inovare și de asimilare a progresului tehnologic.

Conform versiunii oficiale a POR 2014-2020, acesta va finanța investiții din diferite domenii, prin intermediul următoarelor axe prioritare:

- 1) Promovarea transferului tehnologic;
- 2) Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
- 3) Sprijinirea creșterii eficienței energetice în clădirile publice;
- 4) Sprijinirea dezvoltării urbane durabile;
- 5) Conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural;
- 6) Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de importanță regională și locală;
- 7) Diversificarea economiilor locale prin dezvoltarea durabilă a turismului;
- 8) Dezvoltarea infrastructurii sanitare și sociale;
- 9) Sprijinirea regenerării economice și sociale a comunităților defavorizate din mediul urban;
- 10) Îmbunătățirea infrastructurii educaționale;
- 11) Extinderea geografică a sistemului de înregistrare a proprietăților în cadastru și cartea funciară;
- 12) Asistența tehnică;
- 13) Sprijinirea regenerării orașelor mici și mijlocii;
- 14) Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgență;
- 15) Inițiativa pentru IMM-uri.

³² Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) este Autoritate de Management pentru aceste Programe Operaționale

³³ aprobat de către CE pe data de 23 iunie 2015

Axele prioritare 14 și 15 au fost introduse în cadrul POR 2014–2020 ca urmare a aprobării modificării programului prin decizia Comisiei Europene nr. C(2018)6889/16.10.2018.

Axa prioritară 14 - Crearea infrastructurii spitalelor regionale de urgență nu introduce tipuri de activități noi în cadrul POR. Având în vedere specificul celor trei proiecte majore privind construcția spitalelor regionale s-a considerat necesară delimitarea față de celelalte intervenții dedicate domeniului sănătății. Deși per ansamblu, atât intervențiile din axa 8 (ambulatorii, unități primiri urgențe, ambulanțe), cât și cele din axa 14 nou creată (spitale regionale) contribuie la aceleași obiective, sunt aplicabile rate de cofinanțare diferite din partea FEDR.

Având în vedere că Regulamentul nr. 1046/2018 de modificare a Regulamentului General nr. 1303/2013 permite statelor membre să implementeze Inițiativa pentru IMM-uri ca o axă separată în cadrul programelor operaționale finanțate din FEDR, s-a aprobat includerea Programului Operațional Inițiativa pentru IMM-uri ca axă prioritară distinctă în cadrul POR, respectiv a axa prioritară nr. 15 - Inițiativa pentru IMM-uri.

De asemenea, având în vedere cererea ridicată existentă pentru tipul de instrument financiar implementat prin Inițiativa pentru IMM-uri (IMM), s-a suplimentat alocarea financiară a Inițiativei pentru IMM-uri prin realocarea sumei de 150 milioane euro FEDR (respectiv 100 mil euro FEDR prevăzuți în POR pentru implementarea instrumentului financiar în cadrul Axei Prioritare 2 – credit cu dobândă subvenționată și 50 milioane euro FEDR din cadrul Axei Prioritare 1 a POR).

În ceea ce privește celelalte tipuri de informații solicitate, precizăm următoarele:

- **Informații relevante privind rata de absorbție:**

- Gradul de absorbție al fondurilor europene în cadrul POR este în procent de 2,88% reprezentând o valoare FEDR în sumă de 197,49 milioane euro, solicitată la rambursare de către Comisia Europeană, prin intermediul aplicațiilor de plată transmise de Autoritatea de Certificare și Plată (inclusiv pentru Axa prioritară 15 – Inițiativa pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii);
- Plățile efectuate de către Autoritatea de Management pentru POR către beneficiarii de proiecte/Fondul European de Investiții, reprezentând fonduri europene (FEDR) și cofinanțare de la bugetul de stat sunt în valoare de 360,56 milioane euro (prefinanțate, cereri de rambursare și cereri de plată);
- Până în prezent a fost realizat un FEDR eligibil în valoare de 293,47 milioane euro.

- **Stadiul implementării POR 2014 – 2020:**

- Până în prezent au fost lansate 106 apeluri de proiecte în valoare totală de 8,10 miliarde euro, valoare nerambursabilă (cofinanțare Uniunea Europeană și bugetul de stat), reprezentând o rată de lansare de peste 100% din alocarea totală a POR;
- Condiția principală de eligibilitate este existența unui contract de lucrări/ achiziție dotări în vigoare;
- Până în prezent au fost semnate 3.214 contracte de finanțare în valoare de 3.233 mld. Euro FEDR, reprezentând 48% din alocarea FEDR a POR;

- În anul 2018 au fost semnate 2.258 contracte de finanțare în valoare de 1,56 miliarde euro FEDR reprezentând 23,34 % din alocarea FEDR a POR;
 - Suma prevăzută în POR pentru anul 2018 pentru evitarea dezangajării fondurilor europene în anul 2018 este de 854,4 milioane euro. Pentru anului 2018, suma previzionată a fi absorbită la nivelul Programului Operațional Regional, potrivit graficelor de depunere a cererilor de rambursare transmise de către beneficiari aferente contractelor semnate și previziunilor privind depunerea cererilor de rambursare aferente contractelor ce urmează a fi semnate este în valoare de 942,06 milioane euro FEDR.
- **Acte normative ce vizează îmbunătățirea procesului de implementare sunt următoarele:**
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 47/2018 privind stabilirea unor măsuri de urgentare a absorbției fondurilor europene care stabilește cadrul instituțional pentru participarea Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice la pregătirea și implementarea unor proiecte, în parteneriat, ce au ca obiect dotarea unităților administrativ-teritoriale cu mijloace de transport;
 - Legea de aprobare a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 30/2018 privind instituirea unor măsuri în domeniul fondurilor europene și pentru completarea unor acte normative în vederea creării cadrului legal pentru decontarea în cadrul POR a obiectivelor de investiții nefinalizate, finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat sau bugetele fondurilor speciale, din bugete locale sau din bugetele instituțiilor finanțate integral din venituri proprii, din împrumuturi de la instituții financiare internaționale sau bănci de dezvoltare/cooperare internațională sau finanțate în cadrul programelor operaționale 2007-2013, din fonduri externe nerambursabile și cofinanțare de la bugetul de stat;
 - Hotărârea Guvernului nr. 264/2003 privind stabilirea acțiunilor și categoriilor de cheltuieli, criteriilor, procedurilor și limitelor pentru efectuarea de plăți în avans din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare care stabilește cadrul legislativ privind acordarea și recuperarea avansurilor plătite de către ordonatorii principali de credite, în cadrul diferitelor tipuri de contracte de achiziție, încheiate pentru implementarea de programe, proiecte și acțiuni finanțate din fonduri externe nerambursabile;
 - Hotărârea Guvernului nr. 399/2015 privind regulile de eligibilitate a cheltuielilor efectuate în cadrul operațiunilor finanțate prin Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european și Fondul de coeziune 2014-2020, cu modificările și completările ulterioare, cu privire la clarificarea prevederilor Art. 2, alin. (1), lit. a) prezentului act normativ, pentru a fi în concordanță cu prevederile Art. 65, alin. (2) – (5) din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013.

2.5.2.7. Programul Operational Capacitate Administrativă (POCA)³⁴

MDRAP este Autoritate de Management pentru POCA 2014 - 2020. Programul vizează consolidarea capacității administrative a autorităților și instituțiilor publice de a susține o economie modernă și

³⁴ aprobat de către CE pe data de 25 februarie 2015 prin Decizia C(2015) 1290

competitivă, abordând provocarea 5 „Administrația și guvernarea” și provocarea 2 „Oamenii și societatea” din Acordul de Parteneriat al României. POCA 2014 - 2020 asigură continuitatea viziunii strategice a PODCA 2007 – 2013 cu privire la consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate și eficiența administrației publice.

Buget total de 658,29 milioane euro, din care 553,19 milioane euro (inclusiv rezerva de performanță) reprezintă sprijinul UE, prin Fondul Social European, respectiv circa 105,10 milioane euro contribuția națională, asigurată din fonduri publice naționale (buget de stat, bugete locale).

Implementarea programului se realizează prin trei axe prioritare:

Axa 1 – Administrație publică și sistem judiciar eficiente;

Axa 2 – Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente;

Axa 3 – Asistență tehnică.

Obiectivul general: Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020 urmărește soluționarea problemelor orizontale de management în administrația publică centrală și locală, cu accent pe elementele cheie care întăresc credibilitatea administrației (în special procesul decizional, o mai bună reglementare legislativă, responsabilizarea administrației publice și eficacitatea organizațională) și orientarea către îmbunătățirea procesului de descentralizare a furnizării de servicii în anumite sectoare prioritare (sănătate, educație, asistență socială), îmbunătățirea calității și a eficienței serviciilor furnizate.

În ceea ce privește celelalte tipuri de informații solicitate, precizăm următoarele:

- **Rezultate obținute aferente Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA):**
 - 27 apeluri lansate, în valoare totală de 953,70 mil. euro, reprezentând o rată de lansare de 144,87% din alocarea totală la nivel de program;
 - 269 contracte de finanțare semnate, cu valoare totală eligibilă de 248,66 mil. euro, ceea ce reprezintă o rată de contractare de 37,77% din alocarea totală la nivel de program;
 - 45,77 mil. euro plăți efectuate în cadrul programului, ceea ce reprezintă 8,27% din alocarea UE la nivel de program;
 - 40,93 mil euro contribuție UE inclusă în declarațiile de cheltuieli transmise ACP, ceea ce reprezintă 7,40% din alocarea UE la nivel de program.
- **Rezultate planificate aferente Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA) sunt următoarele:**
 - supracontractarea proiectelor până la 150%;
 - o rată de contractare de 100% din alocarea POCA;

atingerea țintelor de plăți în vederea evitării dezangajării fondurilor aprobate.

2.5.2.8 Programe de cooperare:

Programe de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR:

Programul Interreg V-A România-Bulgaria³⁵ cu un buget total de 258,50 mil euro, a fost aprobat în 12 februarie 2015 de Comisia Europeană, primul apel de proiecte fiind lansat la 25 martie 2015.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

O regiune bine conectată;

O regiune verde;

³⁵ în calitate de Autoritate de Management

- O regiune sigură;
- O regiune calificată și inclusivă;
- O regiune eficientă.

13,61 % este rata actuală de absorbție a Programului. Programul a demarat lansarea apelurilor de proiecte imediat după aprobare (martie 2015). În prezent, rata de contractare la nivelul Programului este de 93,82%. 125 de proiecte se află în implementare, 25 fiind deja finalizare. În 2018, Programul a luat decizia supracontractării, pentru a asigura atingerea tuturor țintelor Programului (inclusiv maximizarea ratei finale de absorbție). Începând cu anul 2016, programul a luat constant măsuri de simplificare, de reducere a poverii administrative, inclusiv depunerea proiectelor realizându-se electronic. Programul utilizează costuri simplificate, volumul de documente necesar a fi depus de beneficiari fiind astfel considerabil redus.

Programul Interreg V-A România-Ungaria³⁶ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 9 decembrie 2015 cu un buget total de 231,86 mil euro.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Protejarea în comun și utilizarea eficientă a valorilor comune și resurselor (Cooperarea în domeniul valorilor comune și resurselor);
- Îmbunătățirea mobilității transfrontaliere durabile și eliminarea blocajelor (Cooperarea în domeniul accesibilității);
- Îmbunătățirea ocupării forței de muncă și promovarea mobilității forței de muncă transfrontaliere (Cooperare în domeniul ocupării forței de muncă);
- Îmbunătățirea serviciilor de îngrijire a sănătății (Cooperare în domeniul sănătății și prevenției bolilor);
- Îmbunătățirea prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor (Cooperare în domeniul prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor);
- Promovarea cooperării transfrontaliere între instituții și cetățeni (Cooperarea instituțiilor și comunităților).

Până în acest moment au fost lansate 6 apeluri de proiecte 3 apeluri pentru proiecte normale și 3 apeluri pentru proiecte strategice, acoperind întreaga valoare alocată a celor 6 axe prioritare menționate anterior.

Toate apelurile lansate în cadrul programului au fost închise.

Stadiul în prezent este următorul:

- cererile de finanțare depuse în cadrul apelului 1 pentru proiecte normale, au fost contractate și se află în stadiul de implementare;
- pentru cererile depuse în cadrul apelurilor strategice, a fost contractată faza de notă conceptuală;
- cererile de finanțare aferente apelului pentru proiecte normale 2 se află în stadiul de precontractare;
- cererile de finanțare aferente apelului pentru proiecte normale 3 se află în stadiul de evaluare

Până acum au fost certificate la CE cheltuieli în valoare de 1.22 milioane euro FEDR, reprezentând 0,64% din alocarea FEDR a Programului.

Programul transnațional Dunărea³⁷ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 20 august 2015, având Autoritatea de Management în Ungaria. Acest program are un buget total de 262,99 mil euro, din care 202,10 mil euro finanțare FEDR.

Domeniile de finanțare au fost cuprinse în următoarele axe prioritare:

Axa prioritară 1 - Inovare și responsabilitate socială în Regiunea Dunării;

³⁶ în calitate de Autoritate de Management

³⁷ în calitate de Autoritate Națională

- Axa prioritară 2 - Responsabilitatea față de mediu și cultură în Regiunea Dunării;
- Axa prioritară 3 – Conectivitatea în Regiunea Dunării;
- Axa prioritară 4 - Buna guvernare în Regiunea Dunării;
- Axa prioritară 5 - Asistență tehnică dedicată finanțării structurilor de management ale programului și activităților acestora - Facilitarea implementării programului.

Stadiul la data de 17 octombrie 2018 este următorul:

Au fost aprobate trei tipuri de apeluri de proiecte:

- 2 apeluri dedicate proiectelor transnaționale: în prezent, se află în implementare proiectele aferente primului apel, având un buget contractat de aprox. 91 milioane euro FEDR, iar cele aferente celui de-al doilea apel au un buget de aprox. 33,9 milioane euro FEDR;
- 1 apel de proiecte dedicat Coordonatorilor de Arie Prioritare SUERD ale căror proiecte se află în implementare, având un buget contractat de aprox. 3,6 milioane euro FEDR;
- 1 apel de proiecte tip „Seed money facility”, în implementare, cu un buget de aprox. 724 mii euro FEDR.

Programul de cooperare interregională INTERREG EUROPE³⁸ fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 11 iunie 2015, având Autoritatea de Management în Franța. Acest program are un buget total de 426.31 mil euro, din care 359,33 mil euro finanțare FEDR. Primul apel de proiecte a fost deschis în perioada 22 iunie – 31 iulie 2015.

Domeniile de finanțare au fost cuprinse în următoarele axe prioritare:

- Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
- Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor;
- Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele;
- Conservarea și protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor.

Stadiul la data de 15 noiembrie 2018 este următorul:

- au fost aprobate 184 de Proiecte în cadrul primelor 3 apeluri, din care 80 cu beneficiari din România, bugetul FEDR aferent partenerilor români fiind de aproximativ 10,2 milioane Euro;
- cel de-al patrulea apel de proiecte se află în evaluare, cu un buget total de aprox. 74 milioane euro.

Programul de cooperare interregională URBACT³⁹ III a fost aprobat prin decizia C(2014) 9857 din 12.12.2014, având Autoritatea de Management în Franța. Acest program, cu buget total de 96.324.550 euro din care 74,30 mil euro finanțare FEDR, a avut evenimentul de lansare în 16 martie 2015 la Bruxelles. Domeniile de finanțare au fost cuprinse generic într-o singură axă prioritară: Sprijinirea dezvoltării urbane durabile

Primul apel pentru Rețele de Planificare a Acțiunilor a fost deschis în perioada 30 martie – 16 iunie 2015, încheiat cu aprobarea a 21 de Rețele, prin decizia Comitetului de Monitorizare pe 11 septembrie 2015. Cel de-al doilea apel URBACT lansat pentru finanțarea Rețelelor de Implementare a fost deschis în perioada martie 2016 – iunie 2016, au fost aprobate 7 Rețele, prin decizia Comitetului de Monitorizare pe 10 octombrie 2015.

Faza I a celui de-al treilea Apel, pentru Formarea Rețelelor de Transfer, derulat în perioada septembrie 2017 – ianuarie 2018, s-a încheiat cu aprobarea a 25 de proiecte, în urma deciziei Comitetului de Monitorizare din 4 aprilie 2018.

Stadiul la data de 15 noiembrie 2018 este următorul:

³⁸ în calitate de Autoritate Națională

³⁹ în calitate de Autoritate Națională

- au fost aprobate trei apeluri având 53 de Rețele, dintre care 17 cu beneficiari din România (10 Rețele pentru Planificarea Acțiunilor, cu un buget FEDR alocat beneficiarilor români de 463.482,00 EUR și 3 Rețele de Implementare, cu un buget FEDR alocat beneficiarilor români de 111 370,00 EUR și 4 Rețele de Transfer cu un buget FEDR aprobat pentru faza I pentru beneficiarii români de 70 184.42 EUR);
- în decembrie 2018 vor fi definitive parteneriatele din cadrul Rețelelor de Transfer, unde numărul beneficiarilor și, implicit, bugetele proiectelor se vor extinde pentru fiecare din cele 25 de proiecte aprobate;
- următorul apel de proiecte pentru Rețelele de Planificare a Acțiunilor va avea loc în luna ianuarie 2019.

Programul de cooperare interregională INTERACT⁴⁰ III a fost aprobat de Comisia Europeană prin decizia C(2015) 5855 din data de 13.08.2015, având Autoritatea de Management în Slovacia. Obiectivul programului este acela de a acorda asistență tehnică celorlalte programe de cooperare teritorială europeană în creșterea capacității administrative pentru management și control, identificarea și valorificarea rezultatelor, implementarea abordărilor inovative (GECT, strategii macro-regionale, ITI etc). Bugetul programului este de 39,40 mil euro FEDR la care se adaugă 163.530 euro contribuția Elveției și Norvegiei.

Programul IPA de cooperare transfrontalieră România – Republica Serbia 2014-2020⁴¹ a fost aprobat prin decizia C(2015) 5667 din 06.08.2015 - în calitate de Autoritate de Management. Acest program are un buget total de 88.124.999 euro ,din care 74.906.248 fonduri IPA.

Până în acest moment au fost semnate 38 de contracte (inclusiv Asistență Tehnică) în valoare de 50,7 mil. Euro, fonduri IPA, pentru care au fost declarate la CE cheltuieli în valoare de 13,24 mil Euro IPA, rezultând o rată a absorbției de 17,67%. CE a rambursat, până în prezent, 5,11 mil Euro. Plățile efectuate până la în acest moment însumează 10,1 mil Euro IPA (inclusiv avansuri).

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele 4 axe prioritare:

- Promovarea ocupării forței de muncă și servicii pentru o creștere favorabilă a incluziunii;
- Protecția mediului și managementul riscurilor;
- Mobilitate sustenabilă și accesibilitate;
- Atractivitate pentru turism sustenabil.

Programe de cooperare aferente politicii de vecinătate a UE, finanțate din ENI:

Programul operațional comun România-Ucraina 2014-2020⁴² a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 17 decembrie 2015 cu un buget de 66 mil. euro. Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Cooperare instituțională în educație pentru creșterea accesului la educație și a calității educației;
- Promovare și suport pentru cercetare și inovare;
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalieră și a instrumentelor TIC;
- Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și accesul la sănătate;

⁴⁰ în calitate de Autoritate Națională

⁴¹ în calitate de Autoritate de Management

⁴² în calitate de Autoritate de Management

- Sprijin pentru activități comune de prevenire a dezastrelor naturale sau provocate de om, precum și acțiuni comune în situații de urgență;
- Prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate și cooperarea polițienească.

Programul operațional comun România - Republica Moldova 2014-2020⁴³ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană pe 17 decembrie 2015 cu un buget total de 89,10 mil. euro. Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Cooperare instituțională în educație pentru creșterea accesului la educație și a calității educației;
- Promovare și suport pentru cercetare și inovare;
- Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport transfrontalieră și a infrastructurii TIC;
- Sprijin pentru dezvoltarea serviciilor de sănătate și accesul la sănătate;
- Sprijin pentru activități comune de prevenire a dezastrelor naturale sau provocate de om, precum și acțiuni comune în situații de urgență;
- Prevenirea și lupta împotriva criminalității organizate și cooperarea polițienească.

Stadiul la data de 15 octombrie 2018 este următorul:

- Au fost lansate 2 (două) apeluri de proiecte, acoperind întreaga valoare alocată celor 7 prioritati menționate mai sus.
- Ambele apeluri au fost închise, fiind depuse un număr de 241 de proiecte aflate în proces de evaluare.
- Pentru proiectele mari de infrastructură a căror listă a fost stabilită în Program, au fost parcurse etapele specifice, 3 proiecte din lista principală fiind transmise la Comisia Europeană în vederea aprobării finale. Al 4-lea proiect din lista principală pentru care au fost solicitate o serie de clarificări suplimentare urmează să fie transmis la Comisia Europeană ulterior primirii documentației revizuite.

Programul operațional comun Bazinul Mării Negre 2014-2020⁴⁴ a fost aprobat oficial de Comisia Europeană prin decizia C(2015) 9187 din 18.12.2015 cu un buget total de 53,94 mil. euro din care 49,04 mil. fonduri externe nerambursabile.

Domeniile de finanțare au fost sintetizate în următoarele axe prioritare:

- Promovarea în comun a mediului de afaceri și antreprenorialului în sectoarele turism și cultură;
- Creșterea oportunităților de comerț transfrontalier și modernizarea în domeniul agriculturii și sectoarelor conexe, inclusiv acvacultură, industria alimentară și industria agricolă;
- Îmbunătățirea sistemului de monitorizare în comun a mediului;
- Promovarea unei activități comune de conștientizare publică și a unor acțiuni comune împotriva deșeurilor maritime și riverane.

Sumele cheltuite de la bugetul de stat pentru proiectele de cooperare teritorială europeană sunt esențiale pentru buna implementare a proiectelor de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională aferente programelor ce fac parte din obiectivul cooperare teritorială europeană al politicii de coeziune a UE și a proiectelor de cooperare transfrontalieră aferente politicilor de extindere și vecinătate ale UE la care ia parte România.

Până în acest moment au fost semnate 21 de contracte (inclusiv Asistență Tehnică) în valoare de 17 mil. Euro, fonduri externe nerambursabile.

⁴³ în calitate de Autoritate de Management

⁴⁴ în calitate de Autoritate de Management

Plățile efectuate până în acest moment însumează 4,1 mil Euro fonduri externe nerambursabile (inclusiv avansuri).

Programul de Cooperare Transfrontalieră ENI Ungaria-Slovacia-România-Ucraina 2014-2020 a fost aprobat oficial de Comisia Europeană cu un buget total de 81,35 mil. euro.

Domeniile de finanțare cuprind următoarele axe prioritare:

- Promovarea culturii locale și a istoriei cu accentuarea funcției de turism;
- Utilizarea durabilă a mediului în zona transfrontalieră - conservarea resurselor naturale, acțiuni de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și poluare a râurilor;
- Dezvoltarea infrastructurii de transport în vederea îmbunătățirii mobilității persoanelor și bunurilor;
- Dezvoltarea infrastructurii pentru tehnologiile de informare și comunicare și schimbul de informații;
- Sprijinirea activităților comune pentru prevenirea dezastrelor naturale și antropice precum și acțiuni comune în situațiile de urgență;
- Sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii de sănătate.

Stadiul la data de 15 octombrie 2018 este următorul:

- Au fost lansate două apeluri de propuneri de proiecte în valoare totală de 44 milioane euro;
- În cadrul celei de-a doua întâlniri a Comitetului Comun de Monitorizare (24-25.04.2018, Košice, Slovakia) nu au fost selectate proiecte mari de infrastructură cu participare românească;

În cadrul celei de-a treia întâlniri a Comitetului Comun de Monitorizare (12.07.2018, Baia Mare, România) au fost selectate 35 de proiecte din care 24 cu participare românească.

B. FONDURI DIN POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ

1. Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR)

Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 a fost adoptat de către Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei nr. 3508 din 26.05.2015 de aprobare a programului de dezvoltare rurală al României pentru sprijin din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, trasând prioritățile României pentru utilizarea celor aproximativ 9,5 miliarde euro fondurile publice disponibile (8,1 miliarde euro din bugetul FEADR și 1,4 miliarde euro reprezentând cofinanțarea națională).

1.1. Alocarea financiară PNDR 2014-2020 , împărțită pe ani este următoarea:

milioane euro

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL
0,0	1.723,26	1.751,61	1.186,54	1.184,73	1.141,93	1.139,93	8.128,00

Alocarea publică totală este împărțită pe 6 priorități de dezvoltare rurală (PDR), conform PNDR 2014-2020:

- PDR 1 "*Încurajarea transferului de cunoștințe și a inovării în agricultură, silvicultură și zonele rurale*" - această prioritate este programată prin prioritățile de la 2 la 6 (alocarea se regăsește în prioritățile 2-6);
- PDR 2: "*Creșterea viabilității fermelor și a competitivității tuturor tipurilor de agricultură în toate regiunile și promovarea tehnologiilor agricole inovatoare și a gestionării durabile a pădurilor*" - alocare de 1.723,80 mil. euro;

- PDR 3: *"Promovarea organizării lanțului alimentar, inclusiv a sectoarelor de prelucrare și comercializare a produselor agricole, a bunăstării animalelor și a gestionării riscurilor în agricultură"* - alocare de 1.004,82 mil. euro;
- PDR 4: *"Refacerea, conservarea și consolidarea ecosistemelor legate de agricultură și silvicultură"* - alocare de 2.344,29 mil. euro;
- PDR 5: *"Promovarea utilizării eficiente a resurselor și sprijinirea tranziției către o economie cu emisii reduse de carbon și rezistentă la schimbările climatice în sectoarele agricol, alimentar și silvic"* - alocare de 678,82 mil. Euro;
- PDR 6: *"Promovarea incluziunii sociale, a reducerii sărăciei și a dezvoltării economice în zonele rurale"* - alocare de 2.197,89 mil. euro.

La alocările menționate mai sus, pe priorități de dezvoltare rurală, se adaugă alocarea pentru măsura de Asistență tehnică de 178,37 mil. euro

Programul cuprinde 16 măsuri de finanțare (la care se adaugă și o măsură exclusiv tranzitorie, respectiv Bunăstarea animalelor – angajamente multianuale încheiate prin PNDR 2007-2013). Plățile aferente angajamentelor bugetare se fac pe principiul N+3.

1.2. Rata de absorbție PNDR 2014-2020

Valoarea plăților efectuate din FEADR către beneficiarii tuturor măsurilor este de 3.173,77 mil. euro, la care se adaugă prefinanțarea încasată în anul 2015, respectiv 2016, din bugetul FEADR, în vederea asigurării finanțării necesare demarării și derulării Programului, în valoare de 325,12 mil. euro, ceea ce conduce la un **grad de absorbție FEADR 2014-2020 de 43,1%** (conform declarațiilor de cheltuieli aferente anilor 2016- 2018 rambursate de către COM, precum și a plăților efectuate către beneficiari în perioada iulie-octombrie 2018).

1.3. Măsuri PNDR 2014-2020 lansate

Sunt active 41 de (sub)măsuri/componente/scheme, din care 34 (sub)măsuri/componente/scheme sunt implementate de AFIR/AM PNDR și 6 măsuri de către APIA, la care se adaugă măsura de întărire a capacității administrative la nivelul autorităților responsabile de implementarea PNDR, respectiv Asistența tehnică.

- Sunt nelansate 3 submăsuri, care vor fi implementate de AFIR/AM PNDR.
- Urmare sesiunilor derulate în cei patru ani de implementare, cumulată, numărul proiectelor depuse este de 55.339 cu o valoare publică 8.243,33 mil. euro.
- Numărul proiectelor selectate pentru finanțare este de 29.345 în valoare publică de 4.114,67 mil. euro, din care au fost contractate 28.224 proiecte în valoare publică de 3.575,86 mil. euro. Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 1.696,49 mil. Euro.
- Detalierea pe sesiuni anuale se regăsește mai jos.

Sesiuni 2015

- **Depunere:** în perioada martie – decembrie 2015 s-a derulat prima sesiune anuală în cadrul a 15 submăsuri/componente (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), licitându-se suma de 1.558,32 mil. euro, fiind depuse 7.691 proiecte cu o valoare publică de 1.550,27 mil. euro.
- **Selectie și contractare:** din proiectele depuse în sesiunea 2015, s-au selectat 4.362 proiecte în valoare publică de 902,73 mil. euro și s-au contractat 4.155 proiecte în valoare publică de 769,25 mil. euro, plățile efectuate fiind în valoare publică de 506,27 mil. euro.

Sesiuni 2016

- **Depunere:** începând cu luna aprilie s-au lansat sesiuni de depunere a cererilor de finanțare pentru 24 submăsuri/componente/scheme (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), licitându-se suma de 1.685,25 mil. euro, fiind depuse 14.529 proiecte cu o valoare publică de 1.965,25 mil. euro.
- **Selecție și contractare:** din proiectele depuse în sesiunea 2016, s-au selectat 9.689 proiecte în valoare publică de 1.360,54 mil. euro și s-au contractat 9.396 proiecte în valoare publică de 1.275,90 mil. euro, plățile efectuate fiind în valoare publică de 643,94 mil. Euro.

Sesiuni 2017

- **Depunere:** începând cu luna februarie s-au lansat sesiuni de depunere a cererilor de finanțare 2017 pentru 24 submăsuri/componente/scheme (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), iar exclusiv pentru teritoriul ITI Delta Dunării s-au lansat sesiuni pentru 13 submăsuri, licitându-se suma de 2.382,73 mil. euro, fiind depuse 25.019 proiecte cu o valoare publică de 3.762 mil. euro (sesiunea aferentă submăsurii 19.2 a fost deschisă în data de 20 aprilie 2017 și se va închide în momentul epuizării fondurilor alocate).
- **Selecție și contractare:** din proiectele depuse în sesiunea 2017, s-au selectat 15.091 proiecte în valoare publică de 1.839,36 mil. euro și s-au contractat 14.599 proiecte în valoare publică de 1.527,92 mil. euro. Plățile efectuate sunt în valoare publică de 545,77 mil. Euro.

Sesiuni 2018

- **Depunere:** începând cu luna ianuarie, până în prezent, s-au lansat sesiuni de depunere a cererilor de finanțare 2018 pentru 13 submăsuri/componente/scheme (din cadrul măsurilor implementate de către AFIR), licitându-se suma de 665,36 mil. euro, fiind depuse 8.100 proiecte cu o valoare publică de 965,81 mil. euro.
- În perioada martie – mai 2018 s-a derulat Campania de primire a Cererilor unice de plată pentru anul 2018, au fost depuse cereri de plată în valoare publică de 446 mil. euro.
- **Selecție și contractare:** din proiectele depuse în sesiunea 2018, s-au selectat 203 proiecte în valoare publică de 12,04 mil. euro și s-au contractat 74 proiecte în valoare publică de 3,01 mil. euro, plățile efectuate fiind în valoare publică de 0,50 mil. Euro.
- Suplimentar, prin procedura de **tranziție**, au fost transferate din PNDR 2007-2013 în PNDR 2014-2020, **22.627 proiecte cu o valoare publică de 435,84 mil. euro** (valoarea rămasă de plătit în vederea finalizării acestor contracte). Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 254,42 mil. Euro.
- De asemenea, au fost efectuate **plăți în valoare publică de 1.511,15 mil. euro pentru măsurile de plăți compensatorii pe suprafață/animale implementate de APIA**, aferente cererilor de plată depuse în campaniile desfășurate în anii anteriori.
- În cadrul **măsurilor suport**, au fost contractate 9 proiecte în valoare publică de 3,90 mil. euro - submăsura 2.1 „Servicii de consiliere pentru fermieri, tinerii fermieri, microîntreprinderi și întreprinderile mici”, 79 proiecte în valoare publică de 8,70 mil. euro

- – măsura de Asistență Tehnică, 239 proiecte în valoare publică de 69,97 mil. Euro - submăsura 19.4 „Sprijin pentru cheltuieli de funcționare și animare” acordat GAL-urilor. Pentru aceste contracte au fost efectuate plăți în valoare publică de 109,64 mil. Euro.
- În vederea facilitării accesului la capital pentru sectorul agricol, a fost semnat cu **Fondul European de Investiții** un contract în valoare publică 93,88 mil. euro, ce vizează acordarea de credite pentru investiții în condiții avantajoase, fiind efectuate plăți în valoare publică de 46,94 mil. euro.

2. FONDUL EUROPEAN DE GARANTARE AGRICOLĂ (FEGA)

2.1. Principalele realizări în domeniul fondurilor europene FEGA în Campania 2017

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) funcționează în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR) și gestionează schemele de sprijin acordate fermierilor, finanțate din:

- ✓ FEGA – Fondul European de Garantare Agricolă
- ✓ FEADR – Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (prin intermediul măsurilor delegate din cadrul PNDR 2014 - 2020)
- ✓ BN – Bugetul Național

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură implementează **Fondul European de Garantare Agricolă (FEGA)**.

Cele mai importante acte normative care reglementează acordarea sprijinului financiar pentru schemele de plăți directe și ajutoarele naționale tranzitorii, care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020, sunt următoarele:

- **O.U.G.nr. 3/2015** pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, **cu modificările și completările ulterioare;**
- OMADR nr. 619/2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la art. 1 alin. (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 cu modificările și completările ulterioare;
- OMADR nr. 620/2015 privind aprobarea formularului-tip al cererii unice de plată pentru anul 2015 și a modului de aplicare a anumitor cerințe ale măsurilor compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile în anul 2015 pe terenurile agricole prevăzute la art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea art. 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, pentru anul 2015 cu modificările și completările ulterioare.

Ajutoarele naționale tranzitorii – ANT se acordă în **domeniul vegetal și zootehnic** în limita prevederilor bugetare alocate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

FEGA este implementat prin gestiune partajată între statele membre și Uniune și finanțează cheltuieli care sunt efectuate în conformitate cu dreptul Uniunii, în conformitate cu prevederile Regulamentului

Regulamentul (UE) nr. 1306/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2013 privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 352/78, (CE) nr. 165/94, (CE) nr. 2799/98, (CE) nr. 814/2000, (CE) nr. 1290/2005 și (CE) nr. 485/2008 ale Consiliului.

1. ALOCARE FEAGA – PLATI DIRECTE

În Regulamentul delegat (UE) 2015/851 AL COMISIEI din 27 martie 2015 de modificare a anexelor II, III și VI la Regulamentul (UE) nr. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul politicii agricole comune este prevăzut plafonul financiar alocat României din FEAGA pentru plățile directe, astfel:

Alocare FEAGA plăți directe (EURO)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL *
	1,599,992,519	1,772,469,112	1,801,335,000	1,912,150,000	1,903,195,000	1,903,195,000	10,892,336,631

*La plafoanele financiare din FEAGA menționate mai sus, se vor adăuga și cele estimate pentru măsuri de piață și comerț exterior de aproximativ 400 mil. Euro pentru perioada 2015-2020

Schemele de plăți directe finanțate din FEAGA sunt următoarele:

- schema de plată unică pe suprafață;
- plata redistributivă;
- plata pentru practici agricole benefice pentru climă și mediu;
- plata pentru tinerii fermieri;
- schemele de sprijin cuplat în sectorul vegetal și în sectorul zootehnic;
- schema simplificată pentru micii fermieri.

Beneficiarii plăților - sunt fermierii activi persoane fizice și/sau persoane juridice care desfășoară o activitate agricolă în calitate de utilizatori ai suprafețelor de teren agricol și/sau deținători legali de animale, în conformitate cu legislația în vigoare. În categoria beneficiarilor de plăți se încadrează și cooperativele agricole, conform Legii 566/2004 a cooperatiei agricole, precum și grupurile de producători care desfășoară activitate agricolă.

În ceea ce privește Campania 2017, APIA a autorizat la plată suma de **2,636 miliarde euro**, ceea ce reprezintă un procent de absorbție **97,50%** din plafonul financiar alocat României în Campania 2017 de **1,801 miliarde de euro**.

Plățile se efectuează la cursul de schimb de **4,5993 lei pentru un euro**, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 29 septembrie 2017 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 329/05 din 30 septembrie 2017.

În ceea ce privește sumele rambursate de către Comisia Europeană în anii calendaristici 2017 și 2018, urmare a solicitării prin declarațiile lunare de cheltuieli (ani financiari 2017 și 2018) precizăm faptul că până la această dată Comisia Europeană a rambursat suma de 3,51 miliarde de euro.

An financiar	Suma comunicată în decizie CE - euro-
2017	1,772,508,497.61
2018	1,736,792,339.41
Total	3,509,300,837.02

În ceea ce privește Campania de primire a cererilor unice de plată pentru anul 2018, în perioada, 1 martie - 15 mai 2018, la nivelul Agenției s-a depus un număr de 867.067 de cereri pentru o suprafață de 9.640.942 hectare.

Comparativ cu anul 2017, se constată o scădere a numărului de fermieri care au depus cereri unice de plata, respectiv 884.397, dar o creștere a suprafeței pentru care s-a solicitat sprijin, pentru ca în 2017 a fost solicitată la plata o suprafață mai mică, de 9.541.389 hectare.

2. Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală

Agentia de Plati și Interventie pentru Agricultură implementează în baza acordurilor de delegare încheiate cu Agentia pentru Finanțarea Investițiilor Rurale (AFIR) următoarele măsuri finanțate din FEADR:

- MĂSURA 08 - Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor – submăsura 8.1 - Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite
- MĂSURA 10 - Agro-mediu și climă
- MĂSURA 11 – Agricultură ecologică
- MĂSURA 13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice
- Masura 14 (fosta masura 215)- Plati în favoarea bunăstării animalelor
- MĂSURA 15 – Servicii de silvo-mediu, servicii climatice și conservarea pădurilor - 15.1 - Plăți pentru angajamente de silvo-mediu
- Masura 214 - Plati privind agromediul

Alocare FEADR + cofinanțare Buget Național: **3,59 miliarde euro**

În campania 2017 au solicitat sprijin pentru măsurile de dezvoltare rurală app. 409 mii fermieri (o cerere poate viza mai multe tipuri de plăți).

PLAFOANE ALOCATE DIN FEADR PENTRU PERIOADA DE PROGRAMARE 2014-2020 – MASURILE IMPLEMENTATE DE APIA ÎN BAZA DELEGĂRII PRIMITE DE LA AFIR*

MASURA	Perioada de programare 2014 - 2020	FEADR (euro)	BN (euro)	Total (euro)
8	Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor	105,695,160	21,106,472	126,801,632
10	Agromediu și climă	909,964,916	159,032,069	1,068,996,985
11	Agricultură ecologică	200,686,161	35,011,337	235,697,498
13	Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice	1,150,796,418	166,798,226	1,317,594,644

14	Bunastarea animalelor	687,938,706	88,522,854	776,461,560
15	Servicii de silvomediu, servicii climatice și conservarea pădurilor	58,415,000	11,732,754	70,147,754
TOTAL		3,113,496,361	482,203,712	3,595,700,073

* Plafoanele alocate sunt conform **Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 – versiunea 6.1** transmisă oficial către Comisia Europeană spre analiză și aprobare în data de 18.06.2018.

Din alocarea financiara de **3,59 miliarde euro**, APIA a solicitat prin intermediul declarațiile anuale, anii financiari 2016, 2017, respectiv declarațiile de cheltuieli aferente perioadei 16.10.2017-31.12.2017 și 01.01.2018-30.06.2018, suma de **1,341 miliarde euro**.

An financiar	PNDR 2007-2013 (euro)	PNDR 2014-2020 (euro)
2016	97,588,061.91	338,787,633.67
2017		513,783,019.10
2018		488,959,731.10
TOTAL	97,588,061.91	1,341,530,383.87

Situatia defalcata pe masuri se prezinta astfel:

An financiar	PNDR 2014-2020 (euro)	M10 Agromediu și climă (euro)	M11 Agricultură ecologică (euro)	M13 - Plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (euro)	M14 Bunăstarea animalelor (euro)
2016	338,787,633.67	41,343,388.88	8,377,434.73	206,971,753.24	82,095,056.82
2017	513,783,019.10	111,652,752.24	30,605,168.56	220,664,570.45	150,860,527.85
2018	488,959,731.10	96,234,954.17	24,270,532.45	214,654,355.87	153,799,888.61
TOTAL	1,341,530,383.87	249,231,095.29	63,253,135.74	642,290,679.56	386,755,473.28

Agentia de Plati si Interventie pentru Agricultura a autorizat la plata in perioada 16 octombrie 2017 – 15 octombrie 2018 pentru masurile de dezvoltare rurala, Campania 2017, suma totală de **590,54 milioane euro**.

Menționăm că plățile se efectuează la cursurile de schimb valutar stabilite de către Banca Centrală Europeană, astfel:

- 4,5390 lei pentru un euro, stabilit de către Banca Centrală Europeană în data de 30.12.2016 și publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria C, nr. 491/01 din 31.12.2016, pentru plățile finanțate din FEADR (Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală).

➤ Principalele realizari în anul 2017

Masurile implementate de catre Agentia de Plati si Interventie pentru Agricultura au ca principal scop stimularea absorbtiei fondurilor europene, cu respectarea prevederilor comunitare si nationale in vigoare.

In continuare sunt prezentate cateva dintre masurile luate de APIA, pe parcursul anului 2017:

- ✓ autorizarea si efectuarea platilor in avans catre fermierii beneficiari ai schemei de plata pe suprafata;
- ✓ încheierea/prelungirea conventiilor de lucru incheiate intre APIA, fondurile de garantare in domeniul agriculturii si bancile comerciale in vederea eliberarii adeverintelor in cadrul diferitelor scheme de sprijin implementate, respectiv: SAPS, AXA II (PNDR), ajutoarele naționale tranzitorii in sector zootehnic, platile pentru bunastarea animalelor (pasari si porcine);
- ✓ incheierea de acorduri si protocoale cu institutii din tara si din strainatate;
- ✓ Participarea la misiunile de audit ale Comisiei Europene, ale Curții Europene de Conturi, la întâlnirile bilaterale sau de conciliere;
- ✓ activități de informare publica asupra măsurilor/schemelor de sprijin derulate din fonduri europene (FEGA - Fondul European de Garantare Agricolă și FEADR -Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurala) și de la bugetul național;
- ✓ organizarea de sesiuni de instruire a reprezentanților asociațiilor profesionale din domeniul agriculturii și de sesiuni de informare a fermierilor, acțiuni de tip caravană, prin centrele județene și locale, în unitățile administrative-teritoriale;
- ✓ realizarea, tipărirea, distribuirea/difuzarea de materiale de informare având secțiune specială cu privire la măsurile implementate de APIA;
- ✓ postarea pe pagina web oficială a instituției - www.apia.org.ro, a materialelor de informare aferente Campaniei de primire a cererilor de sprijin pe suprafată, în cadrul secțiunii deschise special cu această ocazie, care s-a putut accesa din pagina de început.
- ✓ participarea instituției la evenimente de informare publică sau promovare a constat în organizarea unor standuri proprii sau doar în prezența unor reprezentanți ai Agenției în standurile unor organisme partenere, din cadrul MADR sau externe, cu ocazia evenimentelor de tipul târgurilor (internaționale/naționale) sau expozițiilor;
- ✓ activități de informare publică sau promovare au fost derulate și în cadrul unor conferințe, seminarii, simpozioane, colocvii de specialitate, întâlniri cu reprezentanți ai primăriilor sau prefecturilor, producători sau asociații agricole etc., cu participarea specialiștilor APIA;
- ✓ participarea cu stand propriu la Târgul internațional de produse și echipamente în domeniul agriculturii, horticulturii, viticulturii și zootehniei – IndAgra 2017;
- ✓ Identificarea prin mijloace electronice a parcelelor agricole din cadrul exploatației și a suprafețelor din angajamente.

Pentru creșterea gradului de accesare a Masurilor 10 si 11, in anul 2017, AM PNDR , APIA si AFIR a avut în vedere realizarea unei campanii ample de informare a potențialilor beneficiari ai măsurii, derulată prin intermediul diferitelor canale de comunicare, care a cuprins printre altele:

- ✓ realizarea de materiale de informare publicate pe site-ul instituțiilor responsabile cu elaborarea și implementarea măsurilor de mediu și climă, pe portalul Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală,
- ✓ publicarea unor comunicate de presă (preluate ulterior pe canalele media la nivel național și regional) și publicarea articolelor prin utilizarea instrumentelor social media,
- ✓ informații furnizate prin formularul cererii unice de plată pe suprafață și Ghidul solicitantului. (materiale ce au fost publicate in timp util pe site-ul gestionat de Agentia de Plati si Interventie pentru Agricultura).

În paralel, APIA a derulat caravane și campanii de informare și promovare înainte de demararea depunerii cererilor unice de plată.

➤ Obiective in perioada 2019-2021

In ceea ce priveste perioada 2019-2021, principalul obiectiv al Agentiei este de a asigura o buna gestionare a fondurilor comunitare si nationale si de a veni in sprijinul fermierilor romani, asigurand astfel dezvoltarea sectorului agricol, a exploatațiilor vegetale si de crestere a animalelor, cu respectarea masurilor de protejare a mediului inconjurator, precum si valorificarea resurselor și posibilităților naturale de care dispune România.

Să menținem trendul ascendent al absorbției fondurilor europene și să încurajăm fermierii să mizeze pe agricultură prin accesarea cât mai multor forme de sprijin financiar.

Să contribuim în continuare, cu sprijinul și în interesul fermierilor, la modernizarea și eficientizarea agriculturii, la dezvoltarea satului românesc și la creșterea economiei în ansamblul ei, pe termen mediu și lung, în România.

Calitatea produselor agricole europene, metodele de producție utilizate, siguranța alimentară și proprietățile nutritive ale acestora, producția ecologică, rămân atuuri care pot susține produsele agricole în competiția cu cele obținute în țări terțe la prețuri mult mai scăzute și calitate pe măsura costurilor de producție.

Măsura de promovare a produselor agricole pe piața internă a Uniunii Europene și pe piețele țărilor terțe la a cărei finanțare participă, alături de beneficiari, Comisia Europeană conține instrumente destinate consolidării schimburilor comerciale, pătrunderii și creșterii cotei de piață a produselor din Uniunea Europeană, inclusiv românești, pe piețele țărilor terțe, efectele benefice fiind cuantificate la nivel economic.

Politica Agricolă Comună (PAC) permite ca potențialul sectorului agricol și agroalimentar european să fie eliberat și pus în valoare, pentru a contribui la Strategia Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, sprijinind agricultura ca sursă de siguranță alimentară, de folosire sustenabilă a resurselor și de dinamism pentru zonele rurale.

În calitate de instrument PAC, politica europeană de promovare pentru produsele agricole urmărește obiectivele reformei PAC până în 2020 și, în special, stimularea competitivității agriculturii europene, atât pe piața internă, cât și în țările terțe, punând accentul pe următoarele obiective:

- ✓ Sporirea nivelului de conștientizare al consumatorilor în ceea ce privește meritele produselor agricole europene;
- ✓ Dezvoltarea și deschiderea de noi piețe pentru produsele agricole europene pe piața internă și în țările terțe;
- ✓ Sporirea eficacității și eficienței politicii, prin valorificarea mai eficientă a producției agricole europene și prin consolidarea poziției acesteia pe diferitele piețe existente.

1. FONDUL EUROPEAN PENTRU PESCUIT SI AFACERI MARITIME

Alocare financiară anuală FEPAM:

Anul de alocare	Alocația principală FEPAM	Contribuție Buget național corespunzătoare maximă	Anul limită de cheltuire a alocării
2015	46.465.937,00	15.488.645,67	2018
2016	23.594.150,00	7.864.716,67	2019
2017	23.976.562,00	7.992.187,33	2020
2018	24.534.471,00	8.178.157,00	2021
2019	24.702.232,00	8.234.077,33	2022
2020	25.148.019,00	7.529.926,50	2023
Total	168.421.371	55.287.710,5	

Angajamente bugetare la data de 22.10.2018:

CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 168

Valoare totală eligibilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 518.394.414,40 lei

Valoare contribuție nerambursabilă CONTRACTE DE FINANȚARE CU BENEFICIARII: 374.199.886,84 lei
(din care contribuție UE: 283.240.145,47 lei)

din care:

- Contracte reziliate: 4

Valoare totală eligibilă contracte reziliate: 7.631.347,46 lei (din care contribuție UE: 3.793.531,70 lei)

- Contracte finalizate: 75

Valoare totală eligibilă contracte finalizate: 140.336.820,91 lei (din care contribuție UE: 94.943.989,97 lei)

- Contracte în implementare: 89

Valoare totală eligibilă contracte în implementare: 370.426.246,02 lei

Gradul de angajare a sumelor alocate = 35,82%.

Plăți către beneficiari la data de 22.10.2018:

Prefinanțări (lei)		Rambursări (lei)		Total (lei)	Rata de plată la beneficiar %
Contribuție UE	Contribuție națională	Contribuție UE	Contribuție națională		
6.590.268,20	2.196.756,07	140.795.733,59	46.931.911,20	196.254.669,05	18,78

Sume încasate de la CE

Prefinanțări primite de la CE = 10.646.336,01 euro.

Cheltuieli declarate de AM la AC (euro)		Cheltuieli certificate de ACP (euro)		Rambursări de la CE (euro)	Rata de absorbție efectivă (%)
Valoare publică	Contribuție UE	Valoare publică	Contribuție UE		
36.417.226,92	27.312.920,19	25.900.639,02	19.425.479,27	17.482.931,30	12,35

Transformarea sumelor din lei în euro în prezentul document s-a efectuat la cursul INFOREURO aferent lunii OCTOMBRIE 2018: 1 euro = 4,6701 lei

Riscurile care pot interveni în perioada 2018-2020 în implementarea POPAM

- **riscului "întârzierea/lipsa desemnării AMPOPAM"** care a fost eliminat ca urmare a desemnării MADR ca autoritate de management și a Ministerului Finanțelor Publice ca autoritate de certificare pentru Programul Operațional pentru Pescuit și Afaceri Maritime.
- lipsa disponibilităților financiare ale solicitanților/ beneficiarilor POPAM;
- beneficiarii privați, în speță pescarii comerciali, nu au venituri suficiente pentru susținerea unor investiții de tipul celor cofinanțate prin POPAM (veniturile acestora sunt limitate la cota de pescuit alocată pe autorizația de pescuit), rata de cofinanțare fiind de 50%. Pentru a intensifica informarea acestora cu privire la măsurile ce au fost prevăzute în legislația națională referitoare la plăți, AM va proceda la elaborarea unei fișe de prezentare a facilităților privind plata la factură și avansul de până la 50% din cuantumul sprijinului financiar nerambursabil și distribuirea acestuia pescarilor prin inspectorii ANPA;
- inoperabilitatea pe perioade semnificative a sistemului electronic de transmitere a datelor utilizat de DGP-AMPOPAM;
- interesul scăzut al autorităților publice locale pentru infrastructura portuară de pescuit, din cauza faptului că se poate finanța numai modernizarea infrastructurii existente, nu și crearea de noi porturi de pescuit, locuri de debarcare sau centre de licitații deși sprijinul financiar pentru autorități publice este de 100%. În acest sens, AM a inițiat discuții cu autoritatea portuară din Constanța și cu organizațiile de pescari pentru identificarea unei posibile locații.
- întârzieri semnificative la nivelul MDRAPFE în operaționalizarea tuturor modulelor sistemului integrat de management SMIS2014+/MySMIS 2014;
- dificultăți ale beneficiarilor în operarea datelor în MySMIS 2014;
- disfuncționalități temporare ale sistemelor informatice MySMIS 2014, SMIS2014 ș.a.
- întârzierea/lipsa aprobării CE a modificării țintelor/operațiunilor sau realocărilor bugetare POPAM;
- modificări frecvente ale cadrului legislativ și instituțional;
- birocrația excesivă.

Contribuția României la bugetul UE

Potrivit angajamentelor asumate prin Tratatul de aderare a Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană ratificat prin Legea nr. 157/2005, România, în calitate de stat membru, participă la finanțarea bugetului Uniunii Europene potrivit regulilor comunitare unitare care sunt direct aplicabile de la data aderării. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2007, România asigură plata contribuției sale pentru finanțarea bugetului Uniunii Europene în cadrul sistemului resurselor proprii ale bugetului comunitar.

Începând cu anul 2014 sistemul resurselor proprii ale Uniunii Europene este reglementat prin Decizia nr. 2014/335/CE, Euratom, aceasta fiind publicată, atât în original (EN) cât și toate limbile oficiale ale statelor membre (inclusiv în limba română), în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 168 din 07.06.2014 (p. 105-111 pentru versiunea în limba română).

Contribuția României la bugetul Uniunii Europene pentru anul 2019 și estimarea pentru anii 2020-2022					
Cod	Denumirea	2019	2020	2021	2022
55.03.01	Contributii din taxe vamale	797.508,0	794.056,0	790.603,0	787.151,0
55.03.03	Contribuții din sectorul zaharului	0,0	0,0	0,0	0,0
	Total contribuții din resurse proprii tradiționale	797.508,0	794.056,0	790.603,0	787.151,0
55.03.04	Contributii din resursa TVA	1.089.777,0	1.085.060,0	1.080.342,0	1.075.624,0
55.03.05	Contribuții pentru corectia/rabatul acordat Marii Britanii	510.775,0	505.452,0	503.255,0	501.057,0
55.03.06	Contributii din resursa VNB	6.144.077,0	6.654.820,0	7.202.966,0	7.449.216,0
55.03.10	Contributii pentru reducerile în favoarea Danemarca, Austria, Țărilor de Jos și Suediei	66.639,0	65.344,0	65.060,0	64.776,0
	Total contribuții din resurse proprii	8.608.776,0	9.104.732,0	9.642.226,0	9.877.824,0
55.03.07	Contributii suplimentare si neprevazute	55.013,0	0,0	0,0	0,0
	rezerve pentru acoperirea diferentelor calculate la soldurile TVA si VNB	55.013,0	0,0	0,0	0,0
55.03	Contributia Romaniei la bugetul UE	8.663.789,0	9.104.732,0	9.642.226,0	9.877.824,0
	Produsul Intern Brut	1.022.500.000,0	1.101.000.000,0	1.178.600.000,0	1.261.500.000,0
	Contributia Romaniei privind resursele proprii la bugetul UE, ca pondere in PIB (%), inclusiv contribuții suplimentare si neprevazute	0,85	0,83	0,82	0,78

*) CNSP - Prognoza de iarnă - ianuarie 2019

Aceste sume pot suferi modificări, întrucât, pe de o parte, potrivit procedurilor comunitare, se vor efectua ajustări tehnice automate ale indicatorilor stabiliți în cadrul reuniunii ACOR-Previziuni, la momentul apariției noilor indicatori macroeconomici estimați de Comisia Europeană, iar pe de altă parte, nivelul contribuției tuturor Statelor Membre, deci și a României, se va modifica în funcție de negocierile la nivel comunitar în ceea ce privește volumul total al bugetului Uniunii Europene.

Menționăm că pentru anii 2021 și 2022 pot apărea modificări substanțiale, dintre care, la acest moment, pot fi prevăzute următoarele:

- BREXIT – acoperirea golului rămas în urma retragerii UK din UE (echivalentul contribuției UK la bugetul UE sau altă sumă în funcție de rezultatul acordului din martie 2019);
- Cadru Financiar Multianual 2021-2027 - aflat la început de negociere, așteptându-se ca finalizarea acestuia să se facă în anul 2019 sau, în cel mai rău caz, în anul 2020. Factorii care influențează cuantumul contribuției RO la bugetul UE sunt:
 - Noile resurse proprii – vor genera modificări ale ponderii contribuției RO la bugetul UE în totalul Resurse proprii;
 - Creșterea plafonului de finanțare a bugetului UE prin sistemul de resurse proprii;
 - Alte influențe din Piața Internă și Internațională.

Estimarea contribuției României la Fondul European de Dezvoltare pentru perioada 2019 – 2022

Prin Legea nr. 16/2008, România a aderat la Acordul, semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005, de modificare a Acordului de parteneriat dintre membrii grupului statelor din Africa, Caraibe și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. În acest context, din 2011, România contribuie la cel de-al 10-lea Fond European pentru Dezvoltare (FED 10).

În tabelul de mai jos este prezentată estimarea contribuției României la FED pentru perioada 2019-2022:

Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare pentru anul 2019 și estimarea pentru anii 2020-2022					
					mii lei
Cod	Denumirea	2019	2020	2021	2022
55.02.05	Contribuția României la Fondul European de Dezvoltare	157.749,0	157.067,0	155.775,0	155.775,0
55.02	Transferuri curente în străinătate (către organizații internaționale)	157.749,0	157.067,0	155.775,0	155.775,0

Aceste sume pot suferi modificări în funcție de deciziile luate la nivel comunitar, cu privire la necesarul de fonduri pentru plățile către statele ACP.

Poziția financiară netă a României în relația cu bugetul UE

Evoluția fluxurilor financiare dintre România și Uniunea Europeană (BALANȚA FINANCIARĂ NETĂ) la 31.12.2018

Sume primite în CFM*) 2007-2013

milioane euro

Denumire	Realizat 2007- 2017	Realizat 2018 (execuția la 31.12.2018)	Realizat 2007-2018 (execuția la 31.12.2018)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	37.066,11	6,55	37.072,66
A. Fonduri de pre-aderare	2.711,65	6,54	2.718,20
B. Fonduri post-aderare, din care:	34.354,46	0,01	34.354,46
<i>i)</i> Avansuri	4.217,07	0,01	4.217,07
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	30.137,39	0,00	30.137,39
B1. Fonduri structurale și de coeziune (FSC), din care:	17.254,26	0,00	17.254,26
a) Avansuri din FSC	2.125,81	0,00	2.125,81
b) Rambursari din FSC	15.128,45	0,00	15.128,45
B2. Fonduri pentru dezvoltare rurală și pescuit (FEADR+FEF), din care:	7.734,02	0,00	7.734,02
a) Avansuri (FEADR+FEF)	593,88	0,00	593,88
b) Rambursari (FEADR+FEF)	7.140,15	0,00	7.140,15
B3. Fondul European pentru Garantare Agricolă (FEAGA)	7.658,82	0,00	7.658,82
B4. Altele (post-aderare), din care:	1.707,35	0,01	1.707,36
a) Avansuri	1.497,38	0,01	1.497,39
b) Rambursari	209,97	0,00	209,97

Sume primite în CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2014- 2017	Realizat 2018 (execuția la 31.12.2018)	Realizat 2014-2018 (execuția la 31.12.2018)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B+C+D)	8.619,81	4.437,87	13.057,68
<i>i)</i> Avansuri	1.867,35	69,81	1.937,16
<i>ii)</i> Rambursari (inclusiv FEAGA)	6.752,46	4.368,06	11.120,52

A. Fonduri structurale si de coeziune (FSC), din care:	2.655,35	1.469,11	4.124,46
a) Avansuri din FSC	1.511,00	31,08	1.542,07
b) Rambursari din FSC	1.144,36	1.438,03	2.582,39
B. Fonduri pentru dezvoltare rurala si pescuit (FEADR+FEPAM), din care:	2.379,53	1.026,06	3.405,59
a) Avansuri (FEADR+FEPAM)	335,61	0,20	335,81
b) Rambursari (FEADR+FEPAM)	2.043,92	1.025,86	3.069,79
C. Fondul European pentru Garantare Agricola (FEGA)	3.013,10	1.768,96	4.782,06
D. Altele (post-aderare), din care:	571,83	173,75	745,57
a) Avansuri	20,74	38,53	59,28
b) Rambursari	551,08	135,21	686,29

Sume plătite în perioada 2007-2018

milioane euro

Denumire	Realizat 2007- 2017	Realizat 2018 (execuția la 31.12.2018)	Realizat 2007-2018 (execuția la 31.12.2018)
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	15.282,32	1.677,48	16.959,80
C. Contributia României la bugetul UE	14.905,36	1.640,15	16.545,50
D. Alte contribuții	376,96	37,33	414,29

SOLD - CFM 2007-2013 + CFM 2014-2020

milioane euro

Denumire	Realizat 2007- 2017	Realizat 2018 (execuția la 31.12.2018)	Realizat 2007-2018 (execuția la 31.12.2018)
I. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE (A+B)	45.685,92	4.444,42	50.130,34
A. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2007-2013	37.066,11	6,55	37.072,66
B. SUME PRIMITE DE LA BUGETUL UE din CFM 2014-2020	8.619,81	4.437,87	13.057,68
II. SUME PLATITE CATRE BUGETUL UE	15.282,32	1.677,48	16.959,80
III. SOLDUL FLUXURILOR = I - II	30.403,60	2.766,94	33.170,54

*) Cadrul financiar multianual

4.9 Datoria publică și finanțarea deficitului bugetar⁴⁵

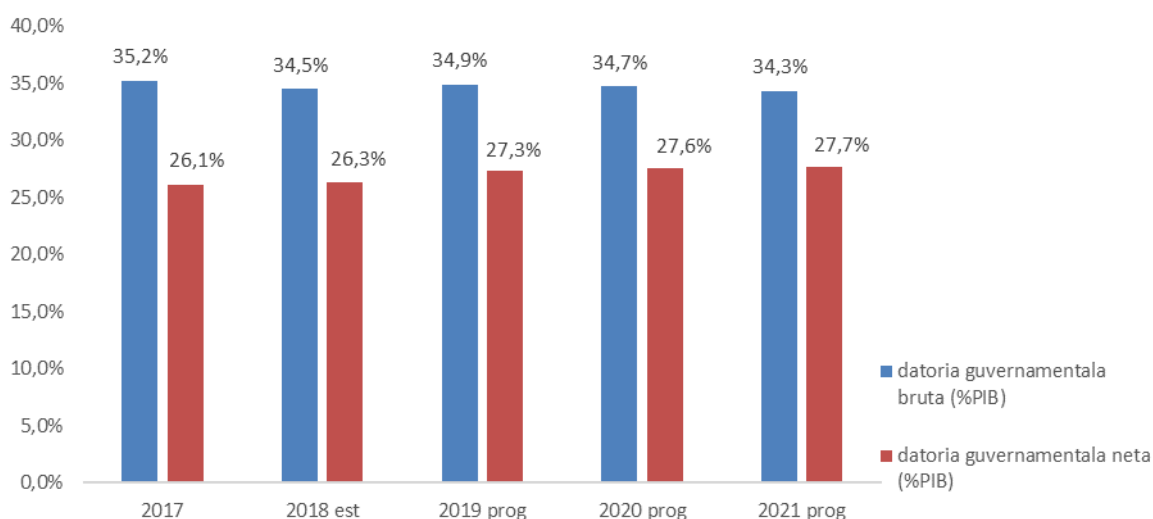
Datoria guvernamentală (conform metodologiei UE)

Datoria guvernamentală, conform metodologiei UE, s-a situat la sfârșitul anului 2017 la un nivel de 35,2% din PIB, net inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din datoria guvernamentală, la sfârșitul anului 2017, datoria internă a reprezentat 18,1% din PIB, iar datoria externă a fost de 17,1% din PIB. La sfârșitul lunii octombrie 2018, datoria guvernamentală a reprezentat 35,6 % din PIB⁴⁶, din care datoria internă a reprezentat 18,7 % din PIB, iar datoria externă a fost de 16,9 % din PIB.

Nivelul estimat al datoriei guvernamentale brute pentru sfârșitul anului 2018 este de 34,5 % din PIB, iar pe termen mediu (2019 - 2021) se va situa sub 40,0% din PIB, în timp ce nivelul datoriei guvernamentale nete (reprezentând datoria guvernamentală brută minus activele financiare lichide)⁴⁷ este estimat la 26,3 % pentru sfârșitul anului 2018, iar pe termen mediu nu va depăși 28,0% din PIB.

La prognoza nivelului datoriei guvernamentale în PIB s-a avut în vedere și datoria contractată în nume propriu de companiile reclassificate în sectorul administrație publică la sfârșitul lunii octombrie 2018 de 0,1% în PIB, nivel care a fost extrapolat pe întreaga perioadă de analiză.

Datoria guvernamentală conform metodologiei UE (%PIB)

Sursa: MFP

Perspectiva de creștere moderată a datoriei guvernamentale pe termen mediu și de menținere la un nivel stabil și sustenabil se datorează creșterii economice și unor deficite bugetare calculate conform metodologiei UE de până la 3,0 % din PIB, în perioada 2019-2021.

Factorii care vor determina nivelul datoriei publice conform metodologiei UE, pe termen mediu sunt prezentați în tabelul de mai jos:

⁴⁵ datoria guvernamentală brută calculată conform metodologiei UE, care include și datoria societăților reclassificate în sectorul administrației publice.

⁴⁶ Conform metodologiei UE, ponderea datoriei în PIB s-a calculat luându-se în considerare suma PIB-urilor în ultimele 4 trimestre (PIB actualizat conform comunicat INS din 7 decembrie 2018)

⁴⁷ Activele financiare se referă la următoarele instrumente : AF1 – aur și DST, AF2 – depozite și numerar, AF3- titluri de valoare, altele decât acțiuni, AF5 – acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv acțiunile fondurilor mutuale, conform metodologiei pentru Programul de Convergență (Aprilie 2018). Pentru calculul indicatorului s-a utilizat valoarea activelor financiare lichide de la sfârșitul anului 2017.

% DIN PIB	CODUL SEC	2017	2018 est.	2019 prog.	2020 prog.	2021 prog.
		1. Datoria guvernamentală brută	35,2	34,5	34,9	34,7
2. Modificarea datoriei guvernamentale		-2,1	-0,7	0,4	-0,2	-0,4
Contribuția la modificarea datoriei brute						
3. Balanța primară		-1,6	-1,5	-1,1	-1,1	-0,9
4. Dobânda	EDP D.41	1,4	1,5	1,4	1,4	1,3
5. Ajustări stoc-flux		-5,1	-3,7	-2,1	-2,7	-2,6
<i>Din care:</i>						
- Diferențe între dobânzi plătite și accruat		-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
- Acumularea netă de active financiare		-0,6	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>din care:</i>						
- din privatizare		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Efecte ale evaluării și altele		-4,4	-3,6	-2,0	-2,6	-2,5
p.m. rata dobânzii implicite asupra datoriei		4,1	4,7	4,5	4,3	4,1

Sursa : MFP

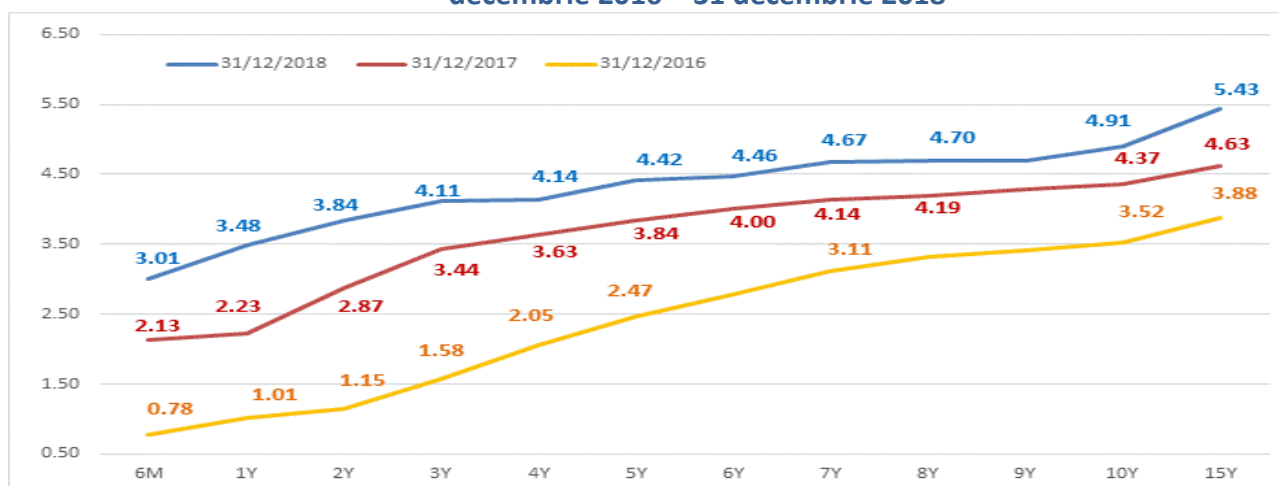
Finanțarea deficitului bugetar

În anul 2018, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetar s-a realizat în principal din surse interne prin emisiuni de titluri de stat și în completare din surse externe.

În cursul anului 2018 au fost emise titluri de stat denumite în lei și euro pe piața internă în valoare totală de 47,9 mld. lei ⁴⁸. Pe piața internă au fost lansate primele emisiuni pentru populație prin intermediul rețelei de trezorerii și oficii poștale cu maturități de 3 și 5 ani ce au acumulat subscrieri în sumă de 1,2 mld lei. La finalul lunii noiembrie 2018 a fost lansată cea de-a treia emisiune a programului cu maturitate de 2 ani, cumulând subscrieri de 855 mil lei, cu încadrare în plafonul anual indicativ stabilit pentru anul 2018 la 4 mld. lei. Pe piața internă, evoluțiile de pe piața titlurilor de stat, în principal cele pe termen scurt, au reflectat influența exercitată de deciziile și acțiunile BNR (rata de politică monetară a crescut de trei ori în ianuarie, februarie și mai de la 1,75% la 2,5%) și de anticipațiile instituțiilor de credit privind continuarea ajustării conduitei politicii monetare, cărora li s-au adăugat cele din mediul extern, caracterizat de evoluții mixte ale randamentelor titlurilor de stat pe termen lung, atât în economiile dezvoltate, cât și în plan regional.

⁴⁸ Inclusiv titlurile de stat destinate populației lansate în cadrul programului Tezaur

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe pe piața secundară internă, perioada decembrie 2016 – 31 decembrie 2018

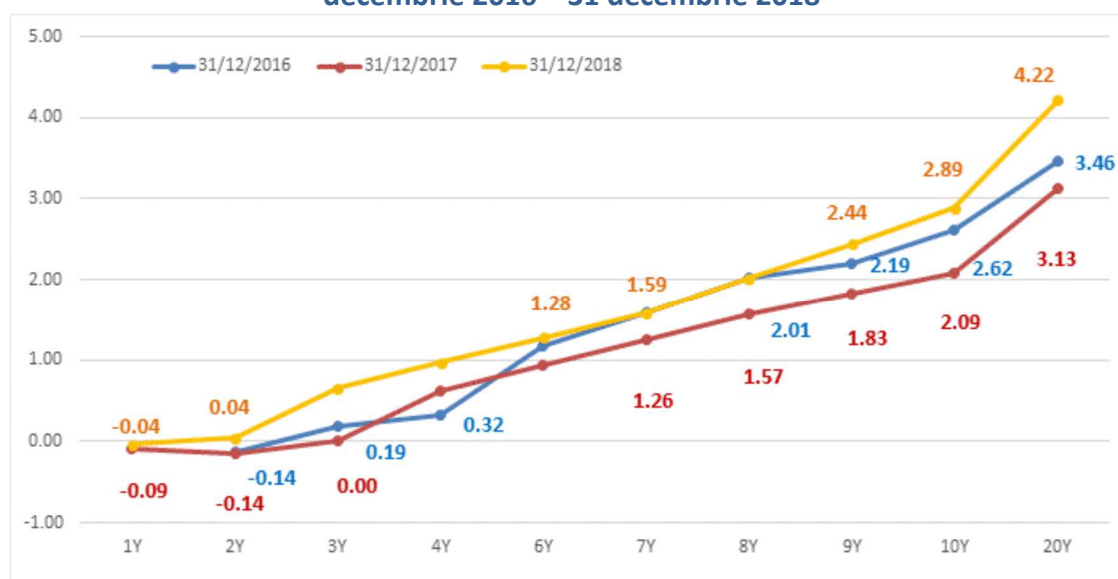

Sursa: MFP

În anul 2018 finanțarea de pe piața externă a fost realizată prin emisiuni de euroobligațiuni, astfel:

- în luna februarie 2018 a fost realizată prima emisiune, în două tranșe, denumite în Euro, cu maturități de 12 și 20 de ani, cupon de 2,50% și respectiv 3,375%, cu o valoare totală de 2 miliarde Euro, din care 0,75 miliarde Euro pentru tranșa de 12 ani și 1,25 miliarde Euro pentru tranșa de 20 ani
- în luna iunie 2018 a fost lansată o emisiune nouă în USD cu maturitate de 30 de ani și cupon de 5,125%, în valoare de 1,2 mld. USD, împreună cu o tranzacție de răscumpărare anticipată parțială a unor obligațiuni existente în USD cu scadență 2022, cupon 6,75% pentru suma de 231,11 mil. USD.
- la începutul lunii octombrie s-a atras suma de 1,75 miliarde euro printr-o emisiune de euroobligațiuni în euro în două serii, din care 1,15 miliarde euro cu maturitatea de 10 ani lung, cupon 2,875% (randament 3,029%) și 600 milioane euro cu maturitatea de 20 ani lung, cupon 4,125% (randament de 4,234%). Randamentele realizate indică o primă de emisiune de aprox. 10 puncte de bază pentru ambele tranșe, un rezultat remarcabil având în vedere volatilitatea din cursul zilei și incertitudinile politice din Italia care au afectat sentimentul investitorilor.

Evoluția randamentelor titlurilor de stat pe pe piața secundară externă, perioada decembrie 2016 – 31 decembrie 2018

Sursa: MFP

În anul 2019, similar anului 2018, în vederea îndeplinirii obiectivului de dezvoltare a pieței titlurilor de stat, finanțarea deficitului bugetului de stat și refinanțarea datoriei publice guvernamentale se va realiza în principal din surse interne și în completare din surse externe. MFP va continua să mențină o abordare flexibilă în realizarea procesului de finanțare, urmărind asigurarea caracterului predictibil și transparent al ofertei de titluri de stat, tocmai pentru a putea reacționa prompt și adecvat la potențialele modificări în tendințele pieței și comportamentului investitorilor.

Strategia de finanțare din surse interne are în vedere, în principal, emisiuni de titluri de stat denumite în lei, calibrate la cererea existentă în piață. Pentru a reduce costurile de finanțare și pentru a promova o mai bună funcționare a pieței secundare, MFP intenționează să continue politica de construire a unor serii de obligațiuni de stat de tip benchmark lichide de-a lungul întregii curbe de randament, concomitent cu o politică transparentă de emisie a titlurilor de stat, urmărind atingerea unor volume pe emisiune în valoare echivalentă de aproximativ 2,5 miliarde Euro, cu informarea în prealabil a pieței în ceea ce privește volumele, frecvența lansării/redeschiderii anumitor categorii de maturități. MFP poate redeschide periodic emisiunile de titluri de stat denumite în euro pe piața internă în contextul unei cereri importante pentru astfel de instrumente venite din partea investitorilor locali în lipsa unor instrumente alternative, coroborate cu posibile decizii ale BNR de modificare a rezervelor minime obligatorii în valută, fiind astfel create premisele unui raport maturitate/cost avantajos pentru aceste instrumente de datorie publică.

De asemenea, în funcție de finalizarea cadrului procedural și operațional privind operațiunile pe piața secundară la nivelul BNR, se are în vedere utilizarea operațiunilor de tipul răscumpărilor anticipate sau preschimbărilor de titluri de stat, în scopul facilitării procesului de refinanțare a seriilor cu volume acumulate mari, care devin scadente, și accelerării procesului de creare a unor serii de titluri de stat de tip benchmark lichide. În mod similar, se intenționează utilizarea operațiunilor de tip reverse repo pentru un management eficient al lichidităților, în baza unei consultări în prealabil cu BNR, în vederea coordonării politicilor de finanțare și de administrare a lichidităților cu cele monetare.

În scopul creșterii accesibilității persoanelor fizice la cumpărarea titlurilor de stat se are în vedere continuarea emisiunilor de titluri de stat pentru populație prin Programul Tezaur, în limita unui plafon anual, atât prin unitățile operative ale Trezoreriei Statului, cât și prin oficiile poștale ale Companiei Naționale Poșta Română și instituțiile de credit, precum și flexibilizarea acestuia prin introducerea posibilității de răscumpărare anticipată și a transferului de proprietate între persoanele fizice.

În ceea ce privește sursele de finanțare externă, MFP intenționează să-și mențină prezența pe piețele internaționale de capital, în principal prin emisiuni de obligațiuni denumite în euro. MFP va păstra flexibilitatea în ceea ce privește momentul accesării piețelor internaționale și volumul emisiunilor externe, ținând cont de costurile asociate, de considerentele de risc. Emisiunile denumite în dolari/alte valute pe piețele externe vor fi avute în vedere numai ca alternativă de finanțare și dacă oferă condiții de cost/maturitate avantajoase, în situația în care accesul la anumite segmente de maturitate pe piața europeană devine limitat urmare a producerii unor evoluții/evenimente externe nefavorabile.

Totodată, pe termen mediu, MFP intenționează să continue parteneriatul cu instituțiile financiare internaționale pentru a beneficia de avantajele financiare aferente produselor acestora în limitarea costurilor și extinderea maturității portofoliului de datorie prin condițiile de cost și maturitate oferite, cum ar fi împrumuturile BIRD de politici de dezvoltare (tip DPL și/sau alte instrumente similare), precum și celelalte împrumuturi contractate de la IFI-uri în scopul finanțării deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice guvernamentale, disponibilizarea sumelor având la bază realizarea unor măsuri și/sau alte acțiuni necesare în domeniul reformelor sectoriale.

Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale se vor asigura de pe piețele pe care s-

au emis aceste datorii, precum și din rezerva financiară în valută la dispoziția Trezoreriei Statului. Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, se are în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, la un nivel confortabil, astfel încât să fie diminuate riscurile aferente perioadelor caracterizate de o volatilitate ridicată pe piețele financiare. Pe termen mediu, nivelul acestui buffer va fi în continuare consolidat astfel încât să acopere 4 luni din necesarul brut de finanțare.

În vederea utilizării instrumentelor financiare derivate (swap valutar și swap pe rată de dobândă), pentru crearea cadrului legal, procedural și tehnic Ministerul Finanțelor Publice, prin Direcția Generală de Trezorerie și Datorie Publică a beneficiat de asistență tehnică din partea Trezoreriei Băncii Mondiale, până în luna iunie 2018, în cadrul proiectului cu tema “Dezvoltarea capacității de administrare a datoriei publice guvernamentale prin utilizarea instrumentelor financiare derivate” cod SIPOCA 10. Proiectul a fost finanțat din Fondul Social European în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020. Urmare finalizării proiectului, pe baza rapoartelor furnizate de Banca Mondială, a fost completată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 64/2007 privind datoria publică cu Ordonanța Guvernului nr.14/2018, de modificare și completare a OUG 64/2007, prin introducerea unor definiții și concepte noi în vederea utilizării instrumentelor financiare derivate și autorizarea MFP pentru astfel de tranzacții.

4.10 Plafoane privind principalii indicatori bugetari în perioada 2019-2021

În tabelele de mai jos sunt prezentate limite pentru anumiți indicatori bugetari ce vor face obiectul adoptării de către Parlament potrivit art.26 din Legea responsabilității fiscal-bugetare, nr.69/2010, republicată.

Plafoane ^{*)} privind soldul bugetar pe principalele bugete componente						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sold buget general consolidat (% din PIB)	-2,4	-2,84	-2,88	-2,55	-2,10	-1,79
Sold structural (% din PIB)	-2,2	-3,40	-3,03	-2,76	-2,80	-2,55
Sold primar ^{**)} al bugetului general consolidat (mil. lei)	-8.290,5	-14.170,1	-14.395,1	-12.708,0	-9.077,4	-6.746,8
Sold buget general consolidat (mil. lei)	-18.304,4	-24.294,7	-27.336,3	-26.118,2	-23.066,6	-21.096,3
Sold buget de stat (mil. lei)	-28.602,9	-31.395,6	-30.662,1	-36.156,8	-31.828,9	-28.970,8
Sold buget asigurari sociale de stat (mil. lei)	231,9	322,7	240,5	2.951,2	8,2	6,1
Sold bugetul fondului pentru asigurari de sanatate (mil. lei)	-1.155,8	-561	797,2	73,8	1.508,9	91,8
Sold bugetul fondului pentru somaj (mil. lei)	893,0	1.265,5	1.655,8	1.207,4	1.070,7	1.353,3
Sold bugetul institutiilor finante din venituri proprii (mil. lei)	2.972,0	1.791,0	599,7	1.528,6	1.895,9	1.661,6

*) Plafoanele se refera doar la perioada 2019-2021

***) Excluce platile de dobanzi

Nota: Deficitul structural pentru 2015-2017 este conform CE. Pentru 2018-2022 este estimare CNSP.

În vederea încadrării în țintele de deficit bugetar pentru perioada 2019 -2021, pentru unitățile administrativ-teritoriale (UAT) au fost propuse limite anuale atât pentru valoarea contractată a finanțărilor rambursabile care urmează a fi contractate de către acestea, cât și limite de cheltuieli bugetare aferente tragerilor din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de către UAT.

Având în vedere perspectiva de crestere a economiei naționale estimam ca datoria guvernamentala conform metodologiei UE se va situa la un nivel stabil si sustenabil si drept urmare propunem plafoane de maxim 40,0% din PIB pentru perioada 2019 - 2021, in timp ce pentru diminuarea riscului bugetar rezultat din plățile ce ar trebui efectuate de MFP și UAT în contul garanțiilor emise în conformitate cu OUG nr.64/2007 privind datoria publică au fost propuse următoarele plafoane:

Plafone pentru: datoria guvernamentală, împrumuturi contractate și garanții acordate

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Datoria publică (metodologie UE) - % din PIB -	37,3	35,2	34,5	40,0	40,0	40,0
Finanțări rambursabile contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale *) - mil. lei -	927,8	1.048,3	1.200,0	1.200,0	1.200,0	1.200,0
Trageri din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de către unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale *) - mil. lei -	939,4	987,6	1.099,3	1.200,0	1.200,0	1.200,0
Garanțiile emise de Ministerul Finanțelor Publice și unitățile administrativ teritoriale - mil. lei -	2.545,8	2.264,5	2.063,0	8.000,0	8.000,0	8.000,0

*) Nu sunt incluse finanțările rambursabile destinate refinanțării datoriei publice locale și cele destinate proiectelor care beneficiază de fonduri externe nerambursabile de la Uniunea Europeană, inclusiv cele cuprinse în Planul Elen de Reconstrucție și Dezvoltare Economică a Balcanilor - HIPERB, precum și cele destinate proiectelor care beneficiază de fonduri externe nerambursabile de la donatori europeni în cadrul programelor interguvernamentale.

Notă: Valorile pentru finanțările contractate de UAT-uri și cele pentru trageri aferente anilor 2019, 2020 și 2021 au fost aprobate prin HG nr. 925/2018 privind aprobarea limitelor anuale, aferente anilor 2019, 2020 și 2021, pentru finanțările rambursabile care pot fi contractate și pentru tragerile din finanțările rambursabile contractate sau care urmează a fi contractate de unitățile/subdiviziunile administrativ-teritoriale.

Plafonele privind cheltuielile totale și cele de personal ale bugetului general consolidat exclusiv asistența financiară de la Uniunea Europeană și alți donatori, sunt prezentate în tabelul de mai jos.

Plafone*) privind cheltuieli de personal și cheltuieli totale exclusiv asistența financiară din partea UE sau altor donatori

- mil. lei -

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Bugetul general consolidat	235.263,0	258.975,4	295.345,5	335.076,9	351.940,5	374.649,2
- cheltuieli de personal	57.068,4	69.611,4	86.141,9	102.535,1	106.587,8	110.387,9
- cheltuieli de personal % din PIB	7,5	8,1	9,1	10,0	9,7	9,4
Bugetul de stat	124.349,7	128.750,5	151.530,1	174.094,9	174.635,1	179.119,1
- cheltuieli de personal	21.492,4	23.818,8	43.684,5	53.041,8	55.688,5	57.645,3
Bugetul general centralizat al unităților administrativ teritoriale	67.090,4	74.006,4	73.444,6	73.427,2	74.022,8	77.971,7
- cheltuieli de personal	25.155,7	33.343,8	26.782,5	30.734,0	31.656,0	32.606,0
Bugetul asigurărilor sociale de stat	52.196,4	57.695,3	63.560,0	68.892,3	84.254,0	91.728,7
- cheltuieli de personal	177,2	208,9	264,0	323,5	325,5	339,7
Bugetul asigurărilor pentru somaj	1.008,0	950,6	588,7	879,0	1.175,2	1.135,5
- cheltuieli de personal	100,3	108,7	121,9	140,0	157,7	164,6
Bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate	26.106,0	29.321,8	34.854,1	38.880,0	39.524,0	46.172,2
- cheltuieli de personal	162,3	280,8	282,9	283,0	312,1	327,4
Bugetul instituțiilor/activităților finanțate din venituri proprii	19.473,1	22.557,0	27.398,6	30.175,6	30.999,6	32.241,5
- cheltuieli de personal	9.650,4	11.454,7	14.492,8	17.316,0	17.733,0	18.572,0
Alte bugete componente ale bugetului general consolidat	3.896,0	3.431,0	3.898,7	6.713,3	4.438,9	4.675,3
- cheltuieli de personal	330,1	395,6	513,3	696,8	714,9	732,8

*) Plafonele se referă doar la perioada 2019-2021

4.11 Potențiale riscuri fiscal-bugetare asociate Strategiei fiscal-bugetare 2019-2021

Estimările bugetare și prognozele economice care stau la baza întocmirii *Strategiei fiscal-bugetare 2019-2021* se pot abate de la nivelurile din **scenariul de bază**, ca urmare a posibilei materializări a numeroase riscuri ce pot apărea atât din surse externe cât și interne, cu implicații diferite pentru evoluția finanțelor publice.

Riscuri macroeconomice

Riscuri asociate perspectivei economice pentru România

Riscurile care pot afecta economia reală și implicit obiectivul de creștere economică sunt în principal de **natură externă**. Economia românească, ca parte a economiei europene, depinde de contextul economic internațional și în special, de creșterea economică din principalele țări partenere din punct de vedere comercial.

Un prim risc pe termen mediu îl reprezintă condițiile în care se realizează **ieșirea Marii Britanii din UE**. Prevederile proiectului de acord arată că din punct de vedere al schimbărilor comerciale nu există factori adversi, cel puțin până în anul 2022. Astfel, estimările Comisiei Europene și ale Comisiei Naționale de Strategie și Prognoză care indică un **impact moderat al Brexit**, apreciat până la maxim 0,2% din PIB pe ansamblul UE și (mai redus în cazul României), s-ar putea dovedi în final chiar mai mici. Mai mult, protejarea drepturilor lucrătorilor români din Marea Britanie, conform proiectului de acord, va avea un efect pozitiv asupra contului curent al balanței de plăți.

Pentru anii 2019 și 2020, se așteaptă o **creștere robustă a economiei globale**, în ușoară încetinire față de anii 2017 și 2018, respectiv de 3,7% în fiecare an conform WEO publicat de FMI în octombrie 2018 și de 3,5% anual în cazul Prognozei de toamnă a Comisiei Europene.

Totuși, riscurile negative la adresa contextului mondial sunt în creștere în contextul unei incertitudini ridicate cu privire la politicile economice și comerciale ale Statelor Unite. O posibilă supraîncălzire a economiei americane ar putea declanșa o înăsprire mai rapidă a politicii monetare cu impact negativ asupra piețelor emergente, determinat de migrarea fluxurilor de capital din aceste zone către SUA atrase de dobânzile mai mari. Având în vedere caracterul deschis al economiei UE, aceasta ar fi de asemenea, afectată.

Deteriorarea contului curent al Statelor Unite ar putea escalada disputele comerciale, acest lucru afectând în principal China. La nivel mondial, de asemenea, ar putea avea loc o amplificare a incertitudinii, cu efect asupra încrederii investitorilor, investițiilor și creșterii economice.

Pe **plan intern**, riscurile sunt în general **pozitive**.

De asemenea, redresarea cererii pe piața imobiliară, pe segmentul locuințelor, ar putea antrena o relansare a activității în construcții.

Riscurile interne asociate evoluției inflației sunt date de apariția unor condiții meteorologice nefavorabile cu efect asupra **prețurilor produselor agroalimentare**, în contextul în care prognoza are în vedere ani agricoli normali și de consecințele pestei porcine africane. Totodată, evenimentele internaționale care amplifică tensiunile geopolitice ar putea conduce la o **depreciere a cursului de schimb**. Aceste riscuri pot conduce la rate ale inflației peste nivelul prognozat.

Senzitivitatea unor proiecții bugetare la variația variabilelor macroeconomice-cheie

Senzitivitatea veniturilor guvernamentale pentru diferite scenarii și ipoteze

În condițiile în care încasările din impozite și taxe sunt strâns corelate cu evoluția ratei de ocupare în economie, a câștigului mediu și creșterea economică, în tabelul următor se prezintă impactul asupra veniturilor bugetare a variației variabilelor economice considerate independente, având ca bază anul 2017.

Comparativ cu scenariul de bază, cel mai ridicat risc în cazul reducerii indicatorilor economici este asociat cu încasările din taxa pe valoarea adăugată și contribuțiile de asigurări sociale.

Tabel - Senzitivitatea proiecțiilor bugetare pentru diferite scenarii și ipoteze

Categoria de impozite și taxe	Baza macroeconomică	Modificări ale bazei macroeconomice (puncte procentuale)	Modificări ale veniturilor (% din PIB) 2018
1. Impozitul pe venit	Salariul mediu brut	Redus cu 1 pp	-0,034
	Nivelul de angajare	Redus cu 1 pp	-0,029
2. Contribuțiile la asigurări sociale	Salariul mediu brut	Redus cu 1 pp	-0,081
	Nivelul de angajare	Redus cu 1 pp	-0,083
3. Impozitul pe profit	PIB	Redus cu 1 pp	-0,022
4. Taxa pe valoarea adăugată	PIB	Redus cu 1 pp	-0,096

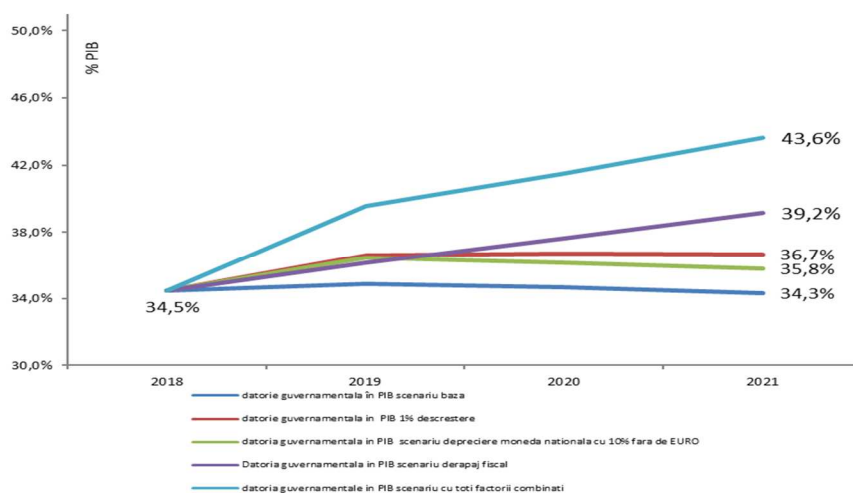
Sursa: MFP

Senzitivitatea datoriei guvernamentale brute și a plăților de dobândă față de modificările unor variabile macroeconomice

Analizele de sensibilitate asupra portofoliului datoriei publice guvernamentale⁴⁹ au în vedere următorii factori:

- 1) influența creșterii economice, a deprecierei monedei naționale, precum și a derapajului fiscal asupra soldului datoriei guvernamentale, și
- 2) influența deprecierei monedei naționale și a modificării ratelor de dobândă asupra plăților de dobânzi conform metodologiei UE (SEC2010).

1) Factori de influență asupra datoriei guvernamentale

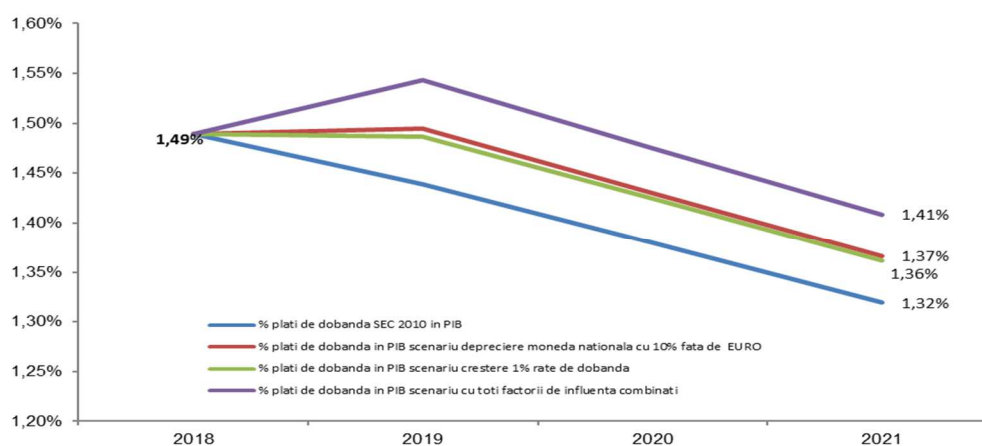

Sursa: MFP

⁴⁹ Toti indicatorii sunt calculati in conformitate cu metodologia UE

În graficul de mai sus se observă că influența unei scăderi economice cu 1% din PIB ar avea un impact negativ asupra nivelului de îndatorare, de creștere cu 2,4% din PIB în anul 2021, iar deprecierea monedei naționale cu 10% față de Euro⁵⁰, principala valută în care este denominată datoria guvernamentală în valută, ar determina creșterea cu 1,5% din PIB în anul 2021. Un derapaj fiscal transpus într-un deficit în numerar de finanțat de 3,8%⁵¹ din PIB în perioada 2019 – 2021, ar conduce la o creștere a nivelului de îndatorare cu până la 4,9 % din PIB în 2021, în timp ce influența combinată a acestor factori asupra ponderii datoriei guvernamentale în PIB determina o creștere a acestui indicator cu 9,3% din PIB în anul 2021.

2) Factorii de influență asupra plăților de dobândă

Sursă: MFP

În graficul de mai sus se observă că deprecierea monedei naționale față de Euro⁵² ar avea un impact negativ scăzut asupra plăților de dobândă, în sensul creșterii ponderii acestora în PIB cu până la 0,05 % din PIB în anul 2021, în timp ce creșterea ratelor de dobândă cu 1% ar conduce la o creștere a ponderii plăților de dobândă în PIB cu până la 0,04% în anul 2021. Influența combinată a acestor factori asupra plăților de dobândă ar determina o creștere a acestor plăți cu 0,09% din PIB în anul 2021.

Sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice

Viabilitatea finanțelor publice pentru statele membre ale Uniunii Europene este analizată o dată la trei ani, atât în cadrul Raportului de sustenabilitate fiscală, cât și în cadrul Raportului privind îmbătrânirea populației, care cuprinde proiecții economice și bugetare pentru cele 28 de state membre ale Uniunii Europene. Raportul privind sustenabilitatea fiscală din 2015 a evidențiat pentru România lipsa, pe termen scurt, a riscurilor la adresa sustenabilității, un nivel scăzut al acestora pe termen mediu și unul moderat pe orizontul de proiecție, respectiv al anului 2060. Nivelul datoriei publice este prognozat a rămâne semnificativ sub valoarea de referință de 60% din PIB, însă ar putea fi avute în vedere măsuri de consolidare pentru a limita creșterea costurilor cu îmbătrânirea populației (în special cele cu pensiile).

⁵⁰ Si celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință de apreciere

⁵¹ La determinarea acestui indicator s-a avut în vedere prognoza de vară a CE care estimează pentru 2019 un deficit ESA2010 de 3,8% din PIB

⁵² Si celelalte valute în care este denominată datoria urmează aceeași tendință de apreciere

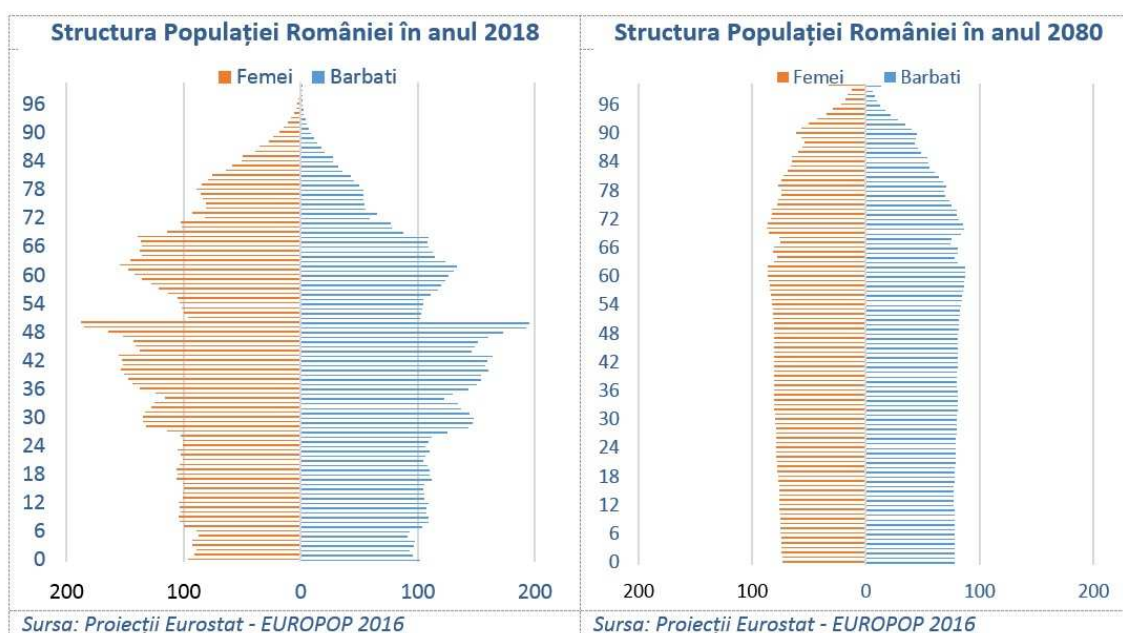
În ceea ce privește Raportul privind îmbătrânirea populației, proiecțiilor pentru noul exercițiu din 2018 estimează că ponderea cheltuielilor cu pensiile în PIB se va menține până la finele perioadei de proiecție (anul 2070, începând cu actuala rundă de proiecții), sub media UE. Riscurile s-ar amplifica, dacă balanța structurală primară ar reveni la valorile înregistrate în perioada 1998-2012.

Față de exercițiul 2015, în cadrul căruia 26 din cele 28 state membre au preconizat o variație totală a costurilor bugetare legate de îmbătrânirea populației în scădere comparativ cu exercițiul precedent (2012), actuala rundă de proiecție prezintă o pondere echilibrată, desigur și în contextul extinderii orizontului de prognoză cu 10 ani. Efortul general în rândul statelor membre rămâne și mai departe în direcția ajustărilor și reformelor din sectoarele pensiilor, sănătății și asistenței sociale.

Proiecția actualizată a creșterii cheltuielilor strict legate de îmbătrânirea populației, indică, pentru România, un spor de 2,2 pp din PIB pentru perioada 2016-2070 (față de 2,1 pp variație prognozată în cadrul exercițiului anterior pentru perioada 2013-2060). Media europeană fiind de 1,8 pp în ambele runde). Pe principalele componente de cheltuieli:

- 0,7 pp din PIB reprezintă majorarea cheltuielilor cu pensiile (media europeană fiind de -0,2 pp)
- 1,2 pp din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor cu sănătatea și îngrijirile pe termen lung (media europeană 2,1 pp)
- 0,3 pp din PIB reprezintă creșterea cheltuielilor din învățământ (media europeană 0,0 pp).

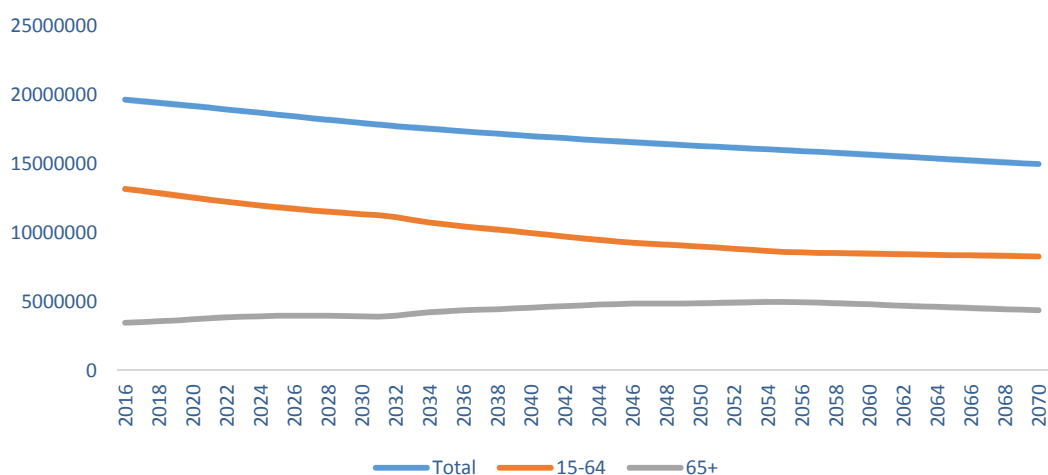
Comparativ cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor.

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația.

Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă. Raportul dintre persoanele în vârstă de peste 65 de ani și cele în vârstă de muncă (15-64 de ani) crește semnificativ, ceea ce înseamnă că în perspectiva următorilor ani sistemul public de pensii va avea resurse mult diminuate în raport cu cheltuielile.

Grafic Evoluția populației

Sursa: Eurostat- EUROPOP 2016

Compoziția pe vârste a populației va fi profund afectată în perioada 2016-2070: ponderea populației în vârstă de muncă (15-64 ani) va înregistra o scădere semnificativă de 11,8 puncte procentuale în perioada intervalului de prognoză în timp ce ponderea populației cu vârsta peste 65 de ani va crește în acest interval cu 11,6 puncte procentuale.

Procesul de îmbătrânire a populației este și o consecință a nivelului scăzut al fertilității: în anul 2015 rata de fertilitate a fost de 1,58 copii per femeie, situându-se sub nivelul optim de reproducere, aceasta urmând, conform estimărilor Eurostat, să crească la 1,89 în anul 2070.

Rezultatele previziunii demografice oferite de Eurostat pentru România⁵³, indică o scădere semnificativă a populației, cu 4,7 milioane persoane mai puțin în 2070 comparativ cu anul 2016. Deși populația tânără este în scădere ca urmare a numărului tot mai redus al femeilor aflate la vârsta de fertilitate, există totuși o serie de semnale pozitive din creșterea ratei fertilității.

Tabel - Indicatori demografici

	2013	2020	2030	2040	2050	2060
Rata de fertilitate	1,65	1,73	1,79	1,81	1,82	1,83
Populație - total mil.	20,02	19,69	19,00	18,46	17,97	17,44
din care:						
Bărbați	9,76	9,59	9,26	9,02	8,81	8,57
Femei	10,26	10,10	9,74	9,44	9,16	8,87
Speranța de viață la naștere						
Bărbați	70,8	72,8	75,4	77,8	80,0	82,0
Femei	77,9	79,5	81,6	83,5	85,1	86,7
Speranța de viață la vârsta de 65 ani						
Bărbați	14,5	15,5	16,9	18,3	19,6	20,8
Femei	17,8	18,8	20,1	21,4	22,7	23,9

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

Conform estimărilor Eurostat (EUROPOP2016), în România, speranța de viață la naștere pentru bărbați este estimată să crească cu aproximativ 12 ani pe parcursul perioadei de proiecție, de la 71/2 în 2013 la 83/6 ani în 2070. Speranța de viață la naștere este estimată să crească cu 10 ani pentru femei, de la

⁵³ Eurostat – EUROPOP 2013

78/5 ani în 2015 la 88/3 în 2070, ceea ce indică o ușoară convergență a speranței de viață între bărbați și femei. Speranța de viață la 65 de ani se prognozează a evolua astfel:

- Bărbați 14/5 ani (2015) – 22/0 ani (2070)
- Femei 17/9 ani (2015) – 25/1 ani (2070)

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității și a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

Tabel - Prognoza pe termen lung a cheltuielilor cu pensiile

	2016	2017	2020	2030	2040	2050	2060	2070
Pilonul 1 de pensii	8,0	7,3	7,3	6,6	7,7	8,7	8,9	8,7
Pilonul 2 de pensii	-	-	-	0,2	0,5	0,8	1,0	1,1

Sursa: Comisia Națională de Strategie și Prognoză

Rezultatele estimate prin modelul de pensii indică o creștere a ponderii cheltuielilor cu pensiile din pilonul 1, de la 8,0% din PIB în anul 2016 la circa 9,0% din PIB la mijlocul decadei 2050-60, urmată de o scădere treptată, către finele perioadei de prognoză, până la ponderile de la finalul anilor 2040 (8,7%).

Pilonul 2 de pensii va avea o pondere din ce în ce mai semnificativă în totalul cheltuielilor cu pensiile, cu atingerea unei ponderi de 1,1% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

Proiecțiile incluse în Raportul privind îmbătrânirea populației, ediția 2018, ale căror rezultate sunt prezentate în acest capitol, au fost efectuate înaintea promovării măsurilor fiscale intrate în vigoare la începutul anului 2018 și fără a ține cont de propunerile de creștere a punctului de pensie conform noului proiect a Legii pensiilor.

Analiza din perspectiva Raportului Comisiei Europene, privind Sustenabilitatea Fiscală, ediția 2015, confirmă absența unor riscuri semnificative pe termen scurt, în ciuda unor sensibilități legate de poziția investițională internațională netă, datoria publică și creditele neperformante. Cu toate acestea, pe termen mediu se prefigurează riscuri considerabile. Analiza de sustenabilitate a datoriei relevă o creștere a datoriei până la peste 60% din PIB la orizontul anului 2026, combinată cu riscurile scoase în evidență de testele de sensibilitate, în special de șocurile negative ce pot amenința balanța primară. Simularea unor șocuri simultane la adresa creșterii, ratei dobânzii și a balanței primare conduce la o pondere mai mare de 70% a datoriei publice în PIB, în anul 2020. Totuși, se apreciază că printr-o convergență către Obiectivul pe Termen Mediu în conformitate cu instrumentul preventiv al Pactului de Stabilitate și Creștere și urmând linia ajustării fiscale indicate de Comunicarea Comisiei privind flexibilitatea Pactului de Stabilitate și Creștere, datoria publică a României s-ar reduce la 35% din PIB în 2026. Pe de altă parte, analiza indicatorului de decalaj al sustenabilității pe termen mediu atrage atenția asupra riscurilor determinate de poziția bugetară inițială nefavorabilă și, parțial, de către proiectatele cheltuieli publice legate de îmbătrânirea populației. În concluzie, Comisia Europeană consideră că riscurile României în privința sustenabilității sunt ridicate pe termen mediu. Pe termen lung, aceste riscuri sunt apreciate la nivel mediu și derivă în particular din poziția bugetară inițială nefavorabilă, fiind sporite de cheltuielile publice cu îmbătrânirea populației, mai ales cele legate de îngrijirea sănătății și îngrijirea pe termen lung.

Riscuri fiscal-bugetare specifice

Riscul bugetar rezultat din plățile ce ar putea fi efectuate de MFP în calitate de garant, pentru garanțiile emise de stat

Soldul datoriei publice garantate de Guvern, prin MFP și de către unitățile administrativ teritoriale, conform OUG 64/2007, privind datoria publică, se prezintă astfel:

Dimensiunea garanțiilor guvernamentale acordate conform legislației naționale

	2017	2018 est.	2019 prog.	2020 prog.	2021 prog.
I. Soldul datoriei publice garantate la sfarsit de perioada*)					
- miliarde lei	18,1	19,0	26,1	33,2	40,3
- % din PIB	2,1%	2,0%	2,5%	3,0%	3,4%
II. PIB (miliarde lei)					
	856,7	949,6	1.022,5	1.101,0	1.178,6

*) proiectia garantiilor a avut la baza valoarea estimata de MFP pentru emiterea de noi garantii
Sursă: MFP

Având în vedere stocul în descreștere al garanțiilor de stat emise în trecut pentru împrumuturile contractate de companii și gradul foarte redus al plăților efectuate de MFP în calitate de Garant în contul garanțiilor emise în cadrul programelor guvernamentale, estimările privind plățile ce urmează a se efectua din bugetul de stat în contul acestor garanții se situează la un nivel de 0,01 % din PIB în perioada 2019 - 2021. Ipotezele acestui scenariu au în vedere și garanțiile de stat emise în cadrul programelor guvernamentale de garanții, dintre care programul guvernamental "Prima casă" este cel mai important.

Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat

	2017	2018 est.	2019 prog.	2020 prog.	2021 prog.
I. Plăți MFP în calitate de garant pentru garanțiile emise de stat *)					
- milioane lei	109,2	83,5	98,6	77,2	79,6
- % din PIB	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%
II. PIB (milioane lei)					
	856.700	949.600	1.022.500	1.101.000	1.178.600

Sursă: MFP

*) Include toate platile MFP in calitate de garant, inclusiv cele din fondul de risc

Riscuri aferente absorbției fondurilor europene nerambursabile

Principalele riscuri care vizează absorbția fondurilor europene nerambursabile se referă la **capacitatea scăzută de absorbție** și **riscul dezangajării fondurilor alocate României**.

Totodată, pot interveni **riscuri de natură operațională**. Exemple de astfel de riscuri, care pot interveni în perioada 2018-2020, sunt redate mai jos și se referă la implementarea Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM):

- lipsa disponibilităților financiare ale solicitanților/ beneficiarilor POPAM;

- beneficiarii privați, în speță pescarii comerciali, nu au venituri suficiente pentru susținerea unor astfel de investiții (ei sunt limitați ca venituri la cota de pescuit alocată pe autorizația de pescuit), rata de cofinanțare fiind de 50%. Pentru a intensifica informarea acestora cu privire la măsurile ce au fost prevăzute în legislația națională referitoare la plăți, AM va proceda la elaborarea unei fișe de prezentare a facilităților privind plata la factură și avansul de până la 50% din cuantumul sprijinului financiar nerambursabil și distribuirea acestuia pescarilor prin inspectorii ANPA;
- inoperabilitatea pe perioade semnificative a sistemului electronic de transmitere a datelor utilizat de DGP-AMPOPAM;
- interesul scăzut al autorităților publice locale pentru infrastructura portuară de pescuit, datorită faptului că se poate finanța numai modernizarea infrastructurii existente și nu crearea de noi porturi de pescuit, locuri de debarcare sau centre de licitații deși cuantumul sprijinului financiar pentru autorități publice este de 100%. În acest sens, AM a inițiat discuții cu autoritatea portuară din Constanța și cu organizațiile de pescari pentru identificarea unei posibile locații;
- întârzieri semnificative la nivelul MDRAPFE în operaționalizarea tuturor modulelor sistemului integrat de management SMIS2014+/MySMIS 2014;
- dificultăți ale beneficiarilor în operarea datelor în MySMIS 2014;
- disfuncționalități temporare ale sistemelor informatice MySMIS 2014, SMIS2014 ș.a.
- întârzierea/lipsa aprobării CE a modificării țintelor/operațiunilor sau realocărilor bugetare POPAM;
- modificări frecvente ale cadrului legislativ și instituțional;
- birocrația excesivă.

Măsuri implementate sau în curs de implementare

Pentru a evita **riscul dezangajării fondurilor alocate României** - principalul risc ce vizează absorbția de fonduri europene - a fost luată **măsura realocării de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție atât în cadrul, cât și între programele operaționale.**

Astfel, au fost **suplimentate alocările pentru Programul Operațional Regional (POR)**, fiind **susținute suplimentar cheltuielile pentru entitățile de transfer tehnologic, activități antreprenoriale și tranziția către o economie cu emisii reduse de dioxid de carbon, precum și cele pentru creșterea eficienței resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestiune și control al fondurilor ESI.**

O altă măsură a fost implementarea instrumentelor financiare în cadrul Programului Operațional Competitivitate bazate pe **creditare cu partajarea riscului și a instrumentelor de capital de risc – acceleratoare** iar în cadrul Programului Operațional Regional a **instrumentelor de garantare neplafonată și a instrumentului financiar de tip equity.**

De asemenea, pentru **creșterea capacității de absorbție** la nivelul Programului Operațional de Pescuit și Afaceri Maritime (POPAM), printre celelalte măsuri au fost **prevăzute evaluarea și gestionarea riscurilor și implementarea mecanismelor de control intern.**

Măsuri planificate

Printre măsurile planificate pentru implementarea fondurilor ESI, **în vederea reducerii sumelor aflate în risc de dezangajare** (Ordonanța de urgență nr. 43/2018 – măsuri privind reducerea riscului de dezangajare a fondurilor europene) sunt prevăzute:

- includerea Programului operațional „Inițiativa pentru IMM-uri” (POIIMM) ca axă prioritară distinctă în cadrul POR, astfel încât **cheltuielile deja rambursate de către Comisia Europeană pentru POIIMM pot fi raportate drept cheltuieli realizate la nivelul POR**, ceea ce contribuie la reducerea sumelor

aflăte în risc de dezangajare;

- Analiza fiecărui program operațional și **realocarea de fonduri către sectoarele cu potențial maxim de absorbție**, atât în interiorul cât și între programele operaționale, pentru a evita riscul dezangajării fondurilor alocate României;

- Inițierea unui proces de instruire a beneficiarilor, pe baza unui **ghid privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice**, în vederea prevenirii greșelilor constatate în aplicarea procedurilor privind achizițiile publice în cadrul proiectelor finanțate din instrumente structurale, precum și asigurarea unei practici unitare pe viitor;

- Inițierea de Programe de cooperare aferente politicii de coeziune a UE, finanțate din FEDR în vederea **îmbunătățirii prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor** (Cooperare în domeniul prevenirii riscurilor și gestionării dezastrelor);

- Derularea Programului IPA de cooperare transfrontalieră România-Serbia 2014-2020, una din cele patru axe prioritare fiind **protecția mediului și managementul riscurilor**.

Riscuri asociate sectorului companiilor de stat

Datele privind sectorul companiilor de stat au fost obținute pe baza situațiilor financiare pentru anul 2017 depuse până la data de 11.01.2019 la Ministerul Finanțelor Publice de întreprinderile publice de subordonare centrală și locală, furnizate de Centrul Național pentru Informații Financiare.

Numărul întreprinderilor publice nefinanciare (operatori economici) care au depus situații financiare este de 1565.

Întreprinderile publice au fost grupate astfel:

- **334** întreprinderi publice de **subordonare centrală**. Dintre acestea:
 - * 220 întreprinderi publice au fost active
 - * 114 întreprinderi publice *aflăte în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014, cu modificările și completările ulterioare;*
- **1231** întreprinderi publice de **subordonare locală**. Dintre acestea:
 - * 1096 întreprinderi publice *au fost active*
 - * 135 întreprinderi publice *aflăte în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014, cu modificările și completările ulterioare;*

Principalii indicatori economico-financiar raportați de întreprinderile publice nefinanciare (operatori economici)

1. Capitalul propriu al întreprinderilor publice nefinanciare a fost în sumă totală de **60,96 mld. lei** și reprezintă 7,10 % din Produsul Intern Brut (PIB.) din care capitalul propriu al întreprinderilor de **subordonare centrală** a fost în sumă de **60,93 mld. lei** și reprezintă 7,10 % din PIB iar capitalul propriu al întreprinderilor publice de **subordonare locală** a fost în sumă de 0,03 mld. lei;

2. Activele totale ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de **180,80 mld. lei** din care activele totale ale întreprinderilor publice de **subordonare centrală** au fost în sumă de **148,83 mld. lei**, iar activele totale ale întreprinderilor publice de **subordonare locală** au fost în sumă de **31,97 mld. lei**.

3. Datoriile totale (sume ce trebuie plătite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de **55,13 mld. lei** din care datoriile totale ale întreprinderilor publice de **subordonare centrală** au fost în sumă de **39,43 mld. lei** iar datoriile totale ale întreprinderilor publice de **subordonare locală** au fost în sumă de **15,70 mld. lei**.

Din totalul datoriilor, **plățile restante** ale întreprinderilor publice nefinanciare au fost în sumă totală de **23,87 mld. lei** și reprezintă **2,78% din PIB**. Dintre acestea, plățile restante ale întreprinderilor publice de *subordonare centrală* au fost în sumă de **15,85 mld. lei** și reprezintă **1,84% din PIB** iar plățile restante ale întreprinderilor de *subordonare locală* au fost în sumă de **8,02 mld. lei** și reprezintă **0,93% din PIB**.

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de *subordonare centrală*, suma de **3,89 mld. lei** a fost înregistrată de 220 întreprinderi publice *active* și suma de **11,96 mld. lei** a fost înregistrată de 114 întreprinderi publice *aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014*;

Din totalul plăților restante ale întreprinderilor de *subordonare locală*, suma de **1,13 mld. lei** a fost înregistrată de 1096 întreprinderi publice *active*, suma de **6,89 mld. lei** a fost înregistrată de 135 întreprinderi publice *aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014*.

4. Gradul de îndatorare calculat conform formulei (Total Datorii /Total Active) al întreprinderilor publice nefinanciare a fost de **30,49%** din care întreprinderile publice de *subordonare centrală* înregistrează un grad de îndatorare de **26,50%** iar întreprinderile publice de *subordonare locală* înregistrează un grad de îndatorare de **49,10%**.

5. Referitor la pierderea brută / profitul brut înregistrat de întreprinderile publice nefinanciare în anul 2017 din analiza datelor se desprind următoarele:

a) Din cele 334 întreprinderi publice de *subordonare centrală* un număr de 209 întreprinderi publice au înregistrat **profit brut** în sumă totală de **9,47 mld. lei** reprezentând **1,10% din PIB**. iar un număr de 125 întreprinderi publice au înregistrat *pierdere brută* în sumă totală de **1,50 mld. lei** reprezentând **0,17% din PIB**.

b) Din cele 1231 de întreprinderi publice de *subordonare locală* un număr de 700 întreprinderi publice au înregistrat **profit brut** în sumă totală de **0,58 mld. lei** reprezentând **0,07% din PIB**. iar un număr de 531 întreprinderi publice au înregistrat *pierdere brută* în sumă totală de **0,45 mld. lei** reprezentând **0,05% din PIB**.

6. Valoarea participațiilor statului la întreprinderile publice nefinanciare de subordonare centrală care au depus situațiile financiare pentru anul 2017 au fost în sumă totală de **27,94 mld. lei** din care *participațiile directe* au fost în sumă de **26,41 mld. lei** și *participațiile indirecte* au fost în sumă de **1,53 mld. lei**;

La nivelul Ministerului Finanțelor Publice au fost monitorizate un număr de **405 întreprinderi publice nefinanciare de subordonare centrală** care au înregistrat la finele anului 2017 **plăți restante** în sumă totală de **15,24 mld. lei** și **rezultat brut** în sumă totală de **7,80 mld. lei**.

Din cele 405 întreprinderi publice de *subordonare centrală*, **plățile restante** în sumă de **3,97 mld. lei** au fost înregistrate de **220 întreprinderi publice active**, și cele în sumă de **11,27 mld. lei** au fost înregistrate de **185 întreprinderi publice aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014**;

De asemenea au fost monitorizate și un număr de **1441 întreprinderi publice nefinanciare de subordonare locală** care au înregistrat la finele anului 2017 **plăți restante** în sumă totală de **8,47 mld. lei** și **rezultat brut** în sumă totală de **0,32 mld. lei**.

Din cele 1441 întreprinderi publice de *subordonare locală*, **plățile restante** în sumă de **1,15 mld. lei** a fost înregistrată de 1228 întreprinderi publice *active* și suma de **7,32 mld. lei** a fost înregistrată de 213 întreprinderi publice *aflate în diverse stadii de insolvență, faliment, reorganizare judiciară, dizolvare, conform Legii 85/2014*.

Principali indicatori economico-financiari raportați de înrebrinderile publice financiare

Statul deține capital social în proporție majoritară sau integrală la 7 înrebrinderi publice financiare.

- 1. Capitalul propriu** al acestora a fost în sumă totală de **3,27 mld. lei** și reprezintă **0,38 % din PIB**;
 - 2. Activele totale** au fost în sumă totală de **39,06 mld. lei**.
 - 3. Datoriile totale** (sume ce trebuie plătite într-o perioadă de până la 1 an și peste 1 an) au fost în sumă totală de **33,97 mld. lei**.
 - 4. Gradul de îndatorare** calculat conform formulei (Total Datorii / Total Active) a fost de **86,96 %**.
 - 5. Profitul brut** a fost în sumă totală de **0,26 mld. lei** și reprezintă **0,03% din PIB**;
 - 6. Valoarea participațiilor statului** a fost în sumă totală de **2,96 mld. lei** din care *participațiile directe* au fost în sumă de **2,88 mld. lei** și *participațiile indirecte* au fost în sumă de **0,08 mld. lei**;
- PIB-ul** folosit este de **858,7 mld. lei** (potrivit proiecției principalilor indicatori macroeconomici 2018-2022 prognoza intermediară de vară 2018 – sursa Comisia Națională de Strategie și Prognoză).

Riscuri generate de situații de urgență (dezastre naturale, accidente)

Sistemul de gestionare a riscurilor generate de situații de urgență din România

În România, *sistemul de gestionare a riscurilor*⁵⁴ cuprinde o serie de instituții aparținând administrației publice centrale precum și celei locale. Capacitatea instituțională și resursele acestora sunt importante datorită iminenței anumitor tipuri de situații de urgență, care au un model repetitiv în România și un impact important asupra oamenilor, mediului și stabilității socio-politice. Sistemul a fost creat pentru a asigura o gestionare eficientă a oricărui tip de situație de urgență și de asemenea, pentru a acoperi obligațiile pe care România le are ca parte a tratatelor și acordurilor internaționale, în special ca stat membru al Uniunii Europene. Acesta include și un *sistem european de prevenire a riscurilor*, având în vedere caracterul transfrontalier al riscurilor contemporane.

Ministerul Afacerilor Interne *elaborează principalele politici publice cu privire la situațiile de urgență*, precum și *centralizarea evaluării și a gestionării riscurilor al căror management se află sub responsabilitatea ministerelor de resort*. Câteva dintre ministerele de resort ce trebuie să îndeplinească funcții de sprijin în managementul situațiilor de urgență sunt: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Sănătății, Ministerul Economiei.

Piesa principală a legislației ce reglementează domeniul situațiilor de urgență este Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management pentru Situații de Urgență, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2014 privind unele măsuri în domeniul gestionării situațiilor de urgență. În completarea cadrului legislativ, a fost adoptată Hotărârea de Guvern (G.D.) nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc. Conform acestor acte normative, instituțiile au definit obligația de a întocmi planuri sectoriale pentru a oferi baza gestionării specifice situațiilor de urgență. Coordonarea întregului proces este asigurată de Comitetul Național pentru Situații de Urgență Speciale (CNSUS).

În conformitate cu reglementările în vigoare, există o serie de riscuri recunoscute de legislația românească care sunt luate în considerare ca fiind probabile să aibă loc pe teritoriul României.

⁵⁴ În conformitate cu prevederile legislative: HG nr. 762/2008 privind aprobarea Strategiei naționale de prevenire a situațiilor de urgență; Hotărârea Guvernului nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc; Ordonanța de urgență nr. 1/2014 privind unele măsuri în domeniul gestionării situațiilor de urgență și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2004 privind Sistemul Național de Management pentru Situații de Urgență.

Un număr de 10 tipuri de hazarduri au fost selectate pe baze științifice din această listă pentru a fi supuse unei evaluări. Evaluările s-au bazat pe date istorice cu privire la impactul fiecărui risc, precum și pe diferite evaluări elaborate la nivelul instituțiilor relevante.

În tabelul de mai jos sunt prezentate cele 10 tipuri de hazarduri selectate în urma evaluărilor.

Tabel - Caracteristici privind riscurile generate de situații de urgență, selectate pentru România

10 tipuri de hazarduri selectate dintre hazardurile probabile să aibă loc pe teritoriul României	Axa impactului		Axa probabilității		Coordonatele poziției în matricea de riscuri: (scor impact, scor probabilitate)	Simbol
	Nivel de impact	Scor impact	Probabilitatea asociată tipului de risc	Scor probabilitate		
Hazarduri naturale						
Inundații	ridicat	3	medie	3	(3,3)	
Secetă	mediu	3	scăzută	2	(3,2)	
Incendii forestiere	scăzut	2	ridicată	4	(2,4)	
Alunecări de teren	scăzut	2	medie	3	(2,3)	
Cutremure de pământ	ridicat	4	moderată până la scăzută	2	(4,2)	
Hazarduri tehnologice						
Accidente nucleare și radiologice	ridicat	4	scăzută	1	(4,1)	
Accidente de tip Seveso	mediu	3	scăzută	1	(3,1)	
Riscuri și accidente majore implicând substanțe periculoase	mediu	3	scăzută	1	(3,1)	
Riscuri biologice						
Epidemii	scăzut	2	mare	5	(2,5)	
Epidemii la animale și Zoonoze	scăzut	1	ridicată	4	(1,4)	

Sursa: MAI - "Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național (RO-RISK)"

Evaluarea impactului în cazul producerii unui eveniment de tip dezastru

MAI, prin IGSU, împreună cu alte autorități publice centrale și cu sprijinul mediului academic, după derularea proiectului RO-RISK⁷ a asigurat îndeplinirea unei condiționalități ex-ante impuse României și dispune de evaluarea națională a riscurilor concretizată prin cuantificarea impactului fizic, economic, social și psihologic, generat de următoarele 10 tipuri de risc majore/dezastre: *cutremur, inundații, secetă, incendii de pădure, alunecări de teren, accident nuclear și radiologic, accidente industriale majore ce implică substanțe periculoase (SEVESO), transportul substanțelor periculoase, epidemii și zoonoze.*

Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național prin proiectul Ro-Risk furnizează informații valoroase prin aceea că arată măsura în care populația este expusă riscurilor naturale și tehnologice. Proiectul presupune dezvoltarea unui set de instrumente pentru evaluarea unitară a riscurilor și de integrare a rezultatelor evaluărilor pe fiecare risc în parte (metodologie, baze de date, portal GIS), precum și o primă evaluare a acestora. Aceste instrumente vor facilita accesul tuturor factorilor interesați la informații importante privind expunerea la risc, vulnerabilitățile și riscurile existente și vor asigura schimbul de informații între autorități.

În cadrul proiectului menționat, **impactul direct** a fost evaluat prin contribuția consorțiului format din Universitatea Tehnică de Construcții – București, Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare în

Construcții, Urbanism și Dezvoltare pentru Fizica Pământului, iar **impactul economic** a fost evaluat de Institutul de prognoză al Academiei Române.

Dintre tipurile de risc menționate, considerăm relevant **cutremurul** care, potrivit scenariului cu cel mai mare nivel de gravitate asupra comunităților (**dezastru major**), ar produce **pierderi directe în valoare totală de aproximativ 14 miliarde euro** (peste 2/3 din suprafața țării, afectată grav, 14% din totalul clădirilor dispuse în UAT-urile din zonă, afectate semnificativ, pierderi semnificative de vieți omenești).

În cazul materializării hazardurilor selectate, **impactul poate fi: fizic, economic, social sau psihologic**. **Impactul fizic** face referire la efectele fizice, negative ale unui eveniment de risc asupra elementelor expuse.

Impactul economic se referă la costurile asociate cu pierderi umane, costurile asociate cu pierderi materiale directe, costurile asociate cu pierderi de mediu, costurile pentru intervenția forțelor de sarcini și **costurile indirecte**.

Impactul social și psihologic constă din perturbări ale vieții de zi cu zi și impactul psihologic.

Probabilitatea

Calculul probabilității are ca rezultat *identificarea probabilității ca un eveniment de risc să aibă loc într-un interval de timp prestabilit, ținând cont de informațiile disponibile*.

Probabilitatea evenimentelor este măsurată în trepte pe o scală de la 1 la 5 (1 – scăzut, 5 - mare).

Matricea de risc

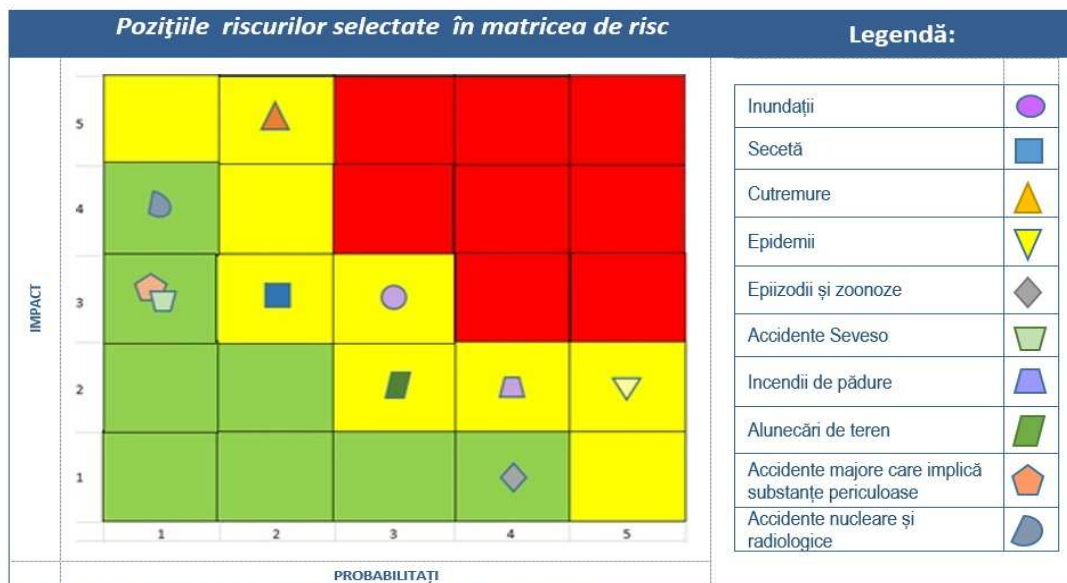
Matricea de risc este instrumentul recomandat pentru *reprezentarea, compararea și ulterior prioritizarea* scenariilor de risc singular sau multiplu. Matricea este o reprezentare grafică a scorurilor de impact și probabilități agregate. Comisia Europeană a recomandat acest instrument pentru a asigura posibilitatea comparării evaluării riscurilor în Statele Membre.

Conform matricei, impactul a fost plasat pe axa verticală și probabilitatea pe axa orizontală.

Poziționarea scenariilor pe matricea de risc cotează un risc în funcție de valoarea riscurilor prin plasarea lor pe cele trei zone ale matricei: **acceptabil - "verde"**, **măsuri necesare ce trebuie puse în aplicare - "galben"**, **nu este acceptabil - "roșu"**.

Reprezentarea scenariilor pe matricea de risc a furnizat o listă finală a principalelor riscuri la nivel național, în funcție de probabilitatea de apariție și aria de impact.

Matricea de risc

Sursa: MAI - "Evaluarea riscurilor de dezastru la nivel național (RO-RISK)"

Din *matricea riscurilor*⁵⁵ de mai sus rezultă că următoarele riscuri: *cutremurele, seceta, inundațiile, alunecările de teren, incendiile de pădure, epidemiile* necesită măsuri ce trebuie puse în aplicare în cadrul managementului acestora.

Măsuri implementate sau în curs de implementare pentru prevenirea riscurilor generate de situații de urgență

În vederea sprijinirii eforturilor României de a reacționa în mod eficient în cazul apariției unor dezastre naturale și al schimbărilor climatice, pe de o parte, prin intermediul unui management performant al riscurilor de dezastre, prin dezvoltarea de politici specifice și pe de altă parte, prin asigurarea resurselor financiare în cazul producerii unor dezastre naturale, în luna iunie 2018, a fost încheiat **Acordul de împrumut pentru politici de dezvoltare privind managementul riscurilor de dezastru, cu opțiune de amânare a tragerii până la apariția unei catastrofe (CAT-DDO)**, în valoare de 400 milioane de euro, încheiat între Ministerul Finanțelor publice și BIRD (Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare).

Împrumutul este acordat pe o perioadă de până la 20 ani, cu 19,5 ani perioadă de grație, rambursarea efectuându-se într-o singură tranșă la 1 mai 2038 și este disponibil până la data de 31 decembrie 2021, cu posibilitatea extinderii acestei perioade de 4 ori, dar fără a depăși în total 15 ani.

Punerea în aplicare a acțiunilor prevăzute în Acordul de Împrumut se asigură de către: **Ministerul Finanțelor Publice**, în calitate de împrumutat, **Ministerul Afacerilor Interne**, în calitate de coordonator al Comitetului Național pentru Situații Speciale de Urgență, prin Departamentul pentru Situații de Urgență, precum și de către **Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice**.

Ministerul Afacerilor Interne, prin IGSU, împreună cu alte autorități publice centrale și cu sprijinul mediului academic, după derularea proiectului RO-RISK a asigurat îndeplinirea unei condiționalități ex-ante impuse României și dispune de evaluarea națională a riscurilor concretizată prin cuantificarea impactului fizic, economic, social și psihologic, generat de următoarele 10 tipuri de risc majore/dezastre: *cutremur, inundații, secetă, incendii de pădure, alunecări de teren, accident nuclear și radiologic, accidente industriale majore ce implică substanțe periculoase (SEVESO), transportul substanțelor periculoase, epidemii și zoonoze*.

Ministerul Apelor și Pădurilor asigură managementul riscului la **inundații** care constă în asigurarea implementării strategiilor, politicilor și proiectelor în domeniul riscului la inundații.

În promovarea construcțiilor și amenajărilor hidrotehnice, Ministerul Apelor și Pădurilor urmărește respectarea principiilor prevăzute prin Hotărârea Guvernului nr. 846/2010 pentru aprobarea Strategiei naționale de management al riscului la inundații pe termen mediu și lung ce cuprinde un ansamblu de acțiuni la nivel național și bazinal care include planificare, programe, politici cadru, coordonare, facilitare, sporirea conștientizării și consolidarea socială, reziliența, precum și a principiilor aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 972/2016 pentru aprobarea planurilor de management al riscului la inundații aferent celor 11 administrații bazinale de apă și a fluviului Dunărea de pe teritoriul României.

Planurile de management al riscului la inundații constituie un document de planificare a măsurilor pentru managementul riscului la inundații și cu prioritate, pentru reducerea efectelor acestora, ce trebuie realizate în perioada 2016-2021 de către fiecare instituție cu atribuții în domeniu, pentru

⁵⁵ *Riscuri selectate pentru România*

reducerea riscului la inundații în zonele cu risc potențial semnificativ la inundații la nivelul fiecărui bazin hidrografic.

Planul cuprinde măsuri specifice, concrete, inclusiv lucrări de investiții, care urmăresc cele 5 domenii de acțiune din ciclul de management al riscului la inundații: Prevenire, Protecție, Pregătire, Conștientizarea riscului la inundații și Refacere/Reconstrucție, care vor fi implementate de către toate instituțiile cu atribuții în managementul acestui tip de risc.

Costurile medii estimate în Strategia Națională de Management al Riscului la inundații pe termen mediu și lung pentru contracararea dezastrelor provocate de inundații sunt de aproximativ 700 milioane Euro/an, respectiv 2100 milioane Euro pentru perioada 2019-2021 pentru toate instituțiile cu responsabilități în implementarea acestor strategii (Ministerul Apelor și Pădurilor, Ministerul Transporturilor, Ministerul Mediului, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, Ministerul Economiei, precum și administrațiile regionale/județene și locale).

De asemenea, la nivelul fiecărui bazin hidrografic au fost identificate un număr de proiecte integrate majore – ca un ansamblu de măsuri pentru amenajarea zonelor cu risc maxim potențial la inundații de tip flash-flood înregistrate în ultimii ani, proiecte care sunt propuse a fi realizate cu finanțare externă în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020.

Ministerul Mediului

În România, datele climatice din ultimele decenii evidențiază o creștere progresivă a temperaturii aerului, precum și o creștere a frecvenței evenimentelor extreme, fiind din ce în ce mai evidentă alternanța rapidă între caniculă severă, secetă accentuată și precipitații abundente generatoare de viituri rapide și inundații.

Proiecțiile climatice indică și pentru viitor o creștere semnificativă a temperaturilor extreme, în special în lunile de vară, precum și a perioadelor secetoase sau a intervalelor cu precipitații abundente generatoare de viituri rapide la scară regională/locală, fiind din ce în ce mai evidente diferențierile regionale în evoluția acestor fenomene. Ca o consecință, efectele asupra activității socio-economice ale fenomenelor meteorologice periculoase (valuri de căldură, secete, furtuni, ploi torențiale, etc) vor fi tot mai pregnante.

În următorii 3 ani, din analiza hazardurilor climatice observate și a proiecțiilor viitoare în condițiile schimbării climatice, se estimează apariția de episoade cu precipitații intense pe întreg teritoriul țării, creșterea intensității precipitațiilor fiind mai accentuată în special în zonele de munte. Creșterea frecvenței și intensității valurilor de căldură legată de schimbarea climei va fi mai accentuată în zonele extracarpătice din vestul, sudul și sud-estul țării.

Valurile de căldură și episoadele cu precipitații intense sunt hazarduri amplificate în mediul urban de caracteristicile mediului construit.

Seceta meteorologică este, din punct de vedere statistic, mai frecventă în sud-estul teritoriului și izolat, în regiuni din Câmpia Română și Moldova. Proiecțiile viitoare în condițiile schimbării climatice sugerează o probabilitate crescută de apariție a episoadelor de secetă meteorologică în lunile de vară, datorită intensificării evapotranspirației și reducerii cantității de precipitații.

Impactul economic asociat secetei meteorologice a fost cuantificat în cadrul **Proiectului „Evaluarea riscurilor de dezastre la nivel național” – RO-RISK**, finanțat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020.

În cadrul proiectului au fost analizate 4 scenarii pentru seceta meteorologică din care 2 scenarii la nivel național și 2 scenarii la nivel regional, după cum urmează:

- Scenariul 1 – Anul 2011-2012, an excesiv secetos la nivel național, cu o perioadă de revenire de 3 evenimente la 10 ani;
- Scenariul 2 – Anul 2006-2007, an excesiv secetos la nivel național, cu o perioadă de revenire de 1 eveniment la 25 ani, respectiv 4 evenimente la 100 de ani;
- Scenariul 3 – Sudul României (Oltenia și Muntenia), cu o perioadă de revenire între 10 și 100 de ani;
- Scenariul 4 – Sudul Moldovei, cu o perioadă de revenire între 10 și 100 de ani.

Din calculul impactului economic aferent scenariilor de secetă meteorologică analizate, rezultă următoarele valori aferente pierderilor de producție vegetală și pierderi de PIB:

				mil. Euro	
Nr. crt.	Scenariul	Pierderi de producție		Pierderi de PIB	
1	Scenariul național 2006-2007	4606,1		4978,2	
2	Scenariul național 2011-2012	4376,4		4686,5	
3	Scenariul Regional Sudul României (Oltenia și Muntenia)	2177,8		2098,4	
4	Scenariul Regional Sudul Moldovei	537,0		500,0	

Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Referitor la evaluarea impactului bugetar pe care l-ar putea determina producerea unui eveniment de tip dezastru, la nivelul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, prin Centrul Operativ pentru Situații de Urgență, sunt monitorizate suprafețele de culturi agricole afectate în urma fenomenelor meteo nefavorabile. În ultimii 3 ani, autoritățile s-au confruntat cu o serie de probleme din cauza acestor fenomene, după cum urmează:

Anul	Fenomenul	Suprafața (ha)	Valoarea pagubelor	Actul normativ
2015	fenomene meteo nefavorabile (<u>inundații</u> , grindina, furtuni, vijelii, îngheț târziu de primăvară, secetă)	1.752.507	Estimat 326.987,9 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
	d.c. <u>secetă</u> severă aprilie - septembrie	1.584.088	Platit 295.563,8 mii lei	OUG nr.45/2015
2016	fenomene meteo nefavorabile	1.185.822	Estimat 221.254,2 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
	d.c. <u>seceta</u>	1.040.000	Estimat 198.558 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
	Pagube produse infrastructurii de îmbunătățiri funciare		Estimat 803,6 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
2017	fenomene meteo nefavorabile	411.382	Estimat 76.756,86 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
	d.c. <u>seceta</u>	298.364	Estimat 56.964 mii lei	Nu s-au acordat despăgubiri
Total			625.802,6 mii lei	

Față de valoarea estimată a pagubelor, nivelul pierderilor pe ultimii 3 ani se ridică la circa 133.150 mii euro.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice, prin Programul anual de acțiuni privind proiectarea și execuția lucrărilor de intervenție pentru reducerea riscului seismic la construcțiile cu destinație de locuință multietajate, încadrate prin raport de expertiză tehnică în clasa I de risc

seismic și care prezintă pericol public, conform OG nr. 20/1994, republicată și-a propus ca principale obiective pentru anul 2018:

- Finalizarea execuției lucrărilor de consolidare pentru 10 clădiri de locuit;
- Continuarea execuției lucrărilor de consolidare pentru 10 clădiri de locuit;
- Începerea execuției lucrărilor de consolidare pentru 30 clădiri de locuit;
- Finalizarea proiectării lucrărilor de consolidare pentru 7 clădiri de locuit;
- Începerea elaborării proiectării lucrărilor de consolidare pentru 46 clădiri de locuit.

Ministerul Muncii și Justiției Sociale

În eventualitatea evaluării unui impact bugetar pe care l-ar putea determina producerea unui eveniment de tip dezastru, Ministerul Muncii și Justiției Sociale acordă ajutoare de urgență potrivit art. 28 alin.(1) din Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat. Potrivit acestuia, Guvernul, la propunerea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, poate acorda ajutoare de urgență familiilor și persoanelor care se află în situații deosebite datorate stării de sănătate ori altor cauze care pot conduce la riscul de excludere socială, precum și în alte situații stabilite prin hotărâre a Guvernului, care va cuprinde și procedura și/sau condițiile de acordare.

În conformitate cu politica în domeniul asistenței sociale, **sumele reprezentând ajutoare de urgență prevăzute prin art. 28 alin.(1) din Legea nr. 416/2001 privind venitul minim garantat estimate pentru fiecare an din perioada 2018-2021, se ridică la 10.000 mii lei.**

Ministerul Sănătății

În ceea ce privește evaluarea impactului bugetar determinat de producerea unui eveniment de tip dezastru, la Ministerul Sănătății se află în curs de elaborare **Planul Național Generic de Răspuns la Evenimente Epidemiologice de Boală Transmisibilă de Importanță Națională**, care presupune implicit și o componentă bugetară.

Evenimentele epidemiologice care au avut loc de-a lungul timpului, pe teritoriul României și probabilitatea mare de a ne confrunța în viitor cu alte epidemii, inclusiv ca și componentă a unei pandemii, necesită realizarea **Planului Național Generic de Pregătire și Răspuns la Evenimente Epidemiologice de Boală Transmisibilă de Importanță Națională**, numit în continuare "Planul".

Planul implică o strategie continuă de management ce cuprinde etape de prevenire, pregătire, răspuns și revenire.

Planul este bazat pe premiza că autoritățile și instituțiile de sănătate publică, precum și furnizorii de servicii de sănătate se află într-o stare constantă de pregătire pentru răspuns la Evenimente Epidemiologice de Boală Transmisibilă de Importanță Națională, numite în continuare "evenimente". Tranziția de la răspunsul de rutină la cazuri de boală transmisibilă către răspunsul la un *eveniment* este foarte probabil să reprezinte doar o escaladare, în sensul complexității răspunsului deja existent.

- **Evenimentele** sunt o amenințare constantă pentru populație și serviciile de sănătate.
 - Ele sunt diferite de evenimentele tradiționale de urgență, deoarece, de obicei, dimensiunea unui *eveniment* este mai mică la început și crește în timp, opus față de un incident cu multiple traume. Acțiunile de răspuns vor depinde de particularitățile agentului biologic infecțios și poate fi dificil de pre-definit un set de acțiuni înaintea apariției unui focar, astfel încât planificarea trebuie să rămână flexibilă.
 - Multe acțiuni au nevoie să fie susținute peste un anumit nivel, pentru a avea efect asupra unui *eveniment*. Aceste acțiuni pot fi menținute/prelungite fără decidera clară a unui moment anume de încheiere.

- **Provocările** implicate pe parcursul răspunsului la *eveniment* pot include:
 - Paucitatea informațiilor inițiale, când dimensiunea evenimentului este încă redusă, dar variantele de răspuns pot include acțiuni perturbatoare pentru societate;
 - Potențialul de transmitere pe scară largă poate face dificil controlul bolii într-o anumită zonă, ceea ce înseamnă că poate să nu existe un loc definit al incidentului, o zonă de risc circumscrișă pentru răspuns;
 - Capacitatea pentru un răspuns susținut (săptămâni - luni) trebuie să fie luată în considerare atunci când se angajează resurse care pot fi reorientate de la activitățile de rutină pentru prevenirea și controlul bolilor transmisibile;
 - Unele activități necesare pentru controlul bolilor transmisibile nu sunt parte din activitatea uzuală a sectorului sanitar – ex. distribuirea de medicamente din stocul de rezervă, screening în punctele de frontieră – activități care nu sunt exersate în gestionarea incidentelor obișnuite și nu sunt cunoscute ca fiind parte din serviciile medicale de urgență;
 - Implementarea unor măsuri de sănătate publică implică coordonarea unor părți interesate care, de obicei, nu funcționează sub o structură de comandă comună – medici de familie, medici de spital, funcționari publici, oameni de afaceri, instituții din domeniul educației (inclusiv grădinițe, școli primare, licee, universități), organizații non-guvernamentale și publicul;
 - Acțiunile de răspuns la boli transmisibile pot include solicitarea către populație să reacționeze (ex. să reducă contactul social), ceea ce presupune câștigarea încrederii populației, pentru a obține efectul dorit.
- În cadrul Planului sunt incluse și planurile specifice (cum ar fi Planul Național de Pregătire și Răspuns pentru pandemia de gripă, Planul Național pentru Ebola, HG nr. 557/2016). Acolo unde nu există planuri specifice, acest *Plan* este considerat planul principal de răspuns.

Impactul bugetar depinde de tipul de eveniment generator de epidemii, costurile fiind diferite pentru acțiuni specifice diferite, funcție de nivelul de risc al transmiterii bolii infecțioase în rândul populației și acțiunile necesare a fi întreprins pentru limitarea extinderii acesteia.

5. Cadrul de cheltuieli pe termen mediu 2019-2021

Cheltuielile totale ale bugetului de stat pentru perioada 2016-2021, precum și cheltuielile agregate ale celor mai mari 10 ordonatori principali de credite în funcție de criteriul fondurilor alocate din bugetul de stat, sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
-milioane lei-						
BUGET DE STAT -						
CHELTUIELI TOTAL, din care:						
mil lei	130.083	144.427	174.895	200.700	194.213	196.614
% din P.I.B.	17,08	17,14	19,26	20,54	18,46	17,45
CHELTUIELI TOTAL - 10 ministere						
mil lei	97.392	111.120	132.201	153.869	148.594	150.753
% din P.I.B.	12,79	13,19	14,56	15,75	14,13	13,38
Cheltuieli de personal						
mil lei	17.303	19.133	38.151	46.815	48.955	50.664
% din P.I.B.	2,27	2,27	4,20	4,79	4,65	4,50
Bunuri si servicii						
mil lei	4.299	4.488	4.942	6.689	6.830	6.749
% din P.I.B.	0,56	0,53	0,54	0,68	0,65	0,60
Dobanzi						
mil lei	48	44	40	37	47	47
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Subventii						
mil lei	3.835	3.613	3.690	3.882	4.340	4.340
% din P.I.B.	0,50	0,43	0,41	0,40	0,41	0,39
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	32.925	29.938	25.567	19.971	21.347	21.894
% din P.I.B.	4,32	3,55	2,82	2,04	2,03	1,94
Alte transferuri						
mil lei	2.840	1.059	1.269	2.901	1.638	1.642
% din P.I.B.	0,37	0,13	0,14	0,30	0,16	0,15
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	1.050	203	118	115	43	14
% din P.I.B.	0,14	0,02	0,01	0,01	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	22.691	27.046	29.121	33.137	34.194	35.109
% din P.I.B.	2,98	3,21	3,21	3,39	3,25	3,12
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	7.054	18.226	19.879	29.176	21.996	19.877
% din P.I.B.	0,93	2,16	2,19	2,99	2,09	1,76
Alte cheltuieli						
mil lei	1.523	2.049	3.183	2.839	2.790	2.747
% din P.I.B.	0,20	0,24	0,35	0,29	0,27	0,24
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	463	399	536	766	633	892
% din P.I.B.	0,06	0,05	0,06	0,08	0,06	0,08
Active nefinanciare						
mil lei	2.981	5.498	6.384	6.029	5.592	6.588
% din P.I.B.	0,39	0,65	0,70	0,62	0,53	0,58
Active financiare						
mil lei	166	19	83	1.360	40	40
% din P.I.B.	0,02	0,00	0,01	0,14	0,00	0,00
Imprumuturi						
mil lei	33	15	15	1	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rambursari de credite						
mil lei	181	152	151	150	149	149
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei	0	-761	-928	0	0	0
% din P.I.B.	0,00	-0,09	-0,10	0,00	0,00	0,00
CHELTUIELI TOTALE - ALTI ORDONATORI PRINCIPALI DE CREDITE						
mil lei	32.691	33.307	42.694	46.832	45.620	45.860
% din P.I.B.	4,29	3,95	4,70	4,79	4,34	4,07

Bugetul celor 10 ordonatori principali de credite prezentați în strategie reprezintă aproximativ 75% din totalul cheltuielilor bugetului de stat. Adăugând la acești ordonatori de credite și bugetul Ministerului Finanțelor Publice – Acțiuni Generale care cuprinde dobânzi, rambursări de credite, contribuția României la bugetul UE, cofinanțarea la proiectele de preaderare, precum și schemele de ajutor de stat, acestea ar reprezenta aproximativ 90% din totalul cheltuielilor bugetului de stat.

Detalierea cheltuielilor pentru fiecare din cei 10 ordonatori principali de credite pentru orizontul de referință este prezentată în Anexele 1 – 10 atașate Strategie.

6. Declarație de răspundere

Se atestă corectitudinea și integralitatea preluării și prelucrării de către Ministerul Finanțelor Publice a informațiilor prevăzute în Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2019-2021.

Strategia fiscal-bugetară pentru perioada 2019-2021 a fost elaborată pe baza informațiilor fiscal bugetare furnizate de către factorii implicați în procesul bugetar, precum și cu luarea în considerație a conjuncturii interne și internaționale cunoscute la această dată.

PRIM – MINISTRU,

VASILICA – VIORICA DĂNCILĂ

MINISTRUL FINANTELOR PUBLICE,

EUGEN ORLANDO TEODOROVICI

Anexa 1 - Cheltuielile Ministerului Muncii și Justiției Sociale din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	35.291	36.447	29.881	25.090	30.910	30.651
% din P.I.B.	4,63	4,33	3,29	2,57	2,94	2,72
Cheltuieli de personal						
mil lei	218	230	273	301	321	336
% din P.I.B.	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Bunuri si servicii						
mil lei	160	167	168	225	231	245
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	18.202 *)	16.833 *)	8.801 *)	296 *)	4.923 *)	3.936 *)
% din P.I.B.	2,39	2,00	0,97	0,03	0,47	0,35
Alte transferuri						
mil lei	4	3	3	4	5	5
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	4	1	0	23	23	9
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	16.661	19.198	20.631	24.159	25.328	26.056
% din P.I.B.	2,19	2,28	2,27	2,47	2,41	2,31
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	2	7	11	31	16	0
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	29	27	26	41	39	40
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	5	9	1			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	5	3	2	10	24	24
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-30	-35			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*) Sunt incluse si subventiile stabilite pentru echilibrarea bugetului asigurarilor sociale de stat, astfel:

- in anul 2016 - 15.097,0 milioane lei;
- in anul 2017 - 13.585,6 milioane lei;
- in anul 2018 - 4.815,2 milioane lei;
- in anul 2019 - 0 milioane lei;
- in anul 2020 - 4.619,9 milioane lei;
- in anul 2021 - 3.627,0 milioane lei.

Anexa 2 - Cheltuielile Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	6.946	16.541	19.800	22.764	18.572	18.369
% din P.I.B.	0,91	1,96	2,18	2,33	1,77	1,63
Cheltuieli de personal						
mil lei	559	579	613	667	694	727
% din P.I.B.	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,06
Bunuri si servicii						
mil lei	114	129	79	95	92	92
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01
Subventii						
mil lei	2.128	1.945	1.859	1.951	2.100	2.100
% din P.I.B.	0,28	0,23	0,20	0,20	0,20	0,19
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	450	789	1.231	2.069	1.665	1.745
% din P.I.B.	0,06	0,09	0,14	0,21	0,16	0,15
Alte transferuri						
mil lei	16	19	98	118	135	135
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	105	3	13	5	5	
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	3.417	13.154	15.962	17.772	13.802	13.490
% din P.I.B.	0,45	1,56	1,76	1,82	1,31	1,20
Alte cheltuieli						
mil lei	62	58	58	58	64	64
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	94	33	16	27	15	15
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Imprumuturi						
mil lei				1	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-168	-130			
% din P.I.B.	0,00	-0,02	-0,01	0,00	0,00	0,00

NOTA: Incepend cu anul 2016 sumele pentru ajutoarele nationale tranzitorii in sectorul vegetal sunt cuprinse la titlul "Subventii"

Anexa 3 - Cheltuielile Ministerului Educației Naționale din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	6.353	4.901	21.011	30.829	26.515	26.938
% din P.I.B.	0,83	0,58	2,31	3,15	2,52	2,39
Cheltuieli de personal						
mil lei	404	459	15.735	20.610	19.872	20.320
% din P.I.B.	0,05	0,05	1,73	2,11	1,89	1,80
Bunuri si servicii						
mil lei	81	75	70	75	73	77
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	3.049	3.066	3.753	5.210	4.724	4.828
% din P.I.B.	0,40	0,36	0,41	0,53	0,45	0,43
Alte transferuri						
mil lei	1.310	2	2	2	2	2
% din P.I.B.	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	8	0	0	0		
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	200	180	196	890	241	247
% din P.I.B.	0,03	0,02	0,02	0,09	0,02	0,02
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	404	3	30	2.289	300	200
% din P.I.B.	0,05	0,00	0,00	0,23	0,03	0,02
Alte cheltuieli						
mil lei	531	840	1.043	1.600	1.064	1.076
% din P.I.B.	0,07	0,10	0,11	0,16	0,10	0,10
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	95	85	94	102	187	137
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	272	198	91	50	51	51
% din P.I.B.	0,04	0,02	0,01	0,01	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-8	-4			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 4 - Cheltuielile Ministerului Apărării Naționale din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	10.583	14.655	17.007	18.125	19.309	20.820
% din P.I.B.	1,39	1,74	1,87	1,85	1,84	1,85
Cheltuieli de personal						
mil lei	3.684	4.083	5.226	6.500	7.158	7.454
% din P.I.B.	0,48	0,48	0,58	0,67	0,68	0,66
Bunuri si servicii						
mil lei	1.056	1.308	1.491	1.511	1.589	1.695
% din P.I.B.	0,14	0,16	0,16	0,15	0,15	0,15
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	466	592	816	1.070	1.201	1.232
% din P.I.B.	0,06	0,07	0,09	0,11	0,11	0,11
Alte transferuri						
mil lei	164	139	126	173	190	179
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,01	0,02	0,02	0,02
Asistenta sociala						
mil lei	2.914	3.526	3.477	3.577	3.997	4.079
% din P.I.B.	0,38	0,42	0,38	0,37	0,38	0,36
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei		0	6	7	5	
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	4	5	7	9	9	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	2.295	5.020	5.903	5.277	5.160	6.171
% din P.I.B.	0,30	0,60	0,65	0,54	0,49	0,55
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-19	-44			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 5 - Cheltuielile Ministerului Afacerilor Interne din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	11.344	12.422	15.199	18.467	19.872	18.334
% din P.I.B.	1,49	1,47	1,67	1,89	1,89	1,63
Cheltuieli de personal						
mil lei	7.641	7.547	9.297	11.194	12.164	12.701
% din P.I.B.	1,00	0,90	1,02	1,15	1,16	1,13
Bunuri si servicii						
mil lei	723	544	706	844	832	836
% din P.I.B.	0,09	0,06	0,08	0,09	0,08	0,07
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	169	153	193	230	254	267
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Alte transferuri						
mil lei	4	4	4	6	12	13
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	16	3	2	5		
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	2.478	3.747	4.102	4.010	4.110	4.193
% din P.I.B.	0,33	0,44	0,45	0,41	0,39	0,37
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	166	269	665	1.888	2.357	200
% din P.I.B.	0,02	0,03	0,07	0,19	0,22	0,02
Alte cheltuieli						
mil lei	4	6	7	10	10	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	0	2		3		
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	143	160	233	276	132	115
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,03	0,03	0,01	0,01
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-10	-10			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

-milioane lei-

Anexa 6 - Cheltuielile Ministerului Transporturilor din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	8.575	8.198	7.526	13.125	10.194	10.725
% din P.I.B.	1,13	0,97	0,83	1,34	0,97	0,95
Cheltuieli de personal						
mil lei	23	37	38	42	52	55
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Bunuri si servicii						
mil lei	9	7	8	11	8	9
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dobanzi						
mil lei	48	44	40	37	47	47
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Subventii						
mil lei	1.706	1.669	1.831	1.930	1.940	1.940
% din P.I.B.	0,22	0,20	0,20	0,20	0,18	0,17
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	1.761	1.348	1.386	2.462	1.890	1.890
% din P.I.B.	0,23	0,16	0,15	0,25	0,18	0,17
Alte transferuri						
mil lei	827	410	672	1.417	876	887
% din P.I.B.	0,11	0,05	0,07	0,14	0,08	0,08
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	281	117	81	50		
% din P.I.B.	0,04	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00
Asistenta sociala						
mil lei	438	394	714	500	518	534
% din P.I.B.	0,06	0,05	0,08	0,05	0,05	0,05
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	2.993	4.028	2.544	5.895	4.500	5.000
% din P.I.B.	0,39	0,48	0,28	0,60	0,43	0,44
Alte cheltuieli						
mil lei	26	9	8	14	14	14
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	170	190	183	287	200	200
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,03	0,02	0,02
Active nefinanciare						
mil lei	8	0	1	1	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active financiare						
mil lei	105		20	330		
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00
Rambursari de credite						
mil lei	181	152	151	150	149	149
% din P.I.B.	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-207	-151			
% din P.I.B.	0,00	-0,02	-0,02	0,00	0,00	0,00

Anexa 7 - Cheltuielile Ministerului Sănătății din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	5.855	6.771	7.496	10.529	8.246	9.504
% din P.I.B.	0,77	0,80	0,83	1,08	0,78	0,84
Cheltuieli de personal						
mil lei	965	1.503	1.853	2.069	2.218	2.324
% din P.I.B.	0,13	0,18	0,20	0,21	0,21	0,21
Bunuri si servicii						
mil lei	1.645	1.797	1.968	3.436	3.469	3.215
% din P.I.B.	0,22	0,21	0,22	0,35	0,33	0,29
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	3.181 *)	3.393 *)	3.469 *)	4.565 *)	2.285 *)	3.427 *)
% din P.I.B.	0,42	0,40	0,38	0,47	0,22	0,30
Alte transferuri						
mil lei	5	5	5	32	6	6
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	9	4	1	4	9	
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	0	1	2	94	38	32
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	1	1	10	11	11	11
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	45	76	216	305	150	429
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,02	0,03	0,01	0,04
Active nefinanciare						
mil lei	4	1	1	13	60	60
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-10	-27			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

*) Anii 2016-2021 includ subventiile acordate din bugetul de stat catre Fondul national unic de asigurari sociale de sanatate pentru echilibrare. astfel:

- in anul 2016 - 1.136,7 milioane lei;
- in anul 2017 - 651,8 milioane lei;
- in anul 2018 - 1.733,7 milioane lei;
- in anul 2019 - 1.043,0 milioane lei;
- in anul 2020 - 30,2 milioane lei;
- in anul 2021 - 1.150,0 milioane lei.

Anexa 8 - Cheltuielile Ministerului Finanțelor Publice din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	3.361	3.540	4.925	5.409	5.112	5.273
% din P.I.B.	0,44	0,42	0,54	0,55	0,49	0,47
Cheltuieli de personal						
mil lei	2.143	2.241	2.564	2.726	3.084	3.225
% din P.I.B.	0,28	0,27	0,28	0,28	0,29	0,29
Bunuri si servicii						
mil lei	287	241	241	274	319	353
% din P.I.B.	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	1	1	2	3	2	3
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte transferuri						
mil lei	0	1	0	3	1	1
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	10	1	0	8		
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	1	13	28	50	64	49
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	794	1.011	1.949	984	1.500	1.500
% din P.I.B.	0,10	0,12	0,21	0,10	0,14	0,13
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	30	12	0	3		
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	35	10	98	327	101	102
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,01	0,03	0,01	0,01
Active financiare						
mil lei	61	19	63	1.030	40	40
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,01	0,11	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-12	-21			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Anexa 9 - Cheltuielile Ministerului Dezvoltării Regionale și Administrației Publice din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	6.067	3.933	5.353	5.224	4.820	4.954
% din P.I.B.	0,80	0,47	0,59	0,53	0,46	0,44
Cheltuieli de personal						
mil lei	65	102	74	79	79	83
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Bunuri si servicii						
mil lei	10	12	9	12	10	10
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subventii						
mil lei	0	0	0	0	300	300
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,03	0,03
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	4.591	2.712	4.689	2.740	3.000	3.100
% din P.I.B.	0,60	0,32	0,52	0,28	0,29	0,28
Alte transferuri						
mil lei	507	474	357	1.143	408	413
% din P.I.B.	0,07	0,06	0,04	0,12	0,04	0,04
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	613	70	20	16	5	5
% din P.I.B.	0,08	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	70	750	627	1.131	900	900
% din P.I.B.	0,01	0,09	0,07	0,12	0,09	0,08
Alte cheltuieli						
mil lei	14	32	1	12	3	3
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	79	11	29	50	75	100
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,01	0,01	0,01
Active nefinanciare						
mil lei	86	47	34	40	41	41
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Imprumuturi						
mil lei	32,500	14,719	14,719			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-293	-501			
% din P.I.B.	0,00	-0,03	-0,06	0,00	0,00	0,00

Anexa 10 - Cheltuielile Ministerului Justiției din bugetul de stat pe perioada 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CHELTUIELI TOTAL						
mil lei	3.017	3.713	4.002	4.307	5.044	5.186
% din P.I.B.	0,40	0,44	0,44	0,44	0,48	0,46
Cheltuieli de personal						
mil lei	1.602	2.352	2.479	2.628	3.311	3.439
% din P.I.B.	0,21	0,28	0,27	0,27	0,31	0,31
Bunuri si servicii						
mil lei	214	208	203	206	209	218
% din P.I.B.	0,03	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02
Transferuri intre unitati ale administratiei publice						
mil lei	1.055	1.053	1.226	1.326	1.402	1.465
% din P.I.B.	0,14	0,12	0,14	0,14	0,13	0,13
Alte transferuri						
mil lei	3	3	3	3	3	3
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile (FEN)						
mil lei	5	3	0	4	1	
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Proiecte cu finantare din fonduri externe nerambursabile aferente cadrului financiar 2014-2020						
mil lei	0	1	4	18	14	6
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Alte cheltuieli						
mil lei	58	60	73	100	76	20
% din P.I.B.	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,00
Cheltuieli aferente programelor cu finantare rambursabila						
mil lei	40	15	14	15	21	27
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Active nefinanciare						
mil lei	40	26	6	8	8	8
% din P.I.B.	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plati efectuate in anii precedenti si recuperate in anul curent						
mil lei		-5	-6			
% din P.I.B.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00